

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

1 december 2003

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs,
de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de
hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	85
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	143
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	161
Advies van de Raad van State	167
Ontwerp van decreet	201

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

OPBOUW VAN DECREET EN TOELICHTING

Dit decreet vult het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen aan en begeleidt de implementatie daarvan door middel van de creatie van een aantal essentiële randvoorwaarden.

Het decreet is opgebouwd uit een aantal inhoudelijk te onderscheiden delen.

Deel II omvat “autonome bepalingen”, dit zijn bepalingen die geen wijzigingen aan de bestaande regelgevingen aanbrengen en welbepaalde themata op omvattende wijze behandelen.

Deze bepalingen bewerkstelligen enerzijds de ontwikkeling van een klare en duidelijke rechtspositie van de student.

Zij creëren anderzijds een ruim draagvlak voor een performant beleid inzake hoger onderwijs door de uittekening van essentiële bepalingen inzake studentenparticipatie en personeelsparticipatie.

Deel III bevat bepalingen met het oog op de mogelijke integratie van een beperkt aantal voortgezette opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen.

Deel IV brengt technisch noodzakelijke wijzigingen aan in de bestaande decreetgeving op het hoger onderwijs.

Deel V machtigt de regering om de regelgeving op het hoger onderwijs op een transparante manier te coördineren.

DEEL I : ALGEMENE BEPALING

Artikel I.1

Deze bepaling preciseert het globale toepassingsgebied van dit decreet. Eén bepaling maakt zowel

een gemeenschaps- als een gewestaangelegenheid uit, m.n. de verlofregeling uitgewerkt in artikel IV.15 ten bate van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie. Aangezien het verlof toegekend kan worden door gemeenschaps- én door gewestinstellingen, ziet de decreetgever zich genooddacht om op dit specifieke punt een regeling aan te nemen die zowel betrekking heeft op aangelegenheden bedoeld in artikel 127 GW als op aangelegenheden bedoeld in artikel 39 GW.

DEEL II : AUTONOME BEPALINGEN

I. UITEENZETTING VAN DE DENKKADERS

Algemeen

1. In een essay over Habermas' maatschappijkritiek heeft Seyla BENHABIB een lucide en samengebalde visie over de moderniteit gegeven, waarin wordt aangetoond dat het project van de modernen nog steeds actueel, levenskrachtig en uitdagend is¹.

In de sfeer van de persoonlijkheidsontwikkeling houdt de moderniteit in dat elk individu op een reflexieve en communicatieve manier een eigen levensverhaal uitspint.

De moderniteit laat zich daarenboven vooral gevoelen in de institutionele sfeer, waar collectieve beslissingen worden genomen op basis van rationele en pragmatische argumenten.

Normen ten slotte worden in een modern project het voorwerp van een hedendaagse, creatieve hermenautiek.

Deel II van voorliggend decreet schrijft zich in deze filosofie in. De verschillende elementen van dit deel zijn instrumenteel om binnen het beleid inzake hoger onderwijs bovengeschetste drievoudige doelstelling te bereiken.

Studentenrechten

2. Het fundament van Deel II ligt in de afbakening van duidelijk herkenbare studentenrechten, van waaruit de student deel kan nemen aan het maatschappelijk discours binnen de associatie of de instelling.

F. DE WACHTER heeft zeer precies aangegeven waarin het belang ligt van de definiëring van rech-

¹ “Models of Public Space: Hannah Arendt, the Liberal Tradition, and Jürgen Habermas”, in C. CALHOUN (ed.), *Habermas and the Public Sphere*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, and London, England, 1997, 51 e.v.

ten in een bepaalde maatschappelijke context, *in casu* het hoger onderwijs :

“Als titularis van rechten word ik dus op vele manieren en zeer fundamenteel met de mensengemeenschap verbonden. Veelal denkt men dat individuele rechten slechts de meest minimale vorm van gemeenschappelijkheid kunnen institutionaliseren die denkbaar is : de rechten die ik voor mezelf opeis wil ik ook wel bij anderen erkennen. Leven en laten leven. Dit blijkt een foutieve voorstelling. Rechten definiëren mij als lid van de polis en integreren mij erin. Tevens ontwikkelen zij mijn mogelijkheden om in authentieke vormen van sociale groepsvorming te treden, en dus in allerlei sociale leerprocessen. En tenslotte schermen zij de maatschappelijke deelgebieden, zowel godsdienst, kunst als economie, af van belastende interferenties, zodat die gebieden kunnen functioneren op een manier die beter is aangepast aan hun eigenheid, en dus rationeler”².

Individuele rechten hebben daarom een belangrijke maatschappelijke en vormende waarde en zijn de core values van waaruit interacties binnen een (onderwijs)gemeenschap vertrekken.

Rechten kunnen daarom niet onuitgesproken blijven. Zij moeten worden veruitwendigd en ze moeten het voorwerp uitmaken van een fundamentele dialoog.

De decreetgever acht het vastleggen van de rechten en plichten van studenten in de eerste plaats een associatie- of instellingsgebonden aangelegenheid. Om die reden wordt aan de besturen gevraagd om een duidelijke en herkenbare rechtspositieregeling van de student uit te werken.

Het decreet zelf geeft de minimale bepalingen aan van waaruit die rechtspositieregeling dient te vertrekken.

3. Rechten worden uitgeoefend binnen een welbepaalde rechtsverhouding.

In de rechtspraak en de rechtsleer bestaan heel wat, soms tegenstrijdige tendensen, omtrent de juridische kwalificatie van de verhouding student – bestuur en de verhouding student – examencommissie³.

De decreetgever meent dat de student zich op contractuele basis tot het bestuur verhoudt (onafhankelijk van de aard van de betrokken instelling). Voorafgaand aan de inschrijving maakt de student een weloverwogen keuze (vraagzijde) tussen verschillende instellingen op grond van hun onderscheiden specifieke kenmerken (aanbodzijde). Door de inschrijving wordt de wilsovereenstemming tussen vraag en aanbod bekrachtigd.

De gerealiseerde overeenkomst is een toetredingsovereenkomst, waarvan de algemene voorwaarden neergelegd worden in een aantal algemeen geldende documenten, waaronder de genoemde, duidelijk herkenbare rechtspositieregeling. Door de inschrijving aanvaardt de student dat deze documenten door het bestuur kunnen worden gewijzigd. Een behoorlijk bestuur vereist evenwel dat dergelijke wijzigingen op een discursieve manier gebeuren, in samenspraak met de studentenafgevaardigden.

De verhouding student – examencommissie is in tegenstelling tot het voorgaande publiekrechtelijk van aard (ook in vrije instellingen). In deze verhouding is – uiteraard – geen voorafgaande wilsovereenstemming over de wijze waarop de examencommissie haar taken zal waarnemen. De commissie treedt volledig unilateraal op, en neemt daarbij voor de student bindende beslissingen. De werking van de examencommissie wordt door de overheid gedetermineerd in die zin dat de doelstellingen van de generieke kwaliteitswaarborgen vervat in artikel 58, § 2, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen vanzelfsprekend de basis van het beslissingsproces in de schoot van de commissie uitmaken.

Het Hof van Cassatie heeft inderdaad bevestigd dat een vrije instelling, erkend door de Gemeenschap, optreedt als administratieve overheid, indien haar werking door de overheid wordt bepaald en gecontroleerd en zij beslissingen kan nemen die derden binden⁴.

De decreetgever meent aldus dat een examencommissie daadwerkelijk als overheid optreedt.

De rechtsleer stelt in dat verband :

“De overheid bekleedt een bijzondere rechtspositie in onze rechtsorde. Zij beschikt niet alleen feitelijk over veel meer macht dan de individu-

² “Mensenrechten en mensengemeenschap”, in J. VERSTRAETEN en B. PATTYN, *Ethiek en Politiek*, Leuven, Scoop, 1995, 175-176.

³ Zie de toelichting onder artikel II.3 en II.4.

⁴ Cass., 6 september 2002, NJW 2002-2003, afl. 4, 130, met noot. Op te merken valt dat ook openbare instellingen slechts als administratieve overheid in het rechtsverkeer kunnen treden in zoverre hun prerogatieven in een wettelijk kader zijn vastgelegd (specialiteitsbeginsel).

ele burger. Ook juridisch is zij veel machtiger. Zij beschikt immers over het instrument van de – eenzijdige – administratieve rechtshandeling.

[...]

Deze bevoorrechte positie maakt dat de nood aan rechtsbescherming tegen deze overheid zich op een bijzondere wijze laat gelden”⁵.

Ook de Raad van State stelt vandaag dat de scope van de rechten van verdediging bij overheidsop treden verder reikt, en moet reiken, dan de gebruikelijke procedurele waarborgen in disciplinaire aan gelegenheden⁶.

De rechten van verdediging zijn als het ware inherent verbonden aan elke administratieve rechtshandeling. De overheid heeft een zorgplicht om deze rechten institutioneel-procedureel te waarborgen.

Om die reden voorziet het decreet in een transparante rechtsbescherming inzake examenbetwistingen. De decreetgever creëert daartoe een bijzonder, gespecialiseerd administratief rechtscollege.

Dit college kan op korte termijn tot een einduitspraak komen, waardoor een student op een nuttig tijdstip weet of hij het volgende jaar al dan niet kan aanvatten.

Bij een zeldzame foutieve examenbeslissing ontstaat aldus geen schade voortvloeiend uit het verlies van één of meerdere jaren. Juridiserende vorderingen tot vergoeding van dergelijke schade worden aldus vermeden.

Uitspraken van het college kunnen enkel bij wijze van cassatieberoep worden aangevochten bij de Raad van State. Dat betekent dat de Raad van State enkel oordeelt in rechte en niet zelf het geschil beslecht.

De decreetgever kan uiteraard geen afbreuk doen aan het principe dat een geschil over een examenbeslissing op grond van artikel 159 van de Grondwet voor de gewone rechter wordt gebracht.

Participatief bestuur

4. In hogergeciteerd essay geeft Seyla BENHABIB zelf aan welk instrument cruciaal is om het driedvoudig objectief van de moderniteit te bereiken :

“Viewed in this threefold fashion, the principle of participation, far from being antithetical to modernity, is one of its chief prerequisites. In each realm – society, personality, and culture, that is, the functioning of institutional life, the formation of stable personalities over time, and the continuity of cultural tradition – the reflective effort and contribution of individuals becomes crucial”⁷.

De Oostenrijkse constitutionalist Hans KELSEN heeft de democratische staat treffend omschreven als de samenleving waarbinnen het “*stetes Aufströmen aus der Gemeinschaft der Geführten in die Führerstellung*” procedureel wordt gewaarborgd⁸.

In de samenleving moeten inderdaad fora worden geïntegreerd, die garanderen dat de verschillende belangen en stromingen zich in een openbare procedure kunnen manifesteren, zodat uit de tegenstelling van these en antithese tot een synthese wordt gekomen.

De maatschappelijke heterogeniteit wordt als zodanig erkend maar geïnstitutionaliseerd als een voortdurende mogelijkheid tot constructief debat.

Dit democratisch “strategisch rationalisme” betekent in een complexe en veelzijdige Vlaamse samenleving dat een decretale of reglementaire norm geen definitief karakter heeft.

Een normatieve beslissing maakt geen permanent einde aan het debat, maar lost een problematische situatie op herroepbare wijze op⁹.

De overheid moet zich voortdurend zien te herbronnen over wat leeft in de samenleving.

5. Concreet naar het hoger onderwijs toe moet de overheid de vinger aan de pols houden van representatieve groepen van besturen, personeel en studenten.

De creatie van de VLIR en de VLHORA gaf de besturen een duidelijke stem in het Vlaams beleid.

⁵ S. LUST en B. STEEN, “Welles nietes over vrije onderwijsinstellingen, administratieve overheden en rechtsbescherming, T.O.R.B. 2002-2003, 338.

⁶ Zie o.a. R.v.St., nr. 98.735, 7 september 2001 en C. BERX, Rechtsbescherming van de burger tegen de overheid, Antwerpen, Intersentia, 2000, 397 e.v.

⁷ o.c., 86.

⁸ “Zur Soziologie der Demokratie”, in H. KELSEN, A. MERKL en A. VERDROSS, Die Wiener rechtstheoretische Schule, Wien, Europa Verlag, 1968, 1730 e.v.

⁹ P. GERARD, Droit et démocratie, Brussel, Publ. FUSL, 1995, 180.

De studentenparticipatie op Vlaams niveau werd recent vastgelegd in het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen.

Wat de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs betreft, is op Vlaams niveau nood aan een transparante en evenwichtige structuur waarbinnen overheid, besturen en personeel op permanente basis sectorale problemen kunnen aanpakken en afspraken kunnen maken. Voorliggend decreet geeft concrete invulling aan deze nood.

6. Een effectief, strategisch rationalisme betekent dat niet enkel de overheid wordt aangeduid als forum voor maatschappelijke discussie.

De afweging van verschillende regelgevingscomplexen gebeurt best op verschillende niveaus, waarbij de meest concrete regelen bepaald worden door het niveau dat direct door deze bepalingen wordt gereguleerd. De directe confrontatie van stellingen op dit niveau verruimt de informatie van de betrokken partijen en laat hen toe de eigen opties met meer precisie en coherentie neer te leggen¹⁰.

Dit decreet organiseert daarom op het bestuursniveau van de associatie en op dat van de individuele instellingen in het hoger onderwijs werkbare, effectieve participatiestructuren, waarbinnen een argumentatieve besluitvorming plaatsvindt.

De centraal tot stand gekomen basisregelingen worden aldus lokaal geconcretiseerd en ontwikkeld, waardoor een op verschillende beslissingsniveaus gesitueerd, maar coherent discours ontstaat.

7. De rechtsscheppende rol van zo'n interactieve groepen is verantwoord wanneer de actoren binnen deze groepen democratisch zijn gelegitimeerd. Dat betekent dat de actoren een bepaalde maatschappelijke opinie dienen te vertolken¹¹. Om die reden stelt het decreet representativiteitseisen aan de actoren waaraan participatierechten worden toegekend.

8. Bovengestelde vernieuwingen kunnen niet los worden gezien van de afsprakennota omtrent het voortgangstraject na het decreet van 4 april 2003, opgesteld door de meerderheidspartijen en CD&V.

Aangaande participatie in het hoger onderwijs werd daarin het volgende geformuleerd :

“Voor de studentenparticipatie in het hoger onderwijs (zowel universiteiten als hogescholen) zal in het eerste aanvullingsdecreet een regeling worden uitgewerkt, geïnspireerd op het participatiedecreet [voor het leerplichtonderwijs]. De meerderheidspartijen en CD & V engageren zich om, afhankelijk van de ontwikkeling van de teksten, deze desgevallend met een 2/3 meerderheid goed te keuren.

Voor wat de onderhandelingen en het syndicaal overleg in het hoger onderwijs betreft zal in een aanvullingsdecreet tevens een omvattende regeling worden uitgewerkt, die rekening houdt met de eventuele bevoegdheden van de associaties inzake personeelsbeleid”.

Ruimte voor verscheidenheid

9. Eén van de uitdagingen van de moderniteit ligt in het onderwerpen van normen aan een hedendaagse, creatieve hermeneutiek.

De auteur P. POPELIER brengt deze visie in een rechtskundige context terug op de communicatieve benadering van het recht door R. DWORKIN :

“De betekenisverlening van een wet gebeurt volgens een constructieve interpretatie, waarbij een creatieve interpretator het door het parlement begonnen verhaal verder ontwikkelt op “de best mogelijke manier”¹².

Het decreet beperkt zich om die reden – het werd reeds gesteld – tot “open” regelgeving, die door de associaties en instellingen verder kan worden uitgesponnen, vormgegeven en geïnterpreteerd.

Dat betekent dat de voorliggende bepalingen gezien moeten worden als decretale minima. Zij zijn slechts de ondergrens van het recht, en laten ruimte open voor meer verregaande initiatieven binnen de associaties en instellingen.

De vraag waar die “ondergrens” dient te worden getrokken, is niet eenvoudig. In feite komt deze vraag neer op de mogelijkheden en wenselijkheid om als overheid de beleidsruimte van associaties en instellingen af te bakenen. K. LEUS heeft daaromtrent gesteld dat de voorbije decennia is gezocht naar “nieuwe evenwichten tussen autonomie en

¹⁰ P. POPELIER, Democratisch regelgeven, Antwerpen, Intersentia, 2001, 97.

¹¹ G. SARTORI, The theory of democracy revisited, Chatham, Chatham House Publishers, 1987, 232 e.v.

¹² Democratisch regelgeven, Antwerpen, Intersentia, 2001, 91.

centrale sturing”, waarbij inzonderheid “de centrale (preventieve) sturing de plaats moet ruimen voor controle achteraf en op afstand (of : “at arm’s length”), zij het met een toegenomen verantwoordingsplicht van de publieke dienstverlener aan de gemeenschap die de financiële middelen ter beschikking stelt”¹³.

De decreetgever verkiest daarom in de eerste plaats de bewaking van een aantal essentiële kwaliteitscriteria, zoals de uitwerking van een rechtspositie van de student en de uitbouw van een participatieve cultuur, zonder dat hij zelf deze processen in extenso gaat uitwerken.

Het decreet stelt wel dat de autonome ontwikkeling van beleidsprocessen in de associaties en instellingen geïnspireerd moet worden door essentiële beginselen van goed bestuur, die zowel ten grondslag liggen aan het publiek recht (beginsel van behoorlijk bestuur) als aan het privaat recht (zorgvuldigheidsbeginsel). Om die reden leggen de artikelen van Titel II, Hoofdstuk 2 een aantal fundamentele beleidsbeginselen in de relatie tot de student vast. Deze systematiek zal op termijn worden versterkt door de introductie van beginselen van goed management binnen de totaliteit van het hoger onderwijs. De genoemde afsprakennota tussen de meerderheidspartijen en CD&V geeft daartoe een belangrijke aanzet doordat wordt gestipuleerd dat het LUC, de UG en de Autonome Hogescholen zullen worden bevraagd met het oog op de uitwerking van een gemoderniseerde beheersstructuur.

10. Eén van de fundamentele beginselen die aan dit deel van het decreet ten grondslag liggen, is het feit dat voornoemde “ruimte voor verscheidenheid” voor alle instellingen in gelijke mate voorhanden moet zijn.

Vandaag zijn de participatiemogelijkheden binnen het hoger onderwijs zeer verscheiden geregeld. Deze verschillen betreffen het onderscheid universiteiten – hogescholen, maar ook het onderscheid tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen, dat sterk wordt geprononceerd in het Hogescholendecreet.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van bijzonder decreet houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs wordt gesteld :

¹³ “Onderwijs als autonome openbare dienst”, T.O.R.B. 1998-99, 105 e.v.

“Het moet evenwel ook mogelijk zijn dat alle instellingen, onafgezien van hun privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke aard, gebruik kunnen maken van de figuur van de associatie om onderwijskundige en bestuurlijke vernieuwing te bewerkstelligen. De partners bij een associatie moeten autonoom kunnen bepalen op welke punten de associatie eigen bevoegdheden kan opnemen”¹⁴.

Deze noodzaak voor de instellingen om op gelijke basis een eigen beleid te kunnen uittekenen is een waardevol gegeven, dat ook hier wordt gewaarborgd.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

TITEL I. TOEPASSINGSGEBIED EN DEFINITIES

Artikel II.2

Ten behoeve van een correcte lezing van deel II wordt een uitvoerig begrippenkader opgenomen, aangezien een aantal van de gehanteerde termen nieuw zijn of een autonome betekenis hebben.

Volgende opmerkingen moeten worden gemaakt :

3° De invulling van het begrip “bestuur” van een associatie of van een instelling varieert naar gelang van de betrokken materie. Telkens moet men zich de vraag stellen welk bestuursorgaan in een bepaalde materie krachtens een rechtsnorm of een statutaire bepaling bevoegd is om een uitvoerbare beslissing, d.w.z. een eindbeslissing te nemen. Een beslissing die nog een goedkeuring, machtiging of bekrachtiging van een ander orgaan behoeft, is geen uitvoerbare beslissing.

Deze definitie is in de eerste plaats van belang voor wat betreft de bepalingen van titel III inzake studentenparticipatie :

- artikelen II.56 en II.58 houden in dat het orgaan dat de uiteindelijke beslissing omtrent de opgegeven aangelegenheden dient te nemen, in discussie moet treden met de studentenraad (rechtstreeks of in de schoot van een adviserend orgaan waarin ook andere onderwijs- en onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd, zoals een academische raad met adviesbevoegdheid) ;

¹⁴ *Parl. St.*, VI. Parl. 2002-2003, 594/1, 2.

- artikel II.53 impliceert dat indien in dat specifieke bestuursorgaan een voldoende studenten-vertegenwoordiging aanwezig is (ten minste 10% van de stemgerechtigde leden), de beraadslagings-/raadplegingsprocedure niet gevolgd moet worden.

De “besturen” worden verder vertegenwoordigd binnen het Vlaams Onderhandelingscomité (titel IV). Het begrip “bestuur” duidt hier op het orgaan dat principieel bevoegd is voor het personeelsbeleid binnen de associatie of instelling.

5° en 6° Deze definities moeten worden gezien in het licht van de rechtsbescherming inzake examen-geschillen die ter zake wordt ontwikkeld (art. II.13 e.v.). De begripsomschrijvingen houden rekening met de rechtspraak van de Raad van State volgens dewelke examencommissies, ook van vrije instellingen, optreden als administratieve overheden bij het nemen van deliberatiebeslissingen. J. BAERT heeft gesteld dat dit bij uitbreiding ook geldt t.a.v. de “examentucht”-maatregelen die door deze commissies worden opgelegd (“Is een vrije onderwijsinstelling een administratieve overheid?”, *T.O.R.B.* 1992-93, 52).

Duidelijk moet worden gesteld dat examenbeslissingen niet louter deliberatiebeslissingen betreffen, maar wel elke beslissing die een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meerdere opleidingsonderdelen, of een opleiding als geheel. Daarbij moet uitdrukkelijk worden verwezen naar de ontwerp tekst inzake de flexibele leerwegen in het hoger onderwijs, dewelke toelaten dat het slagen voor een opleidingsonderdeel leidt tot een creditattest, zonder dat één en ander alsnog het voorwerp van een deliberatie moet uitmaken.

Vereist is wel – het begrip wijst er zelf op – dat er inderdaad een examenbeslissing of, nog meer generiek, een evaluatiebeslissing heeft plaatsgevonden. Indien de decreetgeving op de flexibele leerwegen in het hoger onderwijs ertoe zou nopen dat ook beslissingen inzake het attesteren van een bepaalde bekwaamheid aan het rechtscollege worden voorgelegd, zal dit uitdrukkelijk in de tekst moeten worden opgenomen.

8° De universiteiten en hogescholen zijn in de decreetgeving welomschreven ; inzonderheid moet worden gewezen op de exhaustieve opsomming in artikel 4 en 5 van het structuurdecreet van 4 april 2003.

In de opsomming van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap is de Hogere Zeevaartschool opgenomen (artikel 5, 5°). De bepalingen van dit decreet zijn aldus ook van toepassing op deze onder-

wijnsinstelling. De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in zijn advies van 30 oktober 2003 gesteld dat artikel 92bis, § 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen voorschrijft dat de gemeenschappen in ieder geval een samenwerkingsakkoord moeten sluiten voor de regeling van de aangelegenheden die betrekking hebben op de Hogere Zeevaartschool. De Raad heeft daarbij in noot toegevoegd : “Althans naar de letter van die bepaling genomen. Over de grondwettigheid ervan zal, in voorkomend geval, het Arbitragehof uitspraak dienen te doen”.

Het is inderdaad bekend dat de Vlaamse Gemeenschap de bepaling van de bijzondere wet in strijd acht met artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet¹⁵. Die constitutionele bepaling houdt in dat de Vlaamse Gemeenschap exclusief bevoegd is voor het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Het is een vaste adviespraktijk van de Raad van State dat samenwerkingsakkoorden slechts kunnen worden gesloten met eerbiediging van de bevoegdheidsverdelende regels. De Vlaamse Gemeenschap kan zich niet ontdoen, ook niet op conventionele basis, van zijn exclusieve bevoegdheden¹⁶. De Vlaamse Gemeenschap kan aldus niet worden gedwongen een exclusieve bevoegdheid inzake onderwijsorganisatorische aangelegenheden om te zetten in een via een samenwerkingsakkoord gedeeld uit te oefenen bevoegdheid. Deze mening wordt gedeeld door een overvloedige rechtsleer¹⁷.

Om die reden neemt de decreetgever geredelijk aan dat artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet een voldoende basis is om de regelingen aan te nemen, ook in hoofde van de Hogere Zeevaartschool.

9 en 11° De rechtsleer heeft uitgemaakt dat de begrippen “overleg” en “onderhandeling” niet materieel doch procedureel, vanuit hun finaliteit dienen te worden gedefinieerd : overleg leidt tot een gemotiveerd advies, onderhandelingen tot een protocol¹⁸. Een protocol is zeer duidelijk de formalise-

¹⁵ Zie reeds *Parl. St.*, VI. Parl., 1988-89, 222/1.

¹⁶ Zie reeds het advies van de Afdeling Wetgeving in *Parl. St.*, Kamer, BZ 1988, 516/1.

¹⁷ R. MOERENHOUT en J. SMETS, De samenwerking tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, Antwerpen, Kluwer, nr. 265 ; J. STEVENS, “Het verplicht samenwerkingsakkoord voor de hogere Zeevaartschool terecht in de financieringswet”, *T.B.P.* 1990, 62 ; R. RYCKEBOER, “Samenwerkingsakkoorden en onderwijs. Een toets voor het coöperatief federalisme?”, *T.O.R.B.* 1992-93, 188 en J. VELAERS, De Grondwet en de Raad van State, Afdeling wetgeving, Antwerpen, Maklu, 1999, 406-407.

¹⁸ R. JANVIER en P. HUMBLET, Vakbondsstatuut, Brugge, Die Keure, 1998, 74.

ring van een overeenkomst, dewelke door de betrokken partijen dient te worden uitgevoerd.

13° De bepaling van het begrip “personeel” wordt ruim opgevat. Deze definiëring lijkt voornamelijk af t.a.v. welke personeelscategorieën het Vlaams Onderhandelingscomité (titel IV) bevoegd is. Tevens is het begrip van belang voor wat betreft de organisatie van de algemene bespreking van de organisatie en werking van de associatie c.q. instelling met “personeelsleden” en de studentenraad (Titel III, Hoofdstuk 1).

In feite wordt elk personeelslid dat werkzaam is in de schoot van een instelling (universiteit of hogeschool) gevat.

De afbakening van het personeelsbegrip is aldus louter materieel : er wordt gekeken of de werkzaamheden van een persoon ten bate van een instelling komen en of deze werkzaamheden in het kader van de werking van deze instelling worden verricht.

Niet relevant is de herkomst van de financiering van dit personeelslid. Aldus worden ook wetenschappelijke medewerkers, bursalen en beleidsondersteunende en technische medewerkers gevat die bekostigd worden op grond van de eigen middelen van de instelling. Wat betreft beleidsondersteunende en technische medewerkers gaat het huidige personeelsbegrip aldus verder dan het begrip “administratief en technisch personeel” in de zin van het Hogescholendecreet en het Universiteitendecreet. Artikel 151 van het Hogescholendecreet en art. 107 van het Universiteitendecreet achten de decretale bepalingen inzake het ATP enkel van toepassing op het personeel bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen verschaft door de Vlaamse Gemeenschap.

Evenmin relevant is de vraag of het instellingsbestuur het gezag eigen aan de werkgever uitoefent. Dergelijk gezag ontbreekt in beginsel t.a.v. bursalen en bepaalde wetenschappelijke medewerkers. Niettemin is het wenselijk dat ook de rechtspositie van deze personen aan bod komt in de schoot van het Vlaams Onderhandelingscomité ; tevens dienen ook zij deel te kunnen nemen aan de algemene bespreking bedoeld in Titel III, Hoofdstuk 1.

De decreetgever acht zich bevoegd om t.a.v. alle bedoelde personeelsleden bepalingen aan te nemen inzake participatie op Vlaams niveau en op associatie- c.q. instellingsniveau. Alle personeelsle-

den dragen immers rechtstreeks bij aan het belang van het onderwijs, dat krachtens artikel 127, § 1, eerste lid, 2° G.W. juncto art. 24, § 5 G.W. door de decreetgever kan worden geregeld.

14° Het decreet vult het begrip “raadsman” zo ruim mogelijk in. De term “deskundige” mag aldus niet strikt-technisch worden begrepen en verwijst de facto naar elke persoon die door een student (in een tuchtprocedure of voor de uitgetekende Raad voor examenbetwistingen) in vertrouwen wordt genomen en een zekere kennis van het hoger onderwijs heeft. Medestudenten of collega-personeelsleden behoren aldus tot de mogelijkheid. Benadrukt moet worden dat personen die een ombudsfunctie of bemiddelingsfunctie in de instelling vervullen, objectief moeten kunnen werken, waardoor zij vanzelfsprekend niet als raadsman kunnen worden aangeduid.

Het begrip is dienstig voor volgende bepalingen :

- artikel II.10, dat het recht op een raadsman in tuchtprocedures (i.h.v. studenten) inschrijft ;
- de procedures voor de bij dit decreet georganiseerde Raad voor examenbetwistingen.

De bepalingen inzake de Raad voor examenbetwistingen stellen dat van een raadsman, niet zijnde een advocaat(-stagiair), een geschreven machtiging kan worden geëist, behoudens in het geval deze samen met de partij die wordt bijgestaan ter zitting verschijnt. De rechtspositieregeling van de student binnen elke instelling kan dergelijke bepaling opnemen voor wat de bijstand door een raadsman in tuchtprocedures betreft.

De bespreking van de andere gedefinieerde termen komt aan bod bij de toelichting bij de concrete artikelen waarin deze termen worden gehanteerd.

Artikel II.2

Voor de lezing van deze bepaling dient het begrip “instelling” geïnterpreteerd te worden conform art. II.1, 8° ; het gaat zowel om universiteiten als om hogescholen.

TITEL II

De rechtspositie van de student

HOOFDSTUK 1

Aard van de rechtspositie

Artikel II.3

Voorliggend artikel behandelt twee fundamentele aangelegenheden.

1. *De contractuele kwalificatie van de rechtspositie*

Er bestaat onduidelijkheid over de precieze rechtsaard tussen bestuur en student.

Gaat het om een reglementaire (administratief-rechtelijke) dan wel een contractuele (privaatrechtelijke) verhouding?

Moet rekening gehouden worden met de aard van de betrokken instelling?

Het komt de decreetgever voor dat hier de gelijkheid tussen de studenten dient te prevaleren.

De decreetgever kiest aldus voor een uitdrukkelijke accentuering van het contractueel karakter van bovengenoemde verhouding.

Op die manier wordt aangesloten bij het uitermate privaatrechtelijk karakter van de vrije instellingen.

Daarenboven wordt deze kwalificatie gelinkt aan de reeds enige tijd bestaande tendens om de verhouding tussen publiekrechtelijke instellingen als aanbieders van diensten en hun gebruikers als een toetredingsovereenkomst te omschrijven.

Deze opvatting past in de door verscheidene auteurs reeds gedane vaststelling dat de grens tussen privaat en publiek recht vervaagt en dat deze beide takken van het recht een gemeenschappelijke onderbouw hebben¹⁹.

Binnen bedoelde overeenkomst bestaan algemene voorwaarden, die uitdrukkelijk moeten worden vastgelegd in duidelijk herkenbare documenten als de onderwijs- en examenregeling en de nieuwe rechtspositieregeling van de student.

M.E. STORME heeft op overtuigende wijze onderbouwd dat dergelijke algemene voorwaarden eenzijdig wijzigbaar zijn door het bestuur. De aanvaarding van standaardvoorwaarden houdt volgens deze auteur de aanvaarding in van een beding van partijbeslissing: de aanvaardende partij gaat ervan uit gebonden te zijn als en slechts als die algemene voorwaarden niet onredelijk zijn²⁰.

Zo'n eenzijdige wijziging is uiteraard slechts verantwoord indien de beslissingen tot stand komen op grond van een geïnstitutionaliseerde en effectieve bevraging van representatieve vertegenwoordigers van de studenten. Dit onderdeel van het decreet is aldus op organische wijze verbonden met het onderdeel inzake studentenparticipatie.

Het is daarenboven evident dat het *ius variandi* geen betrekking kan hebben op die elementen van de toetredingsovereenkomst die vandaag onder het studiecontract worden gebracht (de doelstelling van het studieprogramma, het aantal studiepunten per opleidingsonderdeel, enzovoort). De decreetgever zal er bij de redactie van het decreet inzake de uitbouw van flexibele leerwegen over moeten waken dat deze elementen lopende de periode waarvoor een inschrijving werd genomen niet, of slechts in welomschreven omstandigheden, kunnen worden gewijzigd.

Bevoegdheidstechnisch stelt zich de vraag of de decreetgever op algemene wijze vermag over te gaan tot de gemaakte kwalificatie.

Het is de overtuiging van de decreetgever dat de grondwettelijke onderwijsbevoegdheid – uiteraard – toelaat de rechtspositie van de student te regelen, wat niet ten gronde kan worden gedaan zo de decreetgever zich ook niet kan uitspreken over de juridische aard van die rechtspositie.

Bij analogie dient te worden verwezen naar de bepaling van de juridische kwalificatie van de relatie personeel – bestuur in het onderwijs. Ter zake heeft de rechtsleer reeds meermaals gesteld dat het aan de decreetgever toekomt uit te maken of de verhouding bestuur – personeelslid een arbeidsovereenkomst dan wel een publiekrechtelijk statuut betreft²¹.

De contractuele kwalificatie impliceert de toepasselijkheid van het gemene civiel recht en het feit

¹⁹ Zie ter zake B. PEETERS, "De verhouding tussen openbare diensten en hun gebruikers: een contractuele of een reglementaire relatie?", R.W. 1990-91, 147.

²⁰ "De bepaling van het voorwerp van een verbintenis bij partijbeslissing", T.P.R. 1988, 1277 e.v.

²¹ Zie o.a. R. VERSTEGEN, "De arbeidsverhoudingen in het vrij gesubsidieerd onderwijs zijn (nog altijd) contractueel van aard", R.W. 1998-99, 78.

dat geschillen inzake deze rechtsverhouding voor de gewone rechter moeten worden gebracht.

Dit gegeven dient wel onmiddellijk in verband te worden gebracht met de bepaling van art. II.4, waarin gesteld wordt dat de verhouding student – examencommissie publiekrechtelijk van aard is.

Geschillen voortvloeiend uit examenbeslissingen kunnen aldus (t.b.v. alle studenten in alle instellingen) voor een administratief rechtcollege worden gebracht, in casu het college omschreven in art. II.15 e.v.

De decreetgever wenst tot slot te benadrukken dat de kwalificatie van de verhouding bestuur – student geenszins mag leiden tot de idee dat studenten als louter “onderwijsconsumenten” worden beschouwd. De decreetgever beseft zeer goed dat onderwijs geen zaak is van producenten en consumenten, doch een voortdurende interactie uitmaakt tussen zender en ontvanger. De decreetgever kan evenwel niet voorbijgaan aan het feit dat de verhouding bestuur – student juridisch-technisch gezien ófwel een reglementaire verhouding (een statuut in de administratiefrechtelijke zin), ófwel een contractuele verhouding uitmaakt, en acht het zijn plicht om in deze juridische klaarheid te scheppen.

2. De introductie van een rechtspositieregeling voor studenten

Aan studenten dient een rechtspositieregeling te worden overhandigd, die zeer duidelijk de algemene, wederzijdse rechten en plichten van bestuur en student omvat.

De regeling dient tevens “wegwijsinformatie” te omvatten. Dit begrip wordt in het nieuwe decreet betreffende de openbaarheid van bestuur omschreven als volgt :

“De wegwijsinformatie geeft aan waar de informatiezoeker terecht kan hetzij voor informatie over een bepaald onderwerp, hetzij voor de behandeling van een probleem of administratieve procedure”.

Artikel II.4

Deze bepaling moet worden gekaderd in een reeds enige tijd aanslepende juridische problematiek, die naar de toekomst wordt vermeden.

De Raad van State heeft lange tijd gesteld dat vrije onderwijsinstellingen, uitspraak doende in examen-

aangelegenheden, “*functionele openbare diensten*” zijn, wat inhoudt dat zij in die hoedanigheid optreden als reële overheden en administratieve rechtshandelingen stellen.

Deze lijn werd aangehouden sinds het principiële arrest-FRANSSSENS²².

De Nederlandstalige XIIde kamer van de Raad verklaarde zich bevoegd voor alle examenbetwistingen, de bevoegde Franstalige kamer alleen voorzover het ging om het afleveren van een diploma dat toegang gaf tot een gereguleerd beroep of een betrekking in overheidsdienst.

In het arrest-DESCHUTTER kwam de Raad in algemene vergadering terug op de vaste rechtspraak dat hij principieel bevoegd is om kennis te nemen van beslissingen van examencommissies van vrije onderwijsinstellingen. De Raad overwoog ambtshalve :

*“dat de bestreden beslissing genomen is door de examencommissie van een vrije onderwijsinstelling ; dat die instelling opgericht is door privé-personen ; dat privé-personen de werkwijze ervan regelen en in voorkomend geval kunnen beslissen ze af te schaffen ; dat een soortgelijke instelling, die met de overheid geen organiek verband heeft, niet kan worden beschouwd als een administratieve overheid in de zin van artikel 14, § 1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 ; dat de Raad van State derhalve niet bevoegd is om kennis te nemen van het beroep”*²³.

Het Hof van Cassatie heeft naar aanleiding van een attributieconflict over een analoog geval als het arrest-DESCHUTTER evenwel een tegenstelde positie ingenomen.

Het Hof heeft in het zgn. arrest-MEULENIJZER geoordeeld dat vrije onderwijsinstellingen optreden als administratieve overheden in die hoedanigheden waarin zij (ten minste) erkend zijn en gecontroleerd worden door de overheid én zij eenzijdig beslissingen kunnen nemen die derden binden²⁴.

Het Arbitragehof heeft een gelijkaardige stelling verdedigd in het arrest-NEMBALEMBE, dat de commissies voor uitreiking van getuigschriften voor de studie tandheelkunde betreft, opgericht

²² R.v.St., nr. 21.467, 16 oktober 1981, R.W. 1981-82, 1139, met noot.

²³ R.v.St., nr. 93.289, 13 februari 2001, R.W. 2000-01, 1388, noot R. VERSTEGEN.

²⁴ Cass., 6 september 2002, NJW 2002-2003, afl. 4, 130, met noot.

binnen de vrije universiteiten binnen de Franse Gemeenschap²⁵.

Het Hof sprak volgende belangwekkende passages uit :

“B.5. Hoewel de gelijke behandeling van de studenten het uitgangspunt is, staat artikel 24, § 4, van de Grondwet een verschil in behandeling toe op voorwaarde dat die gegrond is op de karakteristieken die eigen zijn aan de inrichtende machten. Een van die karakteristieken is de juridische aard van de inrichtende machten, die, in het vrij onderwijs privaatrechtelijke rechtspersonen of instellingen zijn en in het officieel onderwijs publiekrechtelijke rechtspersonen of instellingen zijn.

B.6. Die verschillen verantwoorden dat de bevoegdheid van de Raad van State wordt uitgesloten voor de geschillen die ontstaan uit de contractuele betrekkingen van een vrije universiteit, onder meer de betrekkingen tussen haar en haar personeel. De juridische aard van de universiteit in de schoot waarvan de bij het decreet van 5 september 1994 opgerichte commissie wordt ingesteld, heeft evenwel geen enkele weerslag op de adviezen die die commissie moet geven en op de beroepen die het mogelijk maken de wettigheid ervan te betwisten. Daaruit volgt dat de studenten van de vrije universiteiten anders worden behandeld dan die van de gemeenschapsuniversiteiten, zonder dat voor dat verschil een grondslag kan worden gevonden in de eigen karakteristieken van de inrichtende machten die het betrokken onderwijs organiseren.

B.9. Het Hof stelt evenwel vast dat de commissie die met toepassing van het decreet van 5 september 1994 in de schoot van de U.L.B. is opgericht, als een administratieve overheid kan worden beschouwd. Zij is immers opgericht op initiatief van de openbare overheden. De adviezen die zij geeft en de getuigschriften waarin die zijn opgenomen, zijn bindend voor de betrokkenen en voor derden : zij zouden tegenstelbaar zijn aan de gemeenschapsuniversiteit waar de student, die een ongunstig advies heeft gekregen, zou beslissen zich in te schrijven om de tweede cyclus van zijn studie tandheelkunde te volgen. Overigens en zonder dat zulks bepalend is, verbieden de ongunstige adviezen van de commissie de toegang tot de tweede cyclus met het oog op het behalen van de academische graad van licentiaat tandheelkunde die toegang geeft tot een bij de wet gereguleerd beroep”.

De Raad van State ten slotte heeft ondertussen reeds in een kortgeding, in afwachting van een onderzoek van de bevoegdheidsvraag ten gronde, zijn vroegere rechtspraak terug opgenomen en zich bevoegd verklaard voor examenbetwistingen in het vrij onderwijs²⁶.

De decreetgever wil zich inschrijven in de tendensen die aldus in de rechtspraak ontstaan en verdere juridische discussies in de toekomst tegengaan.

Om die reden wordt gesteld dat de examencommissies, in alle instellingen, optreden als administratief orgaan en in een reglementair verband staan tot de student.

Het is immers duidelijk dat de in het arrest-MEULENIJZER gehanteerde criteria zich verenigen in een duidelijk identificeerbaar orgaan.

Door de libellering van het artikel wordt zeer duidelijk aangegeven dat vrije instellingen voor het overige – buiten de werking van de examencommissies – privaatrechtelijk blijven.

Het artikel vermeldt volledigheidshalve dat deze regeling geen afbreuk doet aan het feit dat de examencommissie optreedt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegde bestuur.

HOOFDSTUK 2

Algemene beginselen

AFDELING 1

Algemeen

Artikel II.5

De bepalingen van dit hoofdstuk schrijven op veralgemeende wijze een aantal beginselen in die in de verhouding met de student moeten worden gewaarborgd.

Deze beginselen vallen samen met de jurisdictionele invulling die aan bepaalde beginselen van behoorlijk bestuur wordt gegeven.

²⁵ Arbitragehof, nr. 41/2003, 9 april 2003.

²⁶ R.v.St., Hofmans, nr. 111.088, NJW 2002, afl. 7, 242, met noot.

In feite vloeien deze beginselen evenwel niet alleen voort uit het administratief recht, maar evenzeer uit het contractenrecht, dat de uitvoering van overeenkomsten op redelijke wijze en ter goeder trouw vooropstelt.

De beginselen van behoorlijk bestuur zijn uiteindelijk een bestuursrechtelijke vertaling van die redelijkheid en die goede trouw.

De decreetgever is zich bewust van het feit dat een groot aantal van voorliggende beginselen *de facto* reeds van toepassing zouden kunnen worden geacht, minstens, via het administratief recht, op de officiële instellingen.

Evenwel komt de vastlegging van dergelijke minimale beginselen tegemoet aan de stelling van het Arbitragehof, dat essentiële beginselen als een behoorlijke motivering zowel in officiële als in vrije onderwijsinstellingen op gelijke wijze moeten worden gewaarborgd²⁷.

Bovendien treedt de decreetgever in onderwijsaanlegenheden eerst en vooral op als erkennende en financierende overheid. Het feit dat van de besturen bepaalde minimumwaarborgen worden verlangd, moet in dit structureel kader worden gezien.

De zorgplicht m.b.t. de onderstaande beginselen wordt bij de bestuursorganen van de instelling gelegd. Uiteraard dient het bestuur erover te waken dat deze beginselen door andere organen en personen binnen de instelling in acht worden genomen.

Opgemerkt moet worden dat ook de bestuursorganen van associaties de opgesomde beginselen in acht dienen te nemen, wanneer zij ten aanzien van studenten zouden handelen. Dit vloeit voort uit de ruime definiëring van het begrip “bestuur”.

AFDELING 2

Gelijkheidsbeginsel

Artikel II.6

Dit artikel accentueert dat het gelijkheidsbeginsel niet verhindert dat binnen instellingen positieve acties (“maatregelen van corrigerende gelijkheid”) worden ondernomen ten voordele van kansarme

²⁷ Arbitragehof, nr. 38/96, 27 juni 1996, B.S. 9 augustus 1996.

groepen. Aldus wordt de filosofie van de nieuwe non-discriminatiewet gevolgd.

Zeer zeker moet worden verwezen naar het principe-arrest van het Arbitragehof ter zake :

“Weliswaar kan worden aanvaard dat in bepaalde omstandigheden ongelijkheden niet onbestaanbaar zijn met het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod, indien zij er juist toe strekken een bestaande ongelijkheid te verhelpen. Toch moeten dergelijke corrigerende ongelijkheden, om bestaanbaar te zijn met het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod, slechts in die gevallen worden toegepast waarin een kennelijke ongelijkheid blijkt, moet het verdwijnen van die ongelijkheid door de wetgever als een te bevorderen doelstelling worden aangewezen, moeten de maatregelen van tijdelijke aard zijn en verdwijnen wanneer het door de wetgever beoogde doel eenmaal is bereikt, en moeten zij niet onnodig andermans rechten beperken”²⁸.

Het Hof stelt met andere woorden vier voorwaarden :

- de corrigerende ongelijkheid kan slechts in die gevallen worden toegepast waarin een kennelijke ongelijkheid blijkt ;
- het verdwijnen van de ongelijkheid moet door de wetgever als een te bevorderen doelstelling worden aangewezen ;
- de maatregelen moeten tijdelijk zijn en verdwijnen wanneer het doel is bereikt ;
- de maatregelen mogen niet onnodig andermans rechten beperken.

De decreetgever schrijft deze jurisprudentiële regel uitdrukkelijk in het decreet in.

De eerste twee voorwaarden worden samengenomen en als algemeen wettig én wettelijk doel vooropgesteld : het doel betreft de bevordering van de instroom van bevolkingsgroepen waarvan de participatie aan het hoger onderwijs significant (“kenmerkend”) lager is dan deze van de gemiddelde bevolking. Andere decreetgeving kan uiteraard andere of meer specifieke doelstellingen vooropstellen.

De decreetgever wijst er uitdrukkelijk op dat deze voorwaarden logische uitvloeisels zijn van de algemene toetsingscriteria voor het gelijkheidsbeginsel

²⁸ Arbitragehof, nr. 9/94, 27 januari 1994, B.6.2.

en aldus conform dit de interpretatie van dit gelijkheidsbeginsel dienen te worden geïnterpreteerd. De decreetgever wenst daarbij op te merken dat het Europees Hof van Justitie reeds enige tijd het gelijkheidsbeginsel minder en minder tot rechtsgelelijkheid beperkt, doch tevens de verplichting beklemtoont om bepaalde feitelijke ongelijkheden weg te werken²⁹.

AFDELING 3

Openbaarheid

Artikel II.7

Het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur, dat in de plaats komt van het decreet van 18 mei 1999, is van toepassing op “bestuursinstanties”.

Volgens de toelichting vallen daar ook (vrije) onderwijsinstellingen onder, voor zover zij een taak van algemeen belang uitoefenen.

Zoals gesteld treedt enkel de examencommissie op als openbare dienst die een taak van algemeen belang uitoefent.

De decreetgever acht een open cultuur tussen bestuur en student evenwel van cruciaal belang in een hedendaagse kennismaatschappij.

Om die reden worden de instellingen in al hun aspecten onder de toepassing van het nieuwe decreet betreffende de openbaarheid van bestuur gebracht. De besturen respecteren zowel de actieve als de passieve openbaarheid.

De bevoegdheid van de Gemeenschap om deze regeling aan te nemen moet worden gezien in het licht van artikel 5 van het decreet :

“Dit decreet doet geen afbreuk aan decretale bepalingen die in een ruimere openbaarheid van bestuur voorzien”.

Opgelet, deze bepaling geldt voor wat betreft de vrije instellingen slechts in de relatie bestuur – student. Studenten kunnen stukken opvragen op grond van deze openbaarheidsregel. Andere personen kunnen dit t.a.v. vrije instellingen niet.

²⁹ K. LENAERTS, “Gelijkheid en non-discriminatie in het Europees gemeenschapsrecht,” in A. ALLEN en P. LEMMENS (eds.), *Gelijkheid en non-discriminatie*, Antwerpen, Kluwer, 1990, 63-65.

Een tweede bemerking ligt in het feit dat dit decreet op één punt afwijkt van het artikel 35 van het openbaarheidsdecreet (het hernomen artikel 26 van het decreet van 18 mei 1999). Artikel 35 stelt :

“Een beslissing of een administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursorganen of voor een ander bestuur, wordt slechts geldig ter kennis gebracht als tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld. Bij ontstentenis daarvan neemt de verjaringstermijn voor het indienen van het beroep geen aanvang”.

Van dit element wordt expliciet afgeweken voor wat betreft de berekening van beroepstermijnen bij betwistingen omtrent een examenbeslissing. De praktische onmogelijkheid om de beroepsmodaliteiten bij elke examenbeslissing aan de student kenbaar te maken, ligt voor de hand.

Artikel II.13 stelt om die reden ook zeer duidelijk dat een interne beroepsprocedure aangevat moet worden binnen een termijn van vijf kalenderdagen, ingaande de dag na deze van de proclamatie.

Deze afwijking van een deelaspect van de regelen inzake openbaarheid wordt gecompenseerd door het feit dat de interne beroepsprocedure kenbaar wordt gemaakt in het onderwijs- en examenreglement.

AFDELING 4

Onpartijdigheid

Artikel II.8

In Duitsland en Nederland schrijven de Verwaltungsverfahrensgesetz, respectievelijk de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) een objectieve besluitvorming door de overheid voor. Art. 2 :4(1) Awb verplicht administratieve organen hun taak zonder vooringenomenheid te vervullen. Bovendien moeten zij overeenkomstig art. 2 :4(2) Awb “ertegen waken dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang hebben bij een besluit de besluitvorming beïnvloeden”.

Deze regel van niet-vooringenomenheid (subjectieve onpartijdigheid) wordt geschonden wanneer een bestuursbeslissing (mede) wordt genomen

door een persoon die een rechtstreeks en persoonlijk belang heeft bij de zaak. Dit belang kan zowel van materiële als van morele aard zijn.

AFDELING 5

Rechten van verdediging

Artikel II.9

Het bestuur dient de studenten in staat te stellen om op te komen voor hun belangen via de figuur van de ombudsman, die optreedt als onafhankelijk bemiddelaar.

Artikel II.10

Deze bepaling omschrijft de minimale rechten van verdediging die in disciplinaire aangelegenheden moeten worden gewaarborgd. De opsomming geeft een vaste rechtspraak van de Raad van State en een eensluidende rechtsleer weer³⁰.

AFDELING 6

Motivering

Artikel II.11

Deze bepaling schrijft in dat de besturen het principe van de Formele Motiveringswet in hun werking naar studenten dienen te integreren.

Elke beslissing van individuele strekking moet worden gedragen door motieven die rechtens en feitelijk aanvaardbaar zijn en die derhalve controleerbaar zijn in het rechtmatigheidstoezicht door de Vlaamse regering.

De beslissing wordt weergegeven in een akte. Dat betekent dat beslissingen die niet krachtens een wettelijke, decretale of interne regel individueel ter kennis moeten worden gebracht (te denken valt bij voorbeeld aan examenroosters die ad valvas worden bekendgemaakt), niet formeel moeten worden gemotiveerd.

³⁰ Zie o.a. A. VAN MENSEL, Het beginsel van behoorlijk bestuur, Gent, Mys & Breesch, 1997, 23 e.v.

De bepaling is op algemene wijze gesteld, zowel naar de officiële als naar de vrije instellingen³¹.

Wat de officiële instellingen betreft, is de Formele Motiveringswet uiteraard vandaag reeds van toepassing. Het feit dat de decreetgever deze bepaling op algemene wijze ook naar deze instellingen toe inschrijft, moet zoals gesteld worden gezien in het kader van de erkenning en financiering van het hoger onderwijs. Artikel 6 van de wet laat overigens ruimte voor eigenstandige regelingen uitgevaardigd door de Gemeenschappen of de Gewesten.

De decreetgever wenst volgende toelichting te geven bij het “afdoende karakter” van de motivering :

- 1° Ter motivering van een beslissing of onderdeel daarvan kan worden volstaan met een verwijzing naar een met het oog daarop uitgebracht advies, indien het advies zelf de motivering bevat en van het advies kennis is of wordt gegeven ;
- 2° Indien het bestuursorgaan een beslissing neemt die afwijkt van een met het oog daarop krachtens enig voorschrift uitgebracht advies, wordt dit met de redenen voor de afwijking in de motivering vermeld.

HOOFDSTUK 3

Rechtsbescherming bij examenbeslissingen

AFDELING 1

Materiële vergissingen

Artikel II.12

Dit artikel draagt de besturen op om in een soepele procedure te voorzien om materiële vergissingen bij examenbeslissingen recht te trekken.

³¹ De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in het advies van 30 oktober 2003 uitdrukkelijk beklemtoond dat “de gemeenschappen en de gewesten vermogen, met betrekking tot de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, die minimumbescherming [van de federale Motiveringswet] uit te breiden, aan te vullen of te preciseren (zie Arbitragehof, nr. 55/2001, 8 mei 2001, B.5). De decreetgever is derhalve bevoegd om de formele motiveringsverplichting uit te breiden tot de vrije onderwijsinstellingen”.

Uiteraard kan daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen materiële vergissingen die geen of een gering effect hebben op de eindbeslissing en bvb. door de voorzitter van de examencommissie kunnen worden rechtgezet, en vergissingen die tot een herdeliberatie nopen.

De procedure dient te worden bekendgemaakt in de onderwijs- en examenregeling.

AFDELING 2

Onregelmatigheden

ONDERAFDELING 1

Intern beroep

Artikelen II.13 en II.14

Het decreet voorziet in een dubbele rechtsbescherming bij onregelmatigheden.

In eerste instantie worden onregelmatigheden bestreden bij wijze van intern beroep, dat verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij het in onderafdeling 2 bedoelde administratief rechtscollege.

Het intern beroep wordt op transparante wijze uitgewerkt in de onderwijs- en examenregeling.

Het beroep geeft in de eerste plaats de kans om de student een beter inzicht te verlenen in de motieven die tot de examen(tucht)beslissing hebben geleid. In die zin is het aangewezen om zeker de eerste stappen van de procedure mediërend i.p.v. confronterend op te vatten.

Het beroep is er bovendien op gericht de examencommissie de kans te geven de examenbeslissing te heroverwegen, rekening houdend met de elementen naar voor gebracht in de klacht geformuleerd door de student.

Het beroep leidt tot :

1° de loutere vaststelling van de niet-ontvankelijkheid van het beroep ingesteld door de student (voor zover de onderwijs- en examenregeling ontvankelijkheidsvereisten stelt). In dat geval blijft de examenbeslissing van kracht en wordt

zij vatbaar voor de procedure bij de Raad voor examenbetwistingen ;

2° de gemotiveerde bevestiging van de examenbeslissing. De beslissing van het beroepsorgaan komt aldus in de plaats van de initiële beslissing. Het is deze nieuwe beslissing die voorgelegd kan worden aan de Raad ;

3° een nieuwe, gunstige beslissing ;

4° een impliciete weigering tot het doen van een uitspraak door het laten verstrijken van de beslissingstermijn. De einduitspraak binnen dit intern beroep dient ter kennis te worden gebracht binnen een termijn van veertig kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld. Bij het verstrijken van deze termijn is de initiële beslissing vatbaar voor beroep bij de Raad.

Het door het decreet ingestelde intern beroep sluit aan bij de op vandaag bestaande situatie, m.n. het feit dat examenbeslissingen juridisch uitgaan van een examencommissie. De visieontwikkeling omtrent flexibele leerwegen, en het decreet dat daarovertrent in voorbereiding is, kunnen evenwel leiden tot het afleveren van creditattesten op grond van een examenbeslissing over een opleidingsonderdeel, zonder dat deze beslissing onderdeel uitmaakt van een deliberatie. Wanneer men de student in dergelijk geval bij intern beroep in het gelijk zou stellen, wordt dit beroep niet afgerond door een nieuwe beslissing van een examencommissie, maar door een beslissing van een individuele examinator.

ONDERAFDELING 2

De Raad voor examenbetwistingen

Sectie 1

Algemeen

Artikel II.15

Er wordt een onderwijseigen administratief rechtscollege opgericht, dat op korte termijn een jurisdictionele uitspraak doet over examenbeslissingen, na uitputting van het voormelde intern beroep.

De uitspraken zijn inderdaad gerechtelijk van aard, wat betekent dat zij slechts vatbaar zijn voor administratief cassatieberoep bij de Raad van State. Zoals boven reeds gesteld, doet de oprichting van de Raad geen afbreuk aan het feit dat studenten zich (rechtstreeks) tot de gewone rechtbanken kunnen wenden tegen beslissingen van examencommissies, op grond van artikel 159 G.W.

De decreetgever legitimeert dergelijk college vanuit de behoefte om op zeer korte termijn een jurisdictioneel oordeel te hebben over examengeschillen, waardoor studenten snel duidelijkheid hebben over de mogelijkheid om het volgende jaar aan te vatten.

Dit jurisdictioneel oordeel dient “onmiddellijk” effectief rechtsherstel te verlenen.

Dit punt dient te worden verduidelijkt.

De Raad van State biedt objectief rechtsherstel door de annulatie van een administratieve rechtshandeling. De geannuleerde beslissing is aldus aangetast door een civielrechtelijke fout, die aanleiding kan geven tot schadevergoeding, te vorderen voor de gewone rechter.

Zoals gesteld meent de decreetgever dat procedures waarin schadevergoedingen gevorderd worden op grond van het verlies van één of meerdere jaren niet op zijn plaats zijn in het onderwijs. In onderwijsaangelegenheden dient het recht op onderwijs te worden gevrijwaard, niet het recht op financiële genoegdoening.

Een loutere annulatie waarborgt evenwel geen effectief rechtsherstel in deze.

De Raad dient daarom bijkomende bevoegdheden te hebben. De behandeling van een verzoekschrift door de Raad leidt overeenkomstig het decreet tot de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid en/of ongegrondheid ervan, of tot de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen examenbeslissing, in welk geval de Raad inderdaad de nodige, welomschreven, voorlopige en herstelmaatregelen kan bevelen. De decreetgever stelt dat de Raad kan bepalen dat opnieuw in de zaak wordt beslist, desgevallend op grond van een nieuw afgenomen examen of enig onderdeel daarvan. De Raad kan daarbij de legitieme/illegitieme gronden aangeven dewelke bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing moeten/niet mogen betrokken worden. In afwachting van een nieuwe beslissing kan de Raad, mocht dit op grond van de gegevens van de zaak

kennelijk nodig blijken, een voorlopige inschrijving in het volgende jaar (in de hypothese van een jaarstelsel) bevelen.

De decreetgever wenst uiteraard geen afbreuk te doen aan de hoge kwaliteit van de rechtspraak van de Raad van State in examengeschillen. De in dit contentieux ontwikkelde “beginselen van behoorlijk examineren”³² zullen als leidraad dienen voor de Raad voor examenbetwistingen.

Juridische bemerkingen

De wenselijkheid van de Raad werd geduid. De vraag naar de mogelijkheid ervan laat zich opsplitsen in twee deelvragen :

- a. Kan in examenaangelegenheden een administratief rechtscollege worden opgericht ?
- b. Zo ja, kan de Vlaamse Gemeenschap dergelijk college installeren ?

Deze deelvragen worden hieronder behandeld.

a. Over de mogelijkheid om administratieve rechtscolleges inzake examengeschillen op te richten

1. De bevoegdheidsverdeling tussen de gewone hoven en rechtbanken, enerzijds, en de administratieve rechtscolleges, anderzijds, moet vertrekken vanuit de vraag of de te beslechten geschillen subjectief dan wel objectief van aard zijn.

Een geschil is subjectief wanneer een subjectief recht in het geding is. Een burger heeft ten aanzien van een openbare dienst een subjectief recht wanneer er een rechtsregel bestaat die de burger een aanspraak verleent om van de openbare dienst een welbepaalde gedraging te eisen ; de burger dient een eigen belang te hebben bij deze gedraging. Wanneer aan rechtscolleges subjectieve geschillenbeslechting wordt opgedragen, dient de bevoegdheidsverdeling vastgelegd in artikel 144 en 145 G.W. te worden gerespecteerd (zie onder).

Rechtscolleges kunnen ook worden belast met objectieve rechtspraak. In de objectieve rechtspraak staan de aanspraken van de partijen los van hun subjectieve rechten. De rechter spreekt zich niet uit over het bestaan of de draagwijdte van een subjectief recht, maar gaat enkel na of het objectieve recht werd geschonden, en vernietigt in voorko-

³² Cfr. de term gebezigd in W. MEEUS e.a., *Examinatoren en examinandi : wie buist wie?*, Leuven, Acco, 2000, 23 e.v.

mend geval de bestreden handeling. Het annulatieberoep bij de Raad van State is een vorm van dergelijke rechtspraak. De oprichting van colleges waaraan objectieve rechtspraak wordt opgedragen, vindt zijn grondslag in artikel 146 G.W.

Het verschil tussen subjectieve en objectieve geschillenbeslechting ligt aldus in essentie in de aard van het geboden rechtsherstel. Subjectieve rechtspraak beoogt het herstel van burgerlijke of politieke rechten, zijnde aanspraken van een rechtssubject op een ander rechtssubject. Objectieve rechtspraak herstelt "het recht" door een vernietiging die ten aanzien van alle burgers geldt.

De in het decreet uitgetekende rechtsbescherming is zoals gesteld van subjectieve aard, wat blijkt uit het feit dat de Raad voorlopige en herstelmaatregelen kan bevelen. Dergelijke bevoegdheid om effectief "recht te doen" in de verhouding bestuur – student bewaakt niet enkel het objectief recht, maar wil ook de aanspraken van de student op een correct (d.w.z. overeenkomstig het objectief recht) tot stand gekomen examenbeslissing vrijwaren.

2. De uitgetekende geschillenregeling moet aldus bekeken worden in het licht van de bevoegdheidsafbakening tussen de justitiële en de administratieve rechter, vastgelegd in artikelen 144 en 145 G.W.

De artikelen maken een onderscheid tussen twee categorieën van subjectieve rechten, te weten de burgerlijke rechten en de politieke rechten.

Luidens artikel 144 G.W. behoren geschillen over burgerlijke rechten bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de rechtbanken van de rechterlijke orde. Ook geschillen over politieke rechten behoren blijkens artikel 145 G.W. tot hun bevoegdheid, behoudens de bij wet gestelde uitzonderingen.

Traditioneel wordt het recht om in een openbare bediening te worden aangesteld (*ius honorum*) als politiek recht "uit de aard" erkend. De Raad van State, Afdeling Administratie heeft bij de ontwikkeling van het concept "functionele openbare dienst" steeds rekening gehouden met het feit dat studiebewijzen, en aldus indirect ook de daaraan voorafgaande examens, het recht verlenen om een aantal ambten op te nemen³³.

Het principe-arrest van het Arbitragehof nr. 14/97 van 18 maart 1997 stelt een inhoudelijk demarcatie criterium tussen burgerlijke en politieke rechten voorop. Van een politiek recht is sprake wanneer de overheid optreedt in de uitoefening van een functie die in een zeer nauwe verhouding staat tot de prerogatieven van het openbaar gezag van de Staat. Het recht op een studiebewijs, en aldus het recht op een rechtmatig examencurriculum, valt zeker onder deze ruime interpretatie van het begrip "politieke rechten", ook al zou een welbepaald studiebewijs geen toegang verlenen tot een ambt in een administratie. In de rechtsverhouding tussen examencommissie (een openbare dienst) en student prevaleert immers het publiekrechtelijke aspect, aangezien de overheid in belangrijke mate, en op eenzijdige wijze, de voorwaarden voor het uitreiken van een studiebewijs vastlegt.

3. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat het recht op een studiebewijs en op een behoorlijke examenbedeling van politieke aard is. Om die reden kan op grond van de bepalingen van artikel 145 G.W. een administratief rechtscollege in het leven worden geroepen, belast met de beslechting van examengeschillen.

b. Over de mogelijkheid om administratieve rechtscolleges bij Gemeenschapsdecreet op te richten

4. Artikel 161 omvat een algemeen legaliteitsbeginsel inzake de oprichting van administratieve rechtscolleges: "Geen administratief rechtscollege kan worden ingesteld dan krachtens een wet".

5. Tot vóór de grondwetsherziening van 1993-94 was het volgens een vaste rechtspraak van het Arbitragehof voor de Gemeenschappen en de Gewesten onmogelijk om, zelfs met toepassing van de impliciete bevoegdheden, administratieve rechtscolleges op te richten, op te heffen of de bevoegdheden ervan te wijzigen³⁴. Artikel 19, § 1, eerste lid B.W.H.I. bepaalde immers dat de decreetgever niet kan treden op "de bevoegdheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden".

6. Door de staatshervorming van 1993-94 werd artikel 19, § 1 principieel behouden, maar met de mogelijkheid om de impliciete bevoegdheden ook toe te passen op de voorbehouden aangelegenheden

³³ R.v.St., DE CREE, nr. 26.712, 24 juni 1986, T.B.P. 1987, 407, overweging 2.1.2.

³⁴ Zie o.m. Arbitragehof, nr. 44/87 van 23 december 1987

van de federale overheid³⁵. Na deze staatshervorming werd in de doctrine³⁶, maar ook in de rechtspraak³⁷, verdedigd dat de decreetgever administratieve rechtscolleges kan oprichten voor zover daarbij voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden inzake impliciete bevoegdheden, zoals deze zijn uitgewerkt in de rechtspraak van het Arbitragehof.

Zeër duidend in dit verband is de Verklarende Nota bij de invoering van het artikel 107quinquies (het huidig artikel 161) G.W. ter gelegenheid van de Staatshervorming van 1993³⁸. Deze nota stelt :

“Indien het Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorstellen tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, meer bepaald de uitbreiding van de mogelijkheid van het toepassen van artikel 10 van deze wet met betrekking tot de impliciete bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten in

de aangelegenheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden, zal het niet meer onmogelijk zijn dat de Gemeenschappen en de Gewesten bepaalde aspecten die hun bevoegdheden betreffen regelen, binnen het kader van de door het Arbitragehof aan de impliciete bevoegdheden gegeven interpretatie”.

De Minister van Binnenlandse Zaken heeft in dit verband wél uitdrukkelijk gesteld dat oprichting van een administratief rechtscollege door de Gemeenschappen en Gewesten geen afbreuk kan doen aan het feit dat de Raad van State – als hoogste administratief rechtscollege – over een verbrekingsmogelijkheid beschikt³⁹.

Een zeer duidelijk standpunt werd aansluitend ingenomen door de Minister van Wetenschapsbeleid :

“Le système de la juridiction administrative générale appartient en propre au fédéral. Ne peuvent relever des Régions et des Communautés [...] que des juridictions, spécifiques, donc non générales : celles qui sont liées aux compétences et celles qui sont placées sous un double contrôle : celui de la Cour d'arbitrage, quant aux conditions de leur formation, puisque, par hypothèse, elles sont établies par décret, et celui du Conseil d'Etat, car, à aucun moment, elles ne peuvent siéger en dernier ressort. Les décisions qu'elles peuvent prendre n'échappent pas à la compétence générale du Conseil d'Etat”.

7. Al deze elementen werden bijeengebracht in het uiterste belangrijke principearrest van het Arbitragehof van 30 april 2003⁴⁰.

In dat arrest moest het Hof oordelen over de commissie die uitspraak doet betreffende het beroep ingesteld door een persoon tegen een beslissing van het Waalse Agentschap voor de integratie van gehandicapte personen inzake een individueel recht op een financiële tegemoetkoming. Deze commissie wordt door het Waalse Gewestdecreet van 6 april 1995 opgevat als administratief rechtscollege.

Het Hof stelt dat de Waalse decreetgever op grond van de impliciete bevoegdheden wel degelijk kon overgaan tot de oprichting van dergelijk college ; de decreetgever kon in redelijkheid oordelen dat de installatie van het rechtscollege noodzakelijk is voor het voeren van zijn beleid⁴¹.

³⁵ De staatshervorming van 2001 bracht een nieuwe aanpassing van artikel 19, §1 B.W.H.I. mee. De bijzondere wet van 13 juli 2001 verduidelijkt dat een onderscheid gemaakt moet worden tussen voorbehouden aangelegenheden die vervat zijn in de bepalingen van de Grondwet die dateren van voor en na de staatsvervorming van 1980 : “Voor wat betreft de bepalingen van de Grondwet die dateren van na de staatshervorming moet aan het woord “wet” in beginsel een bevoegdheidsverdelende betekenis verleend worden. Voor wat de bepalingen van de Grondwet betreft die dateren van voor de staatshervorming, is het evenwel evident dat de grondwetgever zich op dat ogenblik niet bewust geweest kan zijn van de bevoegdheidsverdelend aspect van de uitdrukking “wet”. [...] Aan deze bepaling is derhalve geen bevoegdheidsverdelend karakter toe te kennen” (Parl. St., Senaat, 2000-01, nr. 2-709/1). In deze dient evenwel te worden vastgesteld dat de redactie van artikel 161 G.W. dateert van na de Staatshervorming, en dat aldus grond moet worden gezocht in de impliciete bevoegdheden van de Gemeenschap.

³⁶ Zie o.m. J. VANDE LANOTTE e.a., Administratieve rechtscolleges. Een rechtsvergelijkende studie, i.o.v. DWTC, 29 ; J. VANDE LANOTTE, Overzicht van het publiek recht, Brugge, Die Keure, 1997, 598 ; P. BARRA, noot onder R.v.St., nr. 46.329, 1 maart 1994, T.O.R.B. 1993-94, 270 en A. COPPENS, “De Raad van State en de administratieve rechtscolleges in de Grondwet”, R.W. 1993-94, nr. 27, 913.

³⁷ In het arrest van het Arbitragehof inzake de beroepscommissie bij het Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap, ingesteld bij decreet van 27 juni 1990, stelde het Hof dat de commissie onmiskenbaar de kenmerken vertoonde van een administratief rechtscollege, en dat dit de bevoegdheidsregels vervat in de B.W.H.I. schond, “zoals zij gelding hadden op dit ogenblik”. Impliciet werd aldus aangegeven dat na de staatshervorming van 1993-94 wel degelijk administratieve rechtscolleges kunnen worden opgericht.

³⁸ Woordelijk herhaald door de Minister van Binnenlandse Zaken in de Kamercommissie : Kamer, 831/3, [2]. Zie ook de Minister in dezelfde zin : Kamer, 831/3, [8].

³⁹ Kamer, 831/3, [6, 7 en 10].

⁴⁰ nr. 49/2003.

⁴¹ overw. B.8.3.

Het Hof voegt eraan toe dat “de in het geding zijnde bepaling op de bevoegdheid van de federale wetgever marginaal [kan] worden geacht, vermits geen inbreuk wordt gemaakt op de bevoegdheid van de gewone rechtscollèges, die trouwens geen kennis namen van de in het geding zijnde aanvragen toen die aangelegenheid nog tot de bevoegdheid van de federale overheid behoorde”⁴².

8. Het ligt, terugkerend naar voorliggend decreet, in de rede dat de oprichting van een rechtscollège, bevoegd voor examenbetwistingen, noodzakelijk is om een oplossing te bieden voor een zeer specifieke onderwijsgebonden problematiek: de zorg om studenten op zeer korte termijn zekerheid te bieden omtrent het al dan niet kunnen vervolgen van het studietraject. De maatregel heeft daarenboven slechts een marginale weerslag op de federale justitiële bevoegdheid, daar zij – uiteraard – geen afbreuk doet aan de functie van de Raad van State als administratieve cassatierechter en niet raakt aan de mogelijkheid om zich te wenden tot de gewone rechtbanken.

9. Tot slot dient te worden gewezen op het advies van de Raad van State, Afdeling Wetgeving, van 30 oktober 2003, waarin ter zake van de ontwerpregeling werd gesteld dat deze geacht moet worden te voldoen aan de voorwaarden gesteld aan de uitoefening van de impliciete bevoegdheden van de Gemeenschap.

Waarborgen voor de partijen

De vraag is gesteld of de Raad voor examenbetwistingen de beginselen inzake behoorlijke rechtsbedeling, vastgelegd in artikel 6.1 EVRM, dient te respecteren.

Allereerst dient te worden gesteld dat heel wat procedurele waarborgen reeds in het decreet zijn ingeschreven, waardoor het praktisch belang van deze vraag eerder klein is.

De decreetgever wijst op de gekende rechtspraak dat in administratieve procedures niet in elke stand van de procedure aan de waarborgen van artikel 6.1 EVRM moet zijn voldaan, voor zover evenwel de beslissingen van een administratief orgaan of rechtscollège aangevochten kunnen worden bij een rechterlijke instantie, die enerzijds zelf wel aan de vereisten van artikel 6.1 beantwoordt en die anderzijds “volle rechtsmacht” heeft, en dus zowel rechtsvragen als feitenkwesties kan beoordelen. Aan de Raad van State moet in deze dergelijke

“volle rechtsmacht” worden ontzegd, daar de Raad van State ten aanzien van de uitspraken van de Raad voor examenbetwistingen optreedt als cassatierechter, en aldus enkel in rechte oordeelt. In artikel 14, § 2 van de R.v.St.-Wet werd ingeschreven dat de afdeling administratie, als administratief cassatierechter, niet in de beoordeling van de zaken zelf treedt. Daarentegen komt aan de Raad voor examenbetwistingen zelf wel “volle rechtsmacht” toe, daar deze bij de beoordeling van een beslissing kan nagaan of de rechtens vereiste feitelijke grondslag voor de beslissing aanwezig is en of ze evenredig is met de vastgestelde feiten⁴³.

Daarenboven kan moeilijk worden ontkend dat in deze “burgerlijke rechten” worden beoordeeld, in de autonome en zeer ruime betekenis die het contentieux omtrent artikel 6.1 EVRM daaraan geeft. Nu ondermeer vaststaat dat geschillen omtrent de toegang tot een beroep⁴⁴ en betreffende de loopbaan van personen in openbare dienst⁴⁵ principieel burgerlijke rechten in die zin betreffen, lijkt het evident dat ook geschillen omtrent examenbeslissingen, die daar inhoudelijk zeer bij aanleunen, als burgerlijk van aard worden beschouwd.

Om die redenen zal de Raad voor examenbetwistingen zich naar de bepalingen van artikel 6.1 EVRM richten.

Beleidsmatige bemerkingen

De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in zijn advies van 30 oktober 2003 gesteld dat de motieven voor de oprichting van de Raad voor examenbetwistingen (in het hoger onderwijs) evenzeer lijken te gelden ten aanzien van het secundair onderwijs.

Aan de Raad werd geantwoord dat de overheid zeer zeker van mening is – mede gelet op de huidige stand van de rechtspraak – dat het afleveren van diploma's in het hoger onderwijs én het secundair onderwijs (en het afleveren van het getuigschrift basisonderwijs), en de daaraan voorafgaande examenbeslissingen administratieve rechtshandelingen uitmaken. Deze examenbeslissingen zijn aldus vatbaar voor behandeling door een administratief rechtscollège of – uiteraard – voor een niet-jurisdictioneel administratief beroep.

⁴³ Vgl. R.v.St., nr. 28.938, 1 december 1987, R.W. 1987-88, 880.

⁴⁴ O.m. EHRM, 23 juni 1994, De Moor t/ België, A 292-A, Mensenrechten, 1994, 198, met noot P. LEFRANC.

⁴⁵ EHRM, 8 december 1999n Pellegrin t/ Frankrijk.

⁴² overw. B.8.4.

De overheid heeft tevens geantwoord dat zowel in het hoger onderwijs als in het secundair onderwijs een onderwijsspecifieke behoefte aan “snelrecht” bestaat, die inhoudt dat een student of leerling in het geval van een examengeskil op zeer korte termijn over een jurisdictionele beslissing beschikt, die rechtszekerheid biedt omtrent de vraag of het volgend jaar al dan niet kan worden aangevat.

De decreetgever vindt evenwel dat één en ander niet noodzakelijk moet leiden tot creatie van één administratief rechtscollege, bevoegd voor de verschillende onderwijsniveaus. Hij ziet daar verschillende redenen toe :

- Het examineergebeuren binnen de verschillende onderwijsniveaus is zeer uiteenlopend.

Examens in het hoger onderwijs zijn inhoudelijk zeer complex en zijn niet, of alleszins niet in dezelfde mate als het leerplichtonderwijs, onderworpen aan een stringente systematiek van eindtermen en in leerplannen vastgelegde einddoelen. Daarenboven kan niet worden ontkend dat in het hoger onderwijs reeds een sterke traditie van juridisch goed lopende interne beroepsprocedures bestaat. De aard zelf van het examineergebeuren dwingt aldus tot een systeem van marginale toetsing (waarbij in deze aldus geopteerd is voor een marginale toetsing door een administratief rechtscollege).

Examens in het leerplichtonderwijs zijn zoals gesteld wél gericht op decretale en, meestal, op in leerplannen vastgelegde einddoelen. De techniciteit ervan verschilt ook danig van deze in het hoger onderwijs, wat effecten heeft op de toetsbaarheid ervan aan algemene beginselen inzake behoorlijk examineren. Het omgaan met interne beroepsprocedures is daarenboven nog niet overal op dezelfde wijze ingeburgerd. Dit verantwoordt een andere wijze van toetsing, die bepaalde pedagogische aspecten mee in ogenschouw kan nemen. Gewezen kan bijvoorbeeld worden op de Bezwaarraden, opgericht in het secundair onderwijs in de Franse Gemeenschap (o.m. artikel 97 van het D.Fr.Gem.R. van 24 juli 1997 dat de prioritaire taken bepaalt van het basisonderwijs en van het secundair onderwijs en de structuren organiseert die het mogelijk maken ze uit te voeren). Deze raden kunnen de beslissingen van een delibererende klassenraad vervangen op grond van “de overeenstemming met de bekwaamheden verworven door de leerling en de bekwaamheden die hij normaal moet verwerven evenals de gelijkwaardigheid van het niveau van de evaluatietests die de leerlingen

afgenomen worden en de tests ontwikkeld door de Commissies voor evaluatiehulpmiddelen” ;

- In het secundair onderwijs dwingen ondermeer het modulariseringsproces en de nieuwe visie-ontwikkelingen op de opleidingsprogramma’s tot een decretale herwerking van de opleidingsstructuur. Het is wijs de rechtsbeschermende technieken op examenbeslissingen in het secundair onderwijs af te stemmen op deze nieuwe ontwikkelingen. Het louter uitbreiden van de rechtsmacht van het rechtscollege omschreven in dit decreet zou voorbijgaan aan de specifieke behoeften van het secundair onderwijs ;
- Zeer zeker moet toch ook worden vastgesteld dat de ontwikkeling van administratieve rechtscolleges binnen de rechtsorde van de Vlaamse Gemeenschap een novum is, waarvan de wenselijke invoering best stapsgewijs wordt aangepakt (“piece-meal social engineering”). Waar de opbouw van een systeem van administratieve rechtbanken veelal centripetaal verloopt (de sectorgewijze uitbouw van administratieve rechtscolleges geeft aanleiding tot de creatie van een unificerende administratieve (cassatie)rechter), wordt hier als het ware een centrifugaal systeem ingevoerd, waarbij de principiële bevoegdheid van de Raad van State vervangen wordt door een systeem waarbij de Raad van State gaat optreden als cassatierechter ten aanzien van een sectorgebonden administratief rechtscollege. Dergelijk systeem wordt best zo grondig mogelijk opgevolgd. Het is daarom aangewezen dat het bij dit decreet opgerichte rechtscollege een pioniersrol vervult, zonder dat het systeem onmiddellijk op alle (onderwijs)niveaus wordt geïmplementeerd. Eén en ander heeft ertoe bijgedragen dat de decreetgever een uitdrukkelijke verplichting tot publicatie van de uitspraken van de Raad in het decreet heeft opgenomen (artikel II. 43).

Het feit dat ervoor is geopteerd om nu reeds de Raad voor examenbetwistingen, bevoegd voor het hoger onderwijs, in het voorliggend voorontwerp van decreet op te nemen (en niet te opteren voor een simultaan initiatief voor hoger én leerplichtonderwijs), moet ten slotte gezien worden in het licht van de ontwikkelingen inzake flexibele leerwegen in het hoger onderwijs, die op uiterst korte termijn decretaal verankerd zullen worden. De decreetgever meent dat geschillen die zich binnen dergelijke fundamentele onderwijsvernieuwing zouden voordoen, best van bij het begin voorgelegd kunnen worden aan het vooropgestelde administratief rechtscollege.

Artikel II.16

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

Sectie 2

Samenstelling

Artikelen II.17, II.18 en II.19

1. Voor de samenstelling wordt gekozen voor een model waarbinnen juridische en onderwijskundige competenties samengaan.

Als voorzitter zal een licentiaat, desgevallend doctor in de rechten worden aangesteld.

De bijzitters hebben beide onderwijservaring. Zij worden aangeduid op gezamenlijke voordracht van VLIR en VLHORA, waarbij een billijk evenwicht betracht wordt tussen, enerzijds, universiteiten en hogescholen, en, anderzijds, officiële en vrije instellingen.

2. De decreetgever wijst erop dat de leden van de Raad in onafhankelijkheid en objectiviteit moeten kunnen oordelen.

Dit moet op twee wijzen worden gewaarborgd.

Enerzijds sluit het decreet onverenigbaarheden in. Het is evident dat volgende lidmaatschappen of hoedanigheden onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van de Raad :

- politieke mandaten, inzonderheid het lidmaatschap van een wetgevende vergadering, een provincieraad, een gemeenteraad of een raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, van een regering, een bestendige deputatie, of de hoedanigheid van burgemeester ;
- het lidmaatschap van een inrichtende macht in het hoger onderwijs ;
- de hoedanigheid van personeelslid van het departement Onderwijs ;
- de hoedanigheid van verantwoordelijk leider, vast gevolmachtigde of vast afgevaardigde van een vakorganisatie die de beroepsbelangen van het personeel van het onderwijs behartigt.

Anderzijds wijst de decreetgever op de opgenomen wrakingsgronden (artikel II.34), zijnde deze be-

doeld in artikel 828, 829, tweede lid en 830 Ger.W. Deze artikelen worden aldaar geciteerd. Praktisch belangrijk zijn vooral de gronden vervat in artikel 829, tweede lid.

Het spreekt voor zich dat dergelijke wrakingsgronden niet alleen “passief” moeten worden ondergaan, m.a.w. wanneer één der partijen daar om vraagt ; elk lid van de Raad dat weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat, moet zich van de zaak onthouden.

Artikel II.20

Dit artikel bevat de gebruikelijke bepaling dat de leden van de Raad hun mandaat blijven uitoefenen, totdat zij zijn vervangen.

Uiteraard geldt één en ander niet wanneer een lid door de Vlaamse regering wordt ontslagen. Dergelijk ontslag heeft onmiddellijk uitwerking en kan slechts worden gegeven bij kennelijk wangedrag of grove nalatigheid.

De decreetgever heeft wat dit laatste betreft duidelijk oog voor het feit dat de Raad in onafhankelijkheid moet kunnen functioneren, waardoor de ontslagbevoegdheid in hoofde van de Vlaamse regering slechts minimaal de werking van de Raad mag verstoren. De decreetgever meent dat de ontslagmacht van de regering inzake aangeduide leden van de Raad beperkt moet blijven tot welbepaalde zwaarwichtige feiten.

Op grond van de gehanteerde terminologie (“kennelijk wangedrag”, “groe nalatigheid”) moet worden aangenomen dat de feiten die aanleiding geven tot een ontslag een zeer grote omvang dienen te hebben en dan ook zowel in rechte als in feite dienen te steunen op bestaande en juiste gegevens. De begrippen “kennelijk” wangedrag en “groe” nalatigheid wijzen er op dat de geviseerde gedragingen of handelingen een “manifest” karakter dienen te hebben, wat impliceert dat een ontslag slechts op zijn plaats is wanneer de geviseerde gedragingen of handelingen door geen enkel normaal voorzichtig lid zou zijn begaan (marginale toetsing).

Het begrip “wangedrag” slaat op daden gesteld buiten het mandaat van lid van de Raad, het begrip “nalatigheid” heeft betrekking op daden gesteld binnen de uitoefening van het mandaat.

Artikel II.21

Een personeelslid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap neemt de griffie van de Raad waar.

Aangezien deze secretaris geen lid uitmaakt van de Raad, kan deze behoren tot het departement Onderwijs.

Sectie 3

Bevoegdheid

Artikel II.22

§ 1. De Raad oordeelt als rechtscollege naar recht en betreft geen loutere opportuniteitsbeginselen in zijn oordeel. Dat is het eerste aspect van het beginsel dat de Raad zijn appreciatie niet in de plaats stelt van deze van de examencommissie. Het tweede aspect betreft uiteraard het feit dat het oordeel van de Raad geen nieuwe examenbeslissing uitmaakt ; de Raad kan zich juridisch niet in de plaats stellen van de examencommissie.

“Het recht” waaraan door de Raad wordt getoetst, wordt in deze geconstitueerd door het geschreven recht, zijnde de decretale en reglementaire bepalingen en de onderwijs- en examenregeling.

Daarenboven oordeelt de Raad ook aan de hand van “de algemene administratieve beginselen”. Daaronder worden de beginselen van behoorlijk bestuur verstaan, specifiek toegepast op het examineren.

Zoals gesteld is in het contentieux van de Raad van State door de jaren heen een corpus van beginselen van behoorlijk examineren ontstaan.

Zeer belangrijk daarbij is de motiveringsplicht.

Bij wijze van kader ter zake kunnen volgende beginselen worden weergegeven :

- cijfers toetsen kennis, vaardigheden en attitudes. Een cijfer hoort een correcte afspiegeling te zijn van kennis en kunde van de student. Dat cijfer houdt een verantwoording in van een beoordelingsproces en wordt geacht correct te zijn, zonder enige nadere motivering⁴⁶ ;

⁴⁶ R.v.St., nr. 63.305, 27 november 1996.

- het is constante rechtspraak van de Raad van State dat cijfers niet volstaan wanneer het niet om de weergave van de gemaakte beoordeling van kennisvragen, maar om een praktische prestatie van technische⁴⁷ of van artistieke⁴⁸ aard gaat. In zo’n geval moet de examencommissie het examencijfer verantwoorden op een manier die een vage beoordeling of louter subjectieve inschatting moet overstijgen : de beoordeling moet verband houden met de gekende doelstellingen en de vorderingen van de student t.o.v. die doelstellingen⁴⁹ ;
- ook bij de beoordeling van stages, waar vaardigheden en attitudes in een realistische context geoefend worden, volstaat een cijfer niet indien er subjectiviteit kan doorwegen bij de beoordeling van dit praktisch opleidingsonderdeel⁵⁰. Eén en ander pleit ervoor om in dergelijke gevallen eveneens de doelstellingen van de stage of het eindwerk te omschrijven, die te communiceren aan de studenten en de positie van de betrokken student t.o.v. de ideaaltypische situatie uit de doelstellingen af te meten en weer te geven.

Recente arresten over gevallen van leerlingen of studenten met telkens één onvoldoende bij een voldoende globaal resultaat tonen aan dat de Raad van State geen genoegen neemt met de enkele vermelding van het cijfermatige tekort. In dat geval kan immers evenzeer voor de andere oplossing – geslaagd verklaren – gekozen worden. In de arresten D’HAENE stelt de Raad dat examencommissies zelf moeten verwoorden, behalve in evidente gevallen, waarom hun keuze op het niet geslaagd zijn is gevallen⁵¹. Een oplossing lijkt te zijn dat voor “grensgevallen” een leidraad in het schoolreglement wordt ingeschreven⁵².

Een bijzondere rechtsvraag die belangrijk is voor de werking van de Raad voor examenbetwistingen, is de vraag naar de concrete toepassing van het gelijkheidsbeginsel.

De decreetgever blijft het principe, geponeerd door de Raad van State, voorstaan dat examens in het hoger onderwijs niet-vergelijkend van aard zijn.

⁴⁷ R.v.St., nr. 75.691, 8 september 1998.

⁴⁸ R.v.St., nr. 77.343, 1 december 1998.

⁴⁹ R.v.St., nr. 75.458, 28 juli 1998.

⁵⁰ R.v.St., nr. 90.008, 3 oktober 2000.

⁵¹ R.v.St., nr. 65.179, 12 maart 1997 en nr. 68.487, 30 september 1997.

⁵² F. ORNELIS, noot onder R.v.St., nr. 94.533, 5 april 2001, T.O.R.B. 2001-2002, 249.

De beginselen die door de Raad van State inzake vergelijkende examens werden ontwikkeld (aanstellings- en benoemingscontentieux), zijn aldus niet van toepassing.

Evenwel kan niet voorbij worden gegaan aan het feit dat examencriteria voor iedereen op dezelfde wijze dienen te worden toegepast. Om die toets in redelijkheid door te voeren, kan de Raad voor examenbetwistingen aan de instellingen examenkopijen van andere studenten opvragen.

§ 2. De Raad heeft ook een toetsingsbevoegdheid wat betreft examentuchtbeslissingen, zoals gedefinieerd in II.1, 6° (“elke sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten”).

In deze materie toetst de Raad aan de onderwijs- en examenregeling en wordt op marginale wijze getoetst of de discretionaire bevoegdheid tot het opleggen van dergelijke disciplinaire maatregel redelijkerwijs werd uitgeoefend. De beslissing is onredelijk, indien geen enkel ander normaal zorgvuldig bestuursorgaan dergelijke beslissing zou kunnen uitbrengen.

Als toetsingskader kan de Preamble van de Aanbeveling R(80)2 van 11 maart 1980 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa “concernant l'exercice des pouvoirs discrétionnaires de l'administration” gelden [eigen vert.] :

In de uitoefening van een discretionaire bevoegdheid, is de overheid ertoe gehouden :

- 1° geen andere doelstelling na te streven dan deze waartoe bedoelde bevoegdheid is opgedragen ;
- 2° objectief en onpartijdig op te treden en enkel rekening te houden met pertinente elementen ;
- 3° de gelijkheid voor de wet te respecteren en elke discriminatie uit de weg te gaan ;
- 4° een juiste verhouding tussen de rechten, vrijheden en belangen van burgers en het nagestreefde doel te vrijwaren ;
- 5° de beslissing binnen een redelijke termijn te nemen ;
- 6° de algemene administratieve richtlijnen op consequente wijze na te leven doch rekening te houden met de specificiteit van elk geval.

Artikel II.23

De Raad kan welomschreven “herstelmaatregelen” opleggen, zo hij oordeelt dat een examen(tucht)beslissing vernietigd dient te worden.

Deze maatregelen houden in dat een bestuur een nieuwe beslissing dient te nemen, desgevallend onder expliciet opgelegde voorwaarden.

Deze voorwaarden kunnen inhouden dat voorafgaand aan de beslissing een nieuw examen (of een onderdeel daarvan) wordt georganiseerd, zo nodig onder door de Raad omschreven voorwaarden (die louter betrekking kunnen hebben op de termijn waarbinnen en de materiële wijze waarop het examen wordt georganiseerd).

Daarenboven kan de Raad de gronden aangeven dewelke bij de aanneming van de nieuwe beslissing niet kunnen, of kennelijk juist moeten, betrokken worden.

De Raad kan op grond van de noodzakelijkheid, dewelke blijkt uit de feitelijke eigen aan de zaak, beslissen om een voorlopige maatregel op te leggen, zijnde de voorlopige inschrijving in een hoger jaar (uitgaande van een jaarsysteem). Deze voorlopige inschrijving geldt tot aan de nieuw te nemen beslissing. Het opleggen van dergelijke voorlopige maatregel kan ambtshalve of op verzoek gebeuren. Vereist is wel dat de Raad de nodige prudentie in acht neemt, en het instrument van de voorlopige inschrijving enkel hanteert indien zeer duidelijk is dat de rechten van de student anders in het gedrang zouden komen.

Sectie 4. Procedureverloop

Subsectie 1. Aanhangigmaking

Artikel II.25

§ 1. Om een snelle afhandeling van het beroep mogelijk te maken (en aldus het beoogde doel – rechtszekerheid over het verder verloop van de studievoortgang – te bereiken), wordt een korte beroepstermijn van vijf kalenderdagen vooropgesteld. Daarbij moet tevens in ogenschouw worden genomen dat dergelijke korte termijnen eigen zijn aan de vandaag bestaande interne beroepsprocedures in examenaangelegenheden en dat voorafgaand aan de procedure voor de Raad inderdaad

reeds dergelijk intern beroep heeft plaatsgevonden.

Het dient beklemtoond te worden dat rechtspraak en rechtsleer aanvaarden dat zeer korte termijnen van verval een wettig oogmerk kunnen nastreven⁵³, voor zover daarbij geen termijn wordt bepaald die korter is dan de normale werking van de post toelaat na te komen⁵⁴. In dat verband dient uitdrukkelijk te worden gewezen op de waarborg vervat in het tweede lid van deze paragraaf.

§ 2. Deze bepaling regelt de wijze waarop een verzoekschrift wordt ingediend. Formalisme wordt daarbij vermeden. Met de organisatie van het college wordt niet zozeer een strikt formele rechtsgang betracht, als wel het bereiken, op een flexibele manier, van een snelle en onderbouwde eindoplossing. Daarom zijn de vormvereisten niet op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven, behoudens indien dit uitdrukkelijk wordt vermeld (bijvoorbeeld de ondertekening van het verzoekschrift), dan wel indien het nalaten van de voorgeschreven vorm de procedurerechten van de tegenpartij zou schenden (hieronder wordt bvb. aangegeven dat het ontbreken van enig middel in het verzoekschrift de onontvankelijkheid van het beroep impliceert).

Er wordt niet vereist dat het verzoekschrift juridisch omliggende middelen omvat.

Het volstaat dat de verzoeker een eventueel summier doch duidelijk aangegeven onregelmatigheid aanbrengt, zonder dat deze beweerde onregelmatigheid juridisch moet worden gekwalificeerd. Het is evenwel evident dat dergelijk middel niet kan bestaan uit een loutere bewering of mededeling of uit het uiten van twijfel.

Het mag duidelijk zijn dat, indien niet wordt voldaan aan deze vereiste, het beroep niet op ontvankelijke wijze kan worden aangenomen. Dit vloeit voort uit de beginselen inzake behoorlijke rechtsbedeling. De rechten van verdediging houden in dat een partij op de hoogte wordt gebracht van de aard en de redenen van de feiten die haar ten laste worden gelegd, wat niet het geval is bij een verzoekschrift dat niet de redenen van het beroep (hoe summier omschreven ook) doet kennen.

⁵³ EHRM, 19 februari 1998, Edificaciones March Gallego SA t/ Spanje, Recueil 1998-I, 279 en K. RIMANQUE en B. DE SMET, Het recht op behoorlijke rechtsbedeling, Antwerpen, Maklu, 2002, 59.

⁵⁴ EHRM, 28 oktober 1998, Pérez de Rada Cavanilles t/ Spanje, Recueil 1998-VIII, 3242.

§ 3. Het verzoekschrift dient aangetekend te worden verstuurd naar de Raad, en in kopie naar het bestuur van de betrokken instelling.

De vereiste van een aangetekend schrijven is eerder een waarborg naar de verzoeker toe (bewijs van de tijdigheid van het verzoek), en geldt niet op straffe van onontvankelijkheid. Zo een verzoekschrift bij eenvoudig schrijven wordt betekend, kan het in aanmerking worden genomen, zo het tijdens de beroepstermijn vaste datum verwerft. Dergelijke vaste datum zal inzonderheid blijken uit de afstempeling van het verzoekschrift op de zetel van de Raad of uit de registratie van het beroep conform de bepalingen van artikel II.28.

Artikelen II.26, II.27 en II.28

Deze procedurele bepalingen behoeven geen commentaar.

Subsectie 2

Samenstelling van het dossier

Artikel II.29

De bepaling van § 3, tweede lid neemt de sanctie over dewelke door artikel 21, derde lid R.v.St.-Wet aan het laattijdig of niet indienen van een administratief dossier wordt verbonden.

Artikelen II.30 en II.31

Deze procedurele bepalingen behoeven geen commentaar.

Subsectie 3

Onderzoek

Artikelen II.32 en II.33

Deze procedurele bepalingen geven duidelijk aan dat de procedure voor de Raad in belangrijke mate een weinig formalistisch karakter heeft, wat de snelle afhandeling van de zaken ten goede komt.

Artikel II.34

De bepalingen inzake wraking werden reeds besproken onder Sectie 2.

De betrokken artikelen van het Gerechtelijk Wetboek worden volledigheidshalve hieronder weergegeven :

Artikel 828. Ieder rechter kan worden gewraakt om de volgende redenen :

- 1° wegens wettige verdenking ;
- 2° indien de rechter of zijn echtgenoot persoonlijk belang bij het geschil heeft ;
- 3° indien de rechter of zijn echtgenoot bloed- of aanverwant van de partijen of van een hunner in de rechte lijn is, of in de zijlijn tot in de vierde graad, of indien de rechter bloed- of aanverwant in de voormelde graad is van de echtgenoot van een der partijen ;
- 4° indien de rechter, zijn echtgenoot, hun bloed- of aanverwanten in de opgaande en de nederdalende lijn, een geschil hebben over een gelijksoortige aangelegenheid als waarover de partijen in geschil zijn ;
- 5° indien in hun naam een geding aanhangig is voor een rechtbank waarin een van de partijen rechter is ; indien zij schuldeiser of schuldenaar van een der partijen zijn ;
- 6° indien een crimineel geding is gevoerd tussen hen en een van de partijen, of hun echtgenoten, bloed- of aanverwanten in de rechte lijn ;
- 7° indien er een burgerlijk geding hangende is tussen de rechter, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende lijn of hun aanverwanten in dezelfde lijn, en een van de partijen, en dat geding, indien het door de partij is ingesteld, begonnen is vóór het geding waarin de wraking wordt voorgedragen ; indien dat geding, ingeval het afgehandeld is, binnen zes maanden vóór de wraking afgedaan is ;
- 8° indien de rechter voogd, toeziende voogd of curator, voorlopig bewindvoerder of gerechtelijk raadsman, begiftigde of vermoedelijk erfgenaam, meester of vennoot van een der partijen is ; indien hij beheerder of commissaris is van enigerlei instelling, vennootschap of vereniging die partij is in het geding ; indien een der partijen zijn begiftigde of vermoedelijke erfgenaam is ;

9° indien de rechter raad gegeven, gepleit of geschreven heeft over het geschil ; indien hij daarvan vroeger kennis heeft genomen als rechter of als scheidsrechter, behalve indien hij in dezelfde aanleg :

1. heeft medegewerkt aan een vonnis of een uitspraak alvorens recht te doen ;
 2. na uitspraak te hebben gedaan bij verstek, van de zaak kennis neemt op verzet ;
 3. na uitspraak te hebben gedaan op een voorziening, later van dezelfde zaak kennis neemt in verenigde kamers ;
- 10° indien de rechter heeft deelgenomen aan een vonnis in eerste aanleg en hij van het geschil kennis neemt in hoger beroep ;
 - 11° indien hij als getuige is opgetreden ; indien hij, sedert de aanvang van het geding, door een partij op haar kosten ontvangen is of geschenken van haar heeft aangenomen ;
 - 12° indien er tussen hem en een van de partijen een hoge graad van vijandschap bestaat ; indien er zijnerzijds aanrandingen, mondelinge of schriftelijke beledigingen of bedreigingen hebben plaatsgehad sinds de aanleg van het geding of binnen zes maanden vóór de voordracht van de wraking.

Artikel 829. De bepalingen betreffende de wraking van rechters gelden voor raadsheeren in sociale zaken en rechters in sociale zaken of in handelszaken.

De raadsheer of de rechter in sociale zaken of in handelszaken kan bovendien worden gewraakt :

- 1° indien hij met een van de partijen verbonden is geweest door een arbeidsovereenkomst ;
- 2° indien hij lid is geweest van het personeel, of van het bestuur- of beheersorgaan van een rechtspersoon met wie een van de partijen verbonden is geweest door een arbeidsovereenkomst.

Artikel 830. Er is geen reden tot wraking in de gevallen waarin de rechter verwant is aan de voogd, de curator, de voorlopige bewindvoerder of de gerechtelijke raadsman van een van beide partijen, of aan de beheerders of commissarissen van een instelling, vennootschap of vereniging die partij is in de zaak, tenzij de bedoelde voogd

den, beheerders of betrokkenen een afzonderlijk of persoonlijk belang hebben.

Artikel II.35

Het recht om een getuigenverhoor te vragen wordt expliciet ingeschreven. Het beginsel van behoorlijke rechtsbedeling houdt in dat de Raad niet zonder motivering het verzoek om bepaalde getuigen te horen kan verwerpen.

Subsectie 4

Zitting en uitspraak

Artikel II.36

Openbaarheid van het debat is een traditioneel beginsel van behoorlijke rechtspraak.

Artikel 6.1 EVRM waarborgt de openbare behandeling van een zaak, maar de toegang tot de zaal kan aan het publiek worden ontzegd gedurende de gehele zitting of een deel ervan om een ruimer aantal redenen dan deze voorzien in artikel 148 G.W., dat deze mogelijkheid beperkt tot de orde en de goede zeden⁵⁵. De Raad kan aldus het sluiten van de deuren bevelen om redenen die het interne recht niet erkent, maar het verdrag wel. De sluiting van de deuren kan bevolen worden “in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of ’s lands veiligheid in een democratische samenleving ; wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van partijen bij het proces dit eisen, of, in die mate als door de rechter onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarmaking de belangen van de rechtspraak zou schaden”.

Artikel II.37

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

⁵⁵ Artikel 148 G.W. is as such niet van toepassing op administratieve rechtscolleges (o.m. R.v.St., nr. 3.990, 14 januari 1995 en Cas., 9 oktober 1959, AC 1996, 115, concl. R. Hayoit de Thermicourt).

Artikel II.38

1. De beginselen inzake openbaarheid houden in dat de beraadslaging van een rechtscollege achter besloten deuren verloopt (waarborg voor de onafhankelijkheid), wjl de uitspraak – uiteraard – openbaar is.

2. De motiveringsplicht van de Raad voldoet aan het vereiste, gesteld in een vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie, volgens hetwelk de rechter (slechts) verplicht is te antwoorden op “de argumenten van feitelijke of juridische aard die in een conclusie werden aangevoerd, voor zover daaruit een juridische gevolgtrekking of een rechtsgevolg werd afgeleid”.

Artikel II.39

De korte termijn om tot een uitspraak te komen is een termijn van orde, en kan in noodgevallen worden overschreden.

Niettemin is een snelle werking van dit college cruciaal voor het welslagen ervan.

In dit kader dient toch ook te worden gesteld dat het aantal examenbetwistingen jaarlijks allerm minst hoog is te noemen, waardoor de korte termijnen in deze redelijkerwijs kunnen worden gehaald.

Sectie 5

Bijstand door een raadsman

Artikel II.40

Er dient te worden gewezen op het feit dat onder “raadsman” (overeenkomstig de definities) zowel een advocaat als een deskundige vertrouwenspersoon naar keuze kan worden verstaan.

Cruciaal is wel dat de ombudsman niet kan optreden als raadsman, gelet op zijn uitgesproken bemiddelingsfunctie.

Van de raadsman, niet zijnde een advocaat(-stagiair) kan een geschreven machtiging worden vereist, behoudens indien hij samen met de betrokken partij verschijnt.

Sectie 6

Uitvoeringsmachtiging

Artikelen II.41 en II.42

Deze bepalingen behoeven geen commentaar.

Sectie 7

Publicatie van de uitspraken

Artikel II.43

De voorgeschreven publicatie zal verder bijdragen tot de ontwikkeling van een transparant geheel van beginselen van behoorlijk examineren.

HOOFDSTUK 4

Stage

Artikel II.44

1. De stage als leermoment situeert zich op het spanningsveld tussen onderwijs- en beroepsactiviteit. Stage binnen een opleidingsprogramma is enerzijds een onderwijsactiviteit. De student leert en oefent. Hij verwerft vaardigheden. Hij is nog geen beroepsbeoefenaar, maar hij bereidt zich voor op het voeren van beroepsactiviteiten en wordt onderwijskundig begeleid en beoordeeld. Anderzijds oefent hij in een arbeidsomgeving en niet in de beschermde en beschermende onderwijsomgeving.

Om die reden is er een voortdurende en complexe wisselwerking tussen studenten, onderwijsinstellingen én stage-instellingen. Er moet daarom duidelijkheid komen over bevoegdheden, opdrachten en verantwoordelijkheden van de drie in de studiestages participerende groepen. Onder meer dient nagedacht te worden over een stelsel waarbij het veiligheids- en gezondheidsdossier de student-stagiair volgt gedurende heel de studietijd. Eén en ander maakt een uitdrukkelijke vraag van de SERV uit.

2. Het voorgaande vormt een complexe problematiek, die slechts tot een oplossing kan komen indien daaromtrent een groot maatschappelijk draagvlak bestaat. Om die reden wordt de regering opgedragen om besturen en vertegenwoordigers van stage-

instellingen rond de tafel te brengen en de problematiek in kaart te brengen. Eén en ander moet leiden tot een gestructureerd voorstel, dat aan het Vlaams Parlement wordt voorgelegd.

3. De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in het advies van 30 oktober 2003 terecht aangegeven dat erover moet worden gewaakt dat de code “niet het terrein betreedt van federale bevoegdheden, bij voorbeeld met betrekking tot de regelgeving inzake de arbeidsbescherming”. Zeer zeker zullen bepaalde desiderata die in de loop van de besprekingen naar voor komen, niet in de Vlaamse code kunnen worden opgenomen, doch aan de federale overheid moeten worden voorgelegd. Het is desalniettemin aangewezen dat ter voorbereiding van de besprekingen een grondig juridisch onderzoek wordt geleverd naar de precieze bevoegdheidsverdeling tussen de federale en de Vlaamse overheid ter zake. Er kan bijvoorbeeld niet worden voorbijgegaan aan de stelling van bepaalde rechtsgeleerden dat de gelijkstelling van bepaalde leerlingen en studenten met werknemers in de zin van de Welzijnswet Werknemers van 4 augustus 1996, vanuit de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling geredeneerd, niet evident is (O. VANACHTER, *De Welzijnswet Werknemers*, Antwerpen, Intersentia, 1997, 18).

HOOFDSTUK 5

Inwerkingtreding

Artikel II.45

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

TITEL III

Participatie inzake onderwijsaangelegenheden

I. INLEIDENDE OPMERKINGEN BIJ TITEL III

F. DE WACHTER heeft gewezen op het feit dat in elke “polis” gedeelde betekenissen nodig zijn van het bonum commune. Maar dit kan niet zomaar betekenen dat de regels van die gemeenschap een institutionalisering zijn van een voorgeschreven ethos. “Toch heeft het zin te zeggen dat een gemeenschap zich niet alleen rond gelijke rechten verenigt, maar ook rond het goede. Niet echter rond een aan elk debat voorafgaande ethische sub-

stantie. Wel in die zin dat de discussie over het goede, over wat goed is voor mensen, in het publieke debat zelf levendig moet gehouden worden”⁵⁶.

Een dialoog gebeurt steeds binnen een bepaalde structuur.

Dit decreet schrijft een dubbele structuur in.

In eerste instantie wordt aan de associaties en instellingen gevraagd om ten minste één maal per jaar een “academische senaat” te organiseren, waarbinnen personeelsleden en studenten op de hoogte worden gebracht van het beleid in ruime zin.

In tweede instantie schrijft dit decreet de structuur van de studentenraad als draagvlak voor een dialoog over studentenbelangen in, zowel op het niveau van de associaties als op het niveau van de instellingen.

Vandaag is de studentenraad reeds verankerd in het Universiteitsdecreet en het Hogescholendecreet; de bevoegdheden ervan zijn evenwel zeer algemeen omschreven (raadpleging en advies over aangelegenheden die studenten aanbelangen).

Het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen voorziet eveneens in een studentenraad, die opnieuw wordt geraadpleegd over “alle aangelegenheden die studenten aanbelangen, inzonderheid het onderwijsbeleid, het studentenbeleid en het internationaliseringsbeleid inzake onderwijs”.

De huidige decretale teksten missen aldus een concrete afbakening van de precieze materiële bevoegdheden van de studentenraad, wat volgens een recent evaluatierapport nochtans een vereiste is voor een effectieve en efficiënte participatie (VLAAMSE GEMEENSCHAP. DEPARTEMENT ONDERWIJS, Evaluatie van de werking van de medezeggenschapsorganen en de onderhandelingscomités in de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, 2000, 293). Dit evaluatierapport vermeldt meer concreet het volgende :

“De studentenvertegenwoordigers in de Studentenraad weten vaak onvoldoende wat van hen precies verwacht wordt. In meerdere hogescholen zijn studenten dan ook vragende partij, om in het decreet te expliciteren voor welke materies de Stu-

dentenraad precies adviesbevoegdheid heeft” (p. 278).

De regelgeving vandaag omschrijft ook niet welke de formele aspecten zijn van de bevoegdheden van de studentenraad : welke gevolgen dienen aan de studentenparticipatie te worden verleend ?

Het decreet voorziet hier in een basiskader, dat lokaal dient te worden uitgewerkt en dat ruimte laat voor verschillen tussen de onderscheiden associaties en instellingen.

II. JURIDISCHE OPMERKINGEN BIJ TITEL III

1. Het decreet stelt dat inzake materies die het dagelijks leven van studenten in sterke mate beïnvloeden, maar ook een fundamenteel belang hebben voor andere onderwijsbetrokkenen (bijvoorbeeld het algemeen beleid inzake interne kwaliteitszorg), de studentenraad wordt “geraadpleegd”. Een raadpleging leidt tot een advies, waarvan slechts op gemotiveerde wijze kan worden afgeweken. Het ontwerp kent tevens de figuur van de “beraadslaging” tussen bestuur en studentenraad omtrent aangelegenheden die rechtstreeks ingrijpen op de rechtspositie van de student. Een beraadslaging tussen studentenraad leidt tot een akkoord/niet-akkoord ; een akkoord dient te worden uitgevoerd.

De decreetgever heeft zich bezonnen over de relatie tussen deze regeling en de actieve onderwijsvrijheid. De decreetgever huldigt in feite het principe dat het strikte onderscheid tussen actieve onderwijsvrijheid aan de kant van de besturen en passieve onderwijsvrijheid aan de kant van de studenten voor een stuk illusoir is. Onderwijs valt niet op te delen in een aanbodzijde en in een vraagzijde. Onderwijs is een voortdurende interactie tussen zenders en ontvangers. Een beperkt gehouden participatieregeling biedt deze interactie alle kansen.

2. De decreetgever meent dat de regeling ook verzoenbaar is met een meer conventionele opvatting omtrent onderwijsvrijheid.

Het Arbitragehof en de afdeling Wetgeving van de Raad van State hebben omtrent de actieve onderwijsvrijheid een transparant kader uitgetekend.

Het vaak geciteerde Arbitragehofarrest nr. 85/95 van 14 december 1995 heeft omtrent de advies- en overlegbevoegdheid van de academische raad, de studentenraad en de onderhandelingscomités om-

⁵⁶ “Mensenrechten en mensengemeenschap”, in J. VERSTRAETEN en B. PATTYN, *Ethiek en Politiek*, Leuven, Scoop, 1995, 175-176.

schreven in de artikelen 289 e.v. van het Hogescho-
lendecreet gesteld dat deze de onderwijsvrijheid
niet schendt, omdat “de uiteindelijke beslissingsbe-
voegdheid van het hogeschoolbestuur onaangetast
blijft”⁵⁷.

Het arrest heeft tevens aangegeven dat het mede-
beheer van de studenten inzake de sociale voorzien-
ingen grondwetsconform is : “Beperkt tot de so-
ciale toelagen, tast die bepaling geenszins de on-
derwijsvrijheid aan en kan zij niet worden aange-
zien als een onevenredige voorwaarde tot subsidië-
ring”⁵⁸.

Het (tweede) advies van de Raad van State bij het
voorontwerp van decreet betreffende de herstruc-
turering van het hoger onderwijs in Vlaanderen
heeft deze leer aangevuld⁵⁹. De Raad heeft aange-
geven dat de verplichte opname van een “adequaat
aantal afgevaardigden” van personeel en studenten
in de bestuursorganen van een associatie verzoen-
baar is met de onderwijsvrijheid, voor zover de
overdracht van beslissingsbevoegdheden aan een
associatie een vrijwillige beslissing van de verschil-
lende instellingsbesturen blijft⁶⁰.

Het advies van de Raad van State bij een vooront-
werp van decreet betreffende participatie op
school en de Vlaamse Onderwijsraad heeft één en
ander nog verrijkt⁶¹. Het voorontwerp legt op het
niveau van de school de oprichting van een school-
raad op (behoudens indien de inrichtende macht
“participatief” is samengesteld) en regelt de sa-
menstelling, de werking en de bevoegdheden van
deze schoolraad. De bevoegdheden hebben betrek-
king op informatie en communicatie, advies en
overleg. Een overleg leidt in beginsel tot een con-
sensus, waarvan slechts op gemotiveerde wijze kan
worden afgeweken. In bepaalde gevallen heeft de
schoolraad ook instemmingsbevoegdheid, m.n. om-
trent het orde- en tuchtreglement, de lijst van bij-
dragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd
en omtrent de jaarplanning van buitenschoolse en
parascolaire activiteiten. De inrichtende macht of
de directeur kan echter wel zelf beslissen, als de
schoolraad aan twee opeenvolgende en anderslui-
dende voorstellen geen instemming verleent. De
beschreven participatiestructuur geldt voor het ge-
subsidieerd onderwijs als subsidiëeringsvoorwaarde.

⁵⁷ overw. B.2.7.

⁵⁹ *Parl. St.*, VI. Parl., 2002-03, 1571/1, 387.

⁶⁰ In het uiteindelijk aangenomen decreet wordt deze be-
heersoverdracht voor een aantal minimale bevoegdheden
uitdrukkelijk opgelegd.

⁶¹ Advies 35.851/1 van 18 september 2003.

De Raad van State stelt vast dat “het opleggen aan
de inrichtende machten van een bestuursstructuur
[sic !] waarin een vertegenwoordiging van betrok-
ken groepen zoals personeel en studenten wordt
gegarandeerd, [ingrijpt] in de autonome beslis-
singsbevoegdheid van het bestuur van de onder-
wijsinstelling”. De Raad stelt tevens, onder verwij-
zing naar het Arbitragehofarrest nr. 85/95 : “In het
voorliggende ontwerp wordt niet geraakt aan de
vrijheid om scholen op te richten, noch worden de
inrichtende machten verhinderd om vrij het gods-
dienstige of levensbeschouwelijke karakter of de
pedagogische methoden van hun onderwijsaanbod
vast te stellen of de strekking ervan te bepalen”.
De Raad bemerkt dat de leden van de schoolraad
het pedagogisch project dienen te onderschrijven
en uitdrukkelijk niet kunnen raken aan de vrijheid
van de inrichtende macht om een eigen pedago-
gisch project te ontwikkelen. De Raad stelt : “Het
gegeven dat de inrichtende macht meester blijft
over de inhoud die zij geeft aan de notie ‘funda-
mentele uitgangspunten voor een school en haar
werking’ en de uiteindelijke beslissingsmacht, ook
in het geval dat instemming van de schoolraad is
vereist, bij het ontbreken van eensgezindheid bij de
inrichtende macht of de directeur blijft berusten, is
een garantie voor de effectiviteit van de actieve
vrijheid van onderwijs”. De Raad besluit aldus dat
“de beperkingen niet op onredelijke of onevenre-
dige wijze in de organisatie en de werking van de
gesubsidieerde instellingen [ingrijpen]” en dat het
ontwerp in dat opzicht “in overeenstemming met
de door de Grondwet gewaarborgde vrijheid van
onderwijs kan worden geacht”.

Bij wijze van richtsnoer kan aldus worden geresu-
meerd dat volgende participatiemechanismen in
het vrij onderwijs decretaal, bij wijze van subsidië-
ringsvoorwaarde, kunnen worden opgelegd, zonder
met de organisatievrijheid van de instelling in aan-
varing te komen :

- participatiemechanismen die de beslissingsbe-
voegdheid van de besturen onverlet laten ;
- vormen van medebeheer, voor zover deze “on-
derwijsflankerend beleid” betreffen. “Onder-
wijsflankerend” zijn die bevoegdheidsdomeinen
die niet raken aan de kern van het inrichten van
onderwijs, met name het uittekenen van het pe-
dagogisch beleid ;
- vormen van medebeslissingsrecht in beleidsorga-
nen, voor zover deze louter adviserend zijn of
op basis van vrijwilligheid beheersbevoegdheden
uitoefenen.

3. De systematiek van de raadplegings- en beraadslagingsrechten van de studentenraad, vervat in dit decreet, respecteert duidelijk de beslissingsbevoegdheden van het bestuur. Een akkoord met de studentenraad in het kader van een beraadslagingsbevoegdheid moet uiteraard worden gehonoreerd, maar dat behoort logischerwijs tot het wezen van elke vrijwillig aangegane afspraak. De decreetgever acht het tevens ondenkbaar dat een bestuur zich met een voorstel akkoord zou verklaren, om dit voorstel even later volledig te verlaten.

De decreetgever onderkent dat door deze systematiek in de feiten in een aantal gevallen, vnl. bij de techniek van de beraadslaging, een verhoogde druk op het bestuur kan komen te staan. Waar de beraadslaging betrekking heeft op de vaststelling en de besteding van de inschrijvingsgelden, de studentenbegeleiding en de internationale studentenmobiliteit, moet evenwel worden gerefereerd aan de Arbitragehofrechtspraak m.b.t. “onderwijsflankerend beleid”. Dit zijn duidelijk materies die niet, of slechts op mineure wijze, raken aan het pedagogisch en onderwijskundig profiel van de instelling. Waar de beraadslaging betrekking heeft op de onderwijs- en examenregeling, en op het minder zwaarwegend element van de organisatie van het academiejaar, lijkt bedoelde “verhoogde druk” evenmin onredelijk, geredeneerd vanuit de figuur van de toetredingsovereenkomst. Door het afsluiten van de toetredingsovereenkomst aanvaardt men, zoals gesteld, de algemene regelingen in de instelling, voor zover deze redelijk zijn, waarbij de redelijkheid mee in het licht van het al dan niet democratisch karakter van de regeling moet worden bekeken. Men mag niet vergeten dat het aanvaarden van een *ius variandi* in hoofde van het bestuur een erg belangrijke afstand van de contractsvrijheid inhoudt. Als pendant daarvan lijkt het de decreetgever billijk dat het bestuur, wanneer het over een dermate wezenlijke aangelegenheid als de onderwijs- en examenregeling uitspraak wenst te doen, in belangrijke mate rekening moet houden met de bezorgdheden van de studenten.

4. Tot slot dient te worden gewezen op het advies van de Raad van State, Afdeling Wetgeving, van 30 oktober 2003, waarin gesteld wordt dat de Raad van oordeel is “dat de bepalingen van deel II, titel III, van het ontwerp de door het Arbitragehof uitgetekende grenzen waarbinnen een participatiestructuur kan worden opgezet, respecteren”.

III. Artikelsgewijze bespreking

HOOFDSTUK 1

Algemene bespreking

Artikel II.46

In een groot aantal instellingen bestaat de goede gewoonte om jaarlijks de algemene organisatie en werking van de instelling te bespreken met verschillende onderwijs- en onderzoeksbetrokkenen.

Een zorgvuldig management houdt inderdaad in dat de essentialia van het gevoerde beleid en de achterliggende gronden daarvan zo ruim mogelijk kenbaar worden gemaakt. OOSTING heeft zeer duidelijk gesteld dat dergelijke informatie-overdracht een grondvoorwaarde is voor (en voorafgaand aan) reële inspraak binnen een organisatie (M. OOSTING, “Inspraak en overheidsbeleid”, in A. HOOGERWERF (ed.), *Overheidsbeleid*, Alphen a/d Rijn, Samsom, 1985, 243).

Om die reden wordt bovengenoemde praktijk als normatief omschreven t.a.v. associaties en instellingen. Eenzelfde regeling is ook opgenomen in de artikelen 9.32 en 10.19 van de Nederlandse wet van 8 oktober 1992 op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Het artikel geeft aan wat ten minste onder “essentialia van het gevoerde beleid” dient te worden verstaan.

De formele invulling van deze besprekingen, die kadert in de actieve openbaarheid, berust volledig bij de associaties en de instellingen.

Zij kunnen de besprekingen organiseren binnen een bestaand orgaan of binnen een ad hoc-forum, voor zover daarin verkozen personeelsleden en leden van de studentenraad zijn vertegenwoordigd.

HOOFDSTUK 2

De studentenraad

AFDELING 1

Oprichting

Artikel II.47

§ 1. Op het niveau van de associatie en op het niveau van de instelling wordt telkens één studentenraad opgericht.

Het is uiteraard op termijn mogelijk dat de bevoegdheden opgesomd in artikelen II.56 en II.58 in globo worden overgedragen aan de associatie.

Dergelijke overdracht houdt uiteraard niet in dat de studentenraden bij de instellingen dienen te worden opgeheven.

De primordiale opdracht inzake belangenverdediging en communicatie van de studentenraad (artikel II.54) blijft immers sowieso een instellingsgebonden gegeven.

Uiteraard kan ook niet worden voorbijgegaan aan de identificatie tussen student en instelling, waardoor de vereiste van een instellingsgebonden studentenraad, ook bij een belangrijke bevoegdheids-overdracht naar het niveau van de associatie, een belangrijk gegeven blijft.

De studentenraad wordt opgericht onder het toezicht van het bestuur.

Dat betekent dat het bestuur een zorgplicht heeft om studenten “te wijzen op het belang van hun inbreng, hen te documenteren en hen voor te bereiden op en te begeleiden bij het volbrengen van hun medezeggenschapstaak” (VLAAMSE GEMEENSCHAP. DEPARTEMENT ONDERWIJS, Evaluatie van de werking van de medezeggenschapsorganen en de onderhandelingscomités in de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, 2000, 277).

§ 2. De studentenraad kan beslissen dat binnen verschillende entiteiten in de schoot van een instelling (faculteiten, departementen of enige andere opdeling) participatiecommissies worden opgericht, waarvan de samenstelling en het functioneren worden vastgelegd in samenspraak met het bestuur. Eén en ander wordt geformaliseerd in het participatiereglement van de instelling (artikel II.64 en II.65).

Het participatiereglement kan aan deze participatiecommissies louter adviserende functies (ten behoeve van de facultaire, departementale,... organen of ten behoeve van de studentenraad) toekennen. Evenwel kan ook worden gesteld dat de participatiecommissies bevoegdheden inzake raadpleging en beraadslaging (onderafdeling 4 en 5) hebben inzake de aangelegenheden die zich situeren op het niveau van het betrokken onderdeel van de instelling (artikel II.52).

Indien van deze laatste mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, moet het instellingsbestuur dat een aangelegenheid op het niveau van de entiteit wil regelen (bvb. de bekrachtiging van een faculteits- of departementsgebonden afwijking op de algemene onderwijs- en examenregeling) de participatiecommissie raadplegen dan wel met deze commissie beraadslagen. Het kan ook zijn dat entiteitsgebonden organen reële beslissingsbevoegdheden hebben inzake de in artikelen II.56 en II.58 bedoelde aangelegenheden (bijvoorbeeld de vastlegging van afwijkingen op de algemene onderwijs- en examenregeling, in het geval deze afwijkingen niet dienen te worden bekrachtigd door een bestuursorgaan op het niveau van de instelling). In dat geval zijn het die organen die met de participatiecommissie in contact moeten treden.

AFDELING 2

Voorbereidende maatregelen

Artikel II.48

De bepalingen van dit artikel hebben zowel een beleidsmatige als praktische oorsprong.

Beleidsmatig is het aangewezen om de organisatie van een studentenraad “nieuwe stijl” te laten voorafgaan door een fundamentele discussie over de visie van de verschillende actoren op studentenparticipatie.

Praktisch is het zo dat de studentenraad pas van start kan gaan als vooraf reeds enige klare afspraken worden gemaakt omtrent bvb. het aantal te verkiezen leden en de concrete kiesprocedure. Het uitgetekende “forum” zal deze elementen moeten vastleggen (§ 2). De stemming daarover vereist dat evenveel studenten als bestuursleden aanwezig zijn en dat het aantal “ja”-stemmen het aantal “nee”-stemmen overtreft.

AFDELING 3

Samenstelling

Artikel II.49

De studentenraad bestaat uit verkozen leden, wat het orgaan een democratische legitimering verstrekt.

Het aantal leden wordt vastgelegd door de studentenraad. Voorafgaand aan de eerste verkiezing is het in Artikel II.48 bedoelde forum bevoegd om dit aantal te bepalen.

Artikel II.50

§ 1. De verkiezingen van de leden van de studentenraad worden georganiseerd onder de verantwoordelijkheid van het bestuur. Voorafgaand aan de eerste verkiezing is het in artikel II.48 bedoelde forum bevoegd om dit ledenaantal te bepalen.

De verkiezingen worden over meerdere dagen gespreid, om toe te laten dat deze een zo ruim mogelijk draagvlak hebben. Vermeden wordt dat bepaalde studentengroepen door toevallige omstandigheden of verplichtingen geen deel kunnen nemen aan de verkiezingen.

De kiesprocedure zelf wordt vastgelegd door de studentenraad. Voorafgaand aan de eerste verkiezing is het in artikel II.48 bedoelde forum bevoegd om deze procedure te bepalen.

De kiesprocedure kan een systeem van kieskringen uitwerken, waardoor een vertegenwoordiging van verschillende instellingen, faculteiten, departementen of andere entiteiten in de studentenraad kan worden gewaarborgd.

§ 2. Deze paragraaf bepaalt dat de verkiezingen een zeker draagvlak dienen te hebben. De systematiek is de volgende. Na de verkiezingen wordt de studentenraad op grond van het resultaat samengesteld. Er wordt nagegaan hoeveel procent van de studenten aan de verkiezingen heeft deelgenomen. Is dat minder dan 10%, dan wordt een aantal bevoegdheden en prerogatieven van de studentenraad opgeschort tot aan de volgende geplande verkiezingen.

De opgeschorte bevoegdheden en prerogatieven betreffen (indien van toepassing) :

- het stemrecht van stemgerechtigde studentenafgevaardigden in bestuursorganen ;
- de bevoegdheden inzake raadpleging en raadslaging ;
- het recht om een waarnemer te sturen naar bestuursorganen zonder formele studentenvertegenwoordigers (overeenkomstig artikel II.61).

Met betrekking tot het eerste streepje moet worden gesteld dat de (bijzondere) decreten die een vorm van studentenstemrecht in bestuursorganen kennen, in die zin worden aangepast. Verwezen wordt naar artikelen II.69, II.70, II.71 van dit decreet en naar de bepalingen van artikelen 2, 3 en 4 van het bijzonder decreet betreffende de participatie in het hoger onderwijs en de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen.

Het “10%-draagvlak” is ook in andere beleidssectoren een minimale vereiste om van een democratisch gelegitimeerde verkiezing te kunnen spreken. Verwezen kan bvb. worden naar artikel 322, § 6 van de Nieuwe Gemeentewet, waar de opkomst van 10 % geldt als absolute minimumgrens om bij een gemeentelijke volksraadpleging tot stemopneming over te gaan. Ook kan worden gewezen op het feit dat het vakbondsstatuut van 1974 voorschrijft dat vakorganisaties slechts zitting kunnen hebben in de sectorcomités en de bijzondere comités, wanneer zij het bewijs voorleggen van een ledenbestand van 10% van de personeelssterkte.

De decreetgever wil echter niet zover gaan dat de stemmen niet worden opgenomen ; dit zou in de praktijk tot een blokkering van de studentenparticipatie kunnen leiden.

Om geen rechtsonzekerheid te creëren, is het noodzakelijk dat het totaal aantal ingeschreven studenten vooraf door het bestuur wordt berekend en meegedeeld.

Juridische bemerking

De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in het advies van 30 oktober 2003 gesteld dat de delegatie aan de studentenraad om de kiesprocedure vast te leggen ruim is. Eenzelfde opmerking werd gemaakt ten aanzien van de in artikel II.51 omschreven delegatie aan de studentenraad om ondermeer de duur van het mandaat vast te leggen.

De decreetgever meent zich ter zake te kunnen beroepen op de zogenaamde beginselen van behoor-

lijke regelgeving, zoals deze ondermeer in de rechtsleer zijn verwoord.

Inzonderheid is het “noodzakelijkheidsbeginsel” van belang, waarvan de rechtsleer ondermeer het volgende stelt :

“Eenmaal de regelgever een duidelijk doel voor ogen heeft, zal hij moeten nagaan op welke wijze dat doel het best kan worden bereikt en of er daartoe wel een nieuwe regeling vereist is. Hij mag niet méér regelen dan er geregeld moet worden, en als principe geldt dat een regel in ieder geval overbodig is als het beoogde doel ook zonder hem wordt bereikt” ;

“Een belangrijk aspect van de soberheid in de regelgeving heeft op de aard van de uit te werken regelen betrekking. De regelgever moet het gepaste evenwicht weten te vinden tussen het abstraherend en het casuïstisch regelen” ;

“Een ongenueanceerde veroordeling van het gebruik van “Generalklauseln” of vage normen, die volgens sommigen illustratief zijn voor een legislatief onvermogen, moet worden gemedend. De toelaatbaarheid van vage normen hangt immers in hoge mate af van het onderwerp in kwestie, in die zin dat dergelijke normen meer op hun plaats zijn in bijvoorbeeld het verbintenissenrecht dan in het recht betreffende de burgerlijke stand” ;

“De wetgevende functie is een richtingbepalende functie. Aldus gezien wordt de wet een instrument van en voor een bepaald beleid, hetzij dat het beleid in de wet wordt omschreven, hetzij dat de wet een bepaald beleid mogelijk maakt. De concrete invulling van dat beleid is steeds minder zaak van de formele wetgever, doch wel van de uitvoerende macht” ⁶².

Redenerend vanuit deze visie stelt de decreetgever dat de doelstelling van de beoogde regelingen zeer duidelijk is : het laten participeren van studenten aan het onderwijsbeleid, deels vanuit de idee dat dergelijke participatie in hoge mate een vormende waarde heeft. Het feit dat de studentenraad autonoom en democratisch vorm kan geven aan de door de decreetgever uitgetekende basiskaders vormt een belangrijk beginmoment van dergelijke participatie en draagt aldus aan zich bij tot de werkstelling van de beoogde doelstelling.

De decreetgever stelde reeds bij de uiteenzetting van de denkkaders dat de bewaking van een parti-

cipatieve cultuur voorop dient te staan, zonder dat de participatieprocessen zelf in extenso dienen te worden uitgewerkt. Dergelijke techniek zou immers voorbijgaan aan de eigenheden van de verschillende associaties en instellingen. In grote instellingen zal de nood aan een systeem van kieskringen zich bijvoorbeeld voordoen, waar dit in kleinere instellingen veel minder het geval zal zijn. De decreetgever meent dat tegenover het legaliteitsbeginsel hier het onderwijskundig principe van autonomie moet worden geplaatst.

De decreetgever is ten slotte van mening dat in deze geen sprake is van een bevoegdheidsdelegatie aan de studentenraad als wel van een omschrijving van de – inderdaad ruime – mate van autonomie van de studentenraad inzake de vastlegging van de kiesprocedure e.d. Een bevoegdheidsdelegatie zou inhouden dat de studentenraad een aspect van de regelgevende bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap toegemeten zou krijgen, en aldus in die hoedanigheid zou optreden als functionele openbare dienst. Bij dergelijke bevoegdheidsdelegaties zouden inderdaad de essentiële beleidskeuzes decretaal moeten worden vastgelegd. Zoals gesteld wordt alhier evenwel louter de vrijheid van de studentenraad ter zake beklemtoond⁶³. Bovenstaande rechtsleer parafraserend zou welhaast kunnen worden gesteld dat hier eerder wordt aangeleund bij het “verbintenissenrecht” dan bij de door de decreetgever te regelen wezenlijke aspecten van de onderwijsorganisatie.

Artikel II.51

De studentenraad (of bij overgangsmaatregel het in artikel II.48 bedoelde forum) legt de duur van het mandaat vast en de wijze waarop de studentenraad periodiek geheel of gedeeltelijk opnieuw wordt samengesteld.

Wat dit laatste betreft kan worden gewezen op hogergeciteerd rapport van de commissaris van de Vlaamse regering bij de hogescholen (VLAAMSE GEMEENSCHAP. DEPARTEMENT ONDERWIJS, Evaluatie van de werking van de medezeggenschapsorganen en de onderhandelingscomités in de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, 2000), waarin gesteld wordt :

“Het zou bovendien positief zijn indien voor de Studentenraad elk jaar slechts de helft van de mandaten vacant worden verklaard. Dit zou een grote-

⁶² H. COREMANS en M. VAN DAMME, Beginselen van wetgevingstechniek en behoorlijke regelgeving, Brugge, Die Keure, 1994, 73-75.

⁶³ Zie in gelijkaardige zin B. STEEN, Het legaliteitsbeginsel van Artikel 25§5 G.W., ICOR, 2001, 98.

re garantie op continuïteit bieden en derhalve een efficiëntere werking van dit medezeggenschapsorgaan ten goede komen” (p. 293).

AFDELING 4

Bevoegdheden en prerogatieven

ONDERAFDELING 1

Algemene beginselen

Artikel II.52

De toelichting bij artikel II.47, § 2 gaf reeds aan dat aan participatiecommissies op het niveau van faculteit, departement of enige andere entiteit via het participatiereglement bepaalde bevoegdheden opgedragen kunnen worden. Deze bevoegdheden kunnen de beraadslaging over/de raadpleging inzake entiteitsgebonden materies inhouden.

Artikel II.53

Officiële instellingen zijn in principe, overeenkomstig de (bijzondere) decreetgeving ter zake, gehouden tot het opnemen van studenten in bepaalde bestuursorganen.

Andere instellingen zijn zelf overgegaan tot het mandateren van studenten in bestuursorganen.

Zo deze bestuursleden – studenten 10 % van het bestuursorgaan uitmaken, houdt dit voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikelen II.56 en II.58 een effectief medebeslissingsrecht in hoofde van studenten in.

Bestuursorganen die dergelijke studentenvertegenwoordiging kennen moeten aldus, logischerwijs, de procedures van beraadslaging en raadpleging niet doorlopen, wanneer zij aangelegenheden bedoeld in artikel II.56 en II.58 regelen.

Het volgende moet worden verduidelijkt.

Orgaan A (bvb. een academische raad of een bestuurscollege) bereidt een voorstel voor.

Orgaan B (bvb. een raad van bestuur) dient dit voorstel te bekrachtigen of goed te keuren.

Het is orgaan B dat in beginsel de procedures inzake beraadslaging/raadpleging dient te respecteren: enkel een bestuursorgaan dat een uitvoerbare eindbeslissing neemt is een bestuur in de zin van Artikel II.56/II.58 (cfr. artikel II.1, 3°). Het voorstel van orgaan A wordt slechts uitvoerbaar door de bekrachtiging/goedkeuring door orgaan B.

Voor de toepassing van artikel II.53 moet dan ook worden nagegaan of orgaan B, niet orgaan A, 10% stemgerechtigde studenten telt. Indien in ons voorbeeld de raad van bestuur 10% stemgerechtigde studenten stelt, moet deze raad de studentenraad niet raadplegen of niet met de studentenraad beraadslagen.

Onderafdeling 2. Belangenverdediging en informatieplicht

Artikel II.54

De studentenraad verdedigt de belangen van studenten en kan daartoe stappen ondernemen bij het bestuur en elk ander beslissingsorgaan.

De raad zet zich in voor de democratisering van het hoger onderwijs.

De raad heeft een informatieplicht over zijn werking naar de brede studentenbevolking.

De kanalen daartoe kunnen door het bestuur ter beschikking worden gesteld in het kader van de ondersteuning bedoeld in artikel II.66.

ONDERAFDELING 3

Adviesrecht

Artikel II.55

Deze bepaling voorziet in een rechtsplicht i.h.v. het bestuur om een reactie uit te brengen naar aanleiding van een advies van de studentenraad. Deze regeling is identiek aan de regeling vervat in artikel 9.31 (voor de universiteiten) en artikel 10.19 (voor de hogescholen) van de Nederlandse Wet van 8 oktober 1992 op het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek.

Essentieel voor de werkbaarheid van deze procedure is wel dat de reactie enkel opgelegd wordt in-

dien het advies van de studentenraad een specifiek thema betreft dat is opgesomd in artikel II.56 of II.58, m.n. de themata onderworpen aan de beraadslagings- c.q. raadplegingsverplichting.

ONDERAFDELING 4

Beraadslaging

Artikel II.56

De beraadslaging met (afgevaardigden van) de studentenraad heeft betrekking op aangelegenheden die rechtstreeks ingrijpen op de rechtspositie van de student en beoogt een uit te voeren akkoord tussen bestuur en studentenraad. In een akkoord verbindt het bestuur zich ertoe de overeengekomen maatregelen daadwerkelijk aan te nemen.

Onder titel II werd gesteld dat het bestuur de “algemene voorwaarden” in de overeenkomst student – bestuur kan wijzigen, maar dat dergelijk ius variandi noopt tot een belangrijke inspraak van studentenvertegenwoordigers.

De materies waarover wordt beraadslaagd, moeten vervat zijn in een ontwerp van reglementaire bepaling.

Een reglementaire bepaling is elke norm die van toepassing is in het algemeen of op een onbepaald aantal studenten.

Het spreekt voor zich dat indien de studentenraad algemene of concrete situaties wenst te behandelen, die de opgesomde materies betreffen maar niet vastgelegd zijn in een bepaalde norm, het adviesrecht (artikel II.55) kan worden uitgeoefend. In casu geeft het advies alsdan aanleiding tot een met redenen omklede schriftelijke reactie uitgaande van het bestuur (artikel II.55, tweede lid).

Artikel II.57

Het participatiereglement (artikelen II.64 en II.65) bepaalt op welke wijze de beraadslaging wordt georganiseerd.

Dit kan overeenkomstig § 1 in een ad hoc-forum waarin (afgevaardigden van) het bestuur en de studentenraad zijn vertegenwoordigd.

De beraadslaging kan ook plaatsvinden in een bestaand adviserend orgaan, waarin desgevallend ook andere onderwijs- en/of onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd.

Concreet betekent dit dat de beraadslaging op het niveau van de instelling kan worden georganiseerd in de schoot van bvb. een academische raad met adviesbevoegdheid.

ONDERAFDELING 5

Raadpleging

Artikel II.58

De raadpleging van studenten gebeurt t.a.v. materies die het dagelijks leven van studenten in sterke mate beïnvloeden, doch ook een fundamenteel belang hebben naar andere onderwijs- en onderzoeksbetrokkenen.

Artikel II.59

Het participatiereglement (artikelen II.64 en II.65) bepaalt op welke wijze de raadpleging wordt georganiseerd.

Dit kan overeenkomstig § 1 in een ad hoc-forum waarin (afgevaardigden van) het bestuur en de studentenraad zijn vertegenwoordigd.

De raadpleging kan ook plaatsvinden in een bestaand adviserend orgaan, waarin desgevallend ook andere onderwijs- en/of onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd.

Concreet betekent dit dat de raadpleging op het niveau van de instelling kan worden georganiseerd in de schoot van bvb. een academische raad met adviesbevoegdheid (cfr. artikel II.57).

§ 2 van het artikel stelt dat de conclusies van de raadpleging worden neergelegd in een gemotiveerd advies.

Er kan slechts op gemotiveerde wijze van dit advies worden afgeweken.

Indien het advies niet gelijklopend is, dient het bestuur te motiveren waarom de belangrijkste tegenwerpingen tegen een bepaalde beslissing niet worden gevolgd.

ONDERAFDELING 6

Afvaardiging in het bestuur

Artikel II.60

Officiële instellingen zijn in principe, overeenkomstig de (bijzondere) decreetgeving ter zake, gehouden tot het opnemen van verkozen studenten in (bepaalde) bestuursorganen.

Andere instellingen zijn zelf overgegaan tot het mandateren van studenten in bestuursorganen.

Het is beleidsmatig verkieslijk dat de studenten in het bestuur een structurele band vertonen met de studentenraad. Een associatiebrede of instellingsbrede studentenwerking vereist immers dat de verschillende studentenvertegenwoordigers de beleidsvoorbereiding gezamenlijk of minstens in overleg waarnemen.

Gewezen dient te worden op de vaststellingen van hogergeciteerd evaluatieonderzoek, waarin het gebrek aan draagvlak van de studentenparticipatie in de hogescholen deels verklaard wordt vanuit volgende feiten :

“Daarbovenop komt dat tussen de studentenvertegenwoordigers, actief in de onderscheiden medezeggenschapsorganen, vrijwel geen communicatie bestaat. Verslagen, documenten, informatie, worden niet of nauwelijks uitgewisseld” (VLAAMSE GEMEENSCHAP. DEPARTEMENT ONDERWIJS, Evaluatie van de werking van de medezeggenschapsorganen en de onderhandelingscomités in de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, 2000, 278).

Om die reden stelt het decreet dat de studentenafgevaardigden in bestuursorganen worden verkozen door en onder de studentenraad.

De studentenraad moet daarbij wel rekening houden met de instellingsgebonden regelgeving : bepaalde decreetgeving legt bvb. op dat samen met de effectieve studentenvertegenwoordigers ook plaatsvervangende vertegenwoordigers worden aangeduid.

Het kan zijn dat een bestuursorgaan studenten omvat, en dat vanuit dit bestuursorgaan andere besturen worden aangeduid. Te denken valt bvb. aan die universiteiten en hogescholen waarbinnen het bestuurscollege aangeduid wordt vanuit de raad van bestuur. Die systematiek vloeit voort uit de in dit artikel opgesomde regelgeving, alsook mogelijks uit statutaire bepalingen. Als de studenten binnen de raad van bestuur of enig aanverwant orgaan verkozen zijn door de studentenraad, acht de decreetgever het niet nodig dat de studenten binnen het bestuurscollege e.d. eveneens via verkiezing door de studentenraad worden aangeduid. Hier kan dus de bestaande systematiek, inzonderheid de verkiezing van alle leden van het bestuurscollege door de voltallige raad van bestuur, blijven spelen.

Artikel II.61

Indien een bestuursorgaan geen stemgerechtigde vertegenwoordigers omvat, heeft de studentenraad het recht om ten minste één niet-stemgerechtigde vertegenwoordiger naar dat bestuur af te vaardigen.

De decreetgever meent dat dit de meest praktische manier is om te zorgen voor een optimale informatiedoorstroom en communicatie tussen bestuur en studentenraad.

Dergelijke rechtstreekse contacten zorgen voor een vlotte en niet-formalistische uitwisseling van gegevens.

Door het uitwerken van een systeem van studentenadviseurs met raadgevende stem, wordt aldus een doelstelling van algemeen belang nagestreefd, m.n. een flexibele en goede verbinding tussen bestuur en studentenwerking. Aan de andere kant wordt ook de grondwettelijke onderwijsvrijheid geëerbiedigd, daar de zetelende studenten geen strikt formele zeggingskracht uitoefenen op de bestuursbeslissingen.

De studentenraad beslist vrij over de wijze van afvaardiging : permanent of occasioneel (dossiergebonden).

AFDELING 5

Werking

ONDERAFDELING 1

Interne werking

Artikel II.62

De studentenraad kiest zelf of de voorzitter onder of buiten de leden wordt aangeduid. In het laatste geval is deze niet stemgerechtigd.

Deze mogelijkheid stelt de studentenraad in staat een zekere continuïteit te bewaken door bvb. een ex-lid van de studentenraad als voorzitter aan te duiden.

Artikel II.63

Bij het eerste lid moet worden opgemerkt dat een voorzitter buiten de raad geen lid van de studentenraad is. Deze voorzitter telt dus niet mee voor de berekening van “de meerderheid van de leden”.

ONDERAFDELING 2

Relaties met het bestuur

Artikelen II.64 en II.65

Om een aantal minimale afspraken over de participatierechten vooraf duidelijk te stellen, worden de procedureregels in een reglement vastgelegd.

Omdat dit reglement essentieel is voor de goede werking van de participatie in de associatie of instelling, komt het tot stand bij volstreekte meerderheid in zowel het bestuur als de studentenraad.

Het reglement bepaalt bvb. op welke tijdstippen samen wordt vergaderd, hoe adviezen worden meegedeeld, enzovoort.

Het geeft ook aan op welke wijze bij geschillen wordt gemedieerd.

Het reglement kan de studentenraad bijkomende bevoegdheden toekennen. Deze bepaling houdt niet enkel in dat bijkomende materiële bevoegdheden worden verleend ; het is ook mogelijk om de gevolgen van de decretale beraadslagings- en raadplegingsprocedures formeel te versterken door

bvb. in de in artikel II.56 en II.58 bedoelde aangelegenheden instemmingsrechten toe te kennen.

Tot slot worden in het participatiereglement de samenstelling en functioneringswijze van facultaire, departementale, enzovoort participatiecommissies geregeld.

AFDELING 6

Ondersteuning

Artikel II.66

Deze bepaling spruit voort uit het hogergeciteerde evaluatierapport inzake de werking van de medezeggenschapsorganen in de hogescholen, dat aandacht vraagt voor een aantal infrastructurele, financiële en administratieve problematieken :

1° “Ook de continuïteit stelt in vele hogescholen grote problemen. Een archief met documenten, verslagen, besluiten van de vorige werkjaren van de Studentenraad bestaat – een enkele uitzondering niet te na gesproken – omzeggens nergens” (VLAAMSE GEMEENSCHAP, DEPARTEMENT ONDERWIJS, Evaluatie van de werking van de medezeggenschapsorganen en de onderhandelingscomités in de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, 2000, 278) ;

2° het gebrekkig functioneren van de studentenraad wordt door het rapport ook ten dele toegeschreven aan het feit dat “de materiële en budgettaire ondersteuning van de studentenraad, op een zeldzame uitzondering na, onbeduidend [is]” (ibid.).

De bepaling legt aldus aan de besturen de zorgplicht op om de noden van de studentenraad ter zake na te gaan en een vlotte werking van deze raad te garanderen. De studentenraad faciliteert één en ander door een werkplan over te maken, waaruit deze noden blijken.

Artikel II.67

Deze bepaling spruit voort uit het ook onder de toelichting bij artikel II.49 genoemd evaluatierapport, dat een aantal pijnpunten opgeeft inzake de huidige werking van de studentenraden :

“In hogescholen waar gekozen studentenvertegenwoordigers op actieve wijze op hun mandaat worden voorbereid, permanent en ernstig worden begeleid, degelijk worden geïnformeerd, over voldoende faciliteiten beschikken om hun taak naar

behoren in te vullen, blijkt dat de studenten de hun voorbestemde rol ernstig nemen. In dat geval wordt hun inbreng bovendien als zeer valabel ervaren” (p. 277).

Een bijzonder statuut, dat verenigbaar blijft met de onderwijsvereisten gesteld aan de studenten, lijkt aldus een belangrijke waarborg voor een correcte en continue werking van de studentenraad.

HOOFDSTUK 3

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

Artikelen II.68, II.69, II.70, II.71 en II.72

Deze bepalingen wijzigen in de onderscheiden organieke decreten de wijze waarop stemgerechtigde studenten in het belangrijkste bestuursorgaan van de betrokken instellingen worden aangeduid : er wordt aangegeven dat deze studenten door de studentenraad worden verkozen (zie ook artikel II.60). Er wordt verduidelijkt dat het stemrecht van deze studenten wordt opgeschort indien de studen-

tenraad verkozen is door minder dan 10% van de ingeschreven studenten.

Er moet worden opgemerkt dat het bijzonder decreet dat dit decreet begeleidt, gelijkaardige wijzigingen omvat in de bijzondere decreten betreffende de Universiteit Gent en de Vlaamse Autonome Hogescholen, en in het bijzonder decreet van 4 april 2003 houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

De decreetgever heeft zich gebogen over de vraag of bedoelde aanpassingen voor wat betreft het Limburgs Universitair Centrum (L.U.C.) bij decreet dan wel bij bijzonder decreet dienen te gebeuren.

De decreetgever doet opmerken dat het L.U.C. bij wet van 28 mei 1971 opgericht werd als autonome openbare dienst, zonder dat de wetgever daarbij aangaf dat aan het L.U.C. onderwijsinrichtende bevoegdheden van het Rijk werden opgedragen. Het L.U.C. werd in de verschillende koninklijke besluiten op de rijksuniversiteiten nooit als rijksuniversiteit gepercipieerd.

Dit doet de decreetgever besluiten dat het L.U.C. als openbare dienst een eigenstandige inrichtende bevoegdheid uitoefent en niet optreedt als “opdrachthouder” van het Rijk – na de staatshervorming : de Gemeenschap⁶⁴.

⁶⁴De decreetgever acht het mogelijk dat een openbaar bestuur waarvan de instelling niet bij Grondwet is bepaald – en dat aldus noodzakelijkerwijs een gedecentraliseerd bestuur is – een eigen bevoegdheid kan uitoefenen, met andere woorden een bevoegdheid die onderscheiden is van de onderwijsinrichtende bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap. De decreetgever verwijst daarbij naar volgend voorbeeld. Een vrije hogeschool kan beslissen om zichzelf om te vormen, eenzijdig of bij overeenkomst, tot een publiekrechtelijke onderwijsinstelling. Louter door deze omvorming wordt zij een openbaar bestuur, zonder dat een opdracht van onderwijsinrichtende bevoegdheid vanuit de Vlaamse Gemeenschap aan de Vlaamse Autonome Hogeschool heeft plaatsgevonden ; één en ander blijkt uit het feit dat de regeling van de Vlaamse Autonome Hogescholen, voor wat betreft de hogescholen die niet tot stand komen door een delegatie van onderwijsinrichtende bevoegdheid door het Gemeenschapsonderwijs, opgenomen is in het Hogescholendecreet. Ergo : reeds in de huidige stand van het onderwijscontentieux is het mogelijk om openbare besturen te genereren, die officieel onderwijs inrichten buiten de onderwijsinrichtende bevoegdheden van de Gemeenschap om.

Daarenboven kan steun voor de boven verdedigde stelling worden gevonden in het feit dat de rechtsleer eigen bevoegdheden toekent aan organieke openbare diensten in andere sectoren. Als voorbeeld kan worden verwezen naar het feit dat organieke openbare diensten met een economische finaliteit een eigen belang kunnen doen gelden. De rechtsleer stelt ten aanzien van overheidsbedrijven, ingericht als organieke openbare diensten : “Er zou [...] kunnen worden verdedigd dat de primaire bekommernis van de overheid om de effectieve vervulling van de openbare diensttaak te verzekeren niet als zodanig de

invulling van het vennootschapsbelang bepaalt, maar slechts aanleiding geeft tot een strak en dwingend wettelijk kader waarbinnen de organieke openbare diensten een voor het overige volgens het gemeen vennootschapsrecht gedefinieerd vennootschapsbelang kunnen nastreven. Die benadering laat toe om ook hier weer het vennootschapsbelang met het door artikel 1833, eerste lid B.W. vermelde gemeenschappelijk belang van de vennoten te verbinden” (S. BAETEN en A. FRANCOIS, “Vennootschapsbelang en (versus?) algemeen belang”, in S. BAETEN, K. BYTTEBIER en K. LEUS, *Onderneming van publiek recht*, Antwerpen, Maklu, 2000, 52). Deze organieke openbare diensten kunnen aldus een eigen belang hebben, zijnde het gemeenschappelijk belang van de vennoten, dat noodzakelijkerwijs niet (volledig) overeenstemt met het belang van de overheid die de organieke openbare dienst inricht, zij het dat deze een kader ontwerpt waarbinnen het eigen belang van de onderneming van publiek recht kan spelen, waardoor het beoogde doel van algemeen belang alsnog wordt verwezenlijkt. In onderwijstermen : de eigenstandige inrichtende macht oefent een eigen bevoegdheid uit, maar dan wel binnen een door de Vlaamse Gemeenschap vastgelegd stramien, waardoor het finale doel van algemeen belang – kwalitatief hoogstaand onderwijs – wordt verwezenlijkt.

Ten slotte moet worden gesteld dat de samenstelling van de raad van bestuur van het L.U.C. herbekeken werd door het Universiteitendecreet (Artikel 197). De Raad van State, afdeling wetgeving heeft bij de bespreking van voormeld artikel 197 (bij de behandeling van het ontwerpdecreet nog Artikel 199) niet gesteld dat één en ander bij bijzonder decreet dient te gebeuren. Dergelijke opmerking ware nochtans logisch, gesteld dat de Raad van State ervan zou zijn uitgegaan dat het L.U.C. een gemeenschapsinstelling uitmaakt.

De decreetgever oordeelt aldus dat de bestuursstructuur van het L.U.C. (net als van enige andere openbare instelling die door de Gemeenschap van het Rijk overgenomen werd) geregeld dient te worden op grond van artikel 9 BWHI (bij decreet) en niet op grond van artikel 24, § 2 G.W. (bij bijzonder decreet).

Artikel II.73

De studentenparticipatie op Vlaams niveau wordt gegarandeerd door de betrokkenheid van de studentenkoepelvereniging(en) bij het beleid.

Er wordt aldus van deze vereniging(en) gevraagd dat zij een ruim Vlaams maatschappelijk draagvlak hebben.

De erkenning van deze vereniging(en) moet aldus worden herdacht n.a.v. de organisatie van de associaties.

Het is aangewezen dat de vereniging(en) een werking ontplooiën naar meerdere van deze associaties.

Dit artikel voegt aan de “erkenningsvoorwaarden” toe dat elke studentenkoepelvereniging werkzaam dient te zijn binnen ten minste twee van de bestaande associaties.

AFDELING 2

Opheffingsbepaling

Artikel II.74

De bestaande artikelen inzake de studentenraden worden opgeheven.

AFDELING 3

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel II.75

De inwerkingtreding van de bepalingen inzake de studentenraden “nieuwe stijl” houden rekening

met de huidige aanwezigheid/afwezigheid van een studentenraad.

Bestaande studentenraden kunnen hun werking doorzetten en zich op organische wijze hervormen tot het einde van het academiejaar 2004-2005. Ten laatste vanaf het academiejaar 2005-2006 dient de nieuwe studentenraad van start te gaan.

De associaties (en de instellingen die nog niet formeel met een studentenraad werken) dienen te voorzien in de uitbouw van een studentenraad m.i.v. het academiejaar 2004-2005.

TITEL IV

Het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs

I. INHOUDELIJKE TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN II.76 t.e.m. II.90

HOOFDSTUK 1

Oprichting en samenstelling

Artikel II.76

Artikel 23 van de Grondwet omvat “het recht op informatie, overleg en collectief onderhandelen”; dit recht moet worden gewaarborgd door de wet, het decreet of de ordonnantie.

Het wettelijk vastgelegde syndicaal statuut voor de ambtenaren, de privaatrechtelijke regelgeving op de ondernemingsraden en het Hogescholendecreet en het Universiteitendecreet omschrijven reeds de syndicale structuren binnen de instellingen.

Het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen bepaalt dat ook op het niveau van de associatie syndicale structuren moeten worden uitgewerkt. Dit decreet, dat werd begeleid door een bijzonder decreet houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs, maakt het immers mogelijk dat de associaties een slagkrachtig verband vormen, dat op efficiënte en effectieve wijze beslissingen kan nemen inzake onder meer de afstemming van de interne personeelsregelingen van de betrokken partners. De partners kunnen in een geleidelijk groeiproces bij-

komende personeelsbevoegdheden aan de associatie overdragen.

Voorliggend decreet wil ook bovenaan deze piramidale structuur voorzien in een efficiënte structuur voor “het recht op informatie, overleg en collectief onderhandelen”.

Vandaag worden de ontwerpen van decreet en besluit die inzake de rechtspositieregeling in het hoger onderwijs grondregelingen omvatten in de zin van het K.B. van 28 september 1984, evenals de C.A.O.'s die betrekking hebben op het personeel van de hogescholen, onderhandeld in de schoot van het Sectorcomité X – Onderwijs en de gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X – Onderwijs en van het Comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten – Afdeling 2 – Onderafdeling “Vlaamse Gemeenschap”.

Het Overkoepelend Onderhandelingscomité, opgericht bij decreet van 5 april 1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs, neemt niet aan deze onderhandelingen deel.

Voorliggend decreet organiseert een Vlaams Onderhandelingscomité (VOC) voor het hoger onderwijs, bestaande uit een delegatie van de Vlaamse regering, van de verschillende besturen en van het personeel. Alle betrokken onderwijsactoren zijn aldus in het comité vertegenwoordigd.

Het VOC houdt inderdaad rekening met de symbiosis overheid – werkgevers – werknemers.

Het financieringsmodel maakt voor een groot stuk een reëel “werkgevers- en werknemersoverleg” mogelijk.

De financiering is evenwel een financiering van overheidswege, waardoor de ruimte waarbinnen het personeelsbeleid zich afspeelt en ontwikkelt voor een stuk overheidsgestuurd is. Artikel 24, § 5 van de Grondwet legt de Vlaamse regelgever ook op om de basiskennmerken van de rechtspositieregeling vast te leggen. Daarenboven treedt de overheid in het kader van de kwaliteitszorg ook voor een stukje sturend op wat betreft het vastleggen van de randvoorwaarden voor het personeelsmanagement.

Het door dit decreet uitgetekende driepartijenmodel kent een verschillende mate van betrokkenheid

van de verschillende partijen naar gelang van de behandelde materies.

Er wordt een genuanceerd model uitgebouwd, waarbij men telkens oog heeft voor het zwaartepunt van de geregelde belangen.

De decreetgever maakt eerst en vooral een wezenlijk onderscheid tussen de uitwerking van, enerzijds, akkoorden inzake sectorale programmatie, waarbij partijen rond de tafel zitten omtrent de planning van het hoger onderwijs-landschap, met een klemtoon op personeelsaangelegenheden, en, anderzijds, de bespreking van ontwerpregelgeving.

Het VOC wordt daarom ingedeeld in twee subcomités ; waarbij het ene subcomité bevoegd is inzake sectorale programmatie en waarbij binnen het andere subcomité ontwerpregelgeving besproken wordt.

Binnen het subcomité “Regelgeving” wordt samengezeten door overheid, besturen en personeelsleden, met het oog op het afsluiten van een protocol, dat de respectieve standpunten van de verschillende afgevaardigden aangeeft.

Binnen het subcomité “Sectorale programmatie” worden aan de verschillende partners onderscheiden rechten toegekend, naar gelang het gaat om een materie waar personeelsleden de belangrijkste adressaten zijn, dan wel een materie waarbij personeelsleden en besturen in gelijke mate belanghebbend zijn.

Om dergelijke systematiek te faciliteren, wordt het subcomité “Sectorale programmatie” opgedeeld in twee kamers. De kamer “Personeelsleden” is samengesteld uit overheid en vakorganisaties. De kamer “Besturen” is samengesteld uit overheid en afgevaardigden van de besturen. Omtrent bepaalde aangelegenheden vergaderen de kamers gezamenlijk (artikel II.79, eerste lid). Bij andere materies worden de besprekingen gevoerd binnen elke kamer afzonderlijk ; de kamers kunnen eventueel bij consensus beslissen samen te vergaderen (artikel II.78, § 1, tweede lid).

Wat betreft de “behoorlijke machtiging” i.h.v. de afgevaardigden van de besturen, wordt verwezen naar (de toelichting bij) artikel II.87 en II.88. Indien de minister zich laat afvaardigen, moet bij analogie worden verwezen naar de omzendbrief nr. 270 van 19 november 1985 van het Ministerie van

Binnenlandse Zaken en Openbaar ambt⁶⁵. Deze circulaire stelt dat het niet is vereist dat de afgevaardigde bij de aanvang van de onderhandeling een schriftelijk mandaat voorlegt. Het volstaat dat de betrokkene zich op de lijst van de aanwezigen in zijn specifieke hoedanigheid van “behoorlijk gemachtigde afgevaardigde van de minister” meldt of laat vermelden, met het oog op het opmaken van de notulen van de vergadering.

Wat betreft de personeelscategorieën waarvan de rechtspositie *sensu lato* wordt onderhandeld in de schoot van het VOC, wordt verwezen naar de toelichting bij artikel II.1, 13°.

HOOFDSTUK 2

Bevoegdheid

Afdeling 1

Bevoegdheid inzake sectorale programmatie

Artikel II.77

1. Voorliggend artikel verduidelijkt de aangelegenheden die binnen het subcomité “Sectorale programmatie” worden behandeld.

Het betreft zowel maatregelen waarvan het initiatief uitgaat van de Vlaamse Gemeenschap (“ten eerste”), als maatregelen die het eigen personeelsbeleid van de associaties en instellingen betreffen (“ten tweede”).

Ten eerste. De maatregelen op het niveau “Vlaamse Gemeenschap” betreffen eerst en vooral de planning van initiatieven inzake de (decreta of reglementaire) rechtspositieregeling van het personeel en de collectieve arbeidsverhoudingen. De decreetgever onthoudt zich ervan om strikt te omlijnen wat op het gebied van de rechtspositie decretaal/reglementair moet worden geregeld. Men kan niet ontkennen dat daaromtrent vandaag grote verschillen bestaan tussen het universiteitendecreet en het hogescholendecreet. Uiteraard zal één en ander uiteindelijk moeten worden geharmoniseerd. De decreetgever wenst evenwel nu niet de richting van deze harmonisering aan te geven.

Andere maatregelen op het niveau “Vlaamse Gemeenschap” zijn minder rechtspositiegebonden. Het gaat feitelijk om onderwijsorganisatorische maatregelen met een weerslag op de werkduur of de organisatie van het werk. De decreetgever onderscheidt binnen deze maatregelen het vastleggen van de beschikbare financiële ruimte en de materiële invulling van deze ruimte.

Ten tweede. De decreetgever stelt vast dat binnen de instellingen, en te verwachten ook binnen de associaties, ruime verschillen bestaan binnen het personeelsmanagement. Dat is een normaal gevolg van een beleid dat sinds jaar en dag gericht is op een responsabilisering van de instellingen. Het is bemerkenswaardig dat omtrent personeelsbeleid in sommige instellingen reële “CAO’s” afgesloten worden (op grond van de CAO-wet van 1968). De overheid wil niet aan de lokale vrijheid in deze raken (zie artikel II.89). De overheid schept binnen het VOC wel een forum waarbinnen afgetoetst kan worden of er binnen de lokaal verschillende personeelsmaatregelen geen minimale, gemeenschappelijke noemer bestaat. Deze noemer wordt alsdan door de regering bekrachtigd in een besluit.

2. De Raad van State, Afdeling Wetgeving, heeft in het advies van 30 oktober 2003 gesteld dat “bij vergelijking van artikel II.60 en artikel II.64 [thans artikel II.77 en artikel II.80] niet meteen duidelijk [blijkt] voor welke aangelegenheden het subcomité “sectorale programmatie” bevoegd is en welke aangelegenheden behoren tot de bevoegdheid van het subcomité “regelgeving”. Een en ander zou duidelijker tot uiting moet en worden gebracht”. De decreetgever wenst hierbij te verduidelijken dat het subcomité “Sectorale programmatie” zich buigt over de sectorale programmatie van bepaalde maatregelen ; het gaat om het uitstippelen van een welbepaald actieplan, vastgelegd in een akkoord inzake sectorale programmatie, waarvan de inhoud in beginsel niet direct doorwerkt in de rechtsorde. Het actieplan dient omgezet te worden in regelgeving ; de ontwerpen van deze regelgeving worden alsdan voorgelegd aan het subcomité “Regelgeving”. (Het is uiteraard ook mogelijk dat regelgeving inzake individuele of collectieve arbeidsvoorwaarden wordt voorbereid, die niet terug te brengen is op een akkoord inzake sectorale programmatie. Dergelijke (ontwerp)regelgeving wordt eveneens voorgelegd aan het subcomité “Regelgeving”). Resumerend : het subcomité “Sectorale programmatie” buigt zich nooit over ontwerpen van regelgeving ; het subcomité “Regelgeving” buigt zich enkel over ontwerpen van regelgeving.

⁶⁵ “Laatste fase van de uitvoering van het nieuw syndicaal statuut in de openbare sector”, B.S. 23 november 1985, 17.350.

Artikel II.78

1. Omtrent de maatregelen waarvan het initiatiefrecht bij de Vlaamse Gemeenschap ligt, wordt principieel onderhandeld binnen de kamer “Personeelsleden” en overlegd binnen de kamer “Besturen”. Uitzondering wordt gemaakt voor wat betreft de materiële invulling van onderwijsorganisatorische maatregelen met bepaalde personeelsconsequenties.

Voor een goed begrip wordt “onderhandelen” gedefinieerd als het vergaderen met het oog op het bereiken van een uitvoerbare overeenkomst, geformaliseerd in een protocol. De verbintenis van de regering in het kader van een protocol is de omzetting van het overeengekomene in regelgeving⁶⁶. Het resultaat van een “overleg” is een gemotiveerd advies. Aangezien dit advies een verplicht karakter heeft, kan van dit advies enkel op gemotiveerde wijze worden afgeweken.

Zoals gesteld worden de onderhandelingen/het overleg gescheiden, i.e. binnen de kamers afzonderlijk, gevoerd. Bij consensus kunnen de kamers evenwel beslissen gezamenlijk te vergaderen.

2. De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in het advies van 30 oktober 2003 omtrent de notie “akkoordprotocol” gesteld dat normaal slechts sprake is van een akkoord als alle partijen hun instemming betuigen. In deze wordt evenwel gesteld dat een akkoordprotocol reeds bestaat indien, onder meer, de afgevaardigden van (ten minste) één erkende vakorganisatie zich akkoord verklaren.

⁶⁶ De decreetgever wijkt aldus uitdrukkelijk af van een bepaalde rechtsleer die stelt dat een akkoordprotocol slechts een ‘gentlemen’s agreement’ is, met een louter adviserende waarde (A.J. DE CUYPER, 293-294). Dit wordt in de publieke sector onderbouwd a.h.v. het feit dat overheden o.m. onderworpen zijn aan de wet van de veranderlijkheid (J. GENNEN, “Les relations syndicales dans les services publics”, Bull. F.A.R. november 1980, bijz. nr. 111, 10). Het feit dat openbare instellingen onderworpen zijn aan de wet van de veranderlijkheid moet echter worden afgewogen tegen principes als het vertrouwensbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel in de relaties met het personeel en de beginselen inzake een democratisch management. Protocollen hebben aldus een bindend karakter, in die zin dat ze moeten worden uitgevoerd, wat voor de regering betekent dat de nodige regelgevende stappen moeten worden ondernomen. Dat betekent evenwel niet dat de protocollen “directe werking” hebben in de rechtsorde, daar zij zeer duidelijk formeel dienen te worden verankerd in een besluit of decreet (vgl. R.v.St., nr. 46.456, 7 maart 1994). De decreetgever acht deze protocollen aldus niet voor vernietiging vatbaar.

Er moet eerst en vooral gesteld worden dat een akkoordprotocol – uiteraard – slechts die partijen bindt die zich akkoord verklaren met de vooropgestelde tekst. Het is dus niet zo dat uit een akkoordprotocol engagementen zouden kunnen voortvloeien voor delegaties die zich niet akkoord verklaren.

De regel dat ten minste één erkende vakorganisatie zich akkoord dient te verklaren, is ingeschreven omdat pas dan het decretaal omschreven gevolg van een akkoordprotocol bewaarheid wordt, met name het feit dat de Vlaamse regering zich in dergelijk protocol verbindt tot de omzetting van de overeengekomen beginselen in regelgeving.

De decreetgever verwijst ter zake ten overvloede naar de privaatrechtelijke regelgeving, volgens welke een collectieve arbeidsovereenkomst “kan worden aangegaan in een paritair orgaan door één of meer werknemersorganisaties en één of meer werkgeversorganisaties en buiten een paritair orgaan door één of meer werknemersorganisaties en één of meer werkgeversorganisaties of één of meer werkgevers” (artikel 6 van de Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités).

Artikel II.79

Omtrent de harmonisering van bepaalde aspecten van het personeelsbeleid binnen de associaties en instellingen wordt onderhandeld, uiteraard, binnen een gezamenlijke vergadering van beide kamers. De gezamenlijke vergadering spreekt zich ook uit over de materiële invulling van onderwijsorganisatorische maatregelen met personeelseffecten, daar waar de beschikbare en in te vullen financiële ruimte het voorwerp uitmaakt van onderhandeling binnen de kamer “Personeelsleden” (en van overleg binnen de kamer “Besturen”).

Ook hier geldt als regel dat de regering het overeengekomene in regelgeving dient om te zetten. Wanneer in de schoot van de gezamenlijke vergadering een minimale gemeenschappelijke noemer wordt uitgewerkt, gebeurt deze omzetting bij wijze van loutere bekrachtiging van het uitgewerkte voorstel. Eén en ander valt te vergelijken met de algemeenverbindendverklaring van CAO’s.

AFDELING 2

Bevoegdheid inzake regelgeving

Artikel II.80

Ontwerpen van decretale of reglementaire bepalingen inzake personeelsaangelegenheden of inzake onderwijsorganisatorische maatregelen met effecten op het personeelsbeleid, worden onderhandeld binnen het subcomité Regelgeving, dat uit de drie verschillende partijen bestaat : overheid – personeelsleden – besturen.

De onderhandelingen leiden tot een protocol waarin de onderscheiden standpunten worden weergegeven.

AFDELING 3

Bemiddelingsbevoegdheid

Artikel II.81

1. De ondertekenende partijen van het Europees Sociaal Handvest, waartoe ook België behoort, hebben zich ertoe geëngageerd om de instelling en de toepassing van een doelmatige procedure voor bemiddeling en vrijwillige arbitrage inzake de beslechting van arbeidsgeschillen te bevorderen.

De bepaling geeft de ruimte om in de schoot van het VOC een efficiënte bemiddelingsprocedure, inzonderheid via de figuur van de sociaal bemiddelaar, uit te tekenen. Het spreekt voor zich dat een bemiddelaar geen band van directe ondergeschiktheid mag hebben met een bestuur, de regering of de vakorganisaties⁶⁷.

Zo het bestuur en de vakorganisaties, vertegenwoordigd binnen de betrokken instelling, dit wensen, zal de bemiddelaar desgevallend een arbitrerende rol kunnen vervullen.

2. De Raad van State heeft in zijn advies van 30 oktober 2003 de vraag gesteld “of de ontworpen regeling niet veeleer tot de aangelegenheid van het arbeidsrecht behoort, waarvoor de federale overheid bevoegd is, dan tot de aangelegenheid van het on-

derwijs, waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn”.

Zoals gesteld onder de juridische toelichting bij de creatie van het Vlaams Onderhandelingscomité heeft de Raad van State, Afdeling Wetgeving evenwel bij het advies bij het ontwerp van decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs een aantal beschouwingen gewijd aan de Gemeenschapsbevoegdheid inzake de rechtspositieregeling in het onderwijs, waarbij gesteld werd dat de Gemeenschap integraal bevoegd is. Bij de parlementaire voorbereiding van dit decreet werd ondermeer geponeerd : “Verder paste het algemene arbeidsrecht – dat van toepassing was op het vrij gesubsidieerd onderwijs – niet in de sector onderwijs, waar men nu via een statuut over een eigen houvast zal beschikken”⁶⁸. De vraag van de Raad dient aldus zeer stellig ontkennend te worden beantwoord.

3. De Raad heeft verder, subsidiair, aangemerkt dat de bepaling van de nadere regelen inzake de bemiddelingsprocedure niet aan het VOC kan worden overgelaten.

De decreetgever wijst ten eerste op het willig karakter van de bemiddeling en op het feit dat de delegaties van personeel en besturen binnen het VOC representatief zijn (zie inzonderheid artikel II.87 en II.88), waardoor de uitgetekende bemiddelingsprocedure een vorm van zelfregulering uitmaakt, die niet onderhevig is aan de vereisten van het grondwettelijk legaliteitsbeginsel in onderwijs. Zelfregulering betreft immers de uitoefening van eigen bevoegdheden van de betrokken partijen ; het gaat niet om bevoegdheden die gedelegeerd worden door de Vlaamse Gemeenschap. Bij analogie kan bijvoorbeeld worden verwezen naar de beoordelings- en bemiddelingscommissie, die inzake het inschrijvingsbeleid van scholen in het leerplichtonderwijs een bemiddelende rol vervulde op grond van de zgn. “Non-discriminatieverklaring”. De in dit decreet aangehaalde bemiddelingsprocedure zal de facto eenzelfde statuut bekleden.

De decreetgever schrijft ten tweede voor dat de regering het voorstel van bemiddelingsprocedure zal bekrachtigen. Bij deze bekrachtiging zal bijzondere aandacht dienen te worden besteed aan het de vraag of bepaalde elementen van het VOC-voorstel toch niet het voorwerp dienen uit te maken

⁶⁷ R. JANVIER en P. HUMBLET, Vakbondsstatuut, Brugge, Die Keure, 1998, 288.

⁶⁸ *Parl. St.* VI. Parl. 1990-91, nr. 470/4, 12. Deze stelling werd in de rechtspraak en rechtsleer verder onderbouwd ; zie inzonderheid W. RAUWS, “Enige beschouwingen nopens de rechtspositie van het personeel van het gesubsidieerd vrij onderwijs”, T.O.R.B. 1992-93, 149.

van een decreet, inachtnemend het legaliteitsbeginsel van artikel 24, § 5 G.W.

De decreetgever heeft ten derde – desalniettemin – de essentie van de procedure ingeschreven, m.n. het feit dat deze vraaggestuurd dient te zijn ; de bemiddeling wordt pas ingezet zo een delegatie van een onderhandelingscomité of een ondernemingsraad daarom verzoekt.

AFDELING 4

Aanvullende bevoegdheden

Artikel II.82

De mogelijkheid bestaat dat een delegatie een bepaalde aangelegenheid ter bespreking wil voorleggen aan het Vlaams Overlegcomité, hoewel deze aangelegenheid strikt gezien niet behoort tot de omschreven bevoegdheden van het comité. In dergelijke gevallen wordt de aangelegenheid voorgelegd aan het subcomité “Sectorale programmatie”, dat als het ware de “residuaire bevoegdheden” bezit. Dat betekent dat de aangelegenheid in gescheiden kamers wordt behandeld, behoudens indien daaromtrent bij consensus anders over wordt beslist. Het subcomité zal alsdan zelf uitmaken op welke wijze de materie wordt behandeld. Soms zal een loutere gedachtenwisseling volstaan, soms kan overwogen worden om de procedure inzake het afsluiten van akkoordprotocollen te volgen.

HOOFDSTUK 3

Bijzondere bepalingen inzake de minimale gemeenschappelijke noemer

Artikel II.83

Deze bepaling stelt dat indien een “minimale” gemeenschappelijke noemer technisch uitgewerkt is en op lokaal vlak louter wordt overgenomen, op dat lokale vlak geen onderhandelingsprocedures of overlegprocedures moeten worden doorgevoerd.

De bepaling is geïnspireerd op de bepaling van artikel 12ter van het vakbondsstatuut van 1974, waarin gesteld wordt dat de “letterlijke” overname van

een aanbeveling van een toezichthoudende overheid, die zelf het voorwerp uitmaakt van een protocol, niet meer plaatselijk moet worden onderworpen aan overleg of onderhandeling.

HOOFDSTUK 4

Werking

Artikel II.84

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

Artikel II.85

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

Artikel II.86

De nadere werkingsregelen van het VOC worden vastgelegd in de schoot van het VOC zelf ; één en ander wordt naderhand bekrachtigd door de regering.

Het betreft ondermeer de regelen met betrekking tot :

- de bepaling van de dagorde en de datum van de vergaderingen ;
- de overmaking van de nodige documentatie ;
- de chronologie in geval van behandeling in verschillende kamers ;
- de termijnen binnen dewelke de procedures moeten worden beëindigd ;
- de opmaak van de notulen ;
- de voorlegging en ondertekening van de protocols ;
- de wijze waarop opmerkingen over de protocols aan de voorzitter worden overgemaakt ;
- de regelingen in geval van spoed.

HOOFDSTUK 5

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

Artikelen II.87 en II.88

De effectiviteit van de uitgetekende procedures is in belangrijke mate afhankelijk van het feit of de betrokkenen al dan niet behoorlijk worden geman-dateerd. Dat vormt immers een garantie voor de uitvoerbaarheid van gemaakte afspraken.

Om die reden voegt de decreetgever, voor wat betreft de afgevaardigden van besturen, bepalingen toe aan het VLIR- en VLHORA-decreet.

Er wordt gesteld dat de besturen – lees : de fundamentele beleidsorganen – in het kader van de overeenkomsten met betrekking tot de financiering van VLIR/VLHORA tevens behoorlijk gemandateerde afgevaardigden in het VOC dienen aan te duiden. De besturen van universiteiten en hogescholen dienen daartoe met elkaar te overleggen. Dit overleg kan leiden tot de gezamenlijke aanduiding van afgevaardigden, dan wel tot een afspraak over de verhouding tussen afgevaardigden van hogeschoolbesturen en afgevaardigden van universiteitsbesturen.

Feit is alleszins dat de afgevaardigden van besturen als één delegatie in het VOC zetelen.

Het verdient aanbeveling dat bij deze afgevaardigden enige personen worden aangeduid die in een associatiebestuur zetelen.

AFDELING 2

Behoudsbepaling

Artikel II.89

De decreetgever heeft zeer duidelijk gesteld dat de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het onderwijs sedert de Staatshervorming van 1988 een Gemeenschapsaangelegenheid is. Bij dit decreet is er evenwel uitdrukkelijk voor geopteerd om enkel het VOC op te richten, en de thans gel-

dende bepalingen inzake overleg en onderhandeling voor het overige (d.w.z. op andere niveaus dan het beleid van de Vlaamse Gemeenschap) onverlet te laten.

Dit impliceert meer bepaald het volgende :

- op geen enkele wijze wordt geraakt aan de vigerende bevoegdheden van de instellingsgebonden of associatiegebonden onderhandelingscomités of ondernemingsraden, behoudens wat betreft de bepalingen waarin gesteld wordt dat indien een op Vlaams niveau uitgewerkte “minimale gemeenschappelijke noemer” dermate klaar en onmiddellijk toepasbaar is, hij niet moet (maar kan) onderhandeld worden door de “lokale” onderhandelingscomités en ondernemingsraden. Voor het overige blijven de bepalingen van het structuurdecreet van 4 april 2003 (personeelsvertegenwoordiging bij de associatie), van het Hogescholendecreet, van de wetgeving op de ondernemingsraden en van het vakbondsstatuut van 1974 ter zake onaangetast verder gelden ;
- binnen de vrije sector bestaat de praktijk van instellingsgebonden “CAO’s” op grond van de CAO-wet van 1968. De bepaling van artikel II.89 laat deze mogelijkheid onverlet ;
- de decreetgever doet geen enkele afbreuk doen aan de bevoegdheden van het Gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten, opgericht bij de Diensten van de Eerste Minister (het zgn. Comité A)⁶⁹, voor wat betreft de bevoegdheden inzake de minimale rechten omschreven in de bepalingen van artikel 9bis, § 1, 1° en 2°, 1) van de wet van 19 december 1974. Deze bepalingen blijven verder gelden. Het dient gezegd dat artikel 9bis, § 6, tweede lid van de wet van 1974 het onderwijs uitdrukkelijk uitsluit van de regeling inzake de minimale rechten m.b.t. de administratieve en geldelijke rechtspositie⁷⁰. De decreetgever wijst wel op het feit dat sommige bepalingen die het voorwerp uitmaken van behandeling door het comité A per analogie door de decreetgeving toepasselijk zijn of kunnen worden verklaard op personeelsleden van het hoger onderwijs, waardoor de inhoud

⁶⁹ Opgericht bij artikel 18, §1 van het K.B. van 28 september 1984, in uitvoering van artikel 3, §1, eerste lid, 3° van de wet van 19 december 1974.

⁷⁰ Eén en ander ondersteunt bijkomend de stelling van de decreetgever dat ter zake in een centraal onderhandelingsorgaan op het niveau “Vlaamse Gemeenschap” kan worden voorzien (zie de juridische toelichting).

van de minimale rechten die in het comité A worden behandeld soms de facto uitwerking heeft ten overstaan van het hoger onderwijs ;

- de decreetgever doet, ten slotte, geen afbreuk aan de bevoegdheid van het Comité A inzake wijzingen van het vakbondsstatuut van 1974 of van de wetgeving op de syndicale premie.

Er dient nog te worden gesteld dat de algemene “collectieve arbeidsovereenkomsten” die worden afgesloten binnen het Comité A, voor zover toepasselijk op het hoger onderwijs en voor zoveel als nodig, uitgewerkt zullen worden binnen het VOC.

AFDELING 2

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel II.90

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

II. JURIDISCHE TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN II.76 t.e.m. II.90

De creatie van een centrale onderhandelingsstructuur voor het hoger onderwijs door de Vlaamse decreetgever doet de vraag rijzen naar de bevoegdheid van de Gemeenschap, voor zover de regeling mee betrekking heeft op het officieel hoger onderwijs.

Volgende bepalingen zijn relevant om deze rechtsvraag op te lossen :

- 1° artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet kent aan de Gemeenschappen de bevoegdheid toe om bij decreet het onderwijs te regelen, met uitsluiting van : a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en c) de pensioenregeling.

De Gemeenschappen hebben, krachtens die bepaling, de volheid van bevoegdheid tot het regelen van het onderwijs in de ruimste zin van het woord, behalve voor de uitdrukkelijk vermelde uitzonderingen.

Die bevoegdheid omvat het vaststellen van de regels betreffende het administratief en gelde-

lijk statuut van het onderwijspersoneel, met uitsluiting van de pensioenregeling.

- 2° artikel 87, § 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 stelt dat de regels inzake de betrekkingen tussen de overheid en de (leden van de) syndicale organisaties van de ambtenaren op federaal niveau worden vastgelegd voor wat betreft de Gemeenschappen, de Gewesten en de publiekrechtelijke rechtspersonen die daarvan afhangen, met inbegrip van onder meer het onderwijs.

Op grond van de receptie van deze artikelen in de rechtspraak, de adviespraktijk van de Raad van State, Afdeling Wetgeving en de rechtsleer wordt de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap in deze als volgt onderbouwd :

In eerste orde kan de Vlaamse Gemeenschap zich inzake de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs rechtstreeks beroepen op artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet.

In tweede orde kan de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap ter zake worden gestoeld op de impliciete bevoegdheden van de Gemeenschappen, bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen.

Het rechtstreeks beroep op Artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet

Artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet bepaalt dat de Gemeenschappen bevoegd zijn alle regelingen voor het onderwijs te treffen, met uitzondering van de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en de pensioenregeling.

M. LEROY stelt reeds in 1989 dat de derde uitzonderingsbepaling nog belangrijker is voor wat ze niet zegt dan voor wat ze wel zegt. Van de hele rechtspositieregeling voor het personeel in de onderwijssector wordt alleen de pensioenregeling aan de bevoegdheid van de Gemeenschappen onttrokken⁷¹.

De Minister van Institutionele Hervormingen (N) heeft bij de bespreking van de wijziging van het toenmalig artikel 17 van de Grondwet in de Senaatscommissie verklaard dat “de verder in het

⁷¹ M. LEROY, “La réforme de l'Etat. III. La communautarisation de l'enseignement”, J.T. 1989, 72.

Schoolpact voorziene specifieke bepalingen op het vlak van de investeringen, de werkmiddelen en de personeelsstatuten, [...] een grondwettelijke basis [krijgen], wat betreft de inrichting van het onderwijs van de Gemeenschap en de betoelaging van het onderwijs, ingericht door andere instanties”.

Op grond van deze uitspraak en op grond van de draagwijdte van de wet van 22 juni 1964 en artikel 12bis, § 3 van de wet van 29 mei 1959, ingevoegd bij de wet van 11 juli 1973, heeft de Raad van State, Afdeling Wetgeving in het advies bij het ontwerp van decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs een aantal beschouwingen gewijd aan de Gemeenschapsbevoegdheid inzake de rechtspositieregeling in het onderwijs, onder de niet mis te verstane noemer : “De rechtspositieregeling van het onderwijzend en ermee gelijk te stellen personeel : een zaak van onderwijs”⁷².

De Raad van State besluit zeer duidelijk tot een ongelimiteerde bevoegdheid van de Gemeenschap ter zake, en voegt daar expressis verbis aan toe : “Dat tot die rechtspositieregeling eveneens de collectieve arbeidsverhoudingen behoren, staat buiten kijf. Vorenstaande conclusie geldt dus ook met betrekking tot de oprichting en de inrichting van paritaire comités”.

In casu betrof het advies de oprichting van paritaire comités in het vrij gesubsidieerd onderwijs (artikel 2 van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs). De gemachtigde van de Executieve verklaarde evenwel ten aanzien van de Raad van State dat het feit dat het toepassingsgebied van artikel 2 werd beperkt tot het vrij onderwijs, niet voortvloeyde uit één of andere bevoegdheidsrechtelijke verplichting, maar slechts een “optie” betrof. Voor het personeel van het officieel gesubsidieerd officieel onderwijs “werd geopteerd voor het stelsel van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, welke

thans reeds, krachtens artikel 3, § 2 van het koninklijk besluit van 28 september 1984 tot uitvoering van de wet van 19 december 1974, – zij het bij overgangsmaatregel – van toepassing is”⁷³.

De Franse Gemeenschap heeft in 1994 wel de optie genomen om paritaire commissies in het leven te roepen voor de gesubsidieerde personeelsleden in het officieel gesubsidieerd onderwijs (Hoofdstuk XII van het decreet van de Franse Gemeenschap van 6 juni 1994 tot vaststelling van de rechtspositie van de gesubsidieerde personeelsleden van het officieel gesubsidieerd onderwijs, *B.S.* 13 oktober 1994). Deze handelswijze werd door de Afdeling Wetgeving van de Raad van State impliciet goedgekeurd⁷⁴.

Ook de auteur R. VERSTEGEN stelt in een zeer uitvoerige bijdrage dat de Franse Gemeenschap het constitutioneel bij het rechte eind heeft⁷⁵.

De auteur bevestigt met deze stelling in de eerste plaats dat artikel 87, § 5 van de bijzondere wet louter tekstueel gezien niet van toepassing is op het officieel gesubsidieerd onderwijs ; de federale bevoegdheid betreft overeenkomstig het artikel slechts de collectieve betrekkingen tussen vakorganisaties en “de Gemeenschappen, de Gewesten en de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen [...]”.

Belangrijker is evenwel dat de bijdrage beklemtoont dat de federale bevoegdheid ex artikel 87, § 5 van de bijzondere wet – ook ten aanzien van het gemeenschapsonderwijs ! – niet strookt met de constitutionele logica, noch met de tekst van de Grondwet⁷⁶.

Bovenstaande argumentatie wil niet zozeer ingaan op de vraag of er een positief bevoegdheidsconflict bestaat tussen artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet en artikel 87, § 5 van de bijzondere wet, ook al moge het op grond van het voorgaande duidelijk zijn dat de grondwettigheid van dat laatste

⁷² Parl. St. VI. Parl., 1990-91, nr. 471/1.

⁷³ Op het ogenblik van de grondwetsherziening van 1988 was de normering van de collectieve verhoudingen in het officieel onderwijs principieel in de onderwijswetgeving geregeld. In 1973 werd in het kader van het eenheidsstatuut beslist tot de oprichting van paritaire comités voor het officieel gesubsidieerd onderwijs, waarvoor op dat ogenblik geen sluitende regeling bestond (artikel 45, § 1 van de wet van 29 mei 1959, gewijzigd bij artikel 15, 1° van de wet van 11 juli 1973). Aangezien bij de inwerking-treding, in 1983, van de wet van 19 december 1974 deze opdracht nog niet was uitgevoerd, voerde de Koning in het raam van deze wet voorlopige, bijzondere comités in (artikel 3, § 2 van het koninklijk besluit van 28 september

1984). Uit deze historiek blijkt dat de toepasselijkheid van de wet van 19 december 1974 op de collectieve betrekkingen met betrekking tot het officieel gesubsidieerd onderwijs een feitelijke, doch niet normatieve toestand was.

⁷⁴ *Parl. St. Fr. Gem. R.*, 1993-94, nr. 156/1, 68.

⁷⁵ R. VERSTEGEN, “De grondwettelijke bevoegdheidsverdeling inzake de rechtspositie, medezeggenschap en inspraak van het personeel in het onderwijs”, *R.W.* 1994-95, 1153, nrs. 24-25 ; zie in dezelfde zin R. JANVIER, en P. HUMBLET, *Ambtenarenrecht, I, Vakbondsstatuut*, Brugge, Die Keure, 1998, 41.

⁷⁶ R. VERSTEGEN, o.c., 1151-1152, nr. 21.

artikel door gezaghebbende bronnen in twijfel wordt getrokken.

Voor de behandeling van huidig ontwerpdecreet is het evenwel van cruciaal belang dat uit deze argumentatie volgt dat de Gemeenschap zich rechtstreeks op artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet kan beroepen om bedoelde regeling aan te nemen.

Deze stelling kan verder worden onderbouwd op grond van een aantal precedënten en op grond van de rechtspraak van het Arbitragehof.

Als precedënten kunnen volgende feiten gelden :

- 1° de federale wetgever erkent zelf de bevoegdheid van de Gemeenschap om (aspecten van) het “syndicaal statuut” te regelen, daar waar hij in artikel 3bis van de wet van 19 december 1974 stelt dat de Gemeenschappen bij decreet of besluit bevoegdheden kunnen opdragen aan de afdelingen en onderafdelingen opgericht in het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten die uitsluitend bevoegd zijn voor het personeel van het officieel gesubsidieerd onderwijs ;
- 2° de Vlaamse Gemeenschap heeft in alle hogescholen onderhandelingscomités ingevoegd. Het Hogescholendecreet stelt evenwel dat de Vlaamse Autonome Hogescholen en de officiële gesubsidieerde hogescholen van de plicht tot oprichting van een onderhandelingscomité ontslagen worden, wanneer zij zich blijven beroepen op de bepalingen van de wet van 19 december 1974 (artikel 281, § 4 en 302, § 2, tweede lid van het Hogescholendecreet). De decreetgever biedt m.a.w. de keuze tussen enerzijds de Vlaamse, decretale regeling en anderzijds de federale, wettelijke regeling. Dergelijke keuze kan niet worden geboden door een onbevoegde regelgever. Zo de decreetgever elke bevoegdheid inzake de regeling van het syndicaal statuut zou missen, kan hij dergelijke keuzeplicht, die de facto een inhoudelijke, materiële regeling van het “syndicaal statuut” inhoudt, niet invoeren ;
- 3° de Raad van State, Afdeling Wetgeving wees in een recent advies op de rechtstreekse inroepbaarheid van artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet om de collectieve arbeidsverhoudingen in het onderwijs te regelen⁷⁷. Volledig-

heidshalve dient gesteld dat de Raad van State het Arbitragehof als ultieme instantie aanwees om het mogelijke bevoegdheidsconflict tussen de Grondwet en de bijzondere wet te beslechten.

Aansluitend daarbij moet als bijkomend juridisch element verwezen worden naar een nieuwe lijn in de rechtspraak van het Arbitragehof, die tot uiting komt in het arrest nr. 76/2000 van 21 juni 2000 en het arrest nr. 184/2002 van 11 december 2002.

In het arrest nr. 76/2000 diende het Hof zich uit te spreken over de regeling, binnen het Universiteitendecreet, van de vermogensrechten op vindingen aan universiteiten, daar waar artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 7° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 stelt dat enkel de federale overheid bevoegd is voor de industriële en intellectuele eigendom.

In het arrest nr. 184/2002 werd aan het Hof een prejudiciële vraag voorgelegd omtrent het feit dat artikel 104 van het Universiteitendecreet de privaatrechtelijke universiteiten ertoe verplicht aan hun assisterend academisch personeel hetzelfde vakantiegeld toe te kennen als datgene dat wordt toegekend aan de personeelsleden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De gestelde vraag peilde naar de bestaanbaarheid van deze regeling met artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

In beide gevallen diende het Hof zich m.a.w. uit te spreken over een regeling, uitgaande van de Vlaamse Gemeenschap, die naar de letter van de (bijzondere) wet in strijd zou zijn met een beperkende bepaling van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De beperking betrof telkens een aangelegenheid die niet is opgenomen in de grondwettelijke, limitatieve uitzonderingen op de volle Gemeenschapsbevoegdheid inzake onderwijs.

Beide arresten omvatten eenzelfde uitgangspunt :

“De bevoegdheidsverdeling tussen de federale Staat en de gemeenschappen berust op een stelsel van exclusieve bevoegdheden, dat impliceert dat iedere rechtssituatie in beginsel slechts door één wetgever kan worden geregeld. Indien een regeling, zoals in casu, aanleunt bij meerdere bevoegdheidstoewijzingen, dient het Hof uit te maken waar het zwaartepunt van de geregelde rechtsverhouding ligt”⁷⁸.

In het arrest nr. 76/2000 werd gesteld :

⁷⁷ Advies nr. L.30.077/1 dd. 11 mei 2000 bij een ontwerp van besluit van de Vlaamse regering “houdende oprichting en samenstelling van de lokale comités voor de personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs”.

⁷⁸nr. 76/2000, overw. B.4.1 en nr. 184/2002, overw. B.7.

“Het vakantiegeld van het assisterend academisch personeel maakt deel uit van het statuut van dat personeel en kan worden geregeld door de gemeenschappen ten aanzien van het onderwijs dat zij inrichten of subsidiëren” (B.8.1).

Het arrest nr. 184/2002 beklemtoint :

“Vindingen die in het kader van hun onderzoekstaken gedaan worden door personeelsleden van de universiteit en door de onderzoekers die door het decreet zijn gelijkgesteld, vormen een essentieel onderdeel van de functie vervuld door die personen in de uitvoering van de taak waarvoor zij werden aangewezen. De regeling van de patrimoniale gevolgen van die vindingen maakt deel uit van de regeling van de arbeidsverhouding van de betrokken personen en is derhalve intrinsiek verbonden met hun rechtspositie, die door de gemeenschappen kan worden geregeld”⁷⁹.

De arresten accentueren ten slotte een gemeenschappelijk beginsel. De Gemeenschap, die aldus principieel bevoegd is om de betrokken aangelegenheid te regelen, moet erop toezien “dat de uitoefening van de federale bevoegdheid niet onmogelijk wordt gemaakt of op overdreven wijze wordt bemoeilijkt”⁸⁰. Deze voorwaarde mag niet worden gelezen als een specifieke beperking van de Gemeenschapsbevoegdheid inzake deze aangelegenheden ; uiteindelijk doet het Hof hier niets meer dan het bevestigen van het evenredigheidsbeginsel⁸¹.

Uit de schets van deze arresten kan worden afgeleid dat de bijzondere wet niet vermag afbreuk te doen aan de volle bevoegdheid van de Gemeenschap om een aangelegenheid te regelen waarvan het zwaartepunt bij het beleidsdomein “Onderwijs” berust⁸².

In casu moet – uiteraard – worden gesteld dat de regeling van collectieve arbeidsverhoudingen “intrinsiek verbonden is met de rechtspositie, die door

de Gemeenschap kan worden geregeld” (vgl. de libellering van overw. B.4.2 van het Arbitragehofarrest nr. 76/2000)⁸³.

Immers, de Raad van State heeft in zijn advies inzake het ontwerp van decreet rechtspositie personeelsleden zeer duidelijk gesteld : “Dat tot die rechtspositieregeling eveneens de collectieve arbeidsverhoudingen behoren, staat buiten kijf” (zie boven).

Het is ondenkbaar dat een evenwichtig onderwijsbeleid kan worden gevoerd, zonder gebruik te maken van het instrumentum van de regeling van het collectief overleg en de syndicale onderhandelingen. Het onderwijsveld is immers zeer specifiek, in die zin dat er een financieringsmodel voorhanden is dat een bijzondere driepartijenrelatie overheid – besturen – personeelsleden in het leven roept. Het instrumentarium vervat in de wet van 19 december 1974 speelt niet adequaat op dit driehoeksmodel in.

Om die reden is het evident dat het zwaartepunt van de regeling van het “syndicaal statuut” inzake onderwijs bij het beleidsdomein “Onderwijs” berust, en dat deze bevoegdheid zelfs een noodzakelijke instrumentele bevoegdheid voor de onderwijsdecreetgever is.

Bij wijze van conclusie kan worden gesteld dat de decreetgever gerechtigd is zich rechtstreeks op artikel 127 van de Grondwet te beroepen om de ontwerpregeling aan te nemen. De hierna volgende argumentatie inzake de toepasselijkheid van de “implicit powers” van de Gemeenschap moet dan ook slechts als een redenering “ten overvloede” worden gezien.

De toepasselijkheid van de impliciete bevoegdheden van de Gemeenschap

De impliciete bevoegdheden van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 laten de Gemeenschappen en de Gewesten toe het federaal bevoegdheidsgebied te betreden. In de adviezen van de Raad van State wordt artikel 10 van de bijzondere wet herhaaldelijk toepasbaar geacht zowel op de overeenkomstig de Grondwet als op de ingevolge de bijzondere wet van 8 augustus 1980 federaal gebleven uitzonderingen op de bevoegdheden van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Gesteld dat men er rechtens van uit zou mogen gaan (redenering uit het absurde !) dat de bevoegdheid van de onderwijsdecreetgever ter zake van het “syndicaal statuut” onmogelijk gemaakt

⁷⁹ overw. B.4.2.

⁸⁰ nr. 76/2000, overw. B.4.3 en nr. 184/2002, overw. B.8.2.

⁸¹ Dit beginsel houdt in dat een overheid bij het voeren van een beleid geen maatregelen mag treffen waardoor een andere overheid het buitenmate moeilijk krijgt om het beleid dat haar is toevertrouwd doelmatig te voeren.

⁸² Zie F. CHARLIER, “Universiteiten en uitvindingen : goed gevonden”, Juristenkrant, 26 september 2000.

⁸³ Het is frappant dat het Arbitragehof in beide gevallen tot de principiële bevoegdheid van de Gemeenschap besluit op grond van de band van de aangevochten regeling met het personeelsstatuut. In casu is deze band uiteraard onverbreekbaar, aangezien het “syndicaal statuut” een constituerende voorwaarde is voor de ontwikkeling van de rechtspositie van het personeel.

wordt door artikel 87, § 5 van de bijzondere wet, dan biedt de techniek van de impliciete bevoegdheden een mogelijkheid om voorliggende regeling inzake het VOC aan te nemen.

Het Arbitragehof stelt volgende vereisten aan de uitoefening van de impliciete bevoegdheden van de Gemeenschap :

1° de weerslag van de Gemeenschapsregelgeving op de federale bevoegdheden is marginaal.

In casu kan dit zeker worden verdedigd, aangezien de federale overheid geen enkele bevoegdheid heeft inzake de te onderhandelen rechtspositieregeling en arbeidsvoorwaarden.

2° de regeling is noodzakelijk voor de uitoefening van een eigen bevoegdheid van de Gemeenschap.

De regeling van de collectieve betrekkingen maakt inherent onderdeel uit van de rechtspositieregeling in het hoger onderwijs, waarvoor de Gemeenschap bevoegd is. Het regelen van de onderhandelingsstructuur op Vlaams niveau is aldus een noodzakelijk corrolarium voor het uitoefenen van de onderwijsbevoegdheid.

3° de materie leent zich tot een gedifferentieerde regeling.

Deze voorwaarde is uiteraard vervuld, gelet ondermeer op het reeds bestaande en verregaande onderscheid tussen de Gemeenschappen wat betreft de structuur van het hoger onderwijs en de toepasselijke rechtspositieregelingen.

Deze analyse wordt gedeeld door de juriste I. SCHNEIDER, die in een belangrijk artikel een gelijkaardige rechtsvraag ontleedt. Zij gaat na in welke mate de Vlaamse decreetgever kan bepalen omtrent welke grondregelingen van de rechtspositieregeling van het administratief en technisch personeel in de universiteiten dient te worden onderhandeld. Ook hier wordt zij ten aanzien van de gemeenschapsuniversiteiten geconfronteerd met de bepalingen van artikel 87, § 5 van de bijzondere wet.

Zij vertrekt evenwel vanuit de vaststelling dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegdheden kan uitoefenen waarvoor strikt genomen de federale overheid bevoegd is, “wanneer deze bevoegdheden inherent zijn aan de uitoefening van de aangelegenheden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap zelf bevoegd is”.

Zij redeneert verder :

“Zoals gezegd, zijn er wel voorwaarden verbonden aan de uitoefening van impliciete bevoegdheden, zoals vooropgesteld door het Arbitragehof : de voorbehouden materie moet zich tot een gedifferentieerde regeling lenen en de weerslag op de federale aangelegenheid mag slechts marginaal zijn. Met de toepassing van dit principe kan gesteld worden dat – aangezien de Vlaamse Gemeenschap de basisregeling voor de universiteiten vastlegt, die verder uitgewerkt wordt in de instellingen zelf – hier afgestapt kan worden van de strikte interpretatie van de grondregelingen, overeenkomstig de federale regelgeving, zijnde de Wet van 19 december 1974 met haar uitvoeringsbesluiten. Het syndicaal statuut leent zich in casu tot een gedifferentieerde regeling met slechts een marginale weerslag op de federale aangelegenheid. Het bepalen van het onderscheid onderhandelings- of overlegmaterie is dan duidelijk een zgn. corrolarium van het recht om bevoegdheden tussen de Vlaamse Gemeenschap en de gemeenschapsuniversiteiten vast te leggen”⁸⁴.

Eindconclusie

Als eindconclusie kan worden gesteld dat zowel artikel 127, § 1, eerste lid, 2° van de Grondwet als de impliciete bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap een voldoende rechtsgrond bieden voor de beleidsmatig noodzakelijke regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen, op centraal niveau, in het hoger onderwijs.

TITEL V

Evaluatie

Artikel II.91

De doelmatigheid en concrete werking van de bepalingen inzake studentenparticipatie worden vijfjaarlijks geëvalueerd.

In het kader van deze evaluatie kan de Vlaamse regering beslissen om het opkomstpercentage bij de verkiezingen voor de studentenraad, vereist opdat deze raad zijn bevoegdheden ten volle zou kunnen uitoefenen, te verhogen (artikel II.50, § 2).

⁸⁴ I. SCHNEIDER, “De rechtspositieregeling van het administratief en technisch personeel van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en het syndicaal statuut : een confrontatie, T.O.R.B. 1994-95, 171.

Artikel II.92

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

DEEL III. INTEGRATIE VAN BEPAALDE AFDELINGEN VAN HET HOGER ONDERWIJS VOOR SOCIALE PROMOTIE IN DE HOGESCHOLEN

I. SYNTHESE VAN DE BEPALINGEN VAN DEEL III

1. In het regeerakkoord werd de integratie van het HOSP in de hogescholen ingeschreven. De besprekingen omtrent dit item zijn moeilijk gebleken.

Er wordt nu geopteerd voor een pragmatische en stapsgewijze aanpak.

Het decreet geeft daarbij in belangrijke mate invulling aan de afsprakennota tussen de parlementsleden van meerderheid en CD&V omtrent de aanvulling en begeleiding van de hervormingsoperatie opgestart door het structuurdecreet van 4 april 2003. Deze nota stelt inzonderheid :

“Er wordt een gefaseerde regeling uitgewerkt voor de inpassing van de opleidingen hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP) in de structuur van het hoger onderwijs.

Er komt voor 30.06.2003 nog een aanvullend voorontwerp van decreet waarbij aan een beperkt aantal HOSP-opleidingen, die momenteel op basis van de gehanteerde toelatingsvoorwaarden als aanvullende opleidingen kunnen worden geschouwd, de mogelijkheid wordt geboden omgevormd te worden tot bachelors-na-bachelors- cq masters-na-mastersopleidingen”.

2. Op basis van de tabel opgemaakt door de inspectiediensten dd. 17 januari 2002 wordt het HOSP opgedeeld in drie categorieën :

- categorie 1, bestaande uit de HOSP-opleidingen die men kan catalogiseren als een voortgezette hogeschoolopleiding. Deze categorie wordt gevat door dit decreet ;
- categorie 2, bestaande uit de GPB-opleidingen. Deze opleidingen zullen worden besproken bij

de opmaak van het nieuwe decreet op de lerarenopleidingen ;

- categorie 3, bestaande uit de HOSP-opleidingen die qua niveau aansluiten bij het hoger onderwijs. Voor deze opleidingen moet een oplossing worden gezocht in het kader van de flexibilisering van het hoger onderwijs en de validering van elders verworven competenties (EVC).

Het rapport onderkent ten slotte enige opleidingen waarvan het precieze niveau onzeker is.

Categorie 1 bestaat uit drie subclusters :

- een cluster bestaande uit de afdelingen “gespecialiseerde verpleegkunde voor intensieve zorgen”, “kaderopleiding nursing geriatrie”, “kaderopleiding nursing voor gegradueerde psychiatrie verpleging”, “kaderopleiding nursing voor gegradueerde ziekenhuisverpleging”, “orthopsie” en “audiologie” ;
- een cluster bestaande uit de afdelingen “monumenten- en landschapszorg”, “stedenbouw” en “stedenbouwkunde en ruimtelijke ordening” ;
- een cluster bestaande uit de afdeling “parfumerie – cosmetiek”.

Voor wat betreft de eerste cluster zijn goeddeels vergelijkbare voortgezette opleidingen aan de hogescholen voorhanden. Het betreft de voortgezette hogeschoolopleidingen “intensieve zorg en spoedgevallenzorg” ; “intensieve zorgen, spoedgevallen, operatiezaal en anesthesieverpleegkunde”, “geriatrie”, “geestelijke gezondheidszorg” en “kaderopleiding voor gegradueerde verpleegkundigen en vroedvrouw”.

Voor wat betreft de tweede cluster zijn dergelijke vergelijkbare voortgezette opleidingen aan de hogescholen niet aanwezig.

De laatste cluster werd bij de opmaak van het decreet niet meegenomen, omdat het aantal cursisten (3) niet voldoende kritisch is.

3. De inbedding van de HOSP-opleidingen in de BaMa-structuur noopt tot een reële integratie van de afdelingen van Categorie 1 in de hogescholen. Het structuurdecreet laat de BaMa-hervorming vertrekken vanuit de potentialiteiten inzake onder-

zoek van de hogescholen (en universiteiten), waardoor een feitelijke overdracht van de afdelingen naar de hogescholen noodzakelijk is. Er zijn aldus objectieve redenen voorhanden om dergelijke overdracht te stimuleren c.q. op te leggen, waardoor één en ander in overeenstemming moet worden geacht met de grondwettelijke onderwijsvrijheid⁸⁵.

Voor de eerste cluster werd gekozen voor een vrijwillige integratie in het hogescholenonderwijs. De CVO-besturen hebben de keuze om te opteren voor een overdracht, waarna de afdelingen ingeschakeld worden in het BaMa-verhaal, of voor het behoud van de afdelingen in het volwassenenonderwijs, in welk geval de huidige diploma's blijvend worden uitgereikt. In het laatste geval zal voor deze opleiding in de toekomst een regeling worden uitgewerkt.

Voor de tweede cluster, die geen equivalente voortgezette opleidingen binnen de hogescholen kent, wordt principieel gekozen voor de overdracht van de afdelingen naar de hogescholen. Er dient daarbij tevens een andere beweegreden voor deze verplichte overdracht te worden aangegeven, m.n. het feit dat de diploma's afgeleverd binnen de betrokken afdelingen over het algemeen toeleiding geven tot de functie van ambtenaar van ruimtelijke ordening of kunnen leiden tot de opname in het register van ruimtelijke planners. In de regelgeving ter zake worden voor het overige in hoofdzaak universitaire diploma's aanvaard (M.B.'s van 13 juli 2000). Deze vaststelling noopt ertoe de afdelingen integraal in het hoger onderwijs in te bedden, om een eenduidige toeleiding tot bedoelde functies mogelijk te maken. Om die reden wordt de overdracht van de afdelingen ingeschreven als financierings-/subsidiëeringsvoorwaarde.

De overname wordt geregeld via een protocol tussen de betrokken hogescholen en de CVO-bestu-

ren. Een wezenlijke clause in de protocols moet evenwel zijn dat de hogescholen voor de overgenomen opleidingen een vraaggestuurd aanbod mogelijk maken, m.a.w. dat de studenten de mogelijkheid krijgen om deze opleidingen ook te volgen op voor hen geschikte momenten, bijvoorbeeld via 's avonds aangeboden onderwijs. Wie geen protocol afsluit, wordt niet onmiddellijk meegenomen in de BaMa-systematiek en kan dus geen omvormingsdossier indienen.

De hogescholen die afdelingen overnemen, regelen intern de afbouw van de HOSP-opleiding en de opbouw van de hogeschoolopleiding. De hogescholen bouwen de betrokken opleidingen, naargelang het geval, op als bachelor na bachelor, master na bachelor of master na master.

Het ligt in de rede dat een overdracht gebeurt naar een hogeschool die een corresponderende onderwijsbevoegdheid bezit. Om die reden kunnen de afdelingen van cluster 1 worden overgedragen naar hogescholen die onderwijsbevoegdheid hebben voor wat betreft het studiegebied Gezondheidszorg. De afdelingen van cluster 2 worden overgedragen naar hogescholen die het studiegebied Architectuur binnen hun onderwijsbevoegdheid hebben.

4. De uitgewerkte overdracht kan niet los worden gezien van het zgn. "flexibiliseringsdecreet", dat het mogelijk maakt dat de opleidingen als een geheel van opleidingseenheden worden aangeboden. Dit decreet zal bewerkstelligen dat deeltijds studeren aan hogescholen effectief mogelijk wordt. Dit decreet zal het structuurdecreet amenderen en in werking treden met ingang van het academiejaar 2004-2005.

5. De organisatie van de opleidingen door de hogescholen kan best met ingang van het academiejaar 2004-2005 gebeuren, gelijktijdig met de afbouw van de HOSP-opleidingen. Er wordt daarbij uitdrukkelijk aangegeven (artikel III.7) dat de opleidingen niet worden beschouwd als een nieuwe opleiding waarvoor een "toets nieuwe opleiding" dient te gebeuren. De opleidingen worden omgevormd overeenkomstig de door het structuurdecreet voorziene procedure voor voortgezette opleidingen. Voorliggend decreet legt de tijdstabel vast waarbinnen deze omvorming dient te gebeuren.

6. De overnemende hogeschool is verplicht werkgelegenheid te verschaffen aan de leden van het onderwijzend personeel van de overgenomen afdelingen die op 30 juni 2003 vastbenoemd waren (in hoofdamt of in bijbetrekking) of in juni 2003 aan-

⁸⁵ De Raad van State, Afdeling Wetgeving heeft in het verleden geoordeeld dat er "objectieve redenen [kunnen] zijn om slechts een opleiding aan één instelling te organiseren of te erkennen en financieren" (Gedr. St. VI.Parl., 1997-98, nr. 1018/1). A fortiori betekent dit dat er objectieve redenen - in casu de verwevenheid van de BaMa-structuur met de specifieke zending van hogescholen (en universiteiten) - voorhanden kunnen zijn om a) bepaalde opleidingen slechts te erkennen/financieren wanneer deze door een bepaald type instelling, zijnde een hogeschool i.p.v. een CVO, aangeboden worden of b) de overdracht van bepaalde opleidingen naar dat bepaald type instelling te stimuleren. Daarbij moet nog worden opgemerkt dat verschillende hogescholen bij de operatie betrokken zijn, waardoor de kans onbestaande is dat de keuzevrijheid van de cursist/student in het gedrang komt.

gesteld waren als tijdelijke van doorlopende duur (of recht hadden op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur). Het betreft leden van het onderwijzend personeel.

Bedoelde personeelsleden worden op een welbepaald moment overgeheveld naar de hogeschool. De hogescholen schakelen deze personeelsleden in in hun personeelsbeleid (en personeelsformatie). Er worden daarbij garanties ingeschreven inzake rechtspositieregeling en salaris.

De personeelsleden die niet worden gevat door het decreet, kunnen door de hogeschool worden ingeschakeld in hun personeelsbeleid, al dan niet binnen de personeelsformatie.

7. De personeelskost van alle personeelsleden die in de betrokken HOSP-opleidingen les geven, wordt geteld bij de bevroren enveloppe van de hogescholen die de opleidingen overnemen. Dit bedrag wordt via een voorafname aan het globale hogescholenbudget aan de betrokken hogescholen bezorgd.

De integratie van het HOSP in de hogescholen maakt voor de overheid een budgettaire nuloperatie uit. De loonkost van alle personeelsleden van de over te hevelen personeelsleden wordt toegevoegd aan de enveloppe van de hogescholen die de HOSP-opleidingen overnemen.

De overheveling zal gebeuren in het programma-decreet bij de begroting 2004. De formule voor de berekening van het bedrag dat overgeheveld wordt, is :

gemiddelde kostprijs van 1 BFT per afdeling x gemiddeld aantal OFT per afdeling en per CVO mbt de schooljaren 2000-2001, 2001-2002 en 2002-2003

waarbij :

BFT = budgettaire fulltime

OFT = organieke fulltime

Er is voor de CVO's die HOSP-opleidingen overhevelen voorzien in een in de tijd beperkte overgangsregeling, die vermijdt dat de omkadering zou verkleinen (artikel III.2).

8. Het decreet voorziet dat de rechten en plichten verbonden aan de organisatie van overgedragen afdelingen, overgaan naar de betrokken hogeschool.

9. Er moet nog gewezen worden op het feit dat de overnamemogelijkheid door een autonome hogeschool in de zin van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 onderbouwd wordt door het bijzonder decreet dat dit decreet begeleidt.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

TITEL I

Wijzigingen aan het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

Artikel III.1

Dit artikel deelt mee welke afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in aanmerking komen voor integratie in de hogescholen. De decreetgever maakt een onderscheid tussen een verplichte overdracht (§ 1) van afdelingen waarvoor geen equivalente voortgezette hogeschoolopleidingen bestaan en een facultatieve overdracht (§ 2) waarvoor dergelijke equivalenten wel bestaan. Er wordt daarbij aangegeven naar welk studiegebied (Architectuur, resp. Gezondheidszorg) wordt overgedragen. De overdracht maakt een uitdrukkelijke financierings-/subsiëeringsvoorwaarde uit.

De centra voor volwassenenonderwijs verliezen de onderwijsbevoegdheid voor de afdelingen die zij aan de hogescholen hebben overgedragen. Aan de hogescholen overgedragen afdelingen kunnen daarenboven niet meer geprogrammeerd worden in het hoger onderwijs voor sociale promotie.

Er dient te worden opgemerkt dat geen enkel CVO door de overdrachtenregeling onder de vigerende rationalisatienormen komt te vallen.

Artikel III.2

Dit artikel biedt de garantie dat de overdracht van de afdelingen naar de hogescholen geen nadelige gevolgen creëert voor de werking van de betrokken CVO's noch voor de ambten van het bestuurs- en ondersteunend personeel in deze CVO's.

Vanaf de referteperiode 1 februari 2004 tot 31 januari 2005 wordt het door de overdracht "verloren" aantal lesurencursist geheel of ten dele toegevoegd aan het aantal lesurencursist van het overdragende CVO als basis voor de berekening van de ambten "bestuurs- en ondersteunend personeel". Deze fictieve berekening gebeurt zolang en voor zover het aantal lesurencursist van het betrokken centrum niet groter wordt dan dit van de referteperiode 1 februari 2003 – 31 januari 2004.

Artikel III.3

De hogescholen organiseren de naar hen overgedragen afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in afbouw. Deze afdelingen zijn onderworpen aan de kwaliteitszorg die geldt voor de hogescholen. Daarom worden deze afdelingen gelicht uit het decreet betreffende de inspectie en begeleiding.

TITEL II

Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel III.4

Dit artikel bepaalt aan welke personeelsleden van de afdelingen die worden overgedragen naar de hogescholen, overgangsmaatregelen worden toegekend.

Artikel III.5

Dit artikel legt de reikwijdte van de overgangsmaatregelen vast. De personeelsleden die aan de voorwaarden voldoen, krijgen overgangsrechten voor hun statutaire toestand, het volume van hun opdracht en hun salarisschaal. Deze personeelsleden krijgen tevens werkzekerheid in de overnemende hogeschool voor wat betreft het 'beschermde volume'.

Punt 4° van het toegevoegde artikel 307quinquies regelt de situatie van een aantal personeelsleden die thans een onderwijsopdracht uitoefenen zowel binnen de over te dragen afdeling van een CVO als binnen de hogeschool die de afdeling potentieel

overneemt. Zij zijn benoemd voor een voltijdse opdracht binnen het centrum en kunnen aldus op grond van dit decreet van overgangsmaatregelen genieten. Daarnaast blijken zij op 1 januari 1996 eveneens in de hogeschool van overgangsmaatregelen te genieten in toepassing van artikel 318 van het hogescholendecreet. Op het ogenblik dat de hogeschool hen overneemt, zal hun opdracht binnen de hogeschool bijgevolg meer dan voltijds zijn. Aangezien zij van overgangsmaatregelen kunnen genieten voor beide delen van hun samengestelde opdracht, mogen zij het salaris verbonden aan deze opdracht behouden, met dien verstande dat de hogeschool hen een tewerkstelling aanbiedt die overeenstemt met hun opdrachtvolume.

TITEL III

Wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikel III.6

De overnemende hogescholen sluiten met de besturen van de betrokken CVO-besturen een protocol af.

De hogescholen bezorgen de protocols aan de Vlaamse regering vóór 1 maart 2004.

Het artikel vermeldt de minimale inhoud van het protocol.

Het artikel legt tenslotte de grondregels vast met betrekking tot de afbouw van de overgenomen afdelingen en de financiering en de kwaliteitszorg inzake de overgenomen afdelingen.

Artikel III.7

De hogescholen kunnen de overgenomen afdelingen omvormen tot een bachelorsopleiding of tot een mastersopleiding. Deze opleidingen worden niet beschouwd als nieuwe opleidingen. De omvormingsprocedure gebeurt overeenkomstig de procedure die geldt voor de voortgezette opleidingen.

De omgevormde afdelingen worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het vierde academiejaar te rekenen met ingang van het

academiejaar waarin zij als omgevormde opleiding voor het eerst worden georganiseerd.

De omvorming gebeurt volgens de procedure en de modaliteiten van de omvorming van de hogeschoolopleidingen die vanaf 2004-2005 of vanaf 2005-2006 volgens de bachelor-masterstructuur starten.

Het artikel stelt eveneens de tijdstabel vast inzake de omvorming.

TITEL IV

Rechtsopvolging

Artikel III.8

Dit artikel bepaalt dat de overnemende hogeschool in de rechten en plichten van de inrichtende macht van het CVO treedt voor wat betreft de verbintenissen en procedures die voortvloeien uit de organisatie van de overgenomen afdelingen.

Voor wat betreft de autonome hogescholen bedoeld in het bijzonder decreet van 13 juli 1994 wordt dit artikel hernomen in het bijzonder decreet dat dit decreet begeleidt.

TITEL V

Inwerkingsbepaling

Artikel III.9

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van Deel III.

DEEL IV. WIJZIGINGSBEPALINGEN

I. Synthese van de elementen van deze titel

I.1. TITEL I. WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 4 APRIL 2003 BETREFFENDE DE HERSTRUCTURERING VAN HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN

Deze titel bestaat uit drie inhoudelijke blokken. Een vierde blok bestaat uit technisch noodzakelijke wijzigingen en noodwendigheden.

In een eerste blok wordt de in het structuurdecreet uitgetekende rechtsbescherming tegen handelingen van het Accreditatieorgaan, verijnd.

Zo wordt aangegeven dat hangende een procedure tegen een negatieve accreditatiebeslissing ambtshalve een tijdelijke erkenning van de betrokken opleiding wordt verleend.

Dergelijke ambtshalve tijdelijke erkenning wordt ook toegekend bij stilzitten van het Accreditatieorgaan.

Een tweede blok tekent zeer duidelijk de procesvoortgang bij de erkenning van een nieuwe opleiding uit.

Er wordt daarbij gesteld dat eerst de macrodoelmatigheidstoets door de Erkenningscommissie doorlopen wordt.

Als het advies van de commissie gunstig is, komt de Vlaamse regering niet in de procedure tussen : de instelling dient onmiddellijk een dossier in bij het Accreditatieorgaan.

Bij negatief advies kan de instelling haar dossier opnieuw indienen bij de regering, die een eindoordeel uitspreekt over de macrodoelmatigheid.

Het Accreditatieorgaan voert vervolgens de toets nieuw opleiding door.

Op grond van het toetsingsrapport neemt de regering een besluit over de erkenning.

De termijnen en terminologie binnen deze procedure worden op verschillende plaatsen nauwkeuriger geformuleerd.

Een derde blok bevat bepalingen die het evolutief karakter van het academiseringsproces van de tweecycli-opleidingen van de hogescholen (die genieten van een overgangsaccreditatie dewelke in ieder geval vervalt op het einde van 2012-2013) uitdrukkelijk verankeren in de accreditatiesystematiek.

Voor wat betreft de instellingen waarvan het visitatierapport gepubliceerd is tussen 1 januari 1998 en 31 december 2004 wordt voorzien in een voortgangstoets die wordt uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de Erkenningscommissie. Deze voortgangstoets indiceert in welke mate het in het omvormingsdossier aangegeven onderzoekspotentieel geconcretiseerd is in aantoonbare en meetbare resultaten.

T.a.v. instellingen waarvan het visitatierapport wordt gepubliceerd vanaf 1 januari 2005 wordt gesteld dat bij de accreditatie rekening moet worden gehouden met onderzoekspotentialiteit eerder dan met onderzoekscapaciteit.

Een vierde blok bestaat zoals gesteld uit technische correcties en noodwendigheden.

Ondermeer wordt het mogelijk dat een universiteit en één of meer hogescholen in de schoot van een associatie gezamenlijke bachelorsopleidingen en mastersopleidingen aanbieden binnen het studiegebieddeel “Revalidatiewetenschappen en kinesiotherapie” en het studiegebied Gezondheidszorg.

Er wordt ook in een verlofvorm voorzien t.b.v. de personen die tewerkgesteld zullen worden in de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, die zal optreden als Accreditatieorgaan in de zin van het structuurdecreet overeenkomstig het op 3 september 2003 ondertekende Verdrag.

Ook wordt verduidelijkt dat indien twee of meer universiteiten c.q. hogescholen beslissen naar aanleiding van de omvorming van hun voortgezette opleidingen de omgevormde bachelors- of mastersopleiding in hoofde van de instelling die mee wil participeren, niet beschouwd wordt als een nieuwe opleiding.

I.2. TITEL II. WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 13 JULI 1994 BETREFFENDE DE HOGESCHOLEN IN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Deze titel regelt enkele techniciteiten met betrekking tot het Hogescholendecreet.

Het betreft ondermeer :

- de aanpassing van de formulering inzake inschrijvingsgeld en examengeld om de regelgeving terzake af te stemmen op het structuurdecreet ;
- het bieden van een rechtsgrond aan de mogelijkheid om met een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP) een hogeschoolopleiding te kunnen aanvatten ;
- de mogelijkheid om personeelsleden van instellingen voor postinitieel onderwijs in te zetten aan de hogescholen ;

- een versoepeling van de aanstellingstermijn van de doctor-assistenten ;
- het afstemmen van de bepalingen inzake overheidsopdrachten op de Europese richtlijnen ;
- het vaststellen van het boekhoudstelsel in de hogescholen ;
- de mogelijkheid voor het administratief en technisch personeel (ATP) om eveneens te zetelen in de departementale raden van de gesubsidieerde hogescholen.

I.3. TITEL III. WIJZIGINGEN BETREFFENDE DE UNIVERSITEITEN

HOOFDSTUK 1

Wijzigingen aan het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik

De bepalingen van dit hoofdstuk maken een uitgebreide samenwerking van het Universitair Ziekenhuis Gent met andere ziekenhuizen mogelijk.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen aan het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

De bepalingen van dit hoofdstuk regelen ondermeer :

- de toegang van de houders van een HOSP-diploma tot het academische onderwijs ;
- de verlenging van de aanstelling van leden van het assiterend academisch personeel (AAP) in geval van zwangerschap en langdurige ziekte ;
- de mogelijkheid om aan leden van het zelfstandig academisch personeel organisatorische, coördinerende of administratieve taken op te dragen ;

- de uitwisseling van onderzoekers en docenten tussen universiteiten en instellingen voor postinitieel onderwijs.

Hoofdstuk 3

Wijzigingen aan het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening

De bepaling van dit hoofdstuk omvat de mogelijkheid om een persoonlijke vergoeding toe te kennen aan de personeelsleden van de universiteiten of hogescholen die ingezet worden in het kader van een instelling voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.

I.4. TITEL IV. WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 22 FEBRUARI 1995 BETREFFENDE DE WETENSCHAPPELIJKE OF MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING DOOR DE UNIVERSITEITEN OF DE HOGESCHOLEN EN BETREFFENDE DE RELATIES VAN DE UNIVERSITEITEN EN DE HOGESCHOLEN MET ANDERE RECHTSPERSONEN

Deze titel maakt onder meer de samenwerking van universiteitsbesturen en VZW's Sociale Voorzieningen van hogescholen in de schoot van een VZW mogelijk.

I.5. TITEL V. WIJZIGINGEN VAN DE WET VAN 11 SEPTEMBER 1933 OP DE BESCHERMING VAN DE TITELS VAN HOGER ONDERWIJS

Deze titel regulariseert de kandidaatstitels en titels van geaggregeerde, uitgereikt aan de faculteiten der protestantse godsgelerdheid.

I.6. TITEL VI. WIJZIGING AAN HET DECREET VAN 14 FEBRUARI 2003 BETREFFENDE HET ONDERWIJS XIV

Deze titel zet een technisch mankement in de overgangsmaatregelen ten behoeve van sommige personeelsleden van de Hogere Zeevaartschool recht.

I.7. TITEL VII. DE REGULARISATIE VAN SOMMIGE DIPLOMA'S EN GRADEN

Deze titel vormt een decretale rechtsgrond voor de diploma's en graden afgeleverd door de faculteiten der protestantse godsgelerdheid.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

TITEL I

WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 4 APRIL 2003 BETREFFENDE DE HERSTRUCTURERING VAN HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN

Artikel IV.1

De Vlaamse regering dient overeenkomstig artikel 8 van het structuurdecreet van 4 april 2003 te beslissen over de registratie van niet ambtshalve geregistreerde instellingen die hoger onderwijs aanbieden in de Vlaamse Gemeenschap. De contouren van het registratiedossier worden daarbij decretaal aangegeven. Het is evenwel wenselijk dat één en ander nauwkeurig reglementair wordt uitgewerkt en dat de registratieprocedure stapsgewijs bij besluit wordt uitgetekend. Op die manier zullen de betrokken instellingen duidelijk zicht hebben op de vereiste dossierelementen, de vorm van het dossier en de procesvoortgang.

Artikel IV.2

De benaming van het studiegebied "Industriële Wetenschappen en technologie" is niet adequaat om de binnen dit studiegebied opgerichte opleidingen "nautische wetenschappen" te dekken. Om die reden wordt de benaming nauwkeuriger geformuleerd.

Artikel IV.3

Deze bepaling machtigt een universiteit en één of meer hogescholen om in de schoot van een associatie gezamenlijke bacheloropleidingen en mastersopleidingen aan te bieden binnen :

- voor wat betreft de universiteit : het studiegebieddeel "Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie",
- voor wat betreft de hogescho(o)l(en) : het studiegebied Gezondheidszorg.

De gezamenlijke opleidingen leiden tot gezamenlijk uitgereikte diploma's/graden.

Voorwaarde is dat de universiteit onderwijsbevoegdheid heeft voor wat betreft het studiegebieddeel “Revalidatiewetenschappen en kinesithérapie” en dat de hogescho(o)l(en) onderwijsbevoegdheid heeft/hebben voor wat betreft het studiegebied Gezondheidszorg.

Deze bepaling maakt aldus een reële gezamenlijke aansturing van de betrokken opleidingen mogelijk.

Aangezien dit artikel het mogelijk maakt dat een universiteit mee sturing geeft aan een opleiding aangeboden binnen het studiegebied “Gezondheidszorg”, en dat een hogeschool of meerdere hogescholen meewerken aan een opleiding binnen het universitaire studiegebieddeel “Revalidatiewetenschappen en kinesithérapie”, breidt het artikel een stukje de onderwijsbevoegdheid van de betrokken instellingen uit, en overschrijdt het aldus de reikwijdte van het gezamenlijk afleveren van graden en diploma’s, bedoeld in artikel 86 van het structuurdecreet van 4 april 2003.

Voor de bepaling van het aantal financierbare studenten per participerende instelling wordt gesteld dat de financierbare studenten evenredig verdeeld worden i.f.v. het gemiddeld aantal studenten dat ingeschreven was in de opleiding kinesithérapie aan de betrokken hogescho(o)l(en) dan wel in de opleiding kinesithérapie en revalidatiewetenschappen aan de betrokken universiteit. De gemiddelden worden berekend a.h.v. de cijfers voor de academiejaren 2001-2002, 2002-2003 en 2003-2004.

Artikelen IV.4, IV.5. en IV.6

Deze artikelen betreffen een technische correctie.

De artikelen IV.4 en IV.5 stemmen de benaming van de vestigingen, grenzend aan Brussel-Hoofdstad, af op de decretale definitie (artikel 3, voorlaatste streepje van het structuurdecreet van 4 april 2003).

Artikel IV.3. leidt ertoe dat het driegemeentengebied “Hasselt-Genk-Diepenbeek” eenvormig als vestiging Hasselt wordt aangeduid.

Artikelen IV.7, 1° en IV.10, 3°

1. Artikel 2,2. van het op 3 september 2003 ondertekende verdrag houdende aanwijzing van de Ne-

derlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) als bevoegd Accreditatieorgaan stelt :

“De Accreditatieorganisatie kan [...] overeenkomstig Vlaamse wetgeving administratieve rechtshandelingen stellen naar Belgisch recht”.

De Vlaamse regelgever kan aldus de vormen van administratieve rechtsbescherming tegen de besluiten van de NVAO bepalen, één en ander onverminderd het internationaalrechtelijk statuut van de NVAO.

Het structuurdecreet van 4 april 2003 omvat inderdaad een geheel van bepalingen die rechtsbeschermend werken t.v.v. instellingen (en studenten) die geconfronteerd worden met een negatief besluit van de NVAO, dan wel met het uitblijven van een beslissing.

De rechtsbescherming bij het doorvoeren van een accreditatieprocedure (artikel 56 en 60 structuurdecreet) volgt een drievoudig circuit :

1° bij ontstentenis van een accreditatiebesluit (de NVAO dient te beslissen binnen een termijn van 4 maanden na ontvangst van de aanvraag) kan door de regering een tijdelijke erkenning worden toegekend, geldend voor 1 academiejaar en ten hoogste tweemaal verlengbaar voor een identieke termijn ;

2° bij een negatief accreditatiebesluit kan door een instellingsbestuur eveneens, binnen een termijn van 1 maand, een tijdelijke erkenning worden aangevraagd bij de regering (die binnen de 3 maanden beslist op advies van de Erkenningscommissie). De duur van de tijdelijke erkenning varieert tussen 1 en 3 jaar. Vereist is dat het bestuur een verbeteringsplan voorlegt ;

3° de hypothese beschreven onder 2° moet worden onderscheiden van het geval waarin een instellingsbestuur op grond van artikel 56 van het structuurdecreet een georganiseerd administratief beroep bij de regering instelt tegen een negatief accreditatiebesluit. De regering heeft in dat geval een annulatiebevoegdheid, waarna één en ander teruggezonden wordt naar de NVAO. De regering dient de nadere procedurele regelen hieromtrent aan te nemen.

2. Bij een negatief accreditatiebesluit stelt zich de vraag wat de verhouding/interferentie is tussen een (eventuele) aanvraag tot tijdelijke erkenning en een (eventueel) annulatieberoep bij de regering.

Men moet hier verwijzen naar de begripsbepaling die bijvoorbeeld, door de Raad van State gehanteerd wordt inzake het “belang” dat door een verzoeker aan de dag moet worden gelegd.

De Raad van State stelt zeer duidelijk dat de instemming van een verzoeker met (of de berusting in) een bestreden beslissing tot gevolg heeft dat de verzoeker zijn belang verliest bij de vernietiging ervan.

Er kan niet worden ontkend dat het opstellen van een verbeteringsplan een vorm van instemming of berusting uitmaakt : men erkent de bestaande tekortkomingen en men plant hoe deze zullen worden weggewerkt.

Om die reden zou het indruisen tegen elke juridische logica dat toegelaten wordt dat een instelling gelijktijdig zowel een aanvraag tot tijdelijke erkenning zou indienen als een beroep bij de regering zou instellen.

3. Eén en ander doet de decreetgever besluiten een ambtshalve tijdelijke erkenning toe te kennen hangende :

- een beroep bij de regering. Het beroep wordt geacht aanhangig te zijn totdat de NVAO een nieuwe beslissing heeft genomen. De verplichting tot herdeliberatie binnen een ordetermin van dertig kalenderdagen wordt uitdrukkelijk in de tekst van het structuurdecreet ingeschreven ;
- een jurisdictioneel beroep tegen een beslissing tot niet-annulatie door de regering⁸⁶.

De systematiek van een ambtshalve tijdelijke erkenning bij beroep, leidt ertoe dat het beroep bij de Vlaamse regering grondig kan worden voorbereid.

Het uitvoeringsbesluit ter zake kan aldus in volgende stappen voorzien :

- het instellingsbestuur beschikt over een termijn van 30 kalenderdagen om een beroepschrift in te dienen ;
- het beroepschrift wordt onderworpen aan een marginale ontvankelijkheidstoets ;

⁸⁶ Er wordt expliciet gekozen voor de ruime term “jurisdictioneel beroep”, doordat niet enkel een beroep bij de Raad van State mogelijk is ; via artikel 159 G.W. (exceptie van illegaliteit) kan ook een beroep worden ingesteld bij de gewone rechter.

- de NVAO en het instellingsbestuur krijgen een bepaalde termijn om een antwoordnota/wederantwoordnota voor te leggen ;
- de partijen kunnen een hoorzitting vragen ;
- de regering, of, bij delegatie, de minister, beslist binnen een ordetermin van 30 kalenderdagen na ontvangst van de wederantwoordnota/de hoorzitting.

Er mag daarbij niet uit het oog worden verloren dat artikel 59, § 2, tweede lid van het structuurdecreet reeds in de voorbereiding van het accreditatiebesluit in een bezwaarprocedure bij de NVAO voorziet m.b.t. het ontwerp van accreditatierapport en van accreditatiebesluit. Deze bezwaarregeling wordt geregeld bij NVAO-reglement.

Het is voor de decreetgever duidelijk dat de hoger-beschreven beroepsprocedure bij de Vlaamse regering niet kan worden ingesteld, zo deze bezwaarprocedure niet werd uitgeput.

4. De decreetgever wenst te verduidelijken dat niet enkel de instellingsbesturen, maar ook de studenten belanghebbende partij kunnen zijn bij een annulatieberoep bij de Vlaamse regering.

De decreetgever oordeelt wel dat een beroep (lou-ter) ingesteld door studenten niet leidt tot een “ambtshalve tijdelijke erkenning”, dit in het belang van het rechtsverkeer en de rechtszekerheid.

Artikelen IV.7, 2° en 3°

Het structuurdecreet van 4 april 2003 stelt nu op algemene wijze dat de beslissingen van het Accreditatieorgaan voor beroep bij de Vlaamse regering vatbaar zijn.

Bedoeld zijn de beslissingen waarbij op grond van artikel 59, § 1 van het structuurdecreet aan een opleiding de accreditatie wordt onthouden.

Gelet op het internationaalrechtelijk statuut van de NVAO lijkt het niet wenselijk dat bvb. interne reglementen van dit orgaan telkenmale aan de annulatiebevoegdheid van de regering zouden kunnen worden onderworpen.

Om die reden worden de begrippen in artikel 56 van het structuurdecreet verfijnd.

Artikel IV.8

Dit artikel bepaalt dat het Accreditatieorgaan het instellingsbestuur in staat moet stellen om een accreditatieaanvraag die niet voldoet aan de door het orgaan vooropgestelde regelen, te vervolledigen of correct samen te stellen. Het orgaan deelt mede binnen welke termijn dit dient te gebeuren. Slechts wanneer van deze mogelijkheid niet of onvoldoende gebruik werd gemaakt, wordt de aanvraag niet-ontvankelijk gemaakt.

De decreetgever sluit daarmee aan bij de stelling van J. GYSSELS dat i.h.v. publiekrechtelijke beslissingsorganen “het recht op antwoord en inlichting ten volle moet spelen”⁸⁷.

In het Nederlandse bestuursrecht werd dergelijk beginsel verwoord in de Algemene wet bestuursrecht, die t.a.v. beslissingen die op aanvraag worden genomen stelt :

“Artikel 3 :18.1. Van de in artikel 4 :5 geregelde bevoegdheid om de aanvraag wegens onvolledigheid niet te behandelen, kan slechts gebruik worden gemaakt indien de aanvrager binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag in de gelegenheid is gesteld de aanvraag aan te vullen”.

Artikel IV.9

De huidige bepaling van het structuurdecreet stelt reeds dat vooraleer het accreditatierapport en -besluit definitief door het Accreditatieorgaan worden vastgesteld, het instellingsbestuur in de gelegenheid gesteld moet worden om zijn opmerkingen te doen kennen.

Evenwel is de termijnregeling ter zake onduidelijk ; er wordt enkel gesproken van een termijn van “één maand” om de zienswijze van het bestuur naar voor te brengen. Vraag is of dit de bezwaartermijn is, dan ook de termijn waarbinnen het bezwaar moet worden behandeld.

Er wordt nu duidelijk aangegeven dat het bestuur over een vervaltermijn van 15 kalenderdagen beschikt om zijn opmerkingen te doen kennen.

Aan het Accreditatieorgaan wordt de opdracht gegeven om de nadere procedureregelen vast te leggen.

⁸⁷ “De overheidsaansprakelijkheid in verband met informatie”, R.W. 1979-1980, 1209.

Artikelen IV.10, 1°, IV.12, IV.13, 2° en IV.14, 2°

De huidige bepaling van artikel 60, § 1, tweede lid stelt dat bij stilzitten van het Accreditatieorgaan om een accreditatiebesluit aan te nemen, een tijdelijke erkenning voor één academiejaar wordt verleend. Deze ambtshalve tijdelijke erkenning is tweemaal verlengbaar (telkens voor één academiejaar).

Dit moet dan nog worden gecombineerd met de bepalingen van de huidige tekst van artikel 60, § 2, die toelaten dat bij ontstentenis van accreditatiebesluit door de regering een (niet-ambtshalve) tijdelijke erkenning wordt verleend, waartoe het instellingsbestuur een bepaalde aanvraagprocedure dient te doorlopen en een bijzondere motivering dient te ontwikkelen.

Het kan niet dat een instelling “gesanctioneerd” wordt omwille van het stilzitten van een publiekrechtelijk orgaan, i.c. het Accreditatieorgaan.

Daarenboven is de combinatie van ambtshalve en niet-ambtshalve tijdelijke erkenning in deze complex.

Om die reden wordt eenvoudigweg gesteld dat bij stilzitten van het Accreditatieorgaan een ambtshalve tijdelijke erkenning wordt verleend tot het einde van het academiejaar waarin het accreditatiebesluit alsnog wordt voorgelegd.

De verwijzingen naar de technieken van tijdelijke erkenning moeten dientengevolge op verschillende plaatsen in het structuurdecreet worden aangepast.

Artikel IV.10, 2°

Wat betreft het eerste streepje. Het instellingsbestuur dient overeenkomstig het structuurdecreet een aanvraag tot tijdelijke erkenning in te dienen binnen één maand “na bekendmaking” van het accreditatiebesluit. Het moet duidelijk zijn dat het hier gaat om de betekening aan de instelling, en niet om de bekendmaking in het Staatsblad. Dit wordt expliciet in de tekst aangegeven.

Wat betreft het tweede streepje. Artikel 60, § 3, tweede lid van het structuurdecreet stelt thans t.a.v. het geval waarin de Vlaamse regering niet tijdig beslist over de aanvraag tot tijdelijke erkenning na een negatief accreditatiebesluit :

“Indien het besluit niet binnen de termijn van drie maand aan de instelling is bekend gemaakt, wordt het geacht positief te zijn”.

Eén en ander moet echter worden samengelezen met de bepaling dat een tijdelijke erkenning wordt toegekend voor een periode van 1 à 3 jaar. Uit de huidige libellering valt niet af te leiden voor hoe lang de tijdelijke erkenning impliciet wordt toegekend bij stilzitten door de Vlaamse regering.

Om die reden wordt gesteld dat in geval van impliciet positieve beslissing, de tijdelijke erkenning geacht wordt te zijn toegekend voor de door het instellingsbestuur gevraagde duur, die evenwel de hiervoor bepaalde minimum- en maximumduur dient te respecteren.

Artikelen IV.11, 1°, 2°, 4°, 5° en 6°

De procedure van de erkenning van nieuwe opleidingen kent twee belangrijke stappen : de beoordeling van de macrodoelmatigheid door de Erkenningcommissie en de toets nieuwe opleiding door het Accreditatieorgaan.

De bepalingen van dit artikel voeren een volgtijdelijkheid in : eerst komt de macrodoelmatigheidstoets, daarna de toets nieuwe opleiding.

Een belangrijke vernieuwing is ook dat de Vlaamse regering in beginsel slechts op het einde van de procedure optreedt, zijnde bij de uiteindelijke (niet-)erkenning van de nieuwe opleiding.

Zij komt slechts tussen lopende de procedure indien het advies van de Erkenningcommissie negatief is en het instellingsbestuur een nieuwe macrodoelmatigheidstoets aanvraagt bij de regering.

De uitgetekende procedure geeft ten slotte nauwkeurig de te respecteren termijnen aan.

Artikel IV.11, 3°

Een eerste wijziging betreft een benamingswijziging. De term “Maatschappelijk werk” wordt vervangen door de meer generieke benaming “Sociaal werk” (“Maatschappelijk werk” maakt een deelopleiding binnen “Sociaal werk” uit.)

Een tweede wijziging betreft de situatie van de studierichtingen Sociaal werk, Toerisme, Voedkunde

en Verpleegkunde, waarbinnen vanaf het academiejaar 2004-2005 nieuwe mastersopleidingen kunnen worden aangeboden die aansluiten op een professionele bachelor, dit in afwijking van de algemene bepaling dat nieuwe mastersopleidingen die aansluiten op een professioneel gerichte bachelorsopleiding pas vanaf het academiejaar 2006-2007 mogen worden georganiseerd.

Artikel 61, § 1 van het structuurdecreet schrijft voor dat de nieuwe mastersopleidingen binnen de vier studierichtingen door de regering moeten worden erkend. Een erkenningsprocedure neemt evenwel zo’n 9/10 maanden in beslag (cfr. de procedure uitgetekend in de overige punten van IV.11, zijnde ongeveer 4 maanden voor de macrodoelmatigheidstoets indien zowel een procedure voor de Erkenningcommissie als voor de regering wordt doorlopen + meer dan 4 maanden voor de toets nieuwe opleidingen + 30 dagen voor de besluitvorming door de Vlaamse regering).

Opleidingen die m.i.v. 2004-2005 opgenomen willen worden in het Hoger Onderwijsregister (wat een vereiste is voor financiering en het afgeven van erkende diploma’s), moeten dit vóór 1 mei 2004 opgeven.

In casu hadden de besturen die bedoelde mastersopleidingen willen inrichten aldus vóór 1 augustus 2003 een aanvraag voor de macrodoelmatigheidstoets moeten indienen. Dit sluit de praktische onmogelijkheid in om deze opleidingen aan te bieden in 2004-2005, hoewel één en ander een actuele maatschappelijke vraag uitmaakt.

Om het mogelijk te maken deze opleidingen toch in het academiejaar 2004-2005 aan te bieden, worden deze opleidingen (naar het model van de overgangsaccreditatie voor voortgezette opleidingen) van rechtswege geaccrediteerd voor een periode van 4 jaar. Dat impliceert dat ze de toets nieuwe opleiding niet hoeven te ondergaan. Vanaf het academiejaar 2008-2009 moeten zij wel overeenkomstig de reguliere procedure geaccrediteerd worden.

Om een irrationele groei van het aantal aangeboden opleidingen te vermijden, wordt wel ingeschreven dat zij de macrodoelmatigheidstoets met goed gevolg dienen te doorstaan. De voorstellen moeten ten laatste op 31 januari 2004 bij de Erkenningcommissie worden ingediend (m.h.o. de aanmelding voor het Hoger Onderwijsregister vóór 1 mei 2004).

Artikelen IV.13, 3° en IV.22, 2°

De beslissing van het Accreditatieorgaan stoelt in belangrijke mate op het rapport van de externe beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs. Daarom is de onafhankelijkheid van de commissie die de kwaliteit van het onderwijs beoordeelt, cruciaal.

In het huidig stelsel zijn het de VLIR en de VLHORA die deze commissies samenstellen. In de regel omvatten die commissies deskundigen die niet behoren tot de te beoordelen opleidingen.

Om de verwachtingen van de samenleving met betrekking tot de onafhankelijkheid en de transparantie van het accreditatiemechanisme te versterken, bepaalt het decreet dat de Erkenningcommissie de samenstelling van de visitatiecommissies moet bekrachtigen. De Erkenningcommissie laat zich daarbij leiden door objectieve, vooraf opgestelde criteria, die voldoende kenbaar zijn gemaakt. De commissie dient zich daarbij te laten leiden door de rechtspraak en rechtsleer m.b.t. de onafhankelijkheidseis, in combinatie met de nauw samenhangende structurele en objectieve onpartijdigheidseis.

Artikel IV.14, 1°

Deze bepaling geeft aan dat de vestigingsplaats waar een opleiding aangeboden wordt mede in het Hoger Onderwijsregister dient te worden opgenomen.

Artikel IV.14, 3°

Deze bepaling geeft aan dat de Vlaamse regering niet enkel de vorm bepaalt waaronder bepaalde gegevens t.b.v. de opmaak van het Hoger Onderwijsregister worden bezorgd ; de regering kan tevens nadere regelen aannemen omtrent de wijze waarop deze gegevens worden bezorgd. Dat houdt o.m. in dat bij besluit de instantie, bevoegd voor de coördinatie/verwerking van de gegevensstroom kan worden aangeduid.

Artikel IV.15

De bepalingen van dit artikel maken een gemeenschaps- en gewestmaterie uit.

Zij voorzien in een bijzonder verlov t.b.v. personeelsleden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest in ruime zin. Het betreft zowel statutaire personeelsleden als personeelsleden die door een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur verbonden zijn aan de diensten van het parlement, de regering, een openbare instelling, etc.

Deze verlofvorm laat toe dat t.b.v. het Accreditatieorgaan personeelsleden uit verschillende expertise-domeinen worden gerecruteerd, waardoor binnen het orgaan een “verkokerde” visieontwikkeling inzake accreditatie wordt vermeden.

Er dient te worden gesteld dat het begrip “statuut” in de zin van deze bepaling (zie het toegevoegde artikel 64bis, 1°) ruim begrepen moet worden. Het betreft ook de rechtspositieregeling van de personeelsleden van vrije onderwijsinstellingen, die onder overeenkomst (niet in de zin van de Arbeidsovereenkomstenwet) worden tewerkgesteld, waarbij deze overeenkomst wordt geregeld door een “statuut”, dat een corpus van dwingend arbeidsrecht uitmaakt en geen administratiefrechtelijk statuut is.

Het verlov wordt zoals gesteld toegekend t.b.v. het Accreditatieorgaan. Bij wijze van tijdelijke maatregel kan het verlov ook worden toegekend t.b.v. de werking van de Nederlandse Accreditatieorganisatie, die in afwachting van de verdragsrechtelijke oprichting van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (cfr. het op 3 september 2003 ondertekende verdrag houdende aanwijzing van de NVAO als bevoegd Accreditatieorgaan) werd ingesteld.

De decreetgever heeft bij de libellering van deze bepaling oog gehad voor het feit dat traditioneel de regering de rechtspositieregeling vastlegt van het personeel van publiekrechtelijke instellingen, ook al houdt artikel 87, § 3 BWHI geen uitdrukkelijke bevoegdheidstoewijzing ter zake aan de regering in.

De decreetgever doet echter opmerken dat de rechtspositieregelingen voor het personeel van de onderwijsinstellingen bij decreet moeten worden bepaald (artikel 24, § 5 G.W.). Deze grondwettelijke noodzaak, in combinatie met het feit dat de decreetgever het wijs acht dat de verlofvorm voor de verschillende doelgroepen gezamenlijk wordt uitgetekend, heeft geleid tot een decretale verankering van het verlov t.b.v. de verschillende personeelscategorieën. Eén en ander bevordert gelijkheid én transparantie.

De bijzondere verlofvorm die wordt uitgetekend beoogt daarenboven de goede werking van het Accrediteringsorgaan, aangezien het mogelijk wordt gemaakt dat dit orgaan bekwame personeelsleden uit diverse Vlaamse diensten (en aldus vanuit diverse disciplines) werft ; er is m.a.w. een urgent onderwijsbelang als bevoegdheidsgrond voorhanden.

Het bovenstaande verklaart ook dat de verlofvorm niet enkel van toepassing wordt gemaakt op statutairen, maar tevens op contractuelen (overeenkomst van onbepaalde duur). Daarbij moet worden gesteld dat, hoewel contractuele personeelsleden bij de overheid onderworpen zijn aan het arbeidsrecht, de overheid kan afwijken van de regelgeving op de arbeidsovereenkomsten wanneer dit ten voordele is van de werknemer (cfr. artikel 16 Arbeidsovereenkomstenwet)⁸⁸. *In casu* is de bijkomende mobiliteitsmogelijkheid uiteraard als een voordeel i.h.v. de werknemer te beschouwen.

Artikel IV.16

Wat betreft 1°. Artikel 65, § 1 van het structuurdecreet van 4 april 2003 stelt dat een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie toegang biedt tot een bachelorsopleiding. Daarmee wordt de bekrachtiging bedoeld van een disciplinegebonden basisopleiding in het hoger onderwijs voor sociale promotie. De opleiding Pedagogische Bekwaamheid is een andersoortige opleiding.

Dit blijkt zeer duidelijk uit de bepalingen van het onderwijsdecreet-XIV.

Artikel X.32 van dit onderwijsdecreet stelt :

“Artikel X.32. Voor wat betreft het in artikel X.31, eerste lid, bedoelde toepassingsgebied wordt verstaan onder :

[...]

3° diploma : een door de Vlaamse Gemeenschap erkend studiebewijs door het bestuur van een school/centrum uitgereikt aan een regelmatige leerling/cursist die met goed gevolg het secundair of hoger onderwijs heeft voltooid ;

4° getuigschrift : een door de Vlaamse Gemeenschap erkend studiebewijs door het bestuur van een erkend(e) school/centrum uitgereikt aan een

regelmatige leerling/cursist die hetzij met goed gevolg het lager onderwijs heeft voltooid, hetzij een afgerond geheel of het geheel van het secundair onderwijs heeft voltooid, maar niet in aanmerking komt voor een diploma, hetzij een opleiding van het pedagogisch hoger onderwijs heeft doorlopen”.

De expliciete vermelding dat het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid niet in aanmerking komt voor de regeling van Artikel 65, § 1, vermijdt aldus elke rechtsonduidelijkheid.

Wat betreft 2°. Het instellingsbestuur kan t.g.v. deze bepaling personen van buiten de Europese Unie die niet beschikken over een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend met een diploma dat, overeenkomstig artikel 65, § 1, als algemene toelatingsvoorwaarde geldt voor een bachelorsopleiding, toch toelaten tot het hoger professioneel onderwijs c.q. het academisch onderwijs op voorwaarde dat de kandidaat-student het bewijs kan voorleggen dat hij/zij beschikt over een diploma of getuigschrift dat in het land van herkomst toelating verleent tot het hoger professioneel onderwijs c.q. het academisch onderwijs.

Artikel IV.17

Deze voorschriften met betrekking tot de studietoelating moeten overeenkomstig deze bepaling gelden voor alle mastersopleidingen en niet enkel voor de mastersopleidingen die aansluiten bij of volgen op een bachelorsopleiding.

Artikel IV.18

De bepaling van artikel 69, § 3 van het structuurdecreet handelt over de voorschriften inzake de toelating van studenten met een buitenlands diploma. Deze studenten kunnen vrijstelling krijgen van de vooropleidingseisen bepaald bij of krachtens artikel 65, 66 en 67 van het structuurdecreet. Artikel 65 gaat over de toegang tot de bachelorsopleidingen, artikel 66 over de toegang tot de mastersopleidingen en artikel 67 over de toegang tot de voorbereiding van het doctoraatsproefschrift.

Evenwel wordt in artikel 69, § 3 enkel uitdrukkelijk gesproken over de vrijstellingen voor de inschrijving in bachelorsopleidingen c.q. mastersopleidingen ; er wordt niet gesproken over de voorberei-

⁸⁸ Zie o.m. R. JANVIER, *Contractanten in overheidsdienst*, Gent, Mys & Breesch, 1997, 4.

ding van het doctoraat. Deze bepaling zet deze om-
issie recht.

Artikel IV.19

Artikel 77 van het structuurdecreet bepaalt welke
elementen in de onderwijsregeling moeten worden
opgenomen.

Uit deze lijst worden de punten m.b.t. het tuchtre-
glement van de studenten en de rechten en plich-
ten van de studenten, inzonderheid de inspraakre-
geling, geschrapt. Deze punten zullen deel uitma-
ken van de rechtspositieregeling van de student,
die desgevallend toegevoegd kan worden aan de
onderwijsregeling, doch een individualiseerbaar ge-
heel moet worden (artikel II.3, § 2).

M.b.t. de inspraakregeling moet nog gewezen wor-
den op de bepalingen van artikel II.48, waarin ge-
steld wordt dat het participatiereglement tussen
bestuur en studentenraad in de onderwijsregeling
kan worden opgenomen.

Artikel IV.20

De toegevoegde § 3 verduidelijkt dat wanneer in-
stellingen een gezamenlijke opleiding aanbieden
die over twee of meer studiegebieden heen gerang-
schikt wordt, elke betrokken instelling onderwijs-
bevoegdheid moet hebben voor wat betreft elk be-
trokken studiegebied.

Uitzondering wordt gemaakt voor een gezamenlij-
ke bachelors- c.q. mastersopleiding die volgt op
een andere bachelors- c.q. mastersopleiding : in dat
geval dient elke betrokken instelling onderwijsbe-
voegdheid te hebben voor slechts één van de be-
trokken studiegebieden.

De verdeling van de financierbare studenten over
de betrokken instellingen gebeurt op grond van
een overeenkomst tussen de instellingen. Daarbij
moet in ogenschouw worden genomen dat het glo-
bale budget dat aan de participerende instellingen
wordt toegekend door het gezamenlijk opzetten
van een opleiding niet wordt gewijzigd. De regeling
verschilt van deze uitgewerkt onder artikel IV.3,
waar een verdelingsmechanisme is ingeschreven op
grond van het gemiddeld aantal studenten in de
betrokken opleidingen over de academiejaren
2001-2002, 2002-2003 en 2003-2004. Reden daar-
voor is het feit dat artikel IV.3 betrekking heeft op

(een) hogescho(o)l(en) en een universiteit, met
verschillende bekostigingsmechanismen. In voor-
liggend artikel is evenwel sprake van twee hoge-
scholen of twee universiteiten, die onderworpen
zijn aan hetzelfde bekostigingsmechanisme.

Voor de inschrijving van de studenten zijn in prin-
cipe 2 scenario's denkbaar.

In scenario 1 treedt één instelling op als adminis-
trerende instelling van de gezamenlijke opleiding.
In dat geval is het nodig dat er in de overeenkomst
afspraken zijn omtrent financiële transacties.

In scenario 2 heeft de student de keuze aan welke
van de participerende instellingen hij inschrijft
voor de gezamenlijke opleiding. In dat geval is het
denkbaar dat er gewerkt wordt met gesloten beur-
zen.

Artikelen IV.21 en IV.22, 1°

Artikel 92 en 93 van het structuurdecreet bepalen
dat de hogescholen en de universiteiten instaan
voor de interne en externe kwaliteitszorg van de
onderzoeks- en onderwijsactiviteiten. De externe
kwaliteitszorg wordt daarbij geregeld via een sys-
teem van externe beoordelingen/visitatiecommis-
sies.

Het is evenwel evident dat ook de andere ambts-
halve geregistreerde instellingen deze bepalingen
inzake kwaliteitszorg dienen te respecteren.

De ambtshalve registratie houdt immers verband
met het kwaliteitszorgsysteem sensu lato dat decre-
taal aan bepaalde instellingen wordt opgelegd.

Om die reden wordt in de decretale teksten terza-
ke de verwijzing naar universiteiten en hogescho-
len vervangen door een verwijzing naar alle ambts-
halve geregistreerde instellingen.

Artikel IV.22, 3°

Deze bepaling verduidelijkt dat de VLHORA
enkel de externe beoordelingen coördineert van de
bachelorsopleidingen binnen het hoger professio-
neel onderwijs, zoals dat georganiseerd wordt door
de hogescholen.

Artikel IV.23

De huidige tekst van artikel 104 van het structuurdecreet stelt dat associaties een studentenraad dienen op te richten, die omtrent een aantal opgesomde aangelegenheden moet worden geraadpleegd.

Voorliggend decreet heeft evenwel de structuur en de bevoegdheden van de studentenraad op meer nauwkeurige wijze omschreven.

Om die reden wordt de bestaande tekst van artikel 104 van het structuurdecreet vervangen door een verwijzing naar de nieuwe bepalingen inzake studentenparticipatie.

Artikel IV.24

De huidige bepaling van artikel 106 van het structuurdecreet draagt aan de regering op om de nadere regelen inzake het jaarverslag van de associaties te bepalen. Dit jaarverslag is evenwel een onderdeel van de rapportering, die ook betrekking heeft op de begroting en de jaarrekening. Het is wenselijk dat bij besluit ook nadere regelen inzake deze begroting en jaarrekening worden vastgesteld.

Om die reden wordt gesteld dat de regering de nadere regelen inzake de (volledige) rapportering vaststelt.

Artikel IV.25

M.h.o. de vergelijkbaarheid van de boekhouding en de jaarrekening van de associaties, de hogescholen en de universiteiten, moet de Vlaamse regering belast worden met het vastleggen van het boekhoudschema van de associaties.

Artikel IV.26

Dit artikel vormt thematisch één geheel met artikelen IV.34, 1°, IV.39, IV.40, IV.41 en IV.42.

Het artikel licht de artikelen van afdeling 7 van hoofdstuk I van titel II van het hogescholendecreet uit de opheffingsbepalingen van het structuurdecreet.

Afdeling 7 van hoofdstuk I van titel II van het hogescholendecreet biedt een regeling voor het inschrijvingsgeld en het examengeld voor studenten.

Het is wenselijk deze regeling te behouden, daar het structuurdecreet geen bepalingen omvat inzake het inschrijvingsgeld en het examengeld voor de studenten die zich regulier voor een studiejaar inschrijven. Een behoudsregeling ter zake is, in afwachting van een nieuwe decretale regeling, nodig. Zoniet ontstaat een reglementair vacuüm.

Artikel IV.27

1. Het structuurdecreet van 4 april 2003 herstructureert diepgaand het Vlaams hogeronderwijslandschap. Bij de invoering van de BaMa-structuur worden de tweecycli-opleidingen omgevormd tot volwaardige academische opleidingen. Om de inbedding van deze opleidingen in het onderzoek te realiseren en een versnippering tegen te gaan, bepaalt het structuurdecreet dat de academisering van tweecycli-opleidingen in de schoot van een associatie dient te gebeuren. Aangezien de tweecycli-opleidingen volwaardige academische opleidingen worden, vloeit hieruit logisch voort dat ze aan dezelfde generieke kwaliteitswaarborgen dienen te voldoen als de universitaire opleidingen. Daarbij staat de nauwe verwevenheid van onderzoek en onderwijs centraal.

In het structuurdecreet is bepaald dat de hogescholen die met een universiteit samenwerken in het kader van een associatie, bij de Erkenningscommissie een aanvraag kunnen indienen om bestaande opleidingen om te vormen in een BaMa-structuur, één en ander met ingang van, ten vroegste, het academiejaar 2004-2005 en, ten laatste, het academiejaar 2005-2006.

Aangezien het academiseringsproces pas is gestart, kan de Erkenningscommissie met betrekking tot de component “onderzoek” slechts oordelen op basis van een dossier waarin wordt aangegeven welke elementen aanwezig zijn en op welke wijze in de loop van de volgende jaren de inbedding van het onderwijs in het onderzoek zal worden gerealiseerd. Deze potentialiteitsinschatting inzake onderzoek vertoont gelijkenis met de kwaliteitstoets voor nieuwe opleidingen, waar op dossier wordt geoordeeld en niet op basis van een visitatierapport.

Indien het visitatierapport is gepubliceerd tussen 1 januari 1998 en 31 december 2004, wordt overeen-

komstig artikel 124, § 2 van het structuurdecreet aan de tweecycli-opleiding een voorlopige accreditatie verleend. Deze voorlopige accreditatie loopt tot en met het achtste kalenderjaar na het jaar waarin het rapport van de externe beoordeling werd gepubliceerd. Deze opleidingen beschikken aldus over een achttal jaren om daadwerkelijk aan de decretaal vastgelegde generieke kwaliteitskenmerken voor mastersopleidingen te voldoen.

De regeling in artikel 124, § 1 van het structuurdecreet bepaalt dat de opleidingen waarvan de visitatie wordt gepubliceerd na 1 januari 2005, slechts voorlopig zijn geaccrediteerd tot en met het einde van het academiejaar dat aanvangt in het jaar na het jaar van het openbaar maken van de externe beoordeling.

Voor de tweecycli-opleidingen werd een planning voor de visitaties opgesteld die evenwichtig gespreid is in de tijd en waarbij een aantal visitatierapporten na 31 december 2004 worden gepubliceerd, bvb. voor de opleidingen bestuurskunde, architectuur, interieurarchitectuur, arbeidsorganisatie en gezondheid, kinesitherapie, audiovisuele kunst, industrieel ingenieur elektromechanica, informatica, milieukunde, elektronica, etc.

Eén en ander zou een ongelijke behandeling tussen tweecycli-opleidingen kunnen doen ontstaan, niet ten gevolge van de wil van de decreetgever maar ten gevolge van de technische implementatie van de decretale bepalingen inzake onderwijsvisitaties en de behandeling van accreditatie-aanvragen.

Immers, de opleidingen die in de eerste jaren van de periode 2004-2013 een aanvraag voor accreditatie moeten indienen, beschikken over aanzienlijk minder tijd om hun onderzoekspotentieel tot ontwikkeling te brengen en aan de generieke kwaliteitswaarborgen te voldoen dan de opleidingen die pas in 2011 dienen gevisiteerd te worden met het oog op accreditatie in 2013.

2. Om die reden werkt voorliggend decreet een regeling uit inzake het academiseringsproces m.h.o. accreditatie.

Zoals hierboven aangegeven kunnen de tweecycli-opleidingen worden ingedeeld in twee groepen :

- groep 1 : opleidingen waarvan het rapport van de externe beoordeling wordt gepubliceerd tussen 1.1.98 en 31.12.2004 ;

- groep 2 : opleidingen waarvan het rapport van de externe beoordeling wordt gepubliceerd vanaf 1.1.2005.

Alle tweecycli-opleidingen uit Groep 1 beschikken over een periode tot minstens 2011 (i.e. het moment waarop de visitatie plaats vindt) om de academisering te realiseren en het in het omvormingsdossier aangegeven potentieel inzake onderzoek te ontwikkelen tot het niveau dat is vastgelegd in de generieke kwaliteitskenmerken en de daaruit afgeleide accreditatieregels.

Er wordt bepaald dat eind 2007 ten aanzien van de opleidingen uit Groep 1 een indicatieve voortgangstoets wordt uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de Erkenningscommissie ; dit ondermeer om het proces van de academisering en de impact van de beschikbaar gestelde academiseringsgelden. De voortgangstoets gaat na in welke mate het in het omvormingsdossier aangegeven potentieel is geconcretiseerd in aantoonbare en meetbare resultaten.

De Erkenningscommissie wordt belast met het ontwikkelen – in overleg met het Accreditatieorgaan – van een toetsingskader. De Erkenningscommissie is verantwoordelijk voor het rapport maar kan de toets laten uitvoeren door de deskundigen die zij aanduidt.

Voor de opleidingen uit Groep 2 wordt bepaald dat het Accreditatieorgaan bij de beoordeling van de generieke kwaliteitswaarborgen rekening houdt met het overgangsmatig karakter van het bereikte level inzake wetenschappelijke ondersteuning en onderzoeksverwevenheid. Het orgaan kan de overgangsperiode indelen in een beperkt aantal tijdsblokken, en voor elk van deze blokken systematieken vastleggen die rekening houden met de vooronderstelde progressie van het academiseringsproces. Vanaf 2013-2014 wordt bij de accreditatie van de tweecycli-opleidingen niet langer rekening gehouden met de aanwezige potentialiteit als compensatie voor de nog niet voldoende opgebouwde capaciteit.

Het decreet legt vast dat binnen Groep 2 de accreditaties aangevraagd vóór het einde van het academiejaar 2008-2009 vier jaar geldig blijven. Accreditaties aangevraagd vanaf 2009-2010 doch vóór het einde van het academiejaar 2012-2013 blijven acht jaar geldig.

Een hogeschool die van oordeel is dat een tweecycli-opleiding die geaccrediteerd is tot het academiejaar 2012-2013 voldoende voortgang in het aca-

demiseringsproces heeft geboekt, krijgt de decreta-
le mogelijkheid om op elk moment een accredita-
tieaanvraag voor deze opleiding in te dienen op
basis van de criteria voor een academische mas-
tersopleiding. De looptijd van deze accreditatie be-
draagt acht jaar.

Artikel IV.28

Deze wijziging beoogt de samenwerking tussen
universiteiten onderling en tussen hogescholen on-
derling te versterken.

Indien twee of meer universiteiten c.q. hogescholen
beslissen naar aanleiding van de omvorming van
hun voortgezette opleidingen de omgevormde
bachelors- of mastersopleiding samen aan te bie-
den als een gezamenlijke opleiding, dan wordt die
bachelors- of mastersopleiding in hoofde van de
participerende instelling niet beschouwd als een
nieuwe opleiding :

Instelling A vormt een voortgezette opleiding om
tot een mastersopleiding. Instelling B wil samen
met instelling A die mastersopleiding als een geza-
menlijke opleiding aanbieden ; die mastersoplei-
ding wordt alsdan in hoofde van instelling B niet
beschouwd als een nieuwe opleiding. Uiteraard
moet die mastersopleiding wel vallen binnen de
onderwijsbevoegdheid van instelling B (zie echter
artikel IV.20).

Artikelen IV.29 en IV.30

Artikel 128, § 1, § 2 en § 3 en artikel 129, § 1, § 2, §
3 en § 4 van het structuurdecreet koppelen het ver-
lenen van de nieuwe titels aan de studenten die
vanaf 2004-2005 een bestaande opleiding met suc-
ces voltooien aan een vermelding van de omge-
vormde opleiding in de lijst van de bachelors- en
mastersopleidingen.

Door de invoeging, bij amendement, van § 4 in arti-
kel 128 en van § 5 in artikel 129 van het structuur-
decreet, hebben deze voorschriften geen zin meer.

De teksten worden daarom afgestemd op de bepa-
lingen van artikel 128, § 4 en artikel 129, § 5.

Artikel IV.31 en IV.32

1. Deze bepalingen houden in dat artikel 95 van
het structuurdecreet reeds in werking treedt op 1
januari 2003.

Op die manier wordt het vanaf die datum mogelijk
gemaakt dat hogescholen en universiteiten de in
Artikel 95 bedoelde samenwerkingsovereenkom-
sten met andere instellingen van hoger onderwijs
of derden kunnen afsluiten. Op grond van die sa-
menwerkingsovereenkomsten kan een personeels-
lid ter beschikking worden gesteld van een onder-
wijsinstelling of derde, terwijl het juridisch en ad-
ministratief tot zijn instelling van hoger onderwijs
blijft behoren.

Om die reden worden de bepalingen inzake sa-
menwerkingsovereenkomsten in het Hogescholen-
decreet m.i.v. 1 januari 2003 opgeheven.

2. Omtrent bedoelde terbeschikkingstelling zijn re-
centelijk, onterecht, vragen gerezen in het licht van
de Wet Uitzendarbeid⁸⁹.

Meer in het bijzonder betreffen deze vragen het
feit of de “terbeschikkingstelling” van een perso-
neelslid van een universiteit of hogeschool t.b.v.
een andere instelling of een derde (waaronder mo-
gelijks de associatie-vzw) verzoenbaar is met de
bepalingen van artikel 31, § 1 en § 2 en artikel 33
van deze wet, wanneer bedoelde “terbeschikking-
stelling” niet berust op een verlofvorm of detach-
eringsregeling.

De tekst van artikel 31, § 1 en § 2 luidt :

“§ 1. Verboden is de activiteit die buiten de in de
hoofdstukken I en II voorgeschreven regels, door
een natuurlijke persoon of een rechtspersoon
wordt uitgeoefend om door hen in dienst genomen
werknemers ter beschikking te stellen van derden
die deze werknemers gebruiken en over hen enig
gedeelte van het gezag uitoefenen dat normaal aan
de werkgever toekomt.

Geldt evenwel niet als de uitoefening van een
gezag in de zin van dit artikel, het naleven door de
derde van de verplichtingen die op hem rusten in-
zake het welzijn op het werk, alsook instructies die
door de derde worden gegeven in uitvoering van
de overeenkomst die hem met de werkgever ver-
bindt, zowel inzake arbeids- en rusttijden als inza-
ke de uitvoering van het overeengekomen werk.

⁸⁹ Wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de
uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werkne-
mers ten behoeve van gebruikers in het onderwijs.

§ 2. De overeenkomst waarbij een werknemer in dienst werd genomen om ter beschikking te worden gesteld van een gebruiker in strijd met de bepaling van § 1, is nietig vanaf het begin der uitvoering van de arbeid bij laatstgenoemde”.

De tekst van artikel 33 luidt :

Artikel 33. Alle met de bepalingen van deze wet en van haar uitvoeringsbesluiten strijdige bedingen zijn nietig voor zover zij ertoe strekken de rechten van de werknemers in te korten of hun verplichtingen te verzwaren.

3. Het moet zeer principieel gesteld worden dat de tekst van de Wet Uitzendarbeid niet van toepassing is op de rechtspositieregeling in het hoger onderwijs, die krachtens artikel 127, § 1, eerste lid, 2° G.W. door de Vlaamse Gemeenschap dient te worden geregeld (m.u.v. de pensioenregeling). Het Arbitragehof bevestigde dit nog in een recent arrest, waarin gesteld wordt dat voornoemde bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap het recht omvat om het vakantiegeld van het assisterend academisch personeel van de universiteiten te regelen op een wijze die afwijkt van de federale regelgeving inzake de jaarlijkse vakantie (Arbitragehof, nr. 184/2002, 11 december 2002).

Tevens moet toch worden vastgesteld dat de Wet Uitzendarbeid betrekking heeft op arbeidsovereenkomsten in de zin van de Arbeidsovereenkomstenwet en aldus geen betrekking heeft op :

- de statutaire tewerkstelling in de officiële instellingen,
- de rechtspositieregeling in de vrije instellingen die van contractuele aard is, doch niet ressorteert onder de bepalingen van de Arbeidsovereenkomstenwet (maar louter, subsidiair, onder deze van het Burgerlijk Wetboek)⁹⁰.

Ten slotte moet wel worden aangestipt dat de terbeschikkingstelling, bedoeld in artikel 95, § 2 van het structuurdecreet, met instemming van het personeelslid gebeurt. Aldus garandeert deze bepaling het opzet van artikel 31 Wet Uitzendarbeid, m.n. het vermijden dat een werknemer, tegen zijn zin, onder het gezag van een andere werkgever wordt geplaatst.

⁹⁰ Zie reeds R.v.St., Afd. Wg., *Parl. St.* VI. Raad, 1990-91, nr. 471/1, 102 en 105; nr. 471/1, p. 2, 18, 19 en 34.

Artikel IV.33

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van titel I.

De retroactieve bepalingen van deze titel betreffen technische correcties, wijzigingen, aanvullingen of verduidelijkingen die uitwerking hebben met ingang van de datum waarop de oorspronkelijke bepalingen van kracht werden. De aanpassingen zijn nodig voor de goede uitvoering van de oorspronkelijke bepalingen. De terugwerking leidt in geen enkel geval tot ongewettigde discriminatie en is verzoenbaar met de eisen van de rechtsbedeling : in geen enkel geval heeft de terugwerking tot gevolg dat de afloop van hangende gerechtelijke procedures in een bepaalde zin beïnvloed zouden worden.

TITEL II

WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 13 JULI 1994 BETREFFENDE DE HOGESCHOLEN IN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Artikelen IV.34, 1°, IV.39, IV.40, IV.41 en IV.42

Deze artikelen vormen thematisch één geheel samen met Artikel IV.26.

Artikel IV.26 licht de artikelen van afdeling 7 van hoofdstuk I van titel II van het hogescholendecreet uit de opheffingsbepalingen van het structuurdecreet van 4 april 2003. Afdeling 7 van hoofdstuk I van titel II van het hogescholendecreet biedt immers een regeling voor het inschrijvingsgeld en het examengeld voor studenten. Het is wenselijk deze regeling te behouden, daar het structuurdecreet geen bepalingen omvat inzake het inschrijvingsgeld en het examengeld voor de studenten die zich regulier voor een studiejaar inschrijven.

Het Hogescholendecreet en het structuurdecreet hanteren een verschillende definitie voor het begrip "examengeld". Het hogescholendecreet bedoelt met "examengeld" het geld dat de studenten betalen voor het afleggen van de examens inzake de opleidingsonderdelen waarvoor zij als regelmatig student zijn ingeschreven. Het structuurdecreet bedoelt met "examengeld" het geld dat studenten betalen voor het afleggen van de examens inzake de opleidingsonderdelen waarvoor zij zich enkel voor het afleggen van de examens hebben ingeschreven. Het ongewijzigd laten van de artikelen van afdeling 7 van hoofdstuk I van titel II van het

hogescholendecreet kan daarom tot onnodige begripsverwarring leiden.

De artikelen IV.21 en IV.24, IV.25, IV.26 en IV.27 passen de betreffende artikelen van het hogescholendecreet daarom aan.

De wijzigingen betreffen :

1° het herdefiniëren van "inschrijvingsgeld" : "inschrijvingsgeld" bevat zowel het begrip "inschrijvingsgeld" (geld voor de deelname aan de onderwijsactiviteiten) als het begrip "examengeld", zoals ze gedefinieerd waren in het Hogescholendecreet. Het begrip "examengeld" wordt als dusdanig niet meer gehanteerd. Deze herdefiniëring van "inschrijvingsgeld" betreft de wijziging van artikel 2, 21° van het Hogescholendecreet (IV.34, 1°) ;

2° waar het Hogescholendecreet expliciet de termen "inschrijvingsgeld" en/of "examengeld" vermeldt, worden deze termen omschreven in overeenstemming met het gewijzigde artikel 2, 21° van het Hogescholendecreet (artikel IV.39-42). "Inschrijvings- en examengeld" wordt "inschrijvingsgeld". "Inschrijvingsgeld" wordt "geld voor de deelname aan onderwijsactiviteiten". "Examengeld" wordt omschreven als "geld voor het afleggen van de examens over de onderwijsactiviteiten waarvoor de student ingeschreven is".

Artikel IV.34, 2°

Artikel 152 van het Hogescholendecreet stelt : "De Vlaamse regering stelt de tabel vast van de loopbaanstructuur van het administratief en technisch personeel van de hogescholen. Deze tabel bepaalt per niveau waarin dit personeel wordt ingedeeld, de graden, alsook de toelatings- en diplomavooraarden en de salarisschalen voor elk van deze graden".

Als "ambtswijziging" worden in artikel 2, 27° van het Hogescholendecreet enkel de wijziging van ambt en de wijziging van graad onderkend.

Voorliggend artikel maakt duidelijk dat ook een niveauwijziging – uiteraard – een ambtswijziging uitmaakt.

Artikel IV.35

De benaming van het studiegebied "Industriële Wetenschappen en technologie" is niet adequaat om de binnen dit studiegebied opgerichte opleidingen "nautische wetenschappen" te dekken. Om die reden wordt de benaming nauwkeuriger geformuleerd (zie ook artikel IV.2).

Artikel IV. 36

Bij omzendbrief van 27 januari 2003 werd vanaf het academiejaar 2002-2003 de toegang tot de voortgezette lerarenopleiding zorgverbreding en remediërend leren opgesteld voor alle personeelsleden van het onderwijs.

Deze maatregel is een afwijking op de geldende decretale regeling dat enkel de houders van een diploma van een initiële lerarenopleiding toegang hebben tot de voortgezette lerarenopleiding. De afwijking is verantwoord doordat de items "zorgverbreding en remediërend leren" een actuele nood uitmaken, waardoor het aangewezen is dat een zo breed mogelijk lerarenpubliek met deze items in aanraking komt.

Eén en ander wordt thans decretaal verankerd.

Artikel IV.37

In het kader van de voortschrijdende flexibilisering van het hoger onderwijs en gezien een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie volgens het Hogescholendecreet in aanmerking komt als toelatingsvoorwaarde, is het opportuun dat de houder van een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie beschouwd wordt als de houder van een diploma van het hoger onderwijs zoals bedoeld in artikel 21 van het Hogescholendecreet.

De houder van een HOSP-diploma kan daarom rechtstreeks toegelaten worden tot een basisopleiding aan een hogeschool, ongeacht of de persoon al dan niet beschikt over een diploma van het secundair onderwijs of een daarmee gelijkgesteld diploma of getuigschrift.

Met een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie wordt de bekrachtiging bedoeld van een disciplinegebonden basisopleiding in het hoger onderwijs voor sociale promotie. De opleiding Pedagogische Bekwaamheid is een andersoortige op-

leiding. De expliciete vermelding dat het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid niet in aanmerking komt, is bedoeld om onduidelijkheid te vermijden omtrent de toepassing van artikel 21 van het Hogescholendecreet (zie ook de toelichting bij artikel IV.16 ; zie in dezelfde zin artikel IV.61).

Artikel IV.38

De inschrijving van een student heeft een dubbele rechtsnaam. Enerzijds bestaat de inschrijving uit het toetsen van het feit of de kandidaat-student voldoet aan de bij of krachtens decreet vastgestelde toelatingsvoorwaarden. Dat aspect maakt voor de decreetgever een bestuurshandeling uit, daar deze toetsing een eenzijdige rechtshandeling betreft binnen een dwingend corpus van decretale regelen. Een ander aspect betreft de inschrijving als constitutief element voor de rechtsrelatie die ontstaat tussen student en bestuur ; dit betreft een contractuele relatie (artikel II.3).

Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat onregelmatige administratieve rechtshandelingen die rechten creëren, gedurende een bepaalde periode mogen worden ingetrokken, zijnde de termijn waarbinnen de annulatie van de administratieve rechtshandeling kan worden gevraagd aan de Raad (60 dagen) of nog, zo een annulatieverzoek bij de Raad van State werd ingediend, tot aan de sluiting van de debatten. De Raad verzoent aldus de rechtszekerheid (de continuering van een toegekend recht) met de belangen van de betrokken openbare dienst (de vrijwaring van de rechtsregelen ter regulering van deze openbare dienst).

De decreetgever neemt daarbij inderdaad akte van de invulling die de rechtspraak en rechtsleer aan het rechtszekerheidsbeginsel geven :

“Opdat de schending zou kunnen ingeroepen worden van het beginsel van behoorlijk bestuur volgens hetwelk het bestuur het door hem opgewekte vertrouwen niet mag beschamen, moet aan drie voorwaarden worden voldaan, nl. :

- het bestaan van een vergissing van het bestuur ;
- tengevolge van deze vergissing verlenen van een voordeel aan een burger ;

⁹¹ A. VAN MENSEL, Het beginsel van behoorlijk bestuur, Gent, Mys & Breesch, 1997, 110.

- afwezigheid van gewichtige redenen om dat voordeel terug te vorderen”⁹¹.

De decreetgever heeft zich op grond van het voorgaande gebogen over de beleidsvraag wat er dient te gebeuren wanneer een kandidaat -student zich te goeder trouw aanbiedt bij de inschrijvingsdienst van een hogeschool, de gevraagde documenten overmaakt en na betaling van het inschrijvingsgeld als student ingeschreven wordt en de onderwijsactiviteiten volgt.

Het is voor de decreetgever duidelijk dat de foutieve inschrijving een bestuurshandeling uitmaakt ; in deze is immers sprake van een schending van het decretale en reglementaire corpus inzake toelatingsvoorwaarden.

Het is daarbij duidelijk dat de student niet het slachtoffer kan zijn van een administratieve vergissing die laattijdig wordt vastgesteld.

De administratieve vergissing mag evenwel niet te wijten zijn aan een frauduleus optreden van de student.

Om die reden bevestigt het artikel dat een onregelmatige inschrijving geen enkel rechtsgevolg creëert, doch dat uitzondering moet worden gemaakt voor een ingeschreven student, die zich te goeder trouw heeft aangeboden, en die reeds méér dan 60 kalenderdagen de onderwijsactiviteiten heeft gevolgd.

De 60 dagen-termijn wordt daarbij berekend vanaf :

- het begin van het academiejaar ;
- zo na de start van het academiejaar werd ingeschreven : de datum van inschrijving.

In voornoemd geval kan de student de studie-activiteiten van het betrokken studiejaar volgen. Hij moet in de gelegenheid worden gesteld om de examens voor dat studiejaar af te leggen. Indien de student alsdan slaagt, moet hij de gekozen opleiding verder kunnen volgen. Er kan inderdaad gesteld worden dat indien deze student slaagt voor het examen van het studiejaar waarvoor hij (ten onrechte) ingeschreven werd, dit als een bewijs van bekwaamheid voor het volgen van hogere studies kan gelden. Het is dan ook billijk dat hij in de mogelijkheid wordt gesteld de aangevatte studies verder te zetten en te voleindigen ; in casu is geen gewichtige reden voorhanden om “het voordeel terug te vorderen”.

Deze regeling wordt ook ingevoerd voor de universiteiten (artikel IV.62).

Artikel IV.43

Deze wijziging biedt aan de hogescholen de mogelijkheid om personeelsleden van de instellingen voor postinitieel onderwijs in te zetten voor de uitvoering van onderwijstaken, onderzoekstaken en taken in verband met wetenschappelijke dienstverlening. Deze regeling vormt de pendant van de regeling van artikel 14, 2° van het decreet van 18 mei 1999, die toelaat dat personeelsleden van de hogescholen in de instellingen voor postinitieel onderwijs worden belast met het uitvoeren van onderwijstaken, onderzoekstaken en taken in verband met wetenschappelijke dienstverlening (cfr. de regeling die voor de universiteiten wordt ingevoerd in artikel IV.64).

Voor wat betreft de verzoenbaarheid van één en ander met de bepalingen van artikel 31 Wet Uitzendarbeid, dient bij analogie te worden verwezen naar de toelichting bij artikel IV.31 en IV.32.

Artikel IV.44

Artikel 74, vierde lid van het Hogescholendecreet acht bij wijze van behoudsnorm het K.B. nr. 297 van toepassing op de personeelsleden van de hogescholen. Het derde lid omvat de voorwaarden voor een voltijdse terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden.

Het eerste lid van artikel 74 delegeert de vaststelling van de voorwaarden inzake de terbeschikkingstelling evenwel aan de regering⁹².

Om die reden wordt de antinomie tussen het eerste lid, enerzijds, en het derde en het vierde lid, anderzijds, weggenomen. De vaststelling van de voorwaarden inzake terbeschikkingstelling wordt principieel aan de regering opgedragen.

De decreetgever beschouwt immers de oplistings van de verschillende vormen van terbeschikkingstellingen als een wezenlijke aangelegenheid, die

⁹² Op grond van deze machtiging werd het BVR van 22 februari 2002 betreffende de terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen voor de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool aangenomen.

bij decreet moet worden geregeld ; hetzelfde geldt voor de bepaling van de maximumleeftijd voor een terbeschikkingstelling (artikel 75 Hogescholendecreet). De concrete uitwerking van de wijze waarop de terbeschikkingstelling wordt verleend, kan daarentegen aan de regering worden opgedragen (cfr. artikel 56 decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs en artikel 82 decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs).

Artikel IV.45

Doctor-assistenten kunnen voor twee termijnen aangesteld worden. In geval het mandaat geschorst wordt wegens zwangerschapsverlof of wegens ernstige ziekte (een aaneensluitende periode van ten minste 10 weken) wordt de aanstelling ambtshalve verlengd met één jaar. Dit geldt zowel tijdens de eerste als tijdens de tweede termijn van het mandaat.

Deze maatregel moet onder meer de vrouwelijke onderzoekers in staat stellen een wetenschappelijk curriculum uit te bouwen en daar voldoende tijd voor te krijgen.

Voor de universiteiten wordt één en ander geregeld in artikel IV.67.

Artikel IV.46

De huidige bepaling van artikel 136, § 3 van het structuurdecreet komt niet overeen met de toelichting zoals deze bij het desbetreffende amendement werd gegeven in de onderwijscommissie. De huidige bepaling in het structuurdecreet (die inhoudt dat de niet verworven salarisschaal toegekend t.b.v. het uitoefenen van een mandaat definitief wordt na een mandaatsperiode van 10 jaar) vat alle mandaten, dus ook de niet decretaal bepaalde mandaten.

De huidige tekst heeft ernstige financiële consequenties voor de hogescholen. Het opentrekken naar alle mandaten staat bovendien op gespannen voet met het pensioen-KB, dat slechts rekening houdt met de decretaale mandaten.

Het is daarom wenselijk de regeling te beperken tot de drie decretaal bepaalde mandaten, namelijk algemeen directeur, departementshoofd en bibliothecaris.

Eén en ander is voor het mandaat van algemeen directeur reeds geregeld in het door het structuurdecreet toegevoegde artikel 137, § 3 van het Hogescholendecreet.

Voorliggend artikel regelt, op identieke wijze als voor de algemeen directeur, het behoud van de salarisschaal voor het mandaat van departementshoofd en het mandaat van bibliothecaris.

Artikelen IV.47, IV. 48 en IV.49

De algemeen directeur kan zowel lid zijn van het onderwijzend personeel als van het administratief en technisch personeel.

Het mandaat van algemeen directeur wordt in het Hogescholendecreet evenwel enkel geregeld onder Titel III, Hoofdstuk II. Dit hoofdstuk heeft enkel betrekking op het onderwijzend personeel.

Om die reden worden de bepalingen van Hoofdstuk II m.b.t. de algemeen directeur ook overgeënt naar Hoofdstuk III, dat betrekking heeft op het administratief en technisch personeel. In artikel 137, § 1 (onderdeel van Hoofdstuk II) wordt uitdrukkelijk aangegeven dat de regeling aldaar enkel de positie van de algemeen directeur, lid van het onderwijzend personeel regelt.

Artikel IV.50

Deze bepaling houdt in dat voor interimaire vervangingen en tijdelijke betrekkingen van minder dan één jaar (thans : academiejaar) geen vacantverklaring is vereist.

Het begrip “academiejaar” betreft immers een vaste periode tussen twee data en geen bepaalde duur ; het begrip verwijst naar de periode van één jaar die ten vroegste op 01/09 en ten laatste op 01/10 begint en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar (cfr. artikel 3, eerste streepje van het structuurdecreet).

De huidige libellering zou aldus inhouden dat vervangingen op het einde van het lopende academiejaar alsnog een vacantverklaring vereisen. Dit is onlogisch en wordt rechtgezet.

Artikel IV.51

Artikel 101, 12° van het structuurdecreet stelt dat de associaties (ten minste) bevoegd zijn inzake “het uitbrengen van een advies over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 183bis, § 3, tweede lid, van het hogescholendecreet en over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 130ter, § 2, laatste zin, van het universiteitendecreet”.

Voor wat betreft de associaties waaraan gemeenschapsinstellingen participeren, werd één en ander (d.m.v. een verwijzing naar artikel 101, 12° van het structuurdecreet) opgenomen in het bijzonder decreet van 4 april 2003 houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

De terminologie van artikel 183bis, § 3, tweede lid van het Hogescholendecreet is niet afgestemd op het voorgaande. Er wordt gesteld dat het advies over het onderwijsontwikkelingsplan uitgebracht wordt door de partners bij de associatie, niet door de associatie zelf. De tekst wordt daarom in overeenstemming gebracht met de bepalingen van het structuurdecreet en het begeleidend bijzonder decreet.

Voor de universiteiten wordt één en ander verwezenlijkt via artikel IV.70.

Artikelen IV.52 en IV.54

De berekening van de academisering per hogeschool wordt bevroren op basis van het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003. Voor de berekening van de gewone werkingsmiddelen mag de bevroering op dit niveau pas vanaf 2004 ingaan. Een gelijkaardige wijziging van de berekeningsparameters van de enveloppe zou een te groot verschil veroorzaken met de begrotingen van de hogescholen. Daarom moet de oorspronkelijke evolutie van de enveloppe verder blijven lopen in 2003 en pas worden bevroren vanaf 2004. Vanaf 2004 zullen alle parameters dan weer gelijk lopen.

Artikel IV.53

Deze aanpassingen werden doorgevoerd om een duidelijker onderscheid te maken tussen de structurele middelen die de hogescholen ontvangen

voor het projectmatig wetenschappelijk onderzoek en de middelen die ze vanaf 2004 kunnen ontvangen op basis van projecten.

De aanpassing van de derde alinea van § 1 verduidelijkt dat de verdeelsleutel niet beperkt is tot het jaar 2003.

Artikel IV.55

1. Artikel 216 Hogescholendecreet stelt thans dat de hogeschool de overeenkomsten voor aanneming van werk, leveringen en diensten afsluit volgens de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten. Het artikel bepaalt evenwel tevens dat het hogeschoolbestuur onderhandse overeenkomsten mag sluiten voor de aankoop van leermiddelen, “welke ook de prijs hiervan zij”.

2. De wet van 24 december 1993, althans de interpretatie daarvan in de parlementaire voorbereiding, zou evenwel niet van toepassing zijn op de instellingen van het vrij onderwijs⁹³.

Niettemin is voorrang te geven aan de Europese richtlijnen betreffende de gunning van overheidsopdrachten. Het Hof van Justitie heeft er in een zaak m.b.t. een privaatrechtelijke universiteit aan herinnerd dat deze richtlijnen van toepassing zijn op instellingen die sterk afhankelijk zijn van een aanbestedende overheid ; deze afhankelijkheid blijkt uit het feit dat “de activiteiten in hoofdzaak door de Staat, de territoriale of andere publiekrechtelijke instellingen moeten worden gefinancierd”, ofwel uit het feit dat “het beheer onderworpen is aan toezicht door deze laatsten”, ofwel uit het feit dat “de leden van de directie, de raad van bestuur of de raad van toezicht voor meer dan de helft door de Staat, de territoriale lichamen of andere publiekrechtelijke instellingen aangewezen zijn”⁹⁴.

Gelet op de belangrijke overheidsfinanciering van de hogescholen lijkt het op grond van deze bepaling alleen reeds duidelijk dat de bepaling dat het hogeschoolbestuur onderhandse overeenkomsten mag sluiten voor de aankoop van leermiddelen, welke ook de prijs ervan zij, dient te worden geschrapt, daar dergelijke machtiging, zonder finan-

ciële limiet, afbreuk doet aan de Europese richtlijnen betreffende de gunning van overheidsopdrachten.

3. Daarenboven benadrukt de decreetgever dat artikel 216 Hogescholendecreet in feite niet bepalend is voor wat betreft de rechtsvraag of de hogescholen al dan niet rechtstreeks onder de regelgeving inzake overheidsopdrachten vallen. Eén en ander komt niet aan de Vlaamse decreetgever toe. Wél is het zo dat de toepasselijkheid van de betrokken regelgeving onrechtstreeks, bij wijze van financierings- of subsidiëeringsvoorwaarde wordt voorgeschreven⁹⁵. Aangezien de decreetgever van 13 juli 1994 het principe heeft ingevoerd dat de hogescholen de overheidsopdrachtenregelgeving dienen te respecteren, is het onwenselijk dat een belangrijke afwijking als deze vervat in artikel 216, derde streepje wordt toegestaan. Als men een wetgeving bij wijze van financierings- of subsidiëeringsvoorwaarde van toepassing verklaart, ook al zou deze toepasselijkheid niet strikt uit deze wetgeving zelf voortvloeien, kan men deze wetgeving niet denatureren door van het wezen daarvan af te wijken.

4. Beide visies (punt 2. en punt 3.) nopen aldus tot de schrapping van de bewuste bepaling.

Artikel IV.56

Het laatste lid van artikel 225 van het Hogescholendecreet stelt dat een hogeschool gemiddeld 200 studenten per opleiding moet tellen.

Deze bepaling was een relevante rationalisatiestimulus, afgestemd op de opleidingsstructuur conform het Hogescholendecreet.

Het structuurdecreet biedt evenwel het kader voor een wezenlijke hertekening van de opleidingsstructuur in de hogescholen. De generieke kwaliteitswaarborgen en de verdere invulling daarvan door het Accreditatieorgaan zullen daarenboven voortaan richtinggevend zijn bij het vaststellen of een opleiding voldoet aan de vereiste erkennings- en financieringsvoorwaarden.

Het a priori vaststellen van een minimumaantal studenten per opleiding biedt daarom geen meer-

⁹³ *Parl. St.*, Senaat, 1992-93, nr. 656/1, 15.

⁹⁴ H.v.J. 3 oktober 2000, *The Queen & H.M. Treasury / The University of Cambridge*, C-380/98, overw. 20. Zie J. DE STAERCKE, “De toepassing van de algemene reglementering overheidsopdrachten op privaatrechtelijke (onderwijs)instellingen na het Cambridge-arrest van het Hof van Justitie”, *R.W.* 2002-2003, 161 e.v.

⁹⁵ Vgl. de stelling van de Raad van State, Afdeling Wetgeving, dat Artikel 146 Universiteitendecreet moet worden gelezen “als een financieringsvoorwaarde, niet als een regeling van overheidsopdrachten” (*Parl. St.*, VI. Parl., 1990-91, 520/1, 30).

waarde meer in het hervormde hoger onderwijs-landschap. Bedoeld lid wordt daarom opgeheven.

Artikel IV.57

Dit artikel betreft een technische aanpassing van artikel 233 van het Hogescholendecreet.

Het artikel aligneert deze bepaling op de systematiek voor de universiteiten en de associaties (cfr. artikel 107 van het structuurdecreet en artikel 161 van het Universiteitendecreet, zoals vervangen door artikel 169 van het structuurdecreet).

Artikel IV.58

Het Hogescholendecreet en het bijzonder decreet van 13 juli 1994 maken het mogelijk dat het administratief en technisch personeel (ATP) vertegenwoordigd is in de departementsraden van de Vlaamse Autonome Hogescholen. Dit is niet het geval in de gesubsidieerde hogescholen.

Het artikel maakt de vertegenwoordiging van het ATP daarom mogelijk in de departementale raden van de gesubsidieerde hogescholen, mede gelet op de felle uitbreiding van het ATP-korps sinds de inwerkingtreding van het Hogescholendecreet.

De notie “het personeel verbonden aan het departement” betreft ook de personeelsleden die weliswaar centraal verbonden zijn aan een hogeschool maar toegewezen werden aan een departement.

Artikel IV.59

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van titel II.

De retroactieve bepalingen van deze titel betreffen technische correcties, wijzigingen, aanvullingen of verduidelijkingen die uitwerking hebben met ingang van de datum waarop de oorspronkelijke bepalingen van kracht werden. De aanpassingen zijn nodig voor de goede uitvoering van de oorspronkelijke bepalingen. De terugwerking leidt in geen enkel geval tot ongewettigde discriminatie en is verzoenbaar met de eisen van de rechtsbedeling: in geen enkel geval heeft de terugwerking tot gevolg dat de afloop van hangende gerechtelijke procedures in een bepaalde zin beïnvloed zouden worden.

TITEL III. WIJZIGINGEN BETREFFENDE DE UNIVERSITEITEN

HOOFDSTUK 1

Wijzigingen aan het koninklijk besluit nr 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik

Artikel IV.60

In de sector van de ziekenhuizen en aanverwante zorgvoorzieningen is de vorming van netwerken op het regionale en zelfs op het subregionale niveau volop in ontwikkeling.

Het Universitair Ziekenhuis Gent moet op deze evolutie op de meest ruime manier kunnen inspelen en daarom moet het in de mogelijkheid gesteld worden om in het kader van dergelijke netwerkvorming samenwerkingsakkoorden af te sluiten met andere ziekenhuizen en met zorgvoorzieningen.

In dit verband moet het UZ Gent tevens over de mogelijkheid beschikken om toe te treden tot verenigingen die het beheer en de uitbating van ziekenhuizen en andere zorgvoorzieningen als doelstelling hebben. Daarbij wordt gedacht aan de verenigingen bedoeld onder hoofdstuk XII en XIIbis van de OCMW-wet.

In het kader van het bovenstaande moet het ook mogelijk zijn de noodzakelijke inbrengen te doen onder de vorm van voorschotten, kapitaal en materiële of immateriële activa.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen aan het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel IV.61

In het kader van de voortschrijdende flexibilisering van het hoger onderwijs, is het opportuun dat de houder van een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie beschouwd wordt als de houder van een diploma van het hoger onderwijs

zoals bedoeld in artikel 34 van het Universiteiten-decreet.

De houder van een HOSP-diploma kan daarom rechtstreeks toegelaten worden tot een academische opleiding van de eerste cyclus, ongeacht of de persoon al dan niet beschikt over een diploma van het secundair onderwijs of een daarmee gelijkgesteld diploma of getuigschrift.

Met een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie wordt de bekrachtiging bedoeld van een disciplinegebonden basisopleiding in het hoger onderwijs voor sociale promotie. De opleiding Pedagogische Bekwaamheid is een andersoortige opleiding. De expliciete vermelding dat het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid niet in aanmerking komt, is bedoeld om onduidelijkheid te vermijden omtrent de toepassing van artikel 21 van het Hogescholendecreet (zie ook de toelichting bij artikel IV.16 ; zie in dezelfde zin artikel IV.37).

Artikel IV.62

De inschrijving van een student heeft een dubbele rechtsnatuur. Enerzijds bestaat de inschrijving uit het toetsen van het feit of de kandidaat-student voldoet aan de bij of krachtens decreet vastgestelde toelatingsvoorwaarden. Dat aspect maakt voor de decreetgever een bestuurshandeling uit, daar deze toetsing een eenzijdige rechtshandeling betreft binnen een dwingend corpus van decretale regelen. Een ander aspect betreft de inschrijving als constitutief element voor de rechtsrelatie die ontstaat tussen student en bestuur ; dit betreft een contractuele relatie (artikel II.3).

Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat onregelmatige administratieve rechtshandelingen die rechten creëren, gedurende een bepaalde periode mogen worden ingetrokken, zijnde de termijn waarbinnen de annulatie van de administratieve rechtshandeling kan worden gevraagd aan de Raad (60 dagen) of nog, zo een annulatieverzoek bij de Raad van State werd ingediend, tot aan de sluiting van de debatten. De Raad verzoent aldus de rechtszekerheid (de continuering van een toegekend recht) met de belangen van de betrokken openbare dienst (de vrijwaring van de rechtsregelen ter regulering van deze openbare dienst).

De decreetgever neemt daarbij inderdaad akte van de invulling die de rechtspraak en rechtsleer aan het rechtszekerheidsbeginsel geven :

“Opdat de schending zou kunnen ingeroepen worden van het beginsel van behoorlijk bestuur volgens hetwelk het bestuur het door hem opgewekte vertrouwen niet mag beschamen, moet aan drie voorwaarden worden voldaan, nl. :

- het bestaan van een vergissing van het bestuur ;
- tengevolge van deze vergissing verlenen van een voordeel aan een burger ;
- afwezigheid van gewichtige redenen om dat voordeel terug te vorderen”⁹⁶.

De decreetgever heeft zich op grond van het voorgaande gebogen over de beleidsvraag wat er dient te gebeuren wanneer een kandidaat -student zich te goeder trouw aanbiedt bij de inschrijvingsdienst van een universiteit, de gevraagde documenten overmaakt en na betaling van het inschrijvingsgeld als student ingeschreven wordt en de onderwijsactiviteiten volgt.

Het is voor de decreetgever duidelijk dat de foutieve inschrijving een bestuurshandeling uitmaakt ; in deze is immers sprake van een schending van het decretale en reglementaire corpus inzake toelatingsvoorwaarden.

Het is daarbij duidelijk dat de student niet het slachtoffer kan zijn van een administratieve vergissing die laatijdig wordt vastgesteld.

De administratieve vergissing mag evenwel niet te wijten zijn aan een frauduleus optreden van de student.

Om die reden bevestigt het artikel dat een onregelmatige inschrijving geen enkel rechtsgevolg creëert, doch dat uitzondering moet worden gemaakt voor een ingeschreven student, die zich te goeder trouw heeft aangeboden, en die reeds méér dan 60 kalenderdagen de onderwijsactiviteiten heeft gevolgd.

De 60 dagen-termijn wordt daarbij berekend vanaf :

- het begin van het academiejaar ;
- zo na de start van het academiejaar werd ingeschreven : de datum van inschrijving.

In voornoemd geval kan de student de studie-activiteiten van het betrokken studiejaar volgen. Hij

⁹⁶ A. VAN MENSEL, Het beginsel van behoorlijk bestuur, Gent, Mys & Breesch, 1997, 110.

moet in de gelegenheid worden gesteld om de examens voor dat studiejaar af te leggen. Indien de student alsdan slaagt, moet hij de gekozen opleiding verder kunnen volgen. Er kan inderdaad gesteld worden dat indien deze student slaagt voor het examen van het studiejaar waarvoor hij (ten onrechte) ingeschreven werd, dit als een bewijs van bekwaamheid voor het volgen van hogere studies kan gelden. Het is dan ook billijk dat hij in de mogelijkheid wordt gesteld de aangevatte studies verder te zetten en te voleindigen ; in casu is geen gewichtige reden voorhanden om “het voordeel terug te vorderen”.

Deze regeling wordt ook ingevoerd voor de hogescholen (artikel IV.38).

Artikel IV.63

Het feit dat een personeelslid tot het zelfstandig academisch personeel (ZAP) behoort, betekent niet dat deze persoon niet werkzaam kan zijn in een administratieve dienst.

Een dergelijke aanstelling kan zowel voor de administratieve dienst als voor het ZAP-lid een verrijking opleveren.

Een lid van het ZAP mag wel niet uitsluitend belast worden met het verrichten van organisatorische en administratieve taken. Er moet in de opdrachtbepaling steeds ruimte overblijven voor de decretaal bepaalde academische taken. Als dat niet zo is, dan moet het ZAP-lid overgeheveld worden naar de formatie van het administratief en technisch personeel.

Deze aanvulling leidt tot een harmonisatie met de regelgeving zoals deze voor de Vlaamse hogescholen geldt.

Artikel IV.64

Deze wijziging biedt aan de universiteiten de mogelijkheid om personeelsleden van de instellingen voor postinitieel onderwijs in te zetten aan de universiteit voor de uitvoering van onderwijstaken, onderzoekstaken en taken in verband met wetenschappelijke dienstverlening. Deze regeling vormt de pendant van de regeling van artikel 14, 2° van het decreet van 18 mei 1999, die toelaat dat personeelsleden van de universiteiten in de instellingen voor postinitieel onderwijs worden belast met het

uitvoeren van onderwijstaken, onderzoekstaken en taken in verband met wetenschappelijke dienstverlening (cfr. de regeling die voor de hogescholen wordt ingevoerd in artikel IV.43).

Voor wat betreft de verzoenbaarheid van één en ander met de bepalingen van artikel 31 Wet Uitzendarbeid, dient bij analogie te worden verwezen naar de toelichting bij artikelen IV.31 en IV.32.

Artikel IV.65

De oorspronkelijke bepaling van artikel 91, derde lid van het Universiteitendecreet, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 1997 betreffende het onderwijs VIII, stelde dat het universiteitsbestuur m.i.v. 1 oktober 1997 “in het geval van een eerste benoeming tot lid van het zelfstandig academisch personeel personen [kan] aanstellen tot lid van het zelfstandig academisch personeel in een tijdelijk dienstverband voor een duur van ten hoogste drie jaar met uitzicht op vaste benoeming na die periode, indien het universiteitsbestuur de prestaties van de betroukkene gunstig beoordeelt”.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de decreetgever deze aanstelling als een statutaire aanstelling zag, die beschouwd kon worden als een proefperiode en niet als een tijdelijke aanstelling. Ook voor deze personeelsleden zouden aldus de verminderde socialezekerheidsbijdragen van toepassing zijn.

Deze visie werd echter betwist door het Rekenhof.

Naar aanleiding van de opmerkingen van het Rekenhof werd artikel 91, derde lid bij decreet van 20 april 2001 houdende een aanpassing van de regelgeving betreffende het tertiair onderwijs aangevuld om de bedoeling van de decreetgever ook in de tekst van het decreet tot uiting te laten komen. Er werd gesteld dat de aanstelling als tijdelijk dienstverband beschouwd moet worden als een stage voorafgaand aan de vaste benoeming.

Voor het Rekenhof volstaat deze aanpassing evenwel niet. Uit een advies van het bestuur van de sociale zekerheid blijkt immers dat een stage met verminderde RSZ-bijdragen een verplichte stage moet zijn (waar deze totnogtoe slechts een mogelijkheid betreft).

Een verplichte stage invoeren, zou evenwel het personeelsbeleid van de universiteiten te zeer beperken.

Om die reden opteert de decreetgever voor een systeem waarbij de universiteiten de mogelijkheid hebben om een vacature in eerste instantie tijdelijk in te vullen, in welk geval het personeelslid na een gunstige evaluatie uitzicht heeft op een vaste benoeming, zonder dat er een nieuwe vacature moet bekendgemaakt worden. Deze optie houdt wel in dat voor deze personeelsleden volle RSZ-bijdragen betaald moeten worden.

Artikel IV.66

Voor assistenten bestaat reeds de mogelijkheid om het mandaat met één jaar te verlengen in geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte. Deze mogelijkheid wordt nu aangepast naar analogie van de bepaling die voor doctor-assistenten ingevoerd wordt (artikel IV.67).

Artikel IV.67

Doctor-assistenten kunnen voor twee termijnen aangesteld worden. In geval het mandaat geschorst wordt wegens zwangerschapsverlof of wegens ernstige ziekte (een aaneensluitende periode van ten minste 10 weken) wordt de aanstelling ambtshalve verlengd met één jaar. Dit geldt zowel tijdens de eerste als tijdens de tweede termijn van het mandaat.

Deze maatregel moet onder meer de vrouwelijke onderzoekers in staat stellen een wetenschappelijk curriculum uit te bouwen en daar voldoende tijd voor te krijgen.

Deze bepaling wordt ook opgenomen voor wat betreft de hogescholen (artikel IV.45).

Artikel IV.68

De uitdrukkelijke vermelding van de motiveringsverplichting, ook in vrije instellingen, benadrukt dat de heroverweging van de inschalingsanciënniteit slechts dan mogelijk is indien daartoe een grondige reden bestaat.

Een gelijkaardige motiveringsplicht staat reeds vermeld in artikel 97, derde lid van het Universiteitendecreet t.a.v. het zelfstandig academisch personeel.

Artikel IV.69

De bepalingen uit het Universiteitendecreet betreffende de inschaling van het academisch personeel werden fundamenteel gewijzigd door het decreet van 18 mei 1999 betreffende het onderwijs X.

Waar de inschaling tot dan vrij strikt geregeld was door de decreetgever, hebben de universiteiten nu een ruime vrijheid gekregen om zelf een eigen inschalingsbeleid uit te werken.

De artikelen 95, tweede lid, en 97, eerste lid van het Universiteitendecreet stellen dat het universiteitsbestuur bij de inschaling van een lid van het assiterend academisch personeel en het zelfstandig academisch personeel geheel of gedeeltelijk rekening moet houden met de verworven ervaring, de doorlopen beroeps carrière en de verworven kwalificaties. Aldus worden, rekening houdend met het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 24, § 5 G.W., enkel de wezenskenmerken van het inschalingsbeleid bij decreet vastgelegd.

In het onderzoeksverslag over de toepassing van de inschalingsregels door de universiteiten formuleert het Rekenhof de aanbeveling om bij de inschaling een bezoldigingsrichtlijn te hanteren. Uit het onderzoek blijkt dat de meeste universiteiten nu reeds in meer of mindere mate zo'n richtlijn hanteren. In het nieuwe artikel 97ter wordt de aanbeveling van het Rekenhof overgenomen en verplicht gemaakt voor alle universiteiten.

Het opleggen van een bezoldigingsrichtlijn betekent geen terugschroeven van de inschalingsvrijheid die de universiteiten sinds oktober 1999 gekregen hebben. De universiteiten zijn immers vrij de richtlijn in te vullen en zo een eigen inschalingsbeleid uit te werken. Het komt erop aan een coherente regeling uit te werken die de mogelijkheid biedt de gewenste academici aan te trekken binnen de decretaal vastgelegde financiële grenzen van de loonkost. De universiteiten kunnen daarbij teruggrijpen naar de oude reglementaire inschalingsbepalingen. Ze moeten zich daarbij wel bewust zijn van de problemen die een ongenueanceerde overname van de oude regelgeving met zich meebrengt. De inschalingsprincipes zijn best niet te strak.

⁹⁷ Een gelijkaardige evolutie deed zich voor in het Nederlands bestuursrecht, waar door de inwerkingtreding van de derde tranche van de Algemene wet bestuursrecht sprake is van een bindende werking van beleidsregels krachtens de wet i.p.v. via de bestuursbeginselen (J.E. VALENTEIJN en H.E. BRÖRING, Beleidsregels, Den Haag, Boom Juridische Uitgevers, 2001, 4).

Dit moet in verband worden gebracht met het feit dat door de nieuwe decretale bepaling de vastgestelde beleidsregels bindend zullen worden op basis van het decreet, terwijl deze beleidsregels voorheen slechts indirect bindend waren via de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waardoor er op gemotiveerde wijze van kon worden afgeweken⁹⁷.

Om die reden is het wijs om uitdrukkelijk in een afwijkingsmogelijkheid van bepaalde principes te voorzien wanneer daar een grond toe bestaat.

Artikel IV.70

§ 1. Artikel 101, 12° van het structuurdecreet stelt dat de associaties (ten minste) bevoegd zijn inzake “het uitbrengen van een advies over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 183bis, § 3, tweede lid, van het hogescholendecreet en over het onderwijsontwikkelingsplan zoals bedoeld in artikel 130ter, § 2, laatste zin, van het universiteitendecreet”.

Voor wat betreft de associaties waaraan gemeenschapsinstellingen participeren, werd één en ander (d.m.v. een verwijzing naar artikel 101, 12° van het structuurdecreet) opgenomen in het bijzonder decreet van 4 april 2003 houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

De terminologie van artikel 130ter van het Universiteitendecreet is niet afgestemd op het voorgaande. Er wordt gesteld dat het advies over het onderwijsontwikkelingsplan uitgebracht wordt door de partners bij de associatie, niet door de associatie zelf. De tekst wordt daarom in overeenstemming gebracht met de bepalingen van het structuurdecreet en het begeleidend bijzonder decreet.

Voor de hogescholen wordt één en ander verwezenlijkt via artikel IV.51.

§ 2. De convenantsgelden kunnen niet beschouwd worden als werkingsuitkeringen in de zin van het Universiteitendecreet, omdat de toekenning ervan afhankelijk is van een externe selectie en beoordeling. Daarom ligt het meer voor de hand om deze middelen te boeken in de afdeling ‘Onderzoeksfondsen en wetenschappelijke dienstverlening’, subafdeling ‘Andere Onderzoeksfondsen’.

De bestedingsscoop van de aanvullende middelen werd door artikel 130ter van het structuurdecreet

beperkt tot projecten van vernieuwing en flexibilisering in het algemeen. Door voorliggende wijziging wordt deze scope uitgebreid tot projecten van vernieuwing en van rationalisatie van het aanbod van opleidingen en afstudeerrichtingen in het kader van samenwerkingsverbanden met andere universiteiten en met hogescholen.

Artikel IV.71

Bij het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV werden er twee paragrafen 5 toegevoegd aan artikel 140ter, dat al een § 5 omvat (ingevoegd bij decreet van 5 juli 2002).

Om die reden wordt één en ander hernummerd.

Artikel IV.72

Bij de wijziging van het artikel 161 van het Universiteitendecreet bij het decreet van 4 april 2003 is de bepaling dat de regering het boekhoudschema vastlegt, ten onrechte weggevallen.

Artikel IV.73

Bij het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV werd er een paragraaf 9 toegevoegd aan artikel 169quater van het Universiteitendecreet. Artikel 169quater bevatte evenwel reeds een § 9 en een § 10. Deze werden toegevoegd bij decreet van 20 april 2001.

Om die reden wordt één en ander hernummerd.

Artikel IV.74

Artikel 182, zesde lid van het Universiteitendecreet heeft tot doel een rechtsgrond te creëren voor de vaststelling van de wedden van de deeltijdse leden van het onderwijzend personeel van het RUCA en de RUG die tevens lid waren van het vastbenoemd wetenschappelijk personeel, en dit vanaf de datum van de inwerkingtreding van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap tot op de datum van hun effectieve rangschikking in het zelfstandig academisch personeel.

In de huidige formulering verwijst artikel 182, zesde lid daartoe naar het bepaalde in artikel 181, eerste en tweede lid. Het Rekenhof merkte op dat de rechtsgrond maar effectief gerealiseerd wordt indien er ook naar het derde en vierde lid van dat artikel verwezen wordt.

Deze leemte wordt bij deze wijziging weggewerkt om zo volledige rechtszekerheid te scheppen voor de betrokken personeelsleden.

Artikel IV.75

Artikel 86 van het decreet van 22 december 1993 houdende bepaling tot begeleiding van de begroting 1994 stelt dat als de Vlaamse regering geen nieuwe regeling invoert met ingang van 1 januari 1993, de wedden, toelagen en vergoedingen van het personeel van de Vlaamse regering waarnaar wordt verwezen in wet, decreet, besluit of contract geacht worden te verwijzen naar de bedragen op 31 december 1992.

Het Rekenhof meent dat door het ontbreken van een nieuwe regeling door de Vlaamse regering, er van 1 januari 1993 tot 1 januari 2000 geen rechtsgrond is voor de eindejaarstoelage van het administratief en technisch personeel die toegekend is op grond van artikel 2, § 1 van het besluit van de Vlaamse regering van 27 februari 1992 houdende vaststelling van de loopbaanstructuur en van het bezoldigingsstatuut van het administratief en technisch personeel van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Eenzelfde opmerking kan ook gemaakt worden ten aanzien van de verwijzing die in artikel 104 van het Universiteitendecreet voor het academisch personeel opgenomen is.

Om de rechtszekerheid van de betrokken personeelsleden niet in het gedrang te brengen, wordt in het Universiteitendecreet uitdrukkelijk opgenomen dat de bedragen vermeld in artikel 104 van het decreet en in artikel 2, § 1 van het besluit van 27 februari 1992 verwijzen naar de op het moment van de toekenning van kracht zijnde bedragen vastgelegd in het Vlaams Personeelsstatuut.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen aan het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening

Artikel IV.76

Op grond van artikel 80 van het Universiteitendecreet hebben de leden van het zelfstandig academisch personeel van een universiteit die ingezet worden in een instelling voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening recht op de terugbetaling van reis- en verblijfskosten.

Het toevoegen van een lid aan artikel 14, 2° van het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, maakt het voor de instellingen mogelijk deze personeelsleden ook te honoreren met een persoonlijke vergoeding voor de activiteiten beschreven in artikel 14, 2° van het decreet van 18 mei 1999. Op deze manier kan een stimulans uitgaan naar de personeelsleden van de universiteiten om opdrachten te vervullen aan de instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en wordt de uitwisseling van expertise bevorderd, waardoor de concurrentiële positie van de instellingen wordt versterkt.

Artikel IV.77

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van titel IV.

De retroactieve bepalingen van deze titel betreffen technische correcties, wijzigingen, aanvullingen of verduidelijkingen die uitwerking hebben met ingang van de datum waarop de oorspronkelijke bepalingen van kracht werden. De aanpassingen zijn nodig voor de goede uitvoering van de oorspronkelijke bepalingen. Een aantal bepalingen zijn nodig voor het goede verloop van huidig academiejaar en hebben aldus uitwerking m.i.v. het academiejaar 2003-2004. De terugwerking leidt in geen enkel

geval tot ongewettigde discriminatie en is verzoenbaar met de eisen van de rechtsbedeling : in geen enkel geval heeft de terugwerking tot gevolg dat de afloop van hangende gerechtelijke procedures in een bepaalde zin beïnvloed zouden worden.

TITEL IV

Wijzigingen aan het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen

Artikel IV.78

Artikel 9 van het Dienstverleningsdecreet stelt dat spin-off bedrijven o.m. gericht zijn op de “industriële valorisatie van de wetenschappelijke kennis, resultaten van wetenschappelijk of projectmatig wetenschappelijk onderzoek, technologie of administratieve of logistieke innovaties van de universiteit of hogeschool”.

De term “industriële valorisatie” sluit niet meer aan op de realiteit ; er worden bvb. ook informatietoepassingen ontwikkeld voor de dienstverlenende sector etc.

Om die reden wordt voortaan gesproken van “economische valorisatie”.

Artikel IV.79

Dit artikel is de tegenhanger van artikel 113 van het structuurdecreet van 4 april 2003, waarin bepaald wordt dat het Dienstverleningsdecreet niet van toepassing is op de relaties tussen de universiteiten en hogescholen enerzijds en de associaties anderzijds.

Artikel IV.80

1. Artikel 20, § 1 van het Dienstverleningsdecreet stelt thans :

“§ 1. Onverminderd de bepalingen in hoofdstuk II van dit decreet kan een universiteit of hogeschool slechts deelnemen – hetzij als rechtspersoon zelf,

hetzij via uitdrukkelijk door haar aangewezen personen of organen – in de oprichting of de werking van een V.Z.W., van een internationale vereniging met wetenschappelijk doel of van een instelling van openbaar nut op grond van een formele beslissing van het universiteits- of hogeschoolbestuur”.

De frase “hetzij via uitdrukkelijk door haar aangewezen personen of organen” wordt weggelaten.

Enerzijds is er de juridische logica dat een instelling die participeert aan een andere rechtspersoon steeds in die andere rechtspersoon vertegenwoordigd wordt door uitdrukkelijk aangewezen personen.

Anderzijds wijst de decreetgever ook op het volgende. Het gebeurt vaak dat aan een universiteit of hogeschool gevraagd wordt om iemand aan te duiden om deel te nemen aan werkzaamheden van een vereniging die wetenschappers samenbrengt om bvb. belangen van de wetenschappers of van een wetenschappelijke discipline te bevorderen, om de wetenschappelijke ethiek te bewaken, om congressen en andere bijeenkomsten te organiseren, etc. Daarnaast worden wetenschappers ook dikwijls rechtstreeks aangesproken, zonder dat de instellingen op voorhand op de hoogte gesteld worden.

In die gevallen hebben de instellingen zelf geen beheers- of financiële banden met bedoelde verenigingen. Zij kunnen dus ook niet de verplichtingen die voortvloeien uit hoofdstuk III van het huidige Dienstverleningsdecreet (bvb. artikel 23) van deze verenigingen afdwingen. Om die reden ook wordt de toepassing van artikel 20 beperkt tot die verenigingen waarin de instellingen als rechtspersoon deelnemen ; t.a.v. die verenigingen kunnen zij dus de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk III als toetredings- of deelnemingsvoorwaarde stellen.

2. In artikel 20 wordt niet enkel meer verwezen naar VZW's, internationale verenigingen en instellingen van openbaar nut (niet zijnde deze bedoeld in Artikel 9 BWHI), doch ook naar de stichtingen die (i.p.v. de instellingen van openbaar nut) werden ingevoerd door de nieuwe VZW-wet.

Artikel IV.81

Dit artikel vervangt integraal artikel 21 van het Dienstverleningsdecreet.

§ 1 speelt in op de verwachting dat door het structuurdecreet universiteiten en de VZW's Sociale Voorzieningen van de hogescholen meer zullen gaan samenwerken. Deze samenwerking kan aldus gebeuren binnen een eigenstandige VZW.

§ 2 is een meer adequate formulering van de tekst van het bestaande artikel 21, tweede lid.

Artikel IV.82

Dit is een technische correctie.

Artikel IV.83

Deze wijzigingen zijn het logische gevolg van de wijzigingen aan de artikelen 20 en 21 van het Dienstverleningsdecreet.

Artikel IV.84

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van titel IV.

TITEL V

Wijzigingen van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs

Artikel IV.85

Door hun erkenning bij Koninklijk Besluit van 4 maart 1963 en 3 juni 1983 kunnen de faculteiten der protestantse godgeleerdheid in respectievelijk Brussel en Heverlee de titel van licentiaat en doctor in de godgeleerdheid uitreiken.

Deze situatie is bevestigd in de artikelen 54 en 55 van het structuurdecreet van 4 april 2003.

Deze instellingen reikten evenwel ook de graden van kandidaat en van geaggregeerde uit.

Deze praktijk moet geregulariseerd worden door een aanpassing van de wet van 11 september 1933.

De uitreiking van de graad van geaggregeerde sluit aan bij de tewerkstelling van een belangrijk deel van de afgestudeerden, met name in het onderwijs.

Artikel IV.86

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van Titel V.

De terugwerkende kracht van de bepalingen van deze titel is noodzakelijk voor de rechtszekerheid omtrent de aanstellingen in het onderwijs van leraars protestants godsdienstonderricht. In de oorspronkelijke versie van de wet van 11 september 1933 waren alleen de graden van licentiaat en doctor vermeld. Bij de aanstelling van de leraars voor het protestants godsdienstonderricht is gebleken dat sommigen een diploma hadden van kandidaat en/of geaggregeerde voor het protestants godsdienstonderwijs, uitgereikt door een erkende faculteit der protestantse godgeleerdheid. Dit diploma vormde de grondslag voor de aanstelling. Het is nodig voor de rechtszekerheid dat er een decretale grondslag is voor de verlening van deze graden en de uitreiking van deze diploma's. De terugwerkende kracht is aldus begunstigend of beschermend van aard en beïnvloedt op geen enkele wijze de afloop van hangende gerechtelijke procedures.

TITEL VI

WIJZIGING AAN HET DECREET VAN 14 FEBRUARI 2003 BETREFFENDE HET ONDERWIJS XIV

Artikel IV.87

De geldelijke overgangsmaatregelen t.b.v. de koks/ chef-koks /koks-onderrichter/ opsteller/ administratief adjunct 2de klasse/ administratief adjunct van de Hogere Zeevaartschool dienden in werking te treden op 1 januari 1996.

Artikel IV.88

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van titel VI.

TITEL VII

REGULARISATIE VAN DIPLOMA'S EN GRADEN

Artikel IV.89

Deze bepaling vormt een decretale rechtsgrond voor de diploma's en graden afgeleverd door de Evangelische Theologische Faculteit en de Universitaire Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid.

Artikel IV.90

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deel V. De terugwerkende kracht van deze titel vloeit voort uit dezelfde noodzaak als deze aangegeven in de toelichting bij artikel IV.86.

DEEL V. COÖRDINATIEMACHTIGING

Artikel V.1

1. De decreetgever stelt vast dat op vandaag een belangrijk corpus aan regelgeving inzake het hoger onderwijs bestaat.

De herstructurering van dit hoger onderwijs is aangevat met het decreet van 4 april 2003.

Voorliggend decreet wil deze herstructurering begeleiden a.h.v. bepalingen inzake studentenrechten, medezeggenschap, de mogelijke integratie van bepaalde voortgezette opleidingen binnen het HOKT-SP in de hogescholen en a.h.v. technische wijzigingsbepalingen.

Nieuwe “aanvullingsdecreten” en “aanbouwdecreten” zullen de herstructurering ook op andere vlakken, bvb. de flexibilisering van de studietrajecten, consequent doortrekken.

2. De decreetgever heeft zich gebogen over het voorstel van de Raad van State, afdeling Wetgeving, dd. 30 oktober 2003, met betrekking tot de opsplitsing van dit decreet in twee afzonderlijke decreten, waarbij één decreet geconstitueerd zou worden door de bepalingen van deel II.

De inhoudelijke samenhangigheid van de bepalingen van deel II kan niet worden ontkend. Evenwel moet worden opgemerkt dat de bepalingen inzake

het VOC meer raakvlakken heeft met de regeling van de rechtspositie van het personeel (daar deze bepalingen (een onderdeel van) de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs regelen), dan met de overige bepalingen van deel II, waarin de individuele en collectieve rechten van studenten worden geregeld.

De decreetgever wil zich ervoor hoeden dat ook de latere “aanvullingsdecreten” en “aanbouwdecreten” in inhoudelijk samenhangende deeltjes worden opgedeeld. Dergelijke techniek leidt dan wel tot inhoudelijk coherente onderdelen van de regelgeving, op zich beschouwd, maar heeft evenzeer voor gevolg dat de totaliteit van de regelgeving op het hoger onderwijs zeer divergent wordt. Ondermeer moet bij dergelijke techniek worden gevreesd voor een uiteenlopende terminologie. Tevens betekent een inhoudelijke verwantschap van bepaalde onderdelen van de regelgeving niet dat deze onderdelen steeds samen moeten worden gebracht. Om een voorbeeld te geven : er bestaan in het (hoger) onderwijs verschillende rechtsbeschermingstechnieken, zowel voor studenten (zie zeer zeker de thans uitgetekende Raad voor examenbetwistingen) als voor personeelsleden (bijvoorbeeld de tuchtcolleges in het Hogescholendecreet). Deze rechtsbeschermingstechnieken maken telkens het sluitstuk uit van een bepaalde rechtspositieregeling en worden best in één decreet met deze rechtspositieregeling opgenomen. De gebruiker is er immers bij gebaat wanneer hij bij een bepaald onderdeel van de rechtspositieregeling onmiddellijk de bijhorende rechtsbescherming terugvindt. Eén en ander betekent dat deze rechtsbeschermingstechnieken voor personeel en studenten, hoe inhoudelijk verwant ook, niet in één decreet dienen te worden ondergebracht.

De decreetgever heeft uiteraard oog voor de stelling van de Raad van State dat decretale bepalingen een voldoende duidelijk verband met elkaar moeten vertonen. De decreetgever koppelt dit aan de bezorgdheid om decretale versnippering tegen te gaan en schrijft voor dat de regering werk dient te maken van een fundamentele coördinatie van de totale regelgeving op het hoger onderwijs.

De decreetgever heeft de thematieken van deze coördinaties reeds afgelijnd. Het gaat om duidelijk afgelijnde gehelen, die een voldoende kritische massa hebben.

De coördinaties hebben betrekking op :

– de structuur van het hoger onderwijs ;

- de opleidingen en leerwegen in het hoger onderwijs ;
- de financiering van het hoger onderwijs ;
- de rechtspositieregeling van het personeel van het hoger onderwijs ;
- de rechtspositieregeling van de student en de studentenparticipatie in het hoger onderwijs ;
- de bijzondere regelingen voor de gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs.

3. De gecoördineerde decreten worden ingeleid bij besluit van de Vlaamse regering. De gecoördineerde tekst zit als bijlage bij dat besluit.

De coördinatie kan in geen geval inhoudelijke wijzigingen aanbrengen in de te coördineren teksten. Als er op dat vlak twijfel zou kunnen rijzen over de draagwijdte van sommige bepalingen van de coördinatie, is het voor de rechtszekerheid aangeraden om de coördinatie ter bekrachtiging aan de decreetgever voor te leggen.

In de te coördineren teksten moet de terminologie eenvormig worden gemaakt. Eventueel moeten interne verwijzingen worden aangepast.

Tijdelijke bepalingen worden over het algemeen niet in een coördinatie opgenomen. Overgangs- en opheffingsbepalingen worden alleen maar opgenomen als ze nog van kracht zijn of nog uitwerking hebben. De inwerkingtredingsbepalingen van de te coördineren teksten worden altijd overgenomen.

Als de teksten eenmaal zijn gecoördineerd, wordt zowel het ontwerp van besluit als het ontwerp van coördinatie voor advies aan de Raad van State, afdeling Wetgeving toegezonden.

4. Bij ieder artikel van de coördinatie wordt een voetnoot geplaatst.

Uit die voetnoten moet blijken waar de oorspronkelijke bepalingen te vinden zijn. Daartoe vermelden de voetnoten respectievelijk :

- de datum van de oorspronkelijke regeling ;
- de bepalingen waarop het artikel van de coördinatie teruggaat ;
- de wijzigingen die de bepalingen inmiddels hebben ondergaan en die nog van kracht zijn ;

- de wijzigingen die de coördinatie aanbrengt.

Op de gecoördineerde tekst volgt een bijlage waarin de tekst van de niet opgenomen bepalingen te vinden is.

De coördinatie zal ook een inhoudsopgave en een concordantietabel omvatten.

5. Eenmaal de coördinaties klaar zijn, worden latere wijzigingen niet in de oorspronkelijke tekst, maar in de gecoördineerde tekst aangebracht.

Artikel V.2

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deel V.

De minister-president van de Vlaamse regering,

BART SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs
en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse regering en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

DEEL I

ALGEMENE BEPALING

Artikel I.1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid. De bepalingen van artikel IV.15 regelen tevens een gewestaangelegenheid.

DEEL II

AUTONOME BEPALINGEN

TITEL I

TOEPASSINGSGEBIED EN DEFINITIES

Artikel II.1

De bepalingen van dit deel zijn van toepassing op de associaties en de instellingen, met uitzondering van de bepalingen van Titel II, die slechts van toepassing zijn op de instellingen.

Artikel II.2

Voor de toepassing van dit deel wordt verstaan onder :

1° afgevaardigde : een behoorlijk gemachtigde vertegenwoordiger ;

- 2° associatie : de vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in Titel I, Hoofdstuk VI van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 3° bestuur : elk bestuursorgaan van een associatie, respectievelijk een instelling dat krachtens een wettelijke of decretale bepaling of de statuten is aangewezen om uitvoerbare beslissingen te nemen in de in dit decreet bedoelde aangelegenheden ;
- 4° examenbeslissing : elke beslissing die een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meerdere opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel ;
- 5° examentuchtbeslissing : elke sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten ;
- 6° Hogescholendecreet : het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 7° instelling : een universiteit of een hogeschool ;
- 8° onderhandelen : het gezamenlijk vergaderen met het oog op het afsluiten van een overeenkomst, geformaliseerd in een protocol ;
- 9° onderwijs- en examenregeling : de regeling bedoeld in Titel I, Hoofdstuk III, Afdeling 5 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 10° overleggen : het gemeenschappelijk vergaderen met het oog op het uitbrengen van een gemotiveerd advies ;
- 11° partners bij een associatie : de in artikel 97 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen bedoelde leden van de associatie ;
- 12° personeel : a) het academisch personeel bedoeld in hoofdstuk IV van het Universiteitendecreet, b) het onderwijzend personeel bedoeld in titel III, hoofdstuk II van het Hogescholendecreet, c) de wetenschappelijke medewerkers en de bursalen werkzaam binnen een instelling, ongeacht de aard van de tewerkstelling of de herkomst van de bezoldiging en d) de beleidsondersteunende en technische personeelsleden van een instelling, ongeacht de aard van de tewerkstelling of de herkomst van de bezoldiging ;
- 13° raadsman : een advocaat of een deskundige ;
- 14° erkende vakorganisatie : personeelsvereniging die aangesloten is bij een in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen vertegenwoordigde syndicale organisatie en een werking ontplooit naar het hoger onderwijs ;
- 15° student : de persoon ingeschreven in een instelling ;
- 16° Universiteitendecreet : het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 17° volstreekte meerderheid van stemmen : het feit dat het aantal voorstemmen het aantal tegenstemmen overtreft.

TITEL II

DE RECHTSPOSITIE VAN DE STUDENT

HOOFDSTUK 1

Aard van de rechtspositie

Artikel II.3.

§ 1. Het bestuur en de student sluiten door de inschrijving een toetredingsovereenkomst.

§ 2. Het bestuur bepaalt en wijzigt de algemene voorwaarden van de overeenkomst, met inachtnaam van de participatierechten van de studentenraad, zoals bedoeld in artikel II.30. De algemene voorwaarden die overeenkomstig de bepalingen van artikel 79bis van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het onderwijs in Vlaanderen deel uitmaken van het diplomacontract, het attestcontract of het examencontract worden niet gewijzigd voor wat betreft de periode waarop de inschrijving betrekking heeft.

Deze algemene voorwaarden worden vastgelegd in :

1° de onderwijs- en examenregeling ;

2° de rechtspositieregeling van de student, waarin ten minste worden opgenomen :

de wederzijdse rechten en plichten van het bestuur en de student en de gevolgen van de niet-naleving daarvan,

de wegwijsinformatie bedoeld in artikel 29, § 1 van het decreet van ... betreffende de openbaarheid van bestuur.

Artikel II.4

De examencommissie treedt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur op als openbare dienst, die in een reglementaire verhouding staat tot de student.

HOOFDSTUK 2

Algemene beginselen

AFDELING 1

Algemeen

Artikel II.5

Het bestuur waarborgt ten aanzien van de studenten de beginselen die in dit hoofdstuk worden vastgelegd.

AFDELING 2

Gelijkheidsbeginsel

Artikel II.6

De studenten worden gelijk behandeld. Het bestuur beschikt desalniettemin over de mogelijkheid om maatregelen van positieve discriminatie te nemen of te handhaven om de volledige gelijkheid in de praktijk te waarborgen.

AFDELING 3

Openbaarheid

Artikel II.7

Het bestuur treedt ten aanzien van de studenten op als bestuursinstantie voor wat betreft de toepassing van het decreet van ... betreffende de openbaarheid van bestuur.

AFDELING 4

Onpartijdigheid

Artikel II.8

De studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid.

Het bestuur voorkomt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming beïnvloeden.

AFDELING 5

Rechten van verdediging

Artikel II.9

Het bestuur stelt een ombudsman aan die onder de voorwaarden bepaald in de onderwijs- en examenregeling optreedt als bemiddelaar bij geschillen tussen een student en één of meerdere personeelsleden.

De geschillen houden verband met :

- 1° de toepassing van de onderwijs- en examenregeling en/of de rechtspositieregeling van de student ;
- 2° als onbillijk ervaren handelingen en toestanden.

Artikel II.10

Een student heeft bij een tuchtprocedure het recht op :

- 1° de mededeling van de aard van de jegens hem overwogen maatregelen en van de gronden waarop deze zijn gebaseerd ;
- 2° inzage in het volledige dossier ;
- 3° een redelijke termijn om een mondeling of schriftelijk verweer voor te bereiden en naar voor te brengen ;
- 4° bijstand door een raadsman.

AFDELING 6

Motivering

Artikel II.11

Uitvoerbare beslissingen met individuele strekking vermelden in de akte de juridische en feitelijke overwegingen waarop zij zijn gegrond. Deze motivering moet afdoende zijn.

HOOFDSTUK 3

Rechtsbescherming bij examenbeslissingen

AFDELING 1

Materiële vergissingen

Artikel II.12

De onderwijs- en examenregeling bepaalt de wijze waarop examenbeslissingen worden herzien, wanneer deze zijn aangetast door materiële vergissingen die worden vastgesteld binnen een vervaltijd van tien kalenderdagen na de datum van deliberatie.

AFDELING 2

Onregelmatigheden

ONDERAFDELING 1

Intern beroep

Artikel II.13

De student die oordeelt dat een ongunstige examenbeslissing of een examentuchtbeslissing aangetast is door een schending van het recht, heeft toegang tot een interne beroepsprocedure, waarvan de vormen zijn vastgelegd in de onderwijs- en examenregeling.

De student stelt een verzoek tot heroverweging van de examen(tucht)beslissing in binnen een vervalttermijn van vijf kalenderdagen, die ingaat op :

- 1° in het geval van een examenbeslissing : de dag na deze van de proclamatie ;
- 2° in het geval van een examentuchtbeslissing : de dag na deze waarop de student kennis heeft genomen van de genomen beslissing.

Artikel II.14

De interne beroepsprocedure leidt tot :

- 1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan ;
- 2° een beslissing van de examencommissie, genomen in bijzondere zitting, die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, of herziet. De examencommissie, bijeen in bijzondere zitting, beraadslaagt geldig indien ten minste de helft van de stemgerechtigde leden aanwezig is, behoudens gevallen van overmacht.

De in het eerste lid bedoelde beslissingen worden aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van vijftien kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld.

ONDERAFDELING 2

De Raad voor examenbetwistingen

SECTIE 1

Algemeen

Artikel II.15

Er wordt een Raad voor examenbetwistingen, verder “de Raad” genoemd, opgericht bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen examen(tucht)beslissingen, na uitputting van de in onderafdeling 1 bedoelde interne beroepsprocedure.

Artikel II.16

De beroepen bij de Raad worden ingesteld door studenten, binnen een vervalt termijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisname van de in artikel II.14, eerste lid bedoelde beslissing, of, in voorkomend geval, na het verstrijken van de in artikel II.14, tweede lid bedoelde termijn.

De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

SECTIE 2

Samenstelling

Artikel II.17

§ 1. De Raad is samengesteld uit volgende leden :

- 1° een werkend en een plaatsvervangend voorzitter ;
- 2° twee werkende en twee plaatsvervangende bijzitters.

§ 2. De voorzitter is een jurist met grondige kennis van het hoger onderwijs.

De bijzitters zijn op het ogenblik van hun benoeming ten minste vijf jaar belast met een opdracht als lid van het academisch of onderwijzend personeel van een instelling.

§ 3. De hoedanigheid van lid van de Raad is onverenigbaar met de uitoefening van een bij verkiezing verleend openbaar mandaat en met een bezoldigde openbare functie of openbaar ambt van politieke aard.

§ 4. De leden worden benoemd door de Vlaamse regering. Hun mandaat heeft een duur van zes jaar. Het is hernieuwbaar.

De leden kunnen op ieder moment ontslag nemen. Zij kunnen slechts worden ontslagen in geval van grove nalatigheid of kennelijk wangedrag.

Totdat in hun vervanging is voorzien, blijven de leden hun functie uitoefenen bij :

- 1° het aflopen van hun mandaat ;
- 2° zelf genomen ontslag.

Artikel II.18

De Vlaamse regering stelt onder de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de secretaris van de Raad aan.

SECTIE 3

Bevoegdheid

Artikel II.19

§ 1. De Raad beoordeelt of examenbeslissingen in overeenstemming zijn met :

- 1° de decretale en reglementaire bepalingen en de onderwijs- en examenregeling ;
- 2° de algemene administratieve beginselen.

De Raad stelt zijn appreciatie betreffende de waarde van een kandidaat niet in de plaats van die van de examencommissie.

§ 2. De Raad oordeelt of een examentuchtbeslissing regelmatig en in redelijkheid is genomen.

Artikel II.20

De behandeling van het verzoekschrift door de Raad leidt tot :

- 1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid en/of ongegrondheid ervan, of
- 2° de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen examenbeslissing, in welk geval de Raad de nodige voorlopige en herstelmaatregelen kan bevelen.

SECTIE 4

Procedureregelen

Artikel II.21

De Raad wordt door het bestuur onverwijld in het bezit gesteld van de stukken en inlichtingen op grond waarvan de bestreden beslissing is genomen.

Artikel II.22

De leden van de Raad kunnen worden gewraakt om de redenen die luidens de artikelen 828 en 829, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek tot wraking aanleiding geven.

Artikel II.23

§ 1. De procedure geschiedt op tegenspraak.

De partijen kunnen zich laten bijstaan door een raadsman.

§ 2. Bij regelmatige oproeping belet de afwezigheid van de partijen of één ervan de geldigheid van een zitting niet.

Artikel II.24

De zittingen van de Raad zijn openbaar, behoudens indien de voorzitter, al dan niet op verzoek van de student of het bestuur, oordeelt dat gewichtige redenen aanwezig zijn die zich tegen de openbaarheid van de hoorzitting verzetten.

De Raad beraadslaagt en beslist achter gesloten deuren over zijn uitspraken.

De uitspraken van de Raad zijn openbaar.

Artikel II.25

De uitspraak van de Raad wordt uitgebracht binnen een ordetermin van vijftien kalenderdagen, die ingaat de dag na die waarop het beroep is ingesteld.

Artikel II.26

De nadere regelen van het procedureverloop worden bepaald door de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK 4

Stage

Artikel II.27

De Vlaamse regering ontwikkelt vóór de aanvang van het academiejaar 2005-2006 een code houdende de bepaling van de wederzijdse aanspraken tussen stagedoende studenten, instellingen en stageplaatsen en legt deze ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

HOOFDSTUK 5

Inwerkingtreding

Artikel II.28

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

1° hoofdstuk 1 en 2 treden in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005 ;

2° hoofdstuk 3 treedt in werking op 1 januari 2005 ;

3° hoofdstuk 4 treedt in werking op de dag van publicatie van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

TITEL III

Participatie inzake onderwijsaangelegenheden

HOOFDSTUK 1

Algemene bespreking

Artikel II.29

§ 1. Het bestuur bespreekt de algemene organisatie en werking van de associatie, respectievelijk de instelling ten minste één maal per academiejaar met afgevaardigden van :

1° voor zover er geen stemgerechtigde personeelsleden zetelen in het bestuur : verkozen of aangeduide personeelsleden die zetelen in een orgaan van de associatie, respectievelijk de instelling, en

2° de studentenraad.

De bespreking vindt plaats in de schoot van een bestaand orgaan of binnen een specifiek daartoe bijeengeroepen forum.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid wordt onder algemene organisatie en werking ten minste verstaan :

1° het strategisch beleid, zijnde :

- a) de uitbreiding, inkrimping of beëindiging van de werkzaamheden van de associatie, de instelling, of een belangrijk onderdeel daarvan ;
- b) het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere instellingen of organisaties, het overdragen van bevoegdheden aan andere instellingen of organisaties, of het organiseren van vormen van dienstgewijze decentralisatie ;
- c) de programmatie van opleidingen ;

2° het algemeen onderwijskundig beleid, inzonderheid de planning van onderwijsvernieuwing en onderwijsverbetering ;

3° het onderzoeksbeleid en de plannen tot verwezenlijking van dit beleid ;

4° het internationaliseringsbeleid inzake onderwijs ;

5° het beleid met betrekking tot de verdeling en de besteding van de middelen.

HOOFDSTUK 2

De studentenraad

Afdeling 1

Oprichting

Artikel II.30

§ 1. Het bestuur ziet toe op de oprichting van één studentenraad op het niveau van de associatie, respectievelijk de instelling.

§ 2. De studentenraad op het niveau van de instelling kan beslissen dat participatiecommissies worden opgericht op het niveau van onderdelen van de instelling.

De samenstelling en de functioneringswijze van de participatiecommissies worden vastgelegd in het in artikel II.47 bedoelde participatiereglement.

AFDELING 2

Vorbereidende maatregelen

Artikel II.31

§ 1. De oprichting van een studentenraad wordt begeleid door een forum dat is samengesteld uit :

1° in de associaties : een gelijk aantal afgevaardigden van het bestuur en van de verkozen studenten die zetelen in organen van de partners bij de associatie ;

2° in de instellingen : een gelijk aantal afgevaardigden van het bestuur en van de bestaande studentenraad, of, bij gebreke daaraan, van de verkozen studenten die zetelen in een orgaan van de instelling.

§ 2. Bij wijze van overgangsmaatregel bepaalt het forum bij volstrekte meerderheid van stemmen de regelen bedoeld in artikel II.32, tweede lid, II.33, § 1, tweede lid en II.34.

§ 3. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in § 1 bedoelde afgevaardigden op de hoogte zijn van het organigram van de associatie, respectievelijk de instelling en de allocatie van bevoegdheden.

AFDELING 3

Samenstelling

Artikel II.32

De studentenraad bestaat uit leden, die worden verkozen door en onder de studenten behorende tot de associatie, respectievelijk de instelling.

De studentenraad bepaalt het aantal leden, dat ten minste acht bedraagt.

Artikel II.33

§ 1. De verkiezingen worden georganiseerd door het bestuur in samenspraak met de studentenraad. Zij zijn gespreid over meerdere dagen.

De studentenraad legt de nadere kiesprocedure vast en kan daarbij door middel van kieskringen waarborgen dat in zijn rangen studenten zijn vertegenwoordigd vanuit de verschillende partners bij de associatie, respectievelijk de onderscheiden onderverdelingen van de instelling.

§ 2. Indien minder dan 10 % van het totaal aantal studenten aan de verkiezing heeft deelgenomen, wordt de studentenraad op grond van de verkiezingsuitslag samengesteld, waarbij evenwel volgende bevoegdheden en prerogatieven worden opgeschort tot de volgende verkiezingen :

1° in de associaties en instellingen waarvan het bestuur stemgerechtigde afgevaardigden van de studentenraad bevat : het stemrecht van deze afgevaardigden. In voorkomend geval worden de afgevaardigden meegerekend bij de bepaling van het aanwezigheidsquorum, doch niet bij de bepaling van het stemmen-aantal ;

2° in de overige associaties en instellingen : de bepalingen van afdeling 4, onderafdeling 4 en onderafdeling 5 en de bepalingen van artikel II.44.

Het bestuur bepaalt voor de toepassing van het eerste lid de wijze en het tijdstip waarop het aantal studenten wordt berekend.

Artikel II.34

De studentenraad bepaalt de duur van het mandaat van de verkozen leden en, desgevallend, de wijze waarop de studentenraad periodiek geheel of gedeeltelijk opnieuw wordt samengesteld.

De studentenraad kan de hoedanigheden bepalen waarmee het lidmaatschap van de studentenraad onverenigbaar is.

AFDELING 4

Bevoegdheden en prerogatieven

ONDERAFDELING

Algemene beginselen

Artikel II.35

De bevoegdheden en prerogatieven bedoeld in deze afdeling kunnen in voorkomend geval worden uitgeoefend door de in artikel II.30, § 2 bedoelde participatiecommissies, voor wat betreft aangelegenheden die zich situeren op het niveau van het betrokken onderdeel van de instelling.

Artikel II.36

De bevoegdheden en prerogatieven bedoeld in onderafdeling 4 en onderafdeling 5 worden niet uitgeoefend ten aanzien van het bestuur waarvan ten minste 10% van de leden bestaat uit stemgerechtigde studenten.

ONDERAFDELING 2

Belangenverdediging en informatieplicht

Artikel II.37

De studentenraad verdedigt de belangen van de studenten en heeft ten behoeve van alle studenten een informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

ONDERAFDELING 3

Adviesrecht

Artikel II.38

De studentenraad kan uit eigen beweging een schriftelijk advies uitbrengen over alle aangelegenheden die studenten aanbelangen.

Het bestuur brengt na ontvangst van een advies omtrent in artikel II.39 en/of II.41 bedoelde aangelegenheden een met redenen omklede schriftelijke reactie uit in de vorm van een voorstel.

ONDERAFDELING 4

Beraadslaging

Artikel II.39

Het bestuur beraadslaagt met de studentenraad over de vastlegging van elk ontwerp van reglementaire bepaling inzake :

- 1° het vaststellen van de rechtspositieregeling van de student en van de onderwijs- en examenregeling ;
- 2° de vaststelling en de besteding van de inschrijvingsgelden ;
- 3° de uitwerking van initiatieven inzake studentenbegeleiding ;
- 4° het vaststellen van de regelen inzake internationale studentenmobiliteit ;
- 5° het bepalen van de organisatie van het academiejaar, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling.

Artikel II.40

§ 1. De beraadslaging gebeurt rechtstreeks tussen bestuur en studentenraad, dan wel in de schoot van een orgaan waarin naast afgevaardigden van de studentenraad andere onderwijs- en/of onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd.

§ 2. De beraadslaging leidt tot een akkoord of niet-akkoord tussen het bestuur en de studentenraad of hun afgevaardigden.

Een akkoord wordt uitgevoerd door het bestuur.

In geval van niet-akkoord neemt het bestuur een eindbeslissing.

ONDERAFDELING 5

Raadpleging

Artikel II.41

Het bestuur raadpleegt de studentenraad over elk ontwerp van reglementaire bepaling inzake :

- 1° het algemeen beleid inzake interne kwaliteitszorg ;
- 2° het vaststellen van de gedragscode inzake taalregeling, bedoeld in artikel 91, § 5 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 3° het vaststellen van de regelen inzake de evaluatie van de onderwijsactiviteiten van het academisch, respectievelijk het onderwijzend personeel.

De studentenraad bij een universiteit wordt bijkomend geraadpleegd over elk ontwerp van reglementaire bepaling inzake sociale toelagen.

Artikel II.42

§ 1. De raadpleging gebeurt rechtstreeks, dan wel in de schoot van een orgaan waarin naast afgevaardigden van de studentenraad andere onderwijs- en/of onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd.

§ 2. De conclusies van de raadpleging worden neergelegd in een met redenen omkleed advies.

Het bestuur kan slechts op gemotiveerde wijze afwijken van het advies van de studentenraad. Deze motivering wordt binnen een termijn van dertig kalenderdagen meegedeeld aan de studentenraad.

ONDERAFDELING 6

Afvaardiging in het bestuur

Artikel II.43

In associaties en instellingen waarvan het bestuur stemgerechtigde studenten omvat, worden deze studenten verkozen door en onder de leden van de studentenraad, onverminderd :

- 1° de bepalingen van artikel 6, derde lid van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum ;
- 2° de bepalingen van artikel 10 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.
- 3° de bepalingen van artikel 267, 3° van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 4° de bepalingen van artikel 61 duo decies, 3° van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen ;
- 5° de bepalingen van artikel 48, § 1 van het decreet van 9 juni 1998 betreffende de Hogere Zeevaartschool ;
- 6° de bepalingen van artikel 8, § 1, eerste lid, 4° van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen ;
- 7° de statuten van associaties en instellingen die de aanduiding van studenten in een bepaald bestuur op andersoortige wijze regelen, voor zover deze aanduiding gebeurt vanuit een ander bestuur dat wel door de studentenraad verkozen leden omvat.

Artikel II.44

Indien een bestuur dat bevoegd is om uitvoerbare beslissingen te nemen met betrekking tot de in artikel II.39 en/of II.41 bedoelde aangelegenheden, geen stemgerechtigde studenten omvat, heeft de studentenraad het recht om ten minste één lid met raadgevende stem af te vaardigen naar dit bestuur.

De afgevaardigde van de studentenraad wordt uitgenodigd op de vergaderingen van het bestuur en wordt in het bezit gesteld van alle stukken.

AFDELING 5

Werking

ONDERAFDELING 1

Interne 3werking

Artikel II.45

De studentenraad duidt een voorzitter aan.

De voorzitter kan buiten de leden van de studentenraad worden aangeduid, in welk geval hij niet stemgerechtigd is.

Artikel II.46

De studentenraad beslist slechts geldig indien de meerderheid van de leden aanwezig is.

De nadere werking van de studentenraad wordt geregeld in een werkingsreglement, dat wordt vastgelegd bij volstreekte meerderheid van stemmen.

ONDERAFDELING 2

Relaties met het bestuur

Artikel II.47

Het bestuur en de studentenraad nemen een participatiereglement aan op grond van een volstreekte meerderheid van stemmen binnen het bestuur, enerzijds, en de studentenraad, anderzijds.

Het participatiereglement kan opgenomen worden in de onderwijs- en examenregeling.

Artikel II.48

Het participatiereglement omvat :

- 1° de procedureregels die bij het uitoefenen van de participatierechten van de studentenraad in acht moeten worden genomen ;
- 2° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van deze titel of over de interpretatie van een bepaling van het participatiereglement door middel van vormen van arbitrage of bemiddeling worden beslecht ;
- 3° desgevallend de in artikel II.30, § 2, tweede lid bedoelde regelen.

Het participatiereglement kan aan de studentenraad bijkomende bevoegdheden toekennen.

AFDELING 6

Ondersteuning

Artikel II.49

Het bestuur kent aan de studentenraad de nodige infrastructurele, financiële en/of administratieve ondersteuning toe. De studentenraad dient daartoe een werkplan in.

Artikel II.50

Het bestuur legt de nodige faciliteiten voor de studentenaafgevaardigden vast.

Deze faciliteiten betreffen ten minste de wijze waarop in functie van de werking van de studentenraad onderwijsactiviteiten en examens op flexibele wijze kunnen worden gepland en afgeweken kan worden van de verplichte aanwezigheid voor bepaalde opleidingsonderdelen.

HOOFDSTUK 3

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

ONDERAFDELING 1

Wijzigingen aan de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum

Artikel II.51

In artikel 5, zesde lid van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum worden de woorden “de algemene vergadering van studenten” vervangen door de woorden “de studentenraad”.

Artikel II.52

In artikel 11, § 6 van dezelfde wet wordt de eerste zin vervangen door wat volgt :

“Ieder aanwezig lid kan één stem uitbrengen, onverminderd de bepalingen van artikel II.32, § 2 van het decreet van ... betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.”.

ONDERAFDELING 2

Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel II.53

Artikel 258, § 1, 2° van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“2° drie studenten verkozen door en onder de leden van de studentenraad. Bij de uitoefening van de bevoegdheden van de afgevaardigden van de studenten wordt rekening gehouden met de bepalingen van artikel II.32, § 2, 1° van het decreet van ... betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;”.

Artikel II.54

Artikel 258bis, 2° van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“2° drie studenten verkozen door en onder de leden van de studentenraad. Bij de uitoefening van de bevoegdheden van de afgevaardigden van de studenten wordt rekening gehouden met de bepalingen van artikel II.32, § 2, 1° van het decreet van ... betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;”.

ONDERAFDELING 3

Wijzigingen aan het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen

Artikel II.55

In artikel 8 van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen wordt het eerste streepje vervangen door wat volgt :

“- studentenkoepelvereniging : overkoepelt ten minste studentenraden van tien instellingen en van twee associaties ;”.

Onderafdeling 4. Wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen.

Artikel II.56

Aan artikel 7 van het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1, 8° wordt vervangen door wat volgt :

“8° drie studenten, verkozen door en onder de leden van de studentenraad ;” ;

2° § 2, tweede lid, wordt vervangen door wat volgt :

“De studenten worden, na verkiezing door de studentenraad, aangewezen voor een periode van twee jaar. Die periode is slechts éénmaal hernieuwbaar, tenzij na een onderbreking van twee jaar.”.

AFDELING 2

Opheffingsbepaling

Artikel II.57

Opgeheven worden :

1° Hoofdstuk III, Afdeling 15 van het Universiteitendecreet ;

2° Titel V, Hoofdstuk I, Afdeling 4 en Hoofdstuk III, Afdeling 2, Onderafdeling 3 van het Hogescholendecreet.

AFDELING 3

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel II.58

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

1° hoofdstuk 1 treedt in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005 ;

2° wat betreft hoofdstuk 2 :

- a) de associaties, evenals de instellingen waaraan gedurende het academiejaar 2002-2003 geen studentenraad was verbonden, zijn onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 2 met ingang van het academiejaar 2004-2005. Artikel II.30 treedt ten aanzien van deze instellingen in werking op 1 januari 2004,
- b) de instellingen, andere dan deze bedoeld onder a), zijn onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 2 met ingang van het academiejaar 2005-2006. Artikel II.30 treedt ten aanzien van deze instellingen in werking op 1 januari 2005 ;

3° wat betreft hoofdstuk 3 :

- a) artikel II.55 treedt in werking op 1 januari 2003,
- b) artikel II.51, II.52, II.53, II.54, II.56 en II.57 treden in werking met ingang van :
 - het academiejaar 2004-2005, in het geval bedoeld onder 2°, a),
 - het academiejaar 2005-2006, in het geval bedoeld onder 2°, b).

TITEL IV

Het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs

HOOFDSTUK 1

Oprichting en samenstelling

Artikel II.59

§ 1. De Vlaamse regering richt voor het hoger onderwijs een Vlaams Onderhandelingscomité op, dat is samengesteld uit twee subcomités :

1° een subcomité “Sectorale programmatie”, bestaande uit :

a) een kamer “Personeelsleden”, omvattende :

- een delegatie die de Vlaamse regering vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, die optreedt als voorzitter, of zijn behoorlijk gemachtigde afgevaardigde(n),
- een delegatie die het personeel vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden van de erkende vakorganisaties,

b) een kamer “Besturen”, omvattende :

- een delegatie die de Vlaamse regering vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, die optreedt als voorzitter, of zijn behoorlijk gemachtigde afgevaardigde(n),
- een delegatie die de besturen vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden, aangeduid overeenkomstig de bepalingen van artikel 7, § 2 van het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking en van artikel 7, § 2 van het decreet betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad ;

2° een subcomité “Regelgeving”, omvattende :

- a) een delegatie die de Vlaamse regering vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, die optreedt als voorzitter, of zijn behoorlijk gemachtigde afgevaardigde(n),
- b) een delegatie die het personeel vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden van de erkende vakorganisaties ;
- c) een delegatie die de besturen vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden, aangeduid overeenkomstig de bepalingen van artikel 7, § 2 van het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking en van artikel 7, § 2 van het decreet van 28 augustus 1998 betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad.

§ 2. De bepalingen van § 1 worden geïnterpreteerd in die zin dat geen afbreuk wordt gedaan aan :

1° de bevoegdheden van het Gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten inzake :

- a) de algemene collectieve overeenkomsten die overeenstemmen met de zogeheten akkoorden inzake sociale programmatie bedoeld in artikel 3, § 1, eerste lid, 3° van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel,
 - b) de minimale rechten inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 9bis, § 1, 1° en 2°, 1) van voormelde wet van 19 december 1974,
 - c) de wetswijzigingen en reglementaire wijzigingen bedoeld in artikel 3, § 1, zevende lid van voormelde wet van 19 december 1974 ;
- 2° voor zover van toepassing : de bepalingen van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.

HOOFDSTUK 2

Bevoegdheid

AFDELING 1

Bevoegdheid inzake sectorale programmatie

Artikel II.60

Het Vlaams Onderhandelingscomité, subcomité “Sectorale programmatie” behandelt bij uitsluiting van enig ander orgaan de sectorale programmatie van :

1° maatregelen op het niveau “Vlaamse Gemeenschap”, zijnde :

- a) de grondregelen van de rechtspositieregeling van het personeel die bij dan wel krachtens decreet worden vastgelegd. Deze regelen betreffen de wezenskenmerken van :
 - de administratieve rechtspositieregeling,
 - de geldelijke rechtspositieregeling,
 - de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs,
- b) onderwijsorganisatorische maatregelen met een rechtstreeks effect op de arbeidsduur en/of de organisatie van het werk. De maatregelen worden onderscheiden in :
 - het vastleggen van de beschikbare financiële ruimte,
 - de bepaling van de wijze van invulling daarvan ;

2° maatregelen op het niveau “associatie of instelling”, zijnde de regelen inzake administratieve en geldelijke rechtspositieregeling en collectieve arbeidsverhoudingen die op het niveau van de associatie of de instelling kunnen worden uitgewerkt, doch waarvoor men een minimale gemeenschappelijke noemer wenst na te streven.

Artikel II.61

§ 1. Omtrent de in artikel II.60, 1°, a) en b), eerste streepje bedoelde aangelegenheden wordt :

1° onderhandeld binnen de kamer “Personeelsleden”, en

2° overlegd binnen de kamer “Besturen”.

De kamers kunnen bij consensus beslissen gezamenlijk te vergaderen.

§ 2. De onderhandelingen binnen de kamer “Personeelsleden” leiden tot een akkoordprotocol indien de afgevaardigden van de Vlaamse regering en de afgevaardigden van ten minste één erkende vakorganisatie zich akkoord verklaren. De Vlaamse regering verbindt zich in het protocol tot de omzetting van de overeengekomen beginselen in regelgeving.

Aan het protocol afgesloten binnen de kamer “Personeelsleden” wordt het gemotiveerd advies van de kamer “Besturen” toegevoegd.

Artikel II.62

Omtrent de in artikel II.60, 1°, b), tweede streepje en 2° bedoelde aangelegenheden wordt onderhandeld binnen een gezamenlijke vergadering van de kamer “Personeelsleden” en de kamer “Besturen”.

De onderhandelingen leiden tot een akkoordprotocol indien de afgevaardigden van de Vlaamse regering, de afgevaardigden van ten minste één erkende vakorganisatie en de afgevaardigden van de besturen zich akkoord verklaren. De Vlaamse regering verbindt zich in het protocol tot de omzetting van de overeengekomen beginselen in regelgeving.

Artikel II.63

In geval van twijfel omtrent de te volgen procedure, is de procedure bedoeld in artikel II.61 van toepassing.

AFDELING 2

Bevoegdheid inzake regelgeving

Artikel II.64

In het Vlaams Onderhandelingscomité, subcomité “Regelgeving” wordt bij uitsluiting van enig ander orgaan onderhandeld over de voorontwerpen van decreet en de ontwerpen van besluit met betrekking tot :

1° de grondregelen van de rechtspositieregeling van het personeel die bij dan wel krachtens decreet worden vastgelegd. Deze regelen betreffen de wezenskenmerken van :

a) de administratieve rechtspositieregeling,

b) de geldelijke rechtspositieregeling,

c) de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs ;

2° onderwijsorganisatorische maatregelen met een rechtstreeks effect op de arbeidsduur en/of de organisatie van het werk.

De onderhandelingen leiden tot een protocol waarin de standpunten van de respectieve afgevaardigden worden weergegeven.

AFDELING 3

Bemiddeling

Artikel II.65

§ 1. Het Vlaams Onderhandelingscomité kan bemiddelen bij elk geschil, elk conflict of elk dreigend conflict van collectieve aard dat zich in een associatie of instelling voordoet.

§ 2. Het Vlaams Onderhandelingscomité bepaalt binnen een termijn van 6 maanden, ingaande vanaf de in artikel II.72 bepaalde inwerkingstredingsdatum, de nadere regelen inzake de aanhangigmaking van een geschil of een dreigend geschil en de bemiddelingsprocedure, inzonderheid de aanstelling van een bemiddelaar. Bedoelde regelen worden bij wijze van louter bekrachtiging aangenomen door de Vlaamse regering.

Bij ontstentenis van de nadere regelen bedoeld in het eerste lid, wordt elk geschil, elk conflict of elk dreigend conflict van collectieve aard dat zich in een associatie of instelling voordoet, behandeld door het Vlaams Onderhandelingscomité.

HOOFDSTUK 3

Bijzondere bepalingen inzake de minimale gemeenschappelijke noemer

Artikel II.66

De onderhandelings- of overlegorganen op het niveau van de associatie of de instelling zijn ervan vrijgesteld om een voorstel aan de onderhandeling of aan het overleg te onderwerpen, voor zover de volgende voorwaarden vervuld zijn :

- 1° het voorstel betreft de toepassing van een minimale gemeenschappelijke noemer bedoeld in artikel II.60, 2° ;
- 2° de minimale gemeenschappelijke noemer maakt het voorwerp uit van een protocol van akkoord ;
- 3° het voorstel heeft tot doel de gemeenschappelijke noemer zonder wijzigingen of afwijkingen toe te passen.

HOOFDSTUK 4

Werking

Artikel II.67

De Vlaamse regering wijst onder haar ambtenaren een secretaris van het Vlaams Onderhandelingscomité aan.

Artikel II.68

Elke delegatie van het Vlaams Onderhandelingscomité kan een beroep doen op technici, die niet stemgerechtigd zijn.

Artikel II.69

Het Vlaams Onderhandelingscomité neemt een werkingsreglement aan, dat bekrachtigd wordt door de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK 5

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

Artikel II.70

In artikel 7 van het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking, waarvan de huidige tekst van het eerste, tweede en derde lid § 1 wordt en waarvan de huidige tekst van het vierde lid § 4 wordt, wordt een § 2 ingevoegd, die luidt als volgt :

“§ 2. De in § 1 bedoelde overeenkomst duidt de afgevaardigden en hun plaatsvervangers aan, die op behoorlijk gemandateerde wijze zetelen in het Vlaams Onderhandelingscomité, bedoeld in artikel II.52 van het decreet van ... betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De overeenkomst komt tot stand na overleg met de besturen van hogescholen.”.

Artikel II.71

In artikel 7 van het decreet van 28 augustus 1998 betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad, waarvan de huidige § 2 § 3 wordt, wordt een nieuwe § 2 ingevoegd, die luidt als volgt :

“§ 2. De in § 1 bedoelde overeenkomst duidt de afgevaardigden en hun plaatsvervangers aan, die op behoorlijk gemandateerde wijze zetelen in het Vlaams Onderhandelingscomité, bedoeld in artikel II.52 van

het decreet van ... betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De overeenkomst komt tot stand na overleg met de besturen van universiteiten.”.

AFDELING 2

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel II.72

De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse regering te bepalen datum, dewelke toelaat de onderhandelingen omtrent de sectorale sociale programmatie 2003-2004 binnen het Vlaams Onderhandelingscomité te voeren.

TITEL V

Evaluatie

Artikel II.73

§ 1. De bepalingen van titel III van dit deel worden vijfjaarlijks geëvalueerd door de regeringscommissarissen bij de universiteiten en de commissarissen van de Vlaamse regering bij de hogescholen.

Het evaluatierapport wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering.

§ 2. De Vlaamse regering kan op grond van de voorgelegde evaluatie het in artikel II.33, § 2 bedoelde percentage verhogen tot ten hoogste 30%.

Artikel II.74

Artikel II.73 treedt in werking op 1 oktober 2004.

DEEL III. INTEGRATIE VAN BEPAALDE AFDELINGEN VAN HET HOGER ONDERWIJS VOOR SOCIALE PROMOTIE IN DE HOGESCHOLEN

TITEL I

WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 2 MAART 1999 TOT REGELING VAN EEN AANTAL AANGELEGENHEDEN VAN HET VOLWASSENENONDERWIJS

Artikel III.1

In het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs wordt een artikel 8bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 8bis. § 1. Een centrum voor volwassenenonderwijs dat tijdens het schooljaar 2003-2004 de afdeling monumenten- en landschapszorg, stedenbouw of stedenbouwkunde en ruimtelijke ordening inricht, draagt deze afdeling(en) op 1 september 2004 over aan een hogeschool die onderwijsbevoegdheid heeft voor wat betreft het studiegebied Architectuur.

§ 2. Een centrum voor volwassenenonderwijs dat tijdens het schooljaar 2003-2004 één of meer van de hierna volgende afdelingen inricht, kan deze afdeling(en) op 1 september 2004 overdragen aan een hogeschool die onderwijsbevoegdheid heeft voor wat betreft het studiegebied Gezondheidszorg :

1° gespecialiseerde verpleegkundige voor intensieve zorgen en dringende hulpverlening ;

2° kaderopleiding nursing geriatrie en bejaardenzorg ;

3° kaderopleiding nursing voor gegradueerde psychiatrische verpleging ;

4° kaderopleiding nursing voor gegradueerde ziekenhuisverpleging ;

5° orthopsie ;

6° audiologie.

De niet overgedragen afdelingen worden blijvend ingericht als hoger onderwijs voor sociale promotie in de zin van artikel 9, eerste lid en leveren overeenkomstig artikel 40, § 2, tweede lid rechtsgeldige studiebewijzen af.

§ 3. Ten laatste op 31 december 2003 moeten de centra voor volwassenenonderwijs aan het departement Onderwijs kenbaar maken aan welke hogeschool ze de in § 1 en § 2 bedoelde afdelingen wensen over te dragen.

§ 4. Vanaf het ogenblik dat een centrum voor volwassenenonderwijs de in § 1 en § 2 bedoelde afdeling(en) heeft overgedragen aan een hogeschool, verliest het centrum de onderwijsbevoegdheid voor deze afdeling(en).

In afwijking van artikel 8 kunnen de centra voor volwassenenonderwijs met ingang van het academiejaar 2004-2005 binnen de categorieën artistiek hoger onderwijs en paramedisch hoger onderwijs, enkel nog de afdelingen programmeren die niet zijn overgedragen aan een hogeschool.”.

Artikel III.2

In hetzelfde decreet wordt een artikel 48quater ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 48quater. § 1. Het aantal lesurencursist van de referteperiode 1 februari 2003 tot 31 januari 2004 van de afdelingen die worden overgedragen naar de hogescholen worden niet in aanmerking genomen voor de berekening van het lestijdenpakket van het overdragende centrum voor volwassenenonderwijs voor het schooljaar 2004-2005.

§ 2. Het aantal lesurencursist van de referteperiode 1 februari 2003 tot 31 januari 2004 van de afdelingen dat wordt overgedragen naar de hogescholen worden in aanmerking genomen als basis voor de berekening van de ambten bestuurs- en ondersteunend personeel, zoals bedoeld in het besluit van de Vlaamse regering van 1 december 2000 houdende vaststelling van de voorwaarden voor de financiering of subsidiëring van de ambten van het bestuurs- en ondersteunend personeel van de centra voor volwassenenonderwijs, van het overdragende centrum voor volwassenenonderwijs voor het schooljaar 2004-2005.

§ 3. Vanaf de referteperiode 1 februari 2004 tot 31 januari 2005 worden de in de § 1 en § 2 bedoelde aantal lesurencursist geheel of ten dele toegevoegd aan het aantal lesurencursist van het overdragende centrum

voor volwassenenonderwijs als basis voor de berekening van de ambten bestuurs- en ondersteunend personeel zolang en voor zover het aantal lesuren cursist van het betrokken centrum niet groter wordt dan dit van de referentieperiode 1 februari 2003 – 31 januari 2004."

Artikel III.3

In hetzelfde decreet wordt een artikel 70bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 70bis. Het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, zoals gewijzigd door het decreet van 13 april 1999, houdt met ingang van het schooljaar 2004-2005 op van toepassing te zijn op de aan de hogescholen overgedragen afdelingen bedoeld in artikel 8bis."

TITEL II

WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 13 JULI 1994 BETREFFENDE DE HOGESCHOLEN IN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Artikel III.4

In het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap wordt een artikel 307quater ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 307quater. Onverminderd de toepassing van de artikelen 92 en 93 is de hogeschool die één of meer van de in artikel 8bis van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs bedoelde afdelingen overneemt, verplicht werkgelegenheid te verschaffen aan de leden van het onderwijzend personeel van deze overgenomen afdelingen, op voorwaarde dat deze in de periode van 1 juni 2003 tot en met 30 juni 2003 tewerkgesteld zijn geweest in de betrokken afdeling, en :

1° ofwel uiterlijk op 30 juni 2003 vastbenoemd werden in hoofdamt of in bijbetrekking in de afdeling ;

2° ofwel in de periode van 1 juni 2003 tot en met 30 juni 2003 aangesteld zijn geweest in een vacante betrekking als tijdelijke van doorlopende duur als lid van het onderwijzend personeel in de afdeling en als dusdanig door de Vlaamse Gemeenschap werden bezoldigd in hoofdamt, of het recht op dergelijke aanstelling van doorlopende duur in bedoelde periode konden doen gelden.

De hogeschool is verplicht deze personeelsleden werkgelegenheid te verschaffen naar rato van het volume van de betrekking die zij in de overgenomen afdeling uitoefenden op de laatste dag van hun tewerkstelling in juni 2003."

Artikel III.5

In hetzelfde decreet wordt een artikel 307quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 307quinquies. De hogeschool wijst de benoemde personeelsleden op het ogenblik van de overname een betrekking toe in een ambt binnen de personeelsformatie naar rato van het volume van de opdracht die zij in de overgenomen afdeling uitoefenden op 30 juni 2003. De hogeschool wijst de tijdelijken van doorlopende duur en de gerechtigden op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur op het ogenblik van de overname een betrekking toe in een ambt binnen de personeelsformatie naar rato van het volu-

me van de betrekking die zij in de overgenomen afdeling uitoefenden op de laatste dag van hun tewerkstelling in juni 2003.

De in het eerste lid bedoelde personeelsleden worden vanaf de overname personeelslid van de hogeschool en betaald ten laste van de werkingsuitkeringen van de betrokken hogeschool. De rechtspositieregeling en de bezoldigingsregeling van de personeelsleden van de hogescholen is op hen van toepassing, rekening houdend met volgende overgangsmaatregelen :

- 1° de tijdelijken van doorlopende duur en de gerechtigden op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur behouden de salarisschaal die zij op de laatste dag van hun tewerkstelling in de overgenomen afdeling genoten, tenzij de hogeschool hen inschaalt in een hogere salarisschaal ;
- 2° de personeelsleden die op 30 juni 2003 vast benoemd waren in de betrokken afdeling, worden op het ogenblik van de overname door de hogeschool benoemde personeelsleden van de hogeschool en behouden de salarisschaal die zij op 30 juni 2003 genoten voor hun betrekking in de overgenomen afdeling, tenzij de hogeschool hen inschaalt in een hogere salarisschaal ;
- 3° de personeelsleden die in de periode van 1 juni 2003 tot en met 30 juni 2003 een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur hadden of in deze periode een recht op dergelijke aanstelling konden doen gelden, worden op het ogenblik van de overname door de hogeschool tijdelijke personeelsleden van de hogeschool. In afwijking van de bepalingen van de artikelen 122, § 2 en 231 kan het hogeschoolbestuur bedoelde personeelsleden op hun verzoek benoemen voor het volume van de opdracht waarop zij aanspraak kunnen maken. Elk personeelslid dat benoemd wordt, dient in het bezit te zijn van het vereiste bekwaamheidsbewijs ;
- 4° de personeelsleden die op 30 juni 2003 benoemd waren in de betrokken afdeling, krijgen vanaf de overname een bezoldiging die gelijk is aan de optelsom van de salarissen die zij genoten voor de twee onderwijsopdrachten op de vooravond van de overname, op voorwaarde dat zij :

op 1 januari 1996 als lid van het onderwijzend personeel binnen de overnemende hogeschool van overgangsmaatregelen in de zin van artikel 318 konden genieten en als zodanig vanaf 1 januari 1996 een betrekking binnen de personeelsformatie van de hogeschool opgenomen hebben,

uiterlijk op 30 juni 2003 voor een voltijdse opdracht als lid van het onderwijzend personeel benoemd waren binnen de overgedragen afdeling van het betrokken centrum voor volwassenenonderwijs.

Bij wijziging van het opdrachtvolume wordt het salaris naar evenredigheid aangepast.”.

TITEL III

WIJZIGINGEN AAN HET DECREET VAN 4 APRIL 2003 BETREFFENDE DE HERSTRUCTURERING VAN HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN

Artikel III.6

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt een artikel 125bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 125bis. § 1. De hogescholen nemen met ingang van het academiejaar 2004-2005 de afdelingen bedoeld in artikel 8bis van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, over van de instellingen voor onderwijs voor sociale promotie, hierna “centra voor volwassenenonderwijs” genoemd. De hogescholen sluiten met de betrokken besturen een protocol terzake af. De hogescholen bezorgen de protocols aan de Vlaamse regering vóór 1 maart 2004.

§ 2. Het in § 1 bedoelde protocol vermeldt tenminste :

- 1° de naam van het centrum voor volwassenenonderwijs en de naam van de hogeschool ;
- 2° de naam van de afdeling(en) die wordt/worden overgedragen en de categorie(en) waarbinnen deze afdeling(en) is/zijn gerangschikt ;
- 3° de naam van de hogeschoolopleiding(en) waarnaar de afdeling(en) wordt/worden omgevormd en het studiegebied waarbinnen de opleiding(en) is/zijn gerangschikt ;
- 4° de vestiging van de hogeschool waar de overgedragen afdeling(en) zullen worden georganiseerd ;
- 5° de modaliteiten inzake de organisatie van de afdeling(en) in afbouw overeenkomstig de organisatie van het hoger onderwijs voor sociale promotie ;
- 6° de procedure en de modaliteiten inzake de overdracht van de inschrijving van de studenten die op het ogenblik van de overdracht van de afdeling(en) in het centrum voor volwassenenonderwijs zijn ingeschreven, naar de hogeschool ;
- 7° de procedure en de modaliteiten inzake de overdracht van het personeel van het centrum voor volwassenenonderwijs naar de hogeschool ;
- 8° desgevallend de modaliteiten inzake de overdracht van infrastructuur en onroerende goederen.

§ 3. De hogescholen die de afdelingen, bedoeld in § 1, hebben overgenomen :

- 1° bouwen deze afdelingen met ingang van het academiejaar 2004-2005 gradueel af. De cursisten die ten laatste in het schooljaar 2003-2004 als regelmatig cursist zijn ingeschreven, hebben het recht de opleiding overeenkomstig de regelgeving voor het hoger onderwijs voor sociale promotie te voltooien op voorwaarde dat zij hun studies niet onderbreken en voldoen aan de voorwaarden inzake financierbaar cursist ;
- 2° stellen het inschrijvingsgeld voor de in 1° bedoelde cursisten vast overeenkomstig artikel 50, § 1 van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs. De hogescholen kunnen de cursisten vrijstelling van inschrijvingsgeld verlenen zoals bedoeld in artikel 50, § 2 van hetzelfde decreet ;
- 3° zijn gemachtigd om deze afdelingen conform de in 1° bedoelde afbouw te organiseren overeenkomstig de regelgeving inzake de organisatie van het hoger onderwijs voor sociale promotie en de overeenkomstige diploma's uit te reiken ;
- 4° zijn voor deze afdelingen onderworpen aan de kwaliteitszorg die van toepassing is op de hogescholen. "

Artikel III.7

In hetzelfde decreet wordt een artikel 125ter ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 125ter. § 1. De hogescholen kunnen de in artikel 125bis bedoelde afdelingen omvormen tot een bachelorsopleiding of tot een mastersopleiding. Deze opleidingen worden niet beschouwd als nieuwe opleidingen zoals bedoeld in artikel 61.

§ 2. De in § 1 bedoelde omgevormde opleidingen worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het vierde academiejaar te rekenen met ingang van het academiejaar waarin de omgevormde opleidingen voor het eerst worden georganiseerd.

§ 3. De omvorming van de in § 1 bedoelde afdelingen gebeurt overeenkomstig de procedure die geldt voor de voortgezette opleidingen, zoals bedoeld in artikel 125, § 2 en § 3.

§ 4. In afwijking van de data vermeld in artikel 123, § 5 en in artikel 125, § 4 geldt voor de omvorming van de in § 1 bedoelde afdelingen volgende tijdstabel :

- 1° de hogescholen delen uiterlijk 1 maart 2004 hun voorstellen van omvorming mee aan de Vlaamse regering ;
- 2° de Erkenningcommissie deelt haar advies aan de Vlaamse regering mee ten laatste op 1 mei 2004 ;
- 3° de Vlaamse regering stelt vóór 1 juni 2004 de lijst op van de bacheloropleidingen en de masteropleidingen die hogescholen kunnen organiseren.".

TITEL IV

Rechtsopvolging

Artikel III.8

De betrokken hogeschool treedt in de rechten en de verplichtingen van de inrichtende macht van het gemeenschapsonderwijs die vroeger uit hoofde van het organiseren van de in artikel 8bis, § 1 en § 2 van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs bedoelde afdelingen zijn ontstaan, onverminderd de bepalingen van dit deel. In de overdracht zijn begrepen alle rechten en verplichtingen verbonden aan hangende en toekomstige procedures.

TITEL V

Inwerkingsbepaling

Artikel III.9

De bepalingen van dit deel treden in werking op 1 oktober 2003.

DEEL IV. WIJZIGINGSBEPALINGEN

TITEL I

Wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikel IV.1

Aan artikel 8, tweede lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt een zin toegevoegd, die luidt als volgt :

“Zij bepaalt de nadere regelen inzake de registratieprocedure.”.

Artikel IV.2

In Titel I, Hoofdstuk III, Afdeling 1, Onderafdeling 4 en 5 van hetzelfde decreet worden de woorden "Industriële Wetenschappen en technologie" telkens vervangen door de woorden "Industriële wetenschappen technologie, en nautische wetenschappen".

Artikel IV.3

In hetzelfde decreet wordt een artikel 24bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 24bis. Een universiteit en één of meer hogescholen kunnen in het kader van een associatie over het deel van het studiegebied Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie en het studiegebied Gezondheidszorg heen in het academisch onderwijs gezamenlijke bachelorsopleidingen en gezamenlijke mastersopleidingen die aansluiten bij die bachelorsopleidingen organiseren. De betrokken universiteit en hogescho(o)l(en) reiken het gezamenlijke diploma uit en verlenen de gezamenlijke graad van bachelor of master aan de studenten die met succes de gezamenlijk georganiseerde opleiding hebben voltooid. De betrokken universiteit c.q. hogescho(o)l(en) moet(en) wel de bevoegdheid hebben om de betreffende graden in het deel van het studiegebied Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie, respectievelijk Gezondheidszorg te verlenen.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de studenten die inschrijven voor de in het eerste lid bedoelde gezamenlijke opleiding verdeeld worden over de betrokken instellingen met het oog op de berekening van het aantal financierbare studenten."

Artikel IV.4

In artikel 33 van hetzelfde decreet worden na het woord "Brussel-Hoofdstad" de woorden "en Dilbeek" toegevoegd.

Artikel IV.5

In artikel 34 van hetzelfde decreet worden na het woord "Brussel-Hoofdstad" de woorden "en Vilvoorde" toegevoegd.

Artikel IV.6

In artikel 47 van hetzelfde decreet worden de woorden "-Genk-Hasselt-" geschrapt.

Artikel IV.7

Aan artikel 56 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1, 3° wordt vervangen door wat volgt :

“3° ofwel geniet van een tijdelijke erkenning overeenkomstig artikel 60, § 2 of van een tijdelijke erkenning van rechtswege overeenkomstig artikel 60, § 3.” ;

- 2° in § 2, vierde lid worden tussen de woorden “beslissingen van het Accreditatieorgaan” en de woorden “worden” de woorden “waarbij op grond van artikel 59, § 1 aan een opleiding de accreditatie wordt onthouden” ingevoegd ;
- 3° in § 2, vijfde lid worden de woorden “de beslissingen van het Accreditatieorgaan” vervangen door de woorden “de in het vierde lid bedoelde beslissingen”.

Artikel IV.8

Aan artikel 57, tweede lid van hetzelfde decreet worden twee zinnen toegevoegd, die luiden als volgt :

“Indien een aanvraag niet voldoet aan bedoelde regelen, biedt het Accreditatieorgaan de gelegenheid binnen een daartoe gestelde termijn het verzuim te herstellen. Indien van deze gelegenheid geen dan wel op niet afdoende wijze gebruik wordt gemaakt, wordt de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard.”.

Artikel IV.

Artikel 59, § 2, tweede lid van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Het Accreditatieorgaan bezorgt vóór het verstrijken van de in artikel 60, § 1, eerste lid bedoelde termijn van vier maanden een ontwerp van accreditatierapport en van accreditatiebesluit aan het instellingsbestuur, dat in staat wordt gesteld om bezwaren en opmerkingen te formuleren binnen een vervalttermijn van vijftien kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van ontvangst van het ontwerp. Het Accreditatieorgaan bepaalt de procedurele regelen overeenkomstig dewelke de bezwaren en opmerkingen worden behandeld.”.

Artikel IV.10

Aan artikel 60 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1, tweede lid worden de woorden “éénmaal met één jaar verlengd” vervangen door de woorden “verlengd tot het einde van het academiejaar waarin het accreditatiebesluit uiteindelijk wordt genomen” ;

- 2° de tekst van § 2 wordt vervangen door de tekst van § 3, met dien verstande dat :

- in het eerste lid van die paragraaf tussen de woorden “bekendmaking van het besluit” en de woorden “een aanvraag” de woorden “aan het instellingsbestuur” worden ingevoegd,
- in het tweede lid van die paragraaf tussen de voorlaatste zin en de laatste zin een zin wordt ingevoegd, die luidt als volgt :

“In geval van impliciet positieve beslissing, wordt de tijdelijke erkenning geacht te zijn toegekend voor de door het instellingsbestuur gevraagde duur, die evenwel de hiervoor bepaalde minimum- en maximumduur in acht dient te nemen.” ;

- 3° in de plaats van § 3 wordt een nieuwe § 3 ingevoegd, die luidt als volgt :

“§ 3. Indien het accreditatiebesluit over een geaccrediteerde opleiding negatief is, geniet de instelling van rechtswege een tijdelijke erkenning hangende :

- 1° het beroep bij de Vlaamse regering, ingesteld door het instellingsbestuur overeenkomstig de bepalingen van artikel 56, § 2, vijfde lid. Het beroep wordt geacht aanhangig te zijn tot aan de nieuwe beslissing van het Accreditatieorgaan, bedoeld in het derde lid. De tijdelijke erkenning van rechtswege wordt niet toegekend indien het beroep wordt ingesteld door enige andere belanghebbende ;
- 2° enig jurisdictioneel beroep, ingesteld door het instellingsbestuur tegen het accreditatiebesluit en/of de beslissing van de Vlaamse regering om het aangevochten accreditatiebesluit niet te vernietigen. De tijdelijke erkenning van rechtswege wordt niet toegekend indien het beroep wordt ingesteld door enige andere belanghebbende, onverminderd de desgevallend door het bevoegde gerecht toegekende voorlopige maatregelen.

De tijdelijke erkenning van rechtswege wordt beëindigd op het einde van het academiejaar waarbinnen bedoelde beroepen opgehouden hebben aanhangig te zijn.

Zo de Vlaamse regering een negatief accreditatiebesluit heeft vernietigd, dient het Accreditatieorgaan opnieuw te delibereren over de ingediende accreditatieaanvraag met inachtnaam van de dragende motieven die aan de vernietiging ten grondslag liggen. Het nieuwe accreditatiebesluit wordt aan het instellingsbestuur meegedeeld binnen een ordetermin van dertig kalenderdagen.”.

Artikel IV.11

Aan artikel 61 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1, tweede lid wordt 2° vervangen door wat volgt :

"2° de opleiding heeft de macrodoelmatigheidstoets en de "toets nieuwe opleidingen" door de Accreditatieorganisatie, zoals vastgelegd in § 2, met positief gevolg ondergaan" ;

- 2° in § 1, tweede lid wordt 5° opgeheven ;

- 3° in § 1, derde lid worden de woorden "Maatschappelijk werk" vervangen door de woorden "Sociaal werk" en worden de woorden "wanneer de opleiding bij besluit van de Vlaamse regering als nieuwe opleiding is erkend." vervangen door de woorden "wanneer de opleiding overeenkomstig de bepalingen van § 2, 2° of 3°, een positief oordeel over de macrodoelmatigheid heeft bekomen, in welk geval de opleiding geacht wordt te zijn geaccrediteerd tot en met het einde van het vierde academiejaar na de opstart van de opleiding. De aanvraag voor de macrodoelmatigheidstoets en het bijhorend dossier wordt ten laatste op 31 januari 2004 bij de Erkenningscommissie ingediend. Ongeacht de reële ontvangstdatum wordt 31 januari 2004 ten aanzien van alle aanvragen beschouwd als datum van ontvangst in de zin van § 2, 2°." ;

- 4° § 2 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 2. Het in § 1, tweede lid bedoelde besluit van de Vlaamse regering wordt voorafgegaan door volgende procedure :

- 1° Het instellingsbestuur dient de in § 1, tweede lid bedoelde aanvraag, samen met het bijhorend dossier, in bij de Erkenningscommissie ;
- 2° De Erkenningscommissie brengt na raadpleging van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Vlaamse Hogescholenraad een oordeel uit over de macrodoelmatigheid van de opleiding op basis van volgende criteria :
 - het bestaande aanbod van opleidingen,
 - het aantal studenten in dezelfde of aanverwante opleidingen,

- de te verwachten vraag naar afgestudeerden hoger onderwijs in het algemeen en in de betreffende of aanverwante opleidingen in het bijzonder,
- de maatschappelijke relevantie van de opleiding.

De Erkenningscommissie brengt het oordeel uit binnen een termijn van zestig kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van ontvangst van de aanvraag.

De Erkenningscommissie maakt het oordeel over aan het instellingsbestuur ;

3° Indien het oordeel van de Erkenningscommissie negatief is of niet tijdig wordt verstrekt, kan het instellingsbestuur binnen een vervalt termijn van vijftien kalenderdagen een tweede aanvraag indienen bij de Vlaamse regering, die de macrodoelmatigheid van de opleiding op definitieve wijze beoordeelt op grond van de onder 2° bedoelde criteria.

- De termijn voor de tweede aanvraag gaat in :
- de dag na deze van ontvangst van het negatief advies, of
- de dag waarop de beoordelingstermijn voor de Erkenningscommissie is verstreken.

4° De Vlaamse regering deelt het oordeel aan het instellingsbestuur mee binnen een termijn van dertig kalenderdagen, die ingaat de dag na ontvangst van de tweede aanvraag. Indien het oordeel van de Vlaamse regering niet wordt meegedeeld binnen deze termijn van dertig kalenderdagen, wordt de macrodoelmatigheid geacht positief beoordeeld te zijn ;

5° Het instellingsbestuur vraagt de toets nieuwe opleidingen aan bij het Accreditatieorgaan, binnen een vervalt termijn van vijftien kalenderdagen, die ingaat de dag na :

ontvangst van het positief oordeel van de Erkenningscommissie of, desgevallend, de Vlaamse regering omtrent de macrodoelmatigheid van de opleiding, of

het verstrijken van de beoordelingstermijn van dertig kalenderdagen waarover de Vlaamse regering overeenkomstig 1° beschikt.

Het Accreditatieorgaan bepaalt de vorm en inhoud van het dossier dat bij de aanvraag moet worden gevoegd. Indien een aanvraag niet voldoet aan deze regelen, biedt het Accreditatieorgaan de gelegenheid binnen een daartoe gestelde termijn het verzuim te herstellen. Indien van deze gelegenheid geen dan wel op niet afdoende wijze gebruik wordt gemaakt, wordt de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard.

6° Het Accreditatieorgaan behandelt de ontvankelijke aanvragen binnen een ordetermijn van vier maanden na de ontvangst ervan. De bevindingen van het Accreditatieorgaan worden neergelegd in een toetsingsrapport. Een toetsingsrapport is positief indien het Accreditatieorgaan in redelijkheid uit de aanvraag meent te kunnen opmaken dat de nieuwe opleiding de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen met goed gevolg zal kunnen doorstaan.

Het Accreditatieorgaan bezorgt vóór het verstrijken van de ordetermijn van vier maanden een ontwerp van toetsingsrapport aan het instellingsbestuur, dat in staat wordt gesteld om bezwaren en opmerkingen te formuleren binnen een vervalt termijn van tien kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van ontvangst van het ontwerp. Het Accreditatieorgaan bepaalt de procedurele regelen overeenkomstig dewelke de bezwaren en opmerkingen worden behandeld.” ;

5° in § 3 wordt de eerste zin van het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering treft de beslissing houdende erkenning van een nieuwe opleiding binnen een ordetermijn van dertig kalenderdagen, die ingaat na ontvangst van het toetsingsrapport van het Accreditatieorgaan." ;

6° in § 3 wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel IV.12

In artikel 62, eerste lid van hetzelfde decreet worden de woorden "of van een tijdelijke erkenning, zoals bedoeld in artikel 60, §§ 2 en 3," vervangen door de woorden "of van een tijdelijke erkenning bedoeld in artikel 60, § 2, of van een tijdelijke erkenning van rechtswege bedoeld in artikel 60, § 3,".

Artikel IV.13

In artikel 63 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in het eerste lid, 1° de woorden "de Vlaamse regering" vervangen door de woorden "het instellingsbestuur" ;
- 2° in het eerste lid, 2° worden de woorden "artikel 60, §§ 2 en 3" vervangen door de woorden "artikel 60, § 2" ;
- 3° tussen het eerste en het tweede lid worden twee nieuwe leden ingevoegd, die luiden als volgt :

"De Erkenningscommissie bekrachtigt de samenstelling van de visitatiecommissies voor zover deze werd vastgelegd door de Vlaamse Hogescholenraad en/of de Vlaamse Interuniversitaire Raad vanaf 31 december 2004. De Erkenningscommissie geeft daarbij op grond van vooraf opgestelde en voldoende kenbaar gemaakte criteria aan dat de leden van de visitatiecommissies in onafhankelijkheid de hen opgedragen opdrachten kunnen vervullen. Indien de Erkenningscommissie besluit de samenstelling niet te bekrachtigen, dan legt de Vlaamse Interuniversitaire Raad en/of de Vlaamse Hogescholenraad een nieuw voorstel voor. De Erkenningscommissie geeft de redenen aan waarom zij de samenstelling van een visitatiecommissie niet kan bekrachtigen.

De Erkenningscommissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de indicatieve voortgangstoets bedoeld in artikel 124, § 2, tweede lid."

Artikel IV.14

Aan artikel 64 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° aan § 2, eerste lid, 1°, f) worden tussen de woorden "die de opleiding verzorgt" en de woorden "en de associatie" de woorden "en de vestiging waar de opleiding wordt aangeboden" ingevoegd ;
- 2° in § 3 worden de woorden "die genieten van een tijdelijke erkenning overeenkomstig de voorschriften van artikel 60, §§ 2 en 3," vervangen door de woorden "die genieten van een tijdelijke erkenning overeenkomstig artikel 60, § 2 of van een tijdelijke erkenning van rechtswege overeenkomstig artikel 60, § 3," ;
- 3° § 4 wordt vervangen door wat volgt :

“§ 4. Vóór 1 mei delen de universiteiten en de hogescholen en de andere instellingen voor hoger onderwijs voor elke geaccrediteerde opleiding, nieuwe opleiding of tijdelijk erkende opleiding die zij in het daaropvolgende academiejaar zullen organiseren, deze gegevens mee overeenkomstig de door de Vlaamse regering te bepalen regelen en in de door de Vlaamse regering te bepalen vorm.”.

Artikel IV.15

Aan Titel I, Hoofdstuk III, Afdeling 2 van hetzelfde decreet, waarvan de tekst, bestaande uit de artikelen 56 tot en met 64, zoals gewijzigd bij dit decreet, “Onderafdeling 1. Inhoudelijke bepalingen” zal vormen, wordt een Onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt :

“Onderafdeling 2. Bijzonder verlof voor het uitoefenen van taken ten behoeve van het Accreditatieorgaan

Artikel 64bis. Deze onderafdeling is van toepassing op :

1° de personeelsleden, die door een statuut of een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur verbonden zijn aan :

- de diensten van het Vlaams Parlement ;
- de diensten van de Vlaamse regering, te weten het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen, te weten de publiek-rechtelijke instellingen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, of de respectievelijke rechtsopvolgers daarvan. De Vlaamse regering kan de Vlaamse openbare instellingen opsommen in een besluit,
- de Vlaamse Interuniversitaire Raad,
- de Vlaamse Hogescholenraad,
- een associatie,
- een universiteit in de Vlaamse Gemeenschap,
- een universitair ziekenhuis,
- een hogeschool in de Vlaamse Gemeenschap,
- de Vlerick School voor Management,
- het Instituut voor Tropische Geneeskunde ;

2° de vastbenoemde of tot de proeftijd toegelaten personeelsleden bedoeld in :

- artikel 2, § 1, van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs,
- artikel 4, § 1, van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra,
- artikel 4 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten,
- artikel 9 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten,
- artikel 88 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten.

Artikel 64ter. § 1. Aan een personeelslid wordt op zijn verzoek een verlengbaar of hernieuwbaar bijzonder verlof toegekend voor het uitoefenen van taken :

1° als Vlaams waarnemer bij een buitenlandse accreditatieorganisatie die in aanmerking komt om bij verdrag als Accreditatieorgaan te worden aangeduid ;

2° ten behoeve van de werking van het Accreditatieorgaan.

Het personeelslid kan dit verlof voltijds, of, binnen het volume en de voorwaarden bepaald door de Vlaamse regering, deeltijds opnemen.

§ 2. Het bijzonder verlof is uitgeput eens een totale gecumuleerde duur van 10 jaar bereikt is. Voor de toepassing van deze bepaling wordt een deeltijds verlof aan een voltijds verlof gelijkgesteld.

§ 3. Het bijzonder verlof eindigt uiterlijk op de laatste dag van de maand die volgt op die waarin de tewerkstelling bij het Accreditatieorgaan een einde neemt.

Artikel 64quater. Gedurende de periode(n) van bijzonder verlof betaalt het Accreditatieorgaan de personeelskost terug aan de instelling van oorsprong.

Artikel 64quinquies. Gedurende de periode(n) van bijzonder verlof :

1° wordt het personeelslid beschouwd als zijnde in dienstactiviteit, indien de rechtspositieregeling van het personeelslid deze administratieve stand kent ;

2° behoudt het personeelslid zijn rechten inzake bevordering.

Artikel 64sexies. § 1. Het personeelslid waarvan het bijzonder verlof eindigt, kan in de instelling van oorsprong :

1° het ambt, of, in geval van contractuele tewerkstelling, een gelijkwaardige functie opnemen, en

2° ten minste de bezoldiging verbonden aan het oorspronkelijke ambt, desgevallend mandaat, of, in geval van contractuele tewerkstelling, de oorspronkelijke functie genieten, waarbij de periode van tewerkstelling bij het Accreditatieorgaan in aanmerking komt voor de berekening van de geldelijke en dienstanciënniteit.

Voor de toepassing van het eerste lid, 2° wordt onder bezoldiging verstaan : het loon in de zin van artikel 2 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers, evenals het vakantiegeld.

§ 2. Het bijzonder verlof wordt beschouwd als mandaatsperiode voor wat betreft de opbouw van het recht bedoeld in artikel 136, § 3, 137, § 3 en 158, § 3 van het hogescholendecreet. "

Artikel IV.16

Aan artikel 65, § 1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° na de woorden "sociale promotie" worden de woorden "met uitzondering van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid" ingevoegd ;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan het instellingsbestuur personen die in een land buiten de Europese Unie een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating verleent tot het hoger professioneel onderwijs c.q. het academisch onderwijs in dat land, toelaten tot de inschrijving voor een bachelorsopleiding van het hoger professioneel onderwijs c.q. van het academisch onderwijs. "

Artikel IV.17

In artikel 66, § 3 van hetzelfde decreet worden de woorden "die normaal aansluit of volgt op een bachelorsopleiding" geschrapt.

Artikel IV.18

In artikel 69, § 3 van hetzelfde decreet worden na het woord "mastersopleidingen" de woorden "c.q. voor de voorbereiding van een doctoraatsproefschrift" ingevoegd.

Artikel IV.19

In artikel 77 van hetzelfde decreet worden 10°, 11° en 12° opgeheven.

Artikel IV.20

Aan artikel 86 van hetzelfde decreet worden een § 3 en § 4 toegevoegd, die luiden als volgt :

“§ 3. Twee of meer hogescholen of twee of meer universiteiten kunnen een in § 1 en § 2 bedoelde gezamenlijke opleiding aanbieden die over twee of meer studiegebieden heen gerangschikt wordt, als de betrokken instellingen in elk van de betreffende studiegebieden onderwijsbevoegdheid hebben.

Indien het gaat om een bachelorsopleiding die volgt op een andere bachelorsopleiding of om een mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding dan volstaat het dat elk van de betrokken instellingen onderwijsbevoegdheid heeft in ten minste één van de betreffende studiegebieden waarin de gezamenlijke opleiding wordt gerangschikt.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de studenten die inschrijven voor een gezamenlijk georganiseerde opleiding zoals bedoeld in § 1 en § 2 verdeeld worden over de betrokken instellingen met het oog op de berekening van het aantal financierbare studenten.”.

Artikel IV.21

In artikel 92 van hetzelfde decreet worden de woorden “de hogescholen en de universiteiten” vervangen door de woorden “de ambtshalve geregistreerde instellingen”.

Artikel IV.22

Aan artikel 93 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 worden de woorden “de hogescholen en de universiteiten” vervangen door de woorden “de ambtshalve geregistreerde instellingen” ;

2° aan § 2 wordt een zin toegevoegd, die luidt als volgt :

"De Erkenningscommissie bekrachtigt de samenstelling van de visitatiecommissies, overeenkomstig de bepalingen van artikel 63." ;

3° in § 3 worden de woorden “het hoger professioneel onderwijs” vervangen door de woorden “het hoger professioneel onderwijs, georganiseerd door de hogescholen”.

Artikel IV.23

Artikel 104 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 104. De associatie verzekert de toepassing van de bepalingen betreffende de participatie inzake onderwijsaangelegenheden, vervat in Deel II, Titel III van het decreet van ... betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.”.

Artikel IV.24

In artikel 106, tweede lid, tweede zin van hetzelfde decreet worden de woorden "het jaarverslag" vervangen door de woorden "de rapportering".

Artikel IV.25

Aan artikel 107 van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd :

"De Vlaamse regering legt het boekhoudschema van de associaties vast."

Artikel IV.26

In artikel 122 van hetzelfde decreet wordt § 1 vervangen door wat volgt :

"§ 1. Volgende onderdelen van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap worden opgeheven met ingang van het academiejaar 2004-2005 :

1° artikel 2, 8°, 11°, 12°, 17°, 18°, 19°, 20°, 22°, en 53° ;

2° Titel I, hoofdstuk II ;

3° Titel II, Hoofdstuk I, met uitzondering van :

a) Afdeling 4, Onderafdeling 4, Afdeling 7 en Afdeling 16, die niet worden opgeheven,

b) Afdeling 8, die wordt opgeheven met ingang van 1 januari 2003 ;

4° Titel II, Hoofdstuk II.

a) Titel II, Hoofdstuk III wordt opgeheven met ingang van 1 januari 2003."

Artikel IV.27

Aan artikel 124 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° aan § 2 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Eind 2007 wordt op de opleidingen die voortkomen uit de omvorming van een basisopleiding van twee cycli op grond van het eerste lid, een indicatieve voortgangstoets uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de Erkenningscommissie. Deze voortgangstoets geeft de evaluatie aan van de wetenschappelijke ondersteuning en de verwevenheid van het onderwijs met wetenschappelijk onderzoek voor de opleiding ten aanzien van de nulmeting die blijkt uit het omvormingsdossier. De Vlaamse regering bepaalt de methodologie en de criteria aan de hand waarvan de voortgangstoets wordt uitgevoerd."

2° er wordt een § 7 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 7. Het Accreditatieorgaan beoordeelt de aanwezigheid van de generieke kwaliteitswaarborgen in de in § 1 bedoelde opleidingen van het hoger onderwijs van twee cycli met inachtnaam van het overgangsmatig karakter van de wetenschappelijke ondersteuning en de verwevenheid van het onderwijs in de

opleidingen met wetenschappelijk onderzoek, voor zover de hogeschool het accreditatiedossier heeft ingediend voor het einde van het academiejaar 2012-2013.

De geldigheid van de met toepassing van de bepalingen van het eerste lid verleende accreditaties wordt geregeld als volgt :

- 1° de accreditaties aangevraagd vóór het einde van het academiejaar 2008-2009 blijven vier jaar geldig ;
- 2° de accreditaties aangevraagd vanaf het academiejaar 2009-2010 en vóór het einde van het academiejaar 2012-2013 blijven acht jaar geldig.

Indien een hogeschool oordeelt dat het academiseringsproces voltooid is vóór het einde van het academiejaar 2012-2013 kan de hogeschool het Accreditatieorgaan vragen geen toepassing te maken van de bepalingen van het eerste en het tweede lid. "

Artikel IV.28

Artikel 125, § 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"§ 7. In het geval een universiteit mee wil participeren in het aanbieden van een mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een voortgezette academische opleiding van een universiteit en samen met die universiteit ook de omgevormde opleiding als een gezamenlijke mastersopleiding wil aanbieden, dan wordt die mastersopleiding in hoofde van de participerende universiteit niet beschouwd als een nieuwe opleiding in de zin van artikel 61. Die universiteit moet die mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 1, 7°. In het geval een hogeschool mee wil participeren in het aanbieden van een bachelors- of mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een voortgezette opleiding van een hogeschool en samen met die hogeschool de omgevormde opleiding als een gezamenlijke bachelors- of mastersopleiding wil aanbieden dan wordt die bachelors- of mastersopleiding in hoofde van de participerende hogeschool niet beschouwd als een nieuwe opleiding in de zin van artikel 61. Die hogeschool moet die mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7° of § 3, 7°."

Artikel IV.29

Aan artikel 128 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5" geschrapt ;
- 2° in § 2 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4" geschrapt ;
- 3° in § 3 worden de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 6" geschrapt.

Artikel IV.30

Aan artikel 129 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5" geschrapt ;

- 2° in § 2 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5" geschrapt ;
- 3° in § 3 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4" geschrapt ;
- 4° in § 4 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4" geschrapt.

Artikel IV.31

In artikel 138 van hetzelfde decreet worden de woorden "in titel II van het hogescholendecreet" vervangen door de woorden "in titel II van het hogescholendecreet, met uitzondering van de bepalingen van hoofdstuk III,".

Artikel IV.32

In artikel 139 van hetzelfde decreet worden tussen de woorden "met uitzondering van hoofdstuk 3, afdelingen 1 en 2," en de woorden "hoofdstuk 6" de woorden "artikel 95," ingevoegd.

Artikel IV.33

In hetzelfde decreet wordt een artikel 158bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 158bis. De artikelen van Titel II hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2003 met uitzondering van artikel 152 dat uitwerking heeft met ingang van 1 oktober 2002.".

Artikel IV.34

De bepalingen van deze titel hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2003 met uitzondering van :

- 1° artikel IV.33, dat uitwerking heeft met ingang van 1 oktober 2002 ;
- 2° de artikelen IV.1, IV.16, IV.17, IV.18, IV.19, IV.21, IV.22, IV.30 en IV.31, die in werking treden met ingang van het academiejaar 2004-2005.

TITEL II

Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel IV.35

In artikel 2 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse gemeenschap worden volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in 21° worden na het woord "studiejaar" de woorden "en het afleggen van de daaraan verbonden examens" ingevoegd ;

2° in 27° worden de woorden “andere graad” vervangen door de woorden “andere graad of niveau”.

Artikel IV.36

In artikel 5, 3°, 10, § 1, 3°, 11, § 1, 2°, 188, 2° en 3° worden de woorden “industriële wetenschappen en technologie” telkens vervangen door de woorden “industriële wetenschappen en technologie, en nautische wetenschappen”.

Artikel IV.37

In artikel 20 octies van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de huidige tekst wordt § 1 ;

2° er wordt een § 2 toegevoegd die luidt als volgt :

“§ 2. Vanaf het academiejaar 2002-2003 hebben alle personeelsleden van het onderwijs toegang tot de voortgezette lerarenopleiding zorgverbreding en remediërend leren.”.

Artikel IV.38

In artikel 21, eerste lid van hetzelfde decreet worden na de woorden "hoger onderwijs" de woorden ", een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie, met uitzondering van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid," ingevoegd.

Artikel IV.39

In hetzelfde decreet wordt een artikel 22bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 22bis. De inschrijving van een student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden, is nietig. Aan de nietige inschrijving wordt geen enkel rechtsgevolg verleend.

In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, heeft een ingeschreven student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden het recht om :

1° examens voor het gevolgde studiejaar af te leggen, en

2° indien hij slaagt, de opleiding verder af te werken en een diploma van die opleiding te verwerven indien hij het verdere traject van de opleiding met goed gevolg heeft beëindigd,

indien volgende voorwaarden zijn vervuld :

1° de student heeft deelgenomen aan de studie-activiteiten gedurende een termijn van ten minste 60 kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van het begin van het academiejaar, respectievelijk van inschrijving, zo de inschrijving na het begin van het academiejaar werd genomen, en

2° het foutief karakter werd door de hogeschool vastgesteld dan wel door een externe instantie aan de hogeschool gemeld na de in 1° bedoelde termijn, en

3° de student heeft geen valse verklaringen afgelegd of valse documenten voorgelegd om aannemelijk te maken dat hij aan de decretale voorwaarden voldoet.”.

Artikel IV.40

In artikel 31 van hetzelfde decreet worden de woorden "en het examengeld" geschrapt.

Artikel IV.41

In artikel 32 van hetzelfde decreet wordt het woord "inschrijvingsgeld" telkens vervangen door de woorden "geld voor de deelname aan onderwijsactiviteiten".

Artikel IV.42

In artikel 34 van hetzelfde decreet wordt het woord "examengeld" vervangen door de woorden "geld voor het afleggen van de examens over de onderwijsactiviteiten waarvoor de student ingeschreven is".

Artikel IV.43

In artikel 35 van hetzelfde decreet worden de woorden "inschrijvings- en examengeld" vervangen door het woord "inschrijvingsgeld".

Artikel IV.44

Aan artikel 61 van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Bij overeenkomst gesloten tussen een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, projectmatig wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke dienstverlening en een hogeschool, kan een lid van het personeel van een dergelijke instelling met zijn instemming belast worden met de uitvoering van opdrachten met inbegrip van examens aan deze hogeschool. De overeenkomst bepaalt de termijn van de opdracht en desgevallend de financiële vergoeding die door de hogeschool betaald wordt aan de instelling waartoe het lid van het personeel behoort.".

Artikel IV.45

Artikel 74, derde en vierde lid van hetzelfde decreet worden opgeheven.

Artikel IV.46

Artikel 123 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 123. Doctor-assistenten worden aangesteld voor maximaal twee termijnen van ten hoogste drie jaar.

De aanstelling voor de tweede periode kan slechts na een gunstige evaluatie.

Doctor-assistenten die op het einde van het academiejaar 2003-2004 in dienst zijn, kunnen na het beëindigen van de lopende aanstelling, voor één bijkomende periode van ten hoogste drie jaar aangesteld worden.

In geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de eerste of tweede termijn van het mandaat worden de doctor-assistenten voor een bijkomende termijn van één jaar aangesteld."

Artikel IV.47

Artikel 136, § 3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 4 april 2003, wordt vervangen door wat volgt :

"§ 3. Het personeelslid dat gedurende 10 jaren belast was met het mandaat van departementshoofd of bibliothecaris, verwerft bij beëindiging van zijn mandaat de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt deze salarisschaal als het zijn betrekking op de personeelsformatie opnieuw opneemt."

Artikel IV.48

In artikel 137, § 1 worden de woorden "algemeen directeur" vervangen door de woorden "algemeen directeur, lid van het onderwijzend personeel,".

Artikel IV.49

Aan artikel 158 van hetzelfde decreet wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. Na een mandaatsperiode van tien jaar wordt de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt het personeelslid deze salarisschaal wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt."

Artikel IV.50

In hetzelfde decreet wordt een artikel 158bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 158bis. § 1. De bezoldiging van de algemeen directeur, lid van het administratief en technisch personeel, bestaat uit :

- 1° ofwel een mandaatsvergoeding gelijk aan het verschil tussen het salaris van gewoon hoogleraar, berekend rekening houdend met de door het personeelslid verworven geldelijke anciënniteit, en het salaris waarop het personeelslid ingevolge zijn betrekking op de personeelsformatie recht heeft, en toe te voegen aan dit salaris ;
- 2° ofwel het salaris van gewoon hoogleraar.

§ 2. Wanneer het mandaat van het personeelslid dat belast was met de functie van algemeen directeur beëindigd is, en wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt, krijgt het opnieuw de salarisschaal verbonden aan deze betrekking en vervalt het recht op de vergoeding bedoeld in § 1.

§ 3. Het personeelslid dat gedurende 10 jaren belast was met het mandaat van algemeen directeur, verwerft bij beëindiging van zijn mandaat de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt deze salarisschaal als het zijn betrekking op de personeelsformatie opnieuw opneemt."

Artikel IV.51

In artikel 165, derde lid van hetzelfde decreet wordt het woord “academiejaar” vervangen door het woord “jaar”.

Artikel IV.52

Artikel 183bis, § 3, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Het onderwijsontwikkelingsplan dient in voorkomend geval door de associatie waarvan de hogeschool deel uitmaakt, positief te worden geadviseerd. De aanvullende middelen bedoeld in § 1 kunnen ook besteed worden aan projecten van onderwijskundige en inhoudelijke vernieuwing van het onderwijs binnen de associatie met inbegrip van de academisering van het hoger onderwijs van twee cycli.”.

Artikel IV.53

In artikel 190 van hetzelfde decreet wordt § 6, eerste zin, ingevoegd bij het decreet van 4 april 2003, vervangen door wat volgt :

"§ 6. Voor de berekening van het aantal studenten, zoals bedoeld in § 1 en § 2 wordt in 2003 het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002 in aanmerking genomen en wordt vanaf 2004 het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003 in aanmerking genomen. Voor de berekening van het aantal studenten , zoals bedoeld in § 3 wordt het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003 in aanmerking genomen."

Artikel IV.54

Aan artikel 190bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 4 april 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering draagt jaarlijks bij in de financiering van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek in het hoger professioneel onderwijs van de hogescholen." ;

2° in § 1 wordt het derde lid vervangen door wat volgt :

"Deze middelen worden verdeeld volgens het aantal financierbare studenten in de opleidingen van het hoger professioneel onderwijs op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003." ;

3° in § 2 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering draagt jaarlijks bij in de financiering van projecten van hogescholen, die een versterking inhouden van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek van het hoger professioneel onderwijs."

Artikel IV.55

In artikel 193 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2003, worden de woorden "gemiddeld studentenaantal op 1 februari 2001, op 1 februari 2002 en op 1 februari 2003" vervangen door de

woorden "gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2000, op 1 februari 2001 en op 1 februari 2002 in 2003 en vanaf 2004 berekend op basis van het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003".

Artikel IV.56

In artikel 216 van hetzelfde decreet wordt het derde streepje opgeheven.

Artikel IV.57

In artikel 225 wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel IV.58

Artikel 233 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 8 juli 1996, wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 233. De hogescholen voeren betreffende alle voorzieningen van de instelling een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen gevoerd met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden en een aangepaste analytische boekhouding. De boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook. De Vlaamse regering legt een boekhoudkundig schema vast. De boekhouding wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor. De bedrijfsrevisor kan rechtstreeks briefwisseling voeren met de commissaris van de Vlaamse regering bij de hogeschool over de boekhouding en rekeningen van de hogeschool. Hij brengt het hogeschoolbestuur hiervan op de hoogte." .

Artikel IV.59

Artikel 296, tweede lid, 2° van hetzelfde decreet wordt de tekst van 2° vervangen door wat volgt :

"2° de helft vertegenwoordigers van het personeel, verkozen door en onder leden van het personeel verbonden aan het departement, met uitzondering van het departementshoofd. De kandidaten dienen op het ogenblik van de verkiezing te minste twee jaar een betrekking in de hogeschool te hebben bekleed." .

Artikel IV.60

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

- 1° artikel IV.35, 2°, IV.48, IV.49 en IV.50 hebben uitwerking met ingang van 1 januari 1996 ;
- 2° artikel IV.45 heeft uitwerking met ingang van 1 september 1996 ;
- 3° artikel IV.38 en IV.39 hebben uitwerking met ingang van het academiejaar 2001-2002 ;
- 4° artikel IV.37 heeft uitwerking met ingang van het academiejaar 2002-2003 ;
- 5° artikel IV.36 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2003 ;

6° artikel IV.44, IV.46, IV.47, IV.51, IV.52, IV.53, IV.54, IV.55 en IV.59 hebben uitwerking met ingang van 1 oktober 2003 ;

7° artikel IV.58 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2004 ;

8° artikel IV.35, 1°, IV.40, IV.41, IV.42, IV.43 en IV.57 hebben uitwerking met ingang van het academiejaar 2004-2005.

TITEL III

Wijzigingen betreffende de universiteiten

HOOFDSTUK 1

Wijzigingen aan het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik

Artikel IV.61

Aan artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik, gewijzigd bij de decreten van 21 december 1994, 8 juli 1996 en 7 december 2001, wordt een § 11 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 11. De raad van het bestuur van het Universitair Ziekenhuis Gent is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten met andere ziekenhuizen met betrekking tot de zorgverstrekking en de opleiding van artsen en artsen-specialisten, de raad van de Faculteit van de Universiteit Gent die instaat voor de organisatie van de opleiding geneeskunde gehoord.

Het Universitair Ziekenhuis Gent wordt gemachtigd om :

- 1° toe te treden tot een vereniging die tot doel heeft ziekenhuizen of gezondheidsvoorzieningen te beheren, zoals bedoeld in hoofdstuk XII van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ;
- 2° toe te treden tot een vereniging met het oog op de gehele of gedeeltelijke exploitatie van een ziekenhuis of van een ziekenhuisgebonden activiteit of gezondheidsvoorzieningen, zoals bedoeld in hoofdstuk XIIbis van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ;
- 3° toe te treden tot een vereniging zonder winstoogmerk die tot doel heeft ziekenhuizen of gezondheidsvoorzieningen te beheren of uit te baten of een dergelijke vereniging mede op te richten.

Het UZ Gent kan daartoe de noodzakelijke inbreng doen in de vorm van voorschotten, kapitaal en materiële of immateriële activa."

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen aan het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel IV.62

In artikel 34, eerste lid van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2001, worden na de woorden "één cyclus" de woorden ", een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie met uitzondering van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid" ingevoegd.

Artikel IV.63

In hetzelfde decreet wordt een artikel 34bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 34bis. De inschrijving van een student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden, is nietig. Aan de nietige inschrijving wordt geen enkel rechtsgevolg verleend.

In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, heeft een ingeschreven student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden het recht om :

- 1° examens voor het gevolgde studiejaar af te leggen, en
- 2° indien hij slaagt, de opleiding verder af te werken en een diploma van die opleiding te verwerven indien hij het verdere traject van de opleiding met goed gevolg heeft beëindigd,

indien volgende voorwaarden zijn vervuld :

- 1° de student heeft deelgenomen aan de studie-activiteiten gedurende een termijn van ten minste 60 kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van het begin van het academiejaar, respectievelijk van inschrijving, zo de inschrijving na het begin van het academiejaar werd genomen, en
- 2° het foutief karakter werd door de universiteit vastgesteld dan wel door een externe instantie aan de universiteit gemeld na de in 1° bedoelde termijn, en
- 3° de student heeft geen valse verklaringen afgelegd of valse documenten voorgelegd om aannemelijk te maken dat hij aan de decretale voorwaarden voldoet.”.

Artikel IV.64

Aan artikel 65 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 oktober 2000, wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt :

"Naast de academische taken bedoeld in het eerste lid kan het universiteitsbestuur de leden van het zelfstandig academisch personeel ook belasten met organisatorische, coördinerende of administratieve taken.”.

Artikel IV.65

Aan artikel 80 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1994, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Bij overeenkomst gesloten tussen een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en een universiteit, kan een lid van het personeel van een dergelijke instelling met zijn instemming belast worden met de uitvoering van opdrachten met inbegrip van het afnemen van examens aan deze universiteit. De overeenkomst bepaalt de inhoud en de termijn van de opdracht en desgevallend de financiële vergoeding die door de universiteit betaald wordt aan de instelling waartoe het lid van het personeel behoort.".

Artikel IV.66

Artikel 91, derde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 1997 en gewijzigd bij het decreet van 20 april 2001, wordt vervangen door wat volgt :

"Het universiteitsbestuur kan in geval van eerste benoeming tot lid van het zelfstandig academisch personeel de personen aanstellen in een tijdelijk dienstverband als lid van het zelfstandig academisch personeel voor een periode van ten hoogste drie jaar met uitzicht op een vaste benoeming zonder nieuwe vacature, indien het universiteitsbestuur de prestaties van de betrokkene gunstig beoordeelt.".

Artikel IV.67

In artikel 92, tweede lid van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 januari 1993, wordt de tweede zin vervangen door wat volgt :

"In het geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de eerste, de tweede of de derde termijn van het mandaat worden de assistenten voor een bijkomende termijn van één jaar aangesteld.".

Artikel IV.68

Aan artikel 94 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"In geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de eerste of de tweede termijn van het mandaat worden de doctor-assistenten voor een bijkomende termijn van één jaar aangesteld.".

Artikel IV.69

Aan artikel 95, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999, wordt de volgende zin toegevoegd :

"De heroverweging van de inschalingsanciënniteit moet uitdrukkelijk en grondig gemotiveerd zijn.".

Artikel IV.70

Artikel 99 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 18 mei 1999, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

"Artikel 99. Voor de toepassing van artikel 95, tweede lid, en artikel 97, eerste lid, bepaalt het universiteitsbestuur de algemene bezoldigingsvoorschriften.".

Artikel IV.71

Aan artikel 130ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 1994 en vervangen bij het decreet van 4 april 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2 wordt de laatste zin vervangen door volgende zinnen :

“Het onderwijsontwikkelingsplan dient in voorkomend geval door de associatie waarvan de universiteit deel uitmaakt, positief te worden geadviseerd. De aanvullende middelen bedoeld in § 1 kunnen ook besteed worden aan projecten van onderwijskundige en inhoudelijke vernieuwing van het onderwijs binnen de associatie met inbegrip van de academisering van het hoger onderwijs van twee cycli.” ;

2° er wordt een § 9 toegevoegd, die luidt als volgt :

“§ 9. De aanvullende middelen die in het begrotingsjaar 2002 bij wijze van convenants aan de universiteiten werden toegekend, alsook de aanvullende middelen bedoeld in § 1 die aan de universiteiten worden toegekend, worden niet beschouwd als werkingsuitkering en worden geboekt op de afdeling IV Onderzoeksfondsen en wetenschappelijke dienstverlening, onderafdeling Andere Onderzoeksfondsen.”.

Artikel IV.72

De § 5 die bij artikel V. 36 van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV aan artikel 140 ter van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap werd toegevoegd, wordt hernummerd als § 6.

De § 5 die bij artikel V.39 van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV aan artikel 140ter van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap werd toegevoegd, wordt hernummerd als § 7.

Artikel IV.73

Aan artikel 161 van hetzelfde decreet, vervangen door de decreten van 27 januari 1993 en 4 april 2003, wordt de volgende zin toegevoegd :

"De Vlaamse regering legt het boekhoudschema vast.".

Artikel IV.74

De § 9 die bij artikel V.37 van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV aan artikel 169quater van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap werd toegevoegd, wordt hernummerd als § 11.

Artikel IV.75

In artikel 182, zesde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 8 juli 1996 worden de woorden "eerste en tweede lid" vervangen door de woorden "eerste tot en met vierde lid".

Artikel IV.76

Aan artikel 188 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 27 januari 1993 en 18 mei 1999, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"De bedragen van de bezoldigingen, de toelagen en de vergoedingen waarvan sprake in artikel 104 van dit decreet en in artikel 2, § 1, van het besluit van de Vlaamse regering van 27 februari 1992 houdende vaststelling van de loopbaanstructuur en van het bezoldigingsstatuut van het administratief en technisch personeel van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap verwijzen met ingang van 1 januari 1993 tot en met 31 december 1999 naar de bedragen zoals die op het ogenblik van de toekenning ervan vermeld werden in het Vlaams personeelsstatuut.".

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen aan het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening

Artikel IV.77

Aan artikel 14, 2° van het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"De instellingen kunnen aan de personeelsleden van de universiteiten of hogescholen die op grond het voorenstaande ingezet worden voor de uitvoering van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening een persoonlijke vergoeding toekennen voor de geleverde prestaties.".

HOOFDSTUK 4

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel IV.78

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

- 1° artikel IV.64 en IV.65 hebben uitwerking met ingang van 1 oktober 1991 ;
- 2° artikel IV.76 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1993 ;
- 3° artikel IV.66 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1997 ;
- 4° artikel IV.69 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1999 ;
- 5° artikel IV.71,2°, IV.72 en IV.74 hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2002 ;

6° artikel IV.71, 1° heeft uiterking met ingang van 1 januari 2003 ;

7° artikel IV.62, IV.65, IV.67, IV.48, IV.70 en IV.77 treden in werking op 1 oktober 2003 ;

8° artikel IV.61 en IV.73 treden in werking op 1 januari 2004.

TITEL IV

Wijzigingen aan het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen

Artikel IV.79

In artikel 9 van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999 worden de woorden "industriële valorisatie" vervangen door de woorden "economische valorisatie".

Artikel IV.80

Aan hetzelfde decreet wordt onder hoofdstuk III een artikel 19bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 19bis. Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden associaties niet als VZW’s beschouwd.”.

Artikel IV.81

Artikel 20, § 1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998 en 18 mei 1999, wordt vervangen door wat volgt :

"§ 1. Een universiteit of hogeschool kan als rechtspersoon slechts deelnemen in de oprichting of de werking van een VZW, een internationale vereniging met wetenschappelijk doel, een instelling van openbaar nut of een stichting op grond van een formele beslissing van het universiteits- of hogeschoolbestuur."

Artikel IV.82

Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 21. § 1. Universiteiten of hogescholen kunnen deelnemen aan VZW’s, instellingen van openbaar nut of stichtingen die tot doel hebben het aanbieden en beheren van sociale voorzieningen voor studenten.

§ 2. Onverminderd de bepalingen van § 1 van dit artikel kunnen universiteiten of hogescholen het uitvoeren van onderzoek, van wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening of van hun onderwijstaken slechts toevertrouwen aan VZW’s of andere rechtspersonen – ongeacht of zij er zelf al dan niet als rechtspersoon aan deelnemen – indien deze activiteiten niet op de vereiste wijze door de universiteit of hogeschool zelf kunnen uitgevoerd worden, of indien dit door de wetten, decreten of besluiten toegelaten of vereist wordt.

Artikel IV.83

In artikel 23, § 2, 3° van hetzelfde decreet, vervangen door het decreet van 18 mei 1999, worden na het woord "opbrengsten" de woorden "of tekorten" ingevoegd.

Artikel IV.84

Aan artikel 26 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in het eerste lid worden de woorden "of waarin de universiteit of hogeschool (een) vertegenwoordiger(s) heeft" geschrapt ;
- 2° in het tweede lid worden de woorden "of trekt zij haar vertegenwoordiger(s) in de bestuursorganen van de rechtspersoon terug" geschrapt.

Artikel IV.85

De bepalingen van deze titel treden in werking op 1 januari 2004.

TITEL V

Wijzigingen van de wet van 11 september 1993 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs

Artikel IV.86

Artikel 1, III, c) van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs, ingevoegd bij de wet van 21 januari 1963 en gewijzigd bij de wet van 9 april 1965, wordt vervangen door wat volgt :

"c) Mogen, voor wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, de titel van kandidaat, licentiaat, doctor in de godgeleerdheid of van geaggregeerde voeren, diegenen welke het diploma van deze graad hebben verworven in een door de Koning erkende faculteit der protestantse godgeleerdheid of in een bij of krachtens een decreet van de Vlaamse Gemeenschap erkende faculteit der protestantse godgeleerdheid.".

Artikel IV.87

Artikel IV.86 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1964.

TITEL VI

Wijziging aan het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV

Artikel IV.88

In artikel V.23, 2° van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het Onderwijs XIV worden de woorden “1 september 1996” vervangen door de woorden “1 januari 1996”.

Artikel IV.89

Artikel IV.88 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1996.

DEEL V. REGULARISATIE VAN DIPLOMA'S EN GRADEN

Artikel V.1

De volgende diploma's en graden in het hoger onderwijs worden geacht rechtmatig te zijn uitgereikt door de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee (voorheen het Bijbelinstituut) of door de Universitaire Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel :

- 1° getuigschrift van studiën gedaan met het oog op het godsdienstonderwijs uitgereikt na vier jaar studie ;
- 2° diploma voor het protestants godsdienstonderwijs in de lagere graad ;
- 3° gegradueerde in de godsdienstwetenschappen ;
- 4° geaggregeerde voor het protestants godsdienstonderwijs in het lager secundair onderwijs.

Deze bepaling geldt tot het einde van het academiejaar 2006-2007. Studenten die in het academiejaar 2006-2007 niet slaagden voor de examens van het studiejaar leidend tot één van de in het eerste lid bedoelde diploma's en graden, kunnen evenwel nog een rechtmatig afgeleverd diploma, respectievelijk een rechtmatig afgeleverde graad behalen in het academiejaar 2007-2008.

Artikel V.2

Artikel V.1 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1964.

DEEL VI. COÖRDINATIEMACHTIGING

Artikel VI.1

De Vlaamse regering kan de bepalingen van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen coördineren, met inachtneming van de wijzigingen die daarin uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn of worden aangebracht, inzonderheid door de bepalingen van dit decreet en alle andere decreten die zullen worden uitgevaardigd met het oog op de aanvulling van voornoemd decreet van 4 april 2003.

Te dien einde kan de regering :

- 1° de volgorde en de nummering van de te coördineren bepalingen veranderen en in het algemeen de teksten naar de vorm wijzigen ;
- 2° de verwijzingen die voorkomen in de te coördineren bepalingen, met de nieuwe nummering overeenbrengen ;
- 3° zonder afbreuk te doen aan de beginselen die in de te coördineren bepalingen vervat zijn, de redactie ervan wijzigen teneinde eenheid in de terminologie te brengen, de bepalingen onderling te doen overeenstemmen en ze in overeenstemming te brengen met de actuele stand van de regelgeving ;
- 4° in de bepalingen die niet in de coördinatie worden opgenomen, de verwijzingen naar de gecoördineerde bepalingen aanpassen.

Artikel VI.2

Artikel VI.1 treedt in werking op 1 oktober 2004.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Raad Hoger Onderwijs
29 augustus 2003
RHO/RBE/ADV/002

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de
rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger
onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger
onderwijs in Vlaanderen

1 Situering

Op 22 juli 2003 vraagt de minister van Onderwijs advies aan de Vlor over het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Dit aanvullingsdecreet bij het structuurdecreet beoogt volgende zaken te regelen:

- de rechtspositieregeling van de student in het hoger onderwijs;
- de participatie van studenten;
- de uitwerking van een Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs;
- de mogelijke integratie van (voortgezette) HOSP-opleidingen;
- technische wijzigingen aan het structuur-, universiteiten- en hogescholendecreet.

Dit advies van de Raad Hoger Onderwijs focust op de rechtspositieregeling en de participatie van studenten én de technische wijzigingen. Over de uitwerking van een Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs spreekt de raad zich niet uit. Over deel III van dit voorontwerp van decreet, de mogelijke integratie van (voortgezette) HOSP-opleidingen, formuleert de Vlor een apart advies.

De Raad Hoger Onderwijs vergadert op 29 augustus 2003 en keurt dit advies goed in aanwezigheid van 19 leden.

2 Advies

2.1 Opmerking vooraf

De Raad Hoger Onderwijs wijst erop dat de minister bijzonder weinig tijd gaf (in volle vakantieperiode) om dit advies voor te bereiden. Een belangrijk decreet over participatie in het hoger onderwijs verdient betere inspraak!

2.2 Advies

1. De Raad Hoger Onderwijs waardeert de beschrijving van de rechtspositie van de student in dit voorontwerp van decreet als een transparante basis voor de rechtsbescherming van de student. De rechtspositieregeling moet zo worden uitgewerkt dat die zeer duidelijk de algemene, wederzijdse rechten en plichten van bestuur en student omvat (cf. Memorie van Toelichting). De raad vindt dat de typering van de inschrijving van een student als een toetredingsovereenkomst niet mag betekenen dat studenten eenzijdig beschouwd worden

als gebruikers van een openbare dienst, als consumenten van onderwijs, aangeboden door de instellingen. De raad beklemtoont dat studenten een essentiële partner zijn binnen de instelling. Dit standpunt is bepalend voor de manier waarop studentenparticipatie gestalte krijgt binnen de instellingen. Het betekent alleszins dat participatie meer is dan het voorbehouden van een aantal zitjes en het opstellen van een aantal rechten. Het is het aanvaarden dat elke doelstelling, elke beslissing, elk orgaan en elke beleidsdaad moet doordrongen zijn van het besef dat dit beleid niet enkel zijn impact zal hebben op de studenten, maar ook namens o.a. de studenten is genomen.

2. Bij examenbetwistingen wordt de mogelijkheid tot intern beroep aangevuld met een beroep bij een Raad voor examenbeslissingen. De Raad Hoger Onderwijs onderschrijft de oprichting van dit centrale beroepscollege. Daardoor kan vermeden worden dat studenten zich (te) vlug tot een rechtbank wenden. De raad vindt de samenstelling van de commissie en de omschrijving van haar bevoegdheid en van de beroepsprocedure goed.

3. Volgens de titel regelt het voorontwerp van decreet o.a. de participatie in het hoger onderwijs. De Raad Hoger Onderwijs stelt vast dat het voorontwerp wel de participatie van studenten regelt, maar dat, met uitzondering van de artikels over de uitwerking van een Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs, de participatie van het personeel niet aan de orde komt. De Raad betreurt deze leemte.

In zijn visietekst over samenwerkingsinitiatieven in het hoger onderwijs (19 februari 2002, RHO/RBE/DOC/037c) pleitte de Raad Hoger Onderwijs voor volwaardige participatie van studenten en personeel in de vorm van medebestuur. Dat betekent mee beslissen en verantwoordelijk zijn. Een goede werking van de studentenraad is daarbij een fundament. De raad is daarom tevreden dat het ontwerpdecreet studentenparticipatie regelt op het niveau van de instellingen en associaties. Waar beslissingen ook op het niveau van faculteiten of departementen worden genomen, vindt de raad het zinvol, om ook daar studentenraden op te richten.¹ Deze hebben een groot drempelverlagend effect voor studentenvertegenwoordigers omdat die zich rechtstreeks betrokken voelen bij de problemen van hun opleiding. Zij kunnen daar ervaring opdoen waardoor ze voorbereid worden om door te stromen naar andere niveaus. Dit zorgt ervoor dat het ganse systeem een basis heeft. In de faculteits- of departementsraad zetelen ook studentenvertegenwoordigers. Hun werk kan democratisch onderbouwd worden door een studentenraad, die meteen de goede communicatie met het centrale beleidsniveau verzorgt. Dit alles bevordert de stabiliteit en continuïteit van de studentenparticipatie.

In een associatie zullen er medezeggenschapsorganen komen op verschillende domeinen en op verschillende niveaus:

- op het niveau van de departementen/faculteiten;
- op het niveau van de hogescholen en universiteiten;
- op het niveau van de associatie.

Overlappingsen worden best vermeden. Inspraak gebeurt best dicht bij de plaats waar de beslissingen vallen.

De Raad Hoger Onderwijs suggereert om de vertegenwoordigers voor de centrale studentenraad te verkiezen via een getrappt systeem. Dat draagt bij tot een betere

¹ De studenten uit de Raad Hoger Onderwijs vragen dat het decreet de oprichting van studentenraden op het niveau van faculteiten (universiteiten) of departementen (hogescholen) zou voorschrijven.

informatiedoorstroming. De raad vindt de 10% norm voor deelname van studenten aan verkiezingen op dit moment niet zinvol (art. II.32 §2 en 3). Daardoor zal studentenparticipatie niet worden bevorderd. De betreffende paragrafen, die overigens onduidelijk zijn, worden dan ook best geschrapt.

De Raad Hoger Onderwijs signaleert dat er tegenstellingen bestaan tussen de tekst van dit ontwerpdecreet en artikels uit het hogescholendecreet wat betreft de bevoegdheid van de studentenraad en vertegenwoordiging van studenten in de bestuursorganen in autonome hogescholen.

Het voorontwerp van decreet stelt dat de studentenraad uit eigen beweging een schriftelijk advies kan uitbrengen over “alle aangelegenheden die studenten aanbelangen” (art. II.36). De Raad Hoger Onderwijs vraagt dat het decreet omschrijft welke terreinen hier minimaal mee bedoeld zijn. De begrippen “beraadslaging” en “raadpleging” (art. II.37 en II.39) worden best gedefinieerd. De raad vraagt dat het informatierecht van de studentenraad ook ingeschreven wordt in het decreet.

In de *Evaluatie van de werking van de medezeggenschapsorganen en onderhandelingscomités in de hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap* (maart 2000) worden verschillende verklaringen opgesomd voor het ondermaats functioneren van de studentenraad in meerdere hogescholen. De conclusies van dat onderzoek blijven belangrijk en de aanbevelingen verdienen bijzondere aandacht. De Raad Hoger Onderwijs beklemtoont de noodzaak tot vorming van studentenvertegenwoordigers. Die is essentieel opdat die hun taak naar behoren kunnen vervullen. De instellingen moeten ook daar de nodige middelen voor voorzien. De studentenraad moet principieel autonoom kunnen beslissen over de aanwending van de toegekende middelen (art. II.47).

Medezeggenschap is afhankelijk van bestuursstructuur én bestuurscultuur. Het goed functioneren van medezeggenschap dient dan ook niet alleen te worden gezocht in de structurele maatregelen, maar ook in de cultuur van medezeggenschap. Essentieel is dat studenten en personeel ervaren “au sérieux” te worden genomen. Dit kan alleen als bij de leden van medezeggenschapsorganen het beïnvloedingsbesef aanwezig is: het bewustzijn dat zij daadwerkelijk invloed hebben op het besluitvormingsproces en dat er rekening wordt gehouden met de gegeven adviezen.

De Raad Hoger Onderwijs waardeert dat de instellingen zelf een grote autonomie krijgen om te bepalen hoe zij studentenparticipatie gestalte geven. Uiteraard moeten de studenten van de betreffende instelling betrokken worden bij het vormgeven van die participatie. Het is belangrijk dat instellingen een draagvlak creëren waarin studenten en personeel worden betrokken bij te nemen beslissingen. Medezeggenschap dient zo te worden uitgeoefend als in de decreten bedoeld is.

4. De Raad Hoger Onderwijs neemt akte van de wijzigingsbepalingen die in deel IV van dit decreet zijn opgenomen.

Belangrijke aanpassingen aan het structuurdecreet betreffen de accreditatie van opleidingen van twee cycli en de opdracht van de Erkenningscommissie. De raad stelt vast dat de Erkenningscommissie advies uitbrengt over de macrodoelmatigheid van opleidingen na raadpleging van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Vlaamse Hogescholenraad. In zijn advies over de samenstelling en de werking van de Erkenningscommissie (13 mei 2003, RHO/RBE/ADV/003) had de Raad Hoger Onderwijs argumenten opgesomd voor het

behoud van zijn adviesbevoegdheid. De Vlor en zijn rechtsvoorgangers (Vaste Raad, Hoge Raden) zijn trouwens altijd betrokken geweest bij het adviseren over programmaties en structuuraanpassingen.

5. De Raad Hoger Onderwijs wijst nog op volgende onduidelijkheden of fouten in het voorontwerp:

- Moet art. II.38 ook niet worden vermeld in art. II.34?
- In art. IV.15, voorlaatste regel moet er sprake zijn van de hogeschool i.p.v. de universiteit.
- De volgorde van art. IV.15 en art. IV.16 is onlogisch.

Rik Belmans
secretaris

Guy Aelterman
voorzitter

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Algemene Raad
16 september 2003
AR/VHE/ADV/004

Advies over de positie van het hoger onderwijs van sociale promotie in het kader van de herstructurering van het hoger onderwijs

1 Situering

Op 22 juli 2003 vraagt de minister van Onderwijs advies aan de Vlor over het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Dit aanvullingsdecreet bij het structuurdecreet beoogt de volgende zaken te regelen:

- de rechtspositieregeling van de student in het hoger onderwijs;
- de participatie van studenten;
- de uitwerking van een Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs;
- de mogelijke integratie van (voortgezette) HOSP-opleidingen;
- technische wijzigingen aan het structuur-, universiteiten- en hogescholendecreet.

Op 22 juli 2003 vraagt de minister van Onderwijs ook een advies aan de Vlor over het voorontwerp van bijzonder decreet betreffende de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen.

Vervolgens vraagt zij op 23 juli 2003 advies over het protocol betreffende de finaliteit van de afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie en de interne en externe kwaliteitszorg met het oog op accreditatie.

Dit advies handelt over deel III van het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, over het voorontwerp van bijzonder decreet betreffende de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en over bovenvernoemd protocol.

De Algemene Raad heeft ervoor geopteerd om de adviezen hierover te bundelen in één adviestekst. De drie adviesaanvragen handelen immers over de toekomstige positie van het hoger onderwijs voor sociale promotie in het hoger onderwijslandschap.

2 Procedure

Aangezien de problematiek van het HOSP een niveau-overschrijdende materie is, werden zowel de Raad Hoger Onderwijs als de Raad Volwassenenonderwijs gevraagd een ontwerpadvies te formuleren. De Raad Hoger Onderwijs formuleerde zijn ontwerpadvies op 2 september jl. De Raad Volwassenenonderwijs formuleerde een ontwerpadvies op 9 september jl.

Een vergelijking tussen beide ontwerpadviezen maakt duidelijk dat naast heel wat punten van overeenstemming, er ook duidelijke verschilpunten zijn in beide adviezen. Over een aantal aspecten heeft slechts één van beide raden een mening geformuleerd.

Conform het reglement van orde van de Vlaamse Onderwijsraad werden beide ontwerpadviezen en de vergelijking tussen beide voorgelegd aan de Algemene Raad om te arbitreran over de punten van meningsverschil.

De Algemene Raad besliste op 16 september jl. om één advies te formuleren. In dit advies worden de punten van overeenstemming tussen de Raad Volwassenenonderwijs en de Raad Hoger Onderwijs beschouwd als standpunten van de Vlaamse Onderwijsraad. Waar beide raden van mening verschillen, geeft het advies beide standpunten weer. De Algemene Raad besliste om in het advies ook de punten op te nemen waarover slechts één van beide raden zich expliciet uitsprak. Welke raad het standpunt inneemt, staat telkens vermeld.

Het advies werd met eenparigheid van stemmen goedgekeurd tijdens de vergadering van de Algemene Raad op 16 september 2003.

3 Ontwerpadvies

3.1 Inleiding

- a De Vlaamse Onderwijsraad wijst erop dat het hoger onderwijs voor sociale promotie in Vlaanderen een belangrijke functie vervult in het kader van het levenslang leren en het aanbieden van tweede leerwegen. Ter illustratie: in de referteperiode 1/2/2001-31/12/2002 telde het HOSP 23.273 éénmalig getelde cursisten.

Een adequate regeling is dan ook bijzonder belangrijk. Deze regeling moet de algemeen maatschappelijke belangen en de belangen van de cursist laten primeren ten opzichte van de instellingsbelangen. Er moeten dus voldoende garanties zijn dat tweede leerwegen in het hoger onderwijs gehandhaafd blijven en zo mogelijks nog versterkt worden.

Dit veronderstelt voldoende voorbereidingstijd, zeker omdat hierbij zowel de Raad Volwassenenonderwijs als de Raad Hoger Onderwijs betrokken zijn. Het Vlaamse hoger onderwijs heeft alle baat bij een regeling die zowel het volwassenenonderwijs als het hoger onderwijs kunnen onderschrijven en waarbij kansen en bedreigingen voor beide sectoren nauwgezet in kaart zijn gebracht en afgewogen.

- b In dit verband wijst de Vlaamse Onderwijsraad erop dat de minister bijzonder weinig tijd gaf (in volle vakantieperiode) om dit advies voor te bereiden. De onderwijsraad is ervan overtuigd dat, met meer tijd, nog meer punten van overeenstemming zouden bereikt zijn tussen de Raad Hoger Onderwijs en de Raad Volwassenenonderwijs. Onbeantwoorde vragen hadden een gezamenlijke oplossing kunnen krijgen.
- c De Raad Volwassenenonderwijs is tevreden dat de minister een initiatief genomen heeft om duidelijkheid te creëren over de positie van het hoger onderwijs voor sociale promotie. De positie van deze sector was immers bijzonder onduidelijk geworden door de herstructurering van het hoger onderwijs zoals uitgewerkt in het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Het voortbestaan van deze onduidelijkheid schaadt het imago van deze onderwijssector.

3.2 Een integraal perspectief voor het HOSP in de verschillende beleidsteksten ?

De voorstellen van de minister verdelen de HOSP-opleidingen in de volgende categorieën:

- de HOSP-opleidingen die men kan catalogeren als een voortgezette opleiding;
- de opleidingen die leiden tot het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid;
- de andere HOSP-opleidingen.

Voor de HOSP-opleidingen die men kan catalogeren als een voortgezette opleiding voorziet het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, een regeling waarbij deze overgedragen (kunnen) worden naar een hogeschool. Deze opleidingen kunnen worden omgevormd tot een bachelors- of tot een mastersopleiding. Voor sommige HOSP-opleidingen is deze overdracht verplicht, voor andere opleidingen facultatief.

Voor de opleidingen die leiden tot het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid wordt verwezen naar een toekomstige regeling in het kader van het decreet lerarenopleiding.

De andere HOSP-opleidingen kunnen via het decreet flexibilisering tot studieduurverkorting leiden in het hogescholen- en universitair onderwijs. In uitzonderlijke gevallen is er de mogelijkheid om de opleidingen te laten streven naar een accreditatie als bachelor.

- a De Vlaamse Onderwijsraad betreurt dat de voorliggende beleidsteksten geen integraal en duidelijk perspectief bieden voor het gehele opleidingsaanbod in het hoger onderwijs voor sociale promotie. Dit hypothekeert de voorliggende beleidsinitiatieven in hoge mate.

In het bijzonder maakt de Vlaamse Onderwijsraad zich zorgen over het lot van de groep “andere opleidingen”. De kans is reëel dat ook deze groep nog uiteenvalt in verschillende categorieën. Dat komt de beeldvorming over het HOSP en de transparantie in het hoger onderwijs niet ten goede. De Vlaamse Onderwijsraad hecht nochtans groot belang aan een transparant opleidingsaanbod.

Het uitblijven van duidelijke beleidslijnen voor de “andere HOSP-opleidingen” is verder ook ongunstig omdat er geen duidelijkheid wordt gecreëerd hoe het onderwijslandschap in het hoger onderwijs zich verder zal en kan ontwikkelen.

De onderwijsraad meent dat zo’n integraal concept afspraken veronderstelt over het hele hoger onderwijsaanbod en de opleidingenstructuur hoger onderwijs. Deze afspraken hebben betrekking op de clustering van het HOSP-aanbod, op de rationalisatie van het aantal vestigingsplaatsen per HOSP-opleiding en op de programmatie van nieuwe opleidingen. De hogescholen zijn bekommerd dat de bereikte evenwichten in het hogescholenaanbod bij inschakeling van de HOSP-opleidingen in de hoger onderwijsstructuur geschaad zouden worden of anders gesteld de macro-doelmatigheid van het aanbod hoger onderwijs schade zou ondervinden. Van de kant van de CVO’s is er dan weer de bekommernis om de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van het HOSP te garanderen.

De onderwijsraad bepleit alleszins dat er voor het HOSP, en in het bijzonder voor de groep “andere opleidingen” een duidelijke en heldere procedure en doelstelling wordt vooropgezet. Dit moet gekoppeld zijn aan een transparant tijdspad.

- b De Raad Volwassenenonderwijs wijst erop dat in het protocol en in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet ⁽¹⁾ sprake is van “tertiair onderwijs”.

Dit begrip wordt evenwel niet gedefinieerd, en is ook elders nog niet omschreven. De Raad Volwassenenonderwijs meent dat een heldere omschrijving van dit begrip evenwel een conditio sine qua non is. Het is overigens volkomen onduidelijk welke regelingen in dit tertiair onderwijs van toepassing zullen zijn (certificering, financiering resp. subsidiering).

- c Voor wat de indeling in categorieën betreft verschillen beide raden duidelijk van mening.

De meerderheid in de Raad Hoger Onderwijs accepteert de indeling in drie categorieën.

De Raad Volwassenenonderwijs vraagt zich af of het verschil in aanpak voor de verschillende categorieën van opleidingen hoger onderwijs voor sociale promotie niet raakt aan het principe van gelijke behandeling. De raad ziet geen objectieve en redelijke verantwoording waarom de éne opleiding zonder voorafgaande beoordeling (de zogenaamde voorafgaande visitatie) kan worden ingeschakeld in de Ba/Mastructuur en andere daarvoor wel een beoordelingsprocedure moeten ondergaan. Men zou zich hiervoor kunnen beroepen op een verschil in toelatingsvoorwaarden. De raad meent echter te kunnen vaststellen dat het verschil in toelatingsvoorwaarden tussen de groep opleidingen die men nu beschouwt als voortgezette opleidingen en de groep “andere HOSP-opleidingen” onvoldoende discriminerend is. In de éne groep wordt niet voor elke opleiding vastgehouden aan het principe dat men minimaal een diploma hoger onderwijs moet kunnen voorleggen. Ook in de andere groep zijn er opleidingen waarbij een opleiding hoger onderwijs het minimale niveau is voor toelating.

- d De Vlaamse Onderwijsraad stelt vast dat er tussen CVO's en hogescholen reeds heel wat samenwerkingsinitiatieven lopen. De Vlaamse Onderwijsraad stelt als algemeen principe voorop dat deze samenwerking verder zou worden uitgebouwd.

De Raad Volwassenenonderwijs bepleit voor die opleidingen (zowel voortgezette als basisopleidingen) die zowel qua inhoud als qua omvang het algemene niveau hoger onderwijs behalen, een samenwerkingsmodel tussen de centra voor volwassenenonderwijs en de hogescholen waarbij het uitreiken van de bachelorsgraad en de mastersgraad de bevoegdheid is van de hogescholen en de centra voor volwassenenonderwijs blijven instaan voor de onderwijsorganisatie. Deze samenwerking moet worden ondersteund door een geïntegreerd systeem van kwaliteitszorg. Wel stelt de Raad Volwassenenonderwijs uitdrukkelijk dat opleidingen die overgeheveld wensen te worden naar de hogescholen niet verhinderd mogen worden om deze overstap te maken. Anderzijds mogen opleidingen hiertoe niet verplicht worden.

De Raad Volwassenenonderwijs bepleit een dergelijke samenwerking vooral vanuit de bekommernis dat de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van het HOSP wordt gegarandeerd en dat tweede leerwegen in het hoger onderwijs behouden zouden blijven.

1 Het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Voor de groep “andere opleidingen” wenst de Raad Volwassenenonderwijs de samenwerking tussen hogescholen en het HOSP verder uit te bouwen via een veralgemeende toepassing van EVK vanuit het HOSP naar de hogescholen.

De Raad Hoger Onderwijs daarentegen bepleit voor die opleidingen (zowel voortgezette als basisopleidingen) die zowel qua inhoud als qua omvang het algemene niveau hoger onderwijs behalen de overdracht naar de hogescholen.

De Raad Hoger Onderwijs vreest dat de toepassing van het vooropgestelde samenwerkingsmodel de bereikte evenwichten en de doorgevoerde schaalvergroting in het hogescholenonderwijs zou schaden. Verder is de Raad Hoger Onderwijs bezorgd dat het samenwerkingsmodel vanuit juridisch oogpunt niet haalbaar is.

De Raad Hoger Onderwijs ziet het pleidooi voor toenemende samenwerking dus vooral op het domein van de toepassing van EVK wanneer een cursist vanuit de HOSP-opleiding overstapt naar een hogeschoolopleiding.

3.3 Het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, deel III: integratie van het hoger onderwijs voor sociale promotie in Vlaanderen

De overdracht van HOSP-opleidingen die men kan catalogeren als een voortgezette opleiding naar de hogescholen, wordt geregeld in het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Het voorontwerp van decreet verplicht de overdracht van ‘voortgezette’ opleidingen uit het artistiek hoger onderwijs en geeft ‘voortgezette’ opleidingen uit het paramedisch onderwijs de keuzemogelijkheid daartoe. Het voorontwerp regelt verder de nodige aanpassingen aan verschillende bestaande decreten.

- a De Vlaamse Onderwijsraad betreurt het gebrek aan transparantie in de toekomstige certificering van de opleidingen die men kan beschouwen als voortgezette opleidingen. De huidige regeling voorziet immers alleen een wijziging van certificering voor die opleidingen die worden overgedragen. Aangezien een aantal opleidingen de keuze hebben om al dan niet over te stappen naar de hogeschool, zullen opleidingen die in oorsprong en in wezen dezelfde zijn, in de toekomst bijgevolg een verschillende certificering hebben. Het voorontwerp van decreet geeft overigens niet aan welke positie de zogenaamde voortgezette HOSP-opleidingen zullen hebben, indien ze niet overgedragen worden naar een hogeschool. De Raad Volwassenenonderwijs is van oordeel dat een verschillende studiesanctionering van in oorsprong en in wezen gelijkaardige trajecten opnieuw het gelijkheidsbeginsel in de weg staat.

De Raad Volwassenenonderwijs en de Raad Hoger Onderwijs formuleren voor het bovenstaand gebrek aan transparantie elk een eigen oplossing.

De Raad Volwassenenonderwijs meent dat, indien een afdeling niet wenst overgedragen te worden, ook intensieve samenwerking tussen centra voor volwassenenonderwijs en hogescholen mogelijk zou moeten zijn. In zo'n samenwerking is het uitreiken van de bachelors- (en masters)graad de bevoegdheid van de hogescholen, terwijl de centra voor volwassenenonderwijs blijven instaan voor de onderwijsorganisatie. De samenwerking wordt ondersteund door een

gemeenschappelijk en terdege uitgebouwd systeem van kwaliteitszorg. De hogeschool verwerft daarbij dus een soort peterschap over de HOSP-opleiding.

De Raad Hoger Onderwijs vindt de overheveling van de HOSP-opleidingen die men kan catalogeren als een voortgezette opleiding positief. De raad betreurt dat daarbij -voor een aantal opleidingen- nog keuzemogelijkheid werd gelaten. Dit komt de transparantie in het hoger onderwijs niet ten goede. De Raad Hoger Onderwijs is dus voorstander van verplichte overdracht van alle opleidingen die men kan beschouwen als een voortgezette opleiding.

- b De Vlaamse Onderwijsraad drukt de wens uit dat er wordt voorzien in een adequate rechtspositieregeling voor het personeel bij overdracht naar een hogeschool.

De Vlaamse Onderwijsraad beveelt verder aan dat de overheid nauw toeziet dat de integratie in de hogescholen van de HOSP-opleidingen die men als voortgezette opleidingen kan beschouwen geen financieel verlieslatende operatie zou zijn voor de hogescholen en/of voor de centra voor volwassenenonderwijs. Daarbij beveelt de raad aan om zorgvuldig alle mogelijke ratio's die zijn ingeschreven in het decreet volwassenenonderwijs, in het structuurdecreet en in het hogescholendecreet te controleren. Hij verwijst daarbij naar de 80/20 regel voor de hogescholen en de behoudsnorm voor de centra voor volwassenenonderwijs.

- c De overheid stipuleert dat de overdracht van de HOSP-opleidingen vanuit het overheidsstandpunt een nuloperatie is, de loonmassa van het CVO wordt overgeheveld naar de hogeschool.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt zich af of het huidige en toekomstige financieringsstelsel van de hogescholen voldoende waarborgen biedt om de voortgezette opleidingen die zijn overgedragen, te kunnen voortzetten. De onderwijsraad wil vermijden dat de doelgroep die het HOSP nu bedient uiteindelijk gedeeltelijk of geheel uit de boot zou vallen.

De Raad Hoger Onderwijs vraagt aan de overheid om na te gaan of de overgedragen cursisten effecten zullen hebben op de verdeling van de gelden voor sociale voorzieningen, en deze nauwgezet in kaart te brengen. Voor wat de werkmiddelen betreft zijn er voorlopig geen effecten, omdat er voor BanaBa's en ManaMa's momenteel geen overheidsfinanciering is voorzien.

- d De Raad Hoger Onderwijs drukt verder nog zijn bezorgdheid uit over het feit dat de overdracht van HOSP-opleidingen de evenwichten in het hogescholenaanbod en de macro-doelmatigheid van het aanbod hoger onderwijs zou kunnen schaden. Het decreet maakt dit theoretisch mogelijk omdat er vrije keuze is in samenwerkingspartners.

Bovendien heeft ook de hogeschool na overdracht de mogelijkheid om de "geïntegreerde" opleiding alsnog te transporteren naar een andere vestigingsplaats.

De Raad Volwassenenonderwijs wijst erop dat bij de besprekingen over de toekomst van de "andere" HOSP-opleidingen bijkomende afspraken en regelingen nodig zullen zijn, wil men enerzijds de bestaande evenwichten in het hogescholenonderwijs vrijwaren en anderzijds niet raken aan de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de HOSP-opleidingen. (cfr. supra 3.2 a)

- e In art. III.7 §2 bepaalt het voorontwerp van decreet dat de bedoelde omgevormde opleidingen worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het vierde academiejaar te rekenen met ingang van het academiejaar waarin de omgevormde opleidingen voor het eerst worden georganiseerd. De Raad Hoger Onderwijs wijst erop dat deze –op het eerste gezicht lange- termijn in de praktijk erg beperkt is. De opleidingen moeten worden omgevormd, daarna moet nog een visitatie volgen.

Slechts dan kan de accreditatieprocedure beginnen. De raad pleit ervoor om de termijn te verlengen, daarbij rekening houdend met het visitatierooster van VLHORA.

- f De Raad Volwassenenonderwijs wijst erop dat het voorontwerp van decreet ook geen duidelijkheid schept over de verdere mogelijkheden tot programmering in het volwassenenonderwijs, wanneer een afdeling niet door alle instellingen is overgedragen naar het hogescholenonderwijs.

3.4 Voorontwerp van bijzonder decreet betreffende de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen

De Raad Volwassenenonderwijs geeft aan dat art. 125 bis dat toegevoegd wordt aan het structuurdecreet van 4 april 2003 strijdig is met de bepalingen van het voorliggende voorontwerp van bijzonder decreet betreffende de integratie van bepaalde afdelingen van het HOSP in de hogescholen én met het huidige bijzonder decreet. Het betreft de clause “De hogescholen sluiten met de betrokken centra voor volwassenenonderwijs een protocol terzake af”. Het bijzonder decreet betreffende de integratie van bepaalde afdelingen van het HOSP in de hogescholen stipuleert immers dat het de RAGO is die gemachtigd wordt om de protocollen af te sluiten.

3.5 Protocol betreffende de finaliteit van de afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie en de interne en externe kwaliteitszorg met het oog op accreditatie

In het protocol betreffende de finaliteit van de afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie en de interne en externe kwaliteitszorg met het oog op accreditatie wordt de afsprakennota van 20 februari 2003 in herinnering gebracht. Deze stelt dat de opleidingen die met een positief resultaat van de visitatie voldoen aan de algemene eisen voor een bachelor, ingepast zullen worden in de nieuwe onderwijsstructuur (Ba/Ma). De wijze waarop men dit op regelgevend vlak zal realiseren, wordt in een latere fase uitgeklaard.

Het protocol beschrijft verder enkel de wijze waarop de visitatie moet plaatsgrijpen.

- a De Vlaamse Onderwijsraad vindt dat het protocol onvoldoende duidelijk is over de doelstelling van de visitatie en de gevolgen die eraan verleend kunnen worden. De onderwijsraad wenst hier -voorafgaand aan de visitatie- duidelijkheid over.

De Vlaamse Onderwijsraad meent dat de visitatie zich tot doel moet stellen te bepalen of de opleidingen die een bachelor ambiëren, zowel qua inhoud als qua omvang het niveau van de bachelor halen. De visitatie heeft niet de doelstelling na te gaan óf en op welke wijze EVK kan worden toegepast voor de HOSP-opleidingen, en welke aanvullingstrajecten voorzien kunnen worden.

Het zou organisatorisch immers niet haalbaar zijn om op korte termijn het hele aanbod HOSP-opleidingen te visiteren. Het is ook niet haalbaar wegens de hoge kost

die deelname aan zo'n visitatie met zich meebrengt. Bovendien is de procedure van visitatie niet bedoeld om na te gaan of en op welke wijze EVK kan worden toegepast.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt dat het protocol de doelstelling van de visitatie en de reikwijdte duidelijk moet expliciteren.

- b De Vlaamse Onderwijsraad vindt dat het protocol nu reeds duidelijk moet zijn over de wijze waarop de bachelorsgraad verbonden kan worden aan de opleidingen die voldoende omvang en niveau bezitten.

Het is onaanvaardbaar dat opleidingen wordt gevraagd te participeren in een visitatie zonder dat vooraf duidelijk is welke concrete gevolgen hieraan zullen gegeven worden. Zullen de centra voor volwassenenonderwijs zelf de graad van bachelor uitreiken? Zullen de betrokken opleidingen worden overgedragen aan de hogescholen cfr. de voortgezette opleidingen?

Zulke onduidelijkheid is niet werkbaar voor de opleidingen. Ze impliceert voor de opleidingen een lange weg en ze schaadt ook hun imago. Verder moet men zich realiseren wat deze onduidelijkheid impliceert vanuit het standpunt van de cursist. Ook voor het personeel en voor de mogelijkheden om een adequaat personeelsbeleid te voeren, is dit een zeer ongunstige situatie.

Bovendien zijn de financiële inspanningen die verbonden zijn aan een visitatie erg groot. Voor de CVO's is dit allerm minst evident om in de huidige situatie de nodige middelen voor visitatie vrij te maken. Daarom is het des te belangrijker dat vooraf duidelijkheid wordt geschapen over doelstelling en mogelijke gevolgen van de visitatie.

Over de wijze waarop de bachelorsgraad verbonden kan worden aan de opleidingen die qua inhoud en omvang het niveau hoger onderwijs behalen, zijn de Raad Hoger Onderwijs en de Raad Volwassenenonderwijs het niet eens.

De Raad Hoger Onderwijs wenst dat voor die opleidingen een regelgeving wordt uitgewerkt vergelijkbaar aan de regelgeving die is uitgewerkt voor de opleidingen die men kan catalogeren als voortgezette opleiding. De basisopleidingen waaraan niveau en omvang van de bachelor kan worden gekoppeld, moeten dus worden overgedragen naar de hogescholen.

De Raad Volwassenenonderwijs is voorstander van een intensieve vorm van samenwerking tussen hogeschool en CVO voor die opleidingen die zowel qua inhoud als qua omvang het algemene niveau hoger onderwijs behalen. Daarbij is het uitreiken van de bachelorsgraad de bevoegdheid van de hogescholen, terwijl de centra voor volwassenenonderwijs blijven instaan voor de onderwijsorganisatie. Dit moet ondersteund worden door een geïntegreerd systeem van kwaliteitszorg.

- c Indien aan de visitatie niet onmiddellijk de mogelijkheid wordt gekoppeld tot het uitreiken van een bachelor (in elk geval niet door het CVO) bepleit de Raad Volwassenenonderwijs een alternatieve werkwijze. Deze alternatieve werkwijze beoogt op korte termijn een nulmeting voor het hele aanbod HOSP-opleidingen en bepaalt aldus niveau en omvang van alle "andere HOSP-opleidingen".

Deze nulmeting kan bijv. toevertrouwd worden aan de inspectie volwassenenonderwijs. Daarbij kan nuttig gebruik gemaakt worden van het auditrapport, hoewel het uiteraard nodig zal zijn aanvullende bronnen te raadplegen. De nulmeting bepaalt dan welke opleiding kan ingepast worden in de BaMa-structuur,

welke opleiding in het kader van EVK kan worden erkend in de hogescholen of universiteiten, welke aanvullingstrajecten mogelijk of noodzakelijk zijn, waar deze worden aangeboden en onder wiens verantwoordelijkheid.

De nulmeting moet dus een onderscheid maken tussen opleidingen die zowel qua inhoud als qua omvang het algemene niveau hoger onderwijs behalen, en opleidingen die qua inhoud het algemene niveau hoger onderwijs halen maar geen omvang van 180 studiepunten representeren.

Voor die opleidingen waaruit op basis van de nulmeting verondersteld kan worden dat ze qua inhoud en omvang het algemene niveau hoger onderwijs behalen, volgt een visitatie. Een opleiding die met positief resultaat de visitatie doorloopt, wordt ingeschakeld in de BaMa-structuur via een samenwerkingsverband met een hogeschool (cfr. supra).

- d De Raad Volwassenenonderwijs meent dat de grootst mogelijke onafhankelijkheid en objectiviteit moet worden nagestreefd bij de uitwerking van de procedures voor én de concrete uitvoering van de bovenvermelde visitatie, accreditatie en de eventuele nulmeting.

De Raad Volwassenenonderwijs beklemtoont daarbij het belang van dezelfde kwaliteitsstandaarden en dezelfde procedure wanneer men naar eenzelfde certificering gaat. De accreditatievoorwaarden mogen echter de ontwikkeling van flexibele leerwegen en het inspelen op de eigenheid van bijzondere doelgroepen niet in de weg staan.

Om de ontwikkeling van flexibele en tweede leerwegen niet te remmen, vraagt de Raad Volwassenenonderwijs een afzonderlijke accreditatie van verschillende leertrajecten binnen éénzelfde opleiding, weliswaar op basis van dezelfde accreditatievoorwaarden.

De Raad Hoger Onderwijs stelt vast dat het huidige Vlaamse accreditiekader dergelijke werkwijze niet voorziet. De Raad Hoger Onderwijs vraagt nader te onderzoeken op welke wijze hier een adequate oplossing kan gevonden worden.

- e Deelname aan de visitatie brengt een hoge kost met zich mee. De Raad Hoger Onderwijs is daarom bezorgd dat enkel kapitaalkrachtige CVO's zullen kunnen instappen in deze procedure.

Daarbij aansluitend meent de Raad Volwassenenonderwijs dat de CVO's met het oog op het voldoen aan dezelfde kwaliteitsstandaarden en het doorlopen van dezelfde kwaliteitsprocedures over voldoende financiële ruimte moeten beschikken. De huidige financiering van de CVO's biedt deze ruimte niet. Het samenwerkingsmodel dat deze raad bepleit, kan daarvoor een oplossing bieden.

- f De Raad Hoger Onderwijs meent dat de mogelijkheid tot participeren aan een visitatie (zoals hierboven beschreven) beperkt moet zijn in de tijd. Op deze wijze kan er op redelijke termijn duidelijkheid gecreëerd worden over de situering van de HOSP-opleidingen die inschakeling in de Ba/Ma-structuur ambiëren.

De Raad Volwassenenonderwijs wijst erop dat in de visitatieprocedure een expliciete mogelijkheid tot bijsturen moet voorzien zijn.

- g In het protocol wordt aangegeven dat de betrokken HOSP-opleidingen en de VLHORA een gezamenlijk voorstel tot samenstelling van de visitatiecommissie moeten voorleggen aan de Vlaamse regering. De Vlaamse Onderwijsraad mist in het protocol een regeling indien zou blijken dat de 2 partijen niet tot een akkoord komen inzake de samenstelling van de visitatiecommissie, inzake organisatie en financiering van de visitatie.
- h De Raad Volwassenenonderwijs is verbaasd dat in de tekst van het protocol reeds een voorafname gedaan wordt met betrekking tot het aantal opleidingen dat zowel qua omvang als qua inhoud het niveau hoger onderwijs behaalt. In het protocol is immers sprake van “uitzonderlijke gevallen”. De Raad Volwassenenonderwijs heeft vragen bij de criteria die men hiertoe gehanteerd heeft.
- i De Vlaamse Onderwijsraad wijst er op dat er in de tekst van het protocol een tegenspraak aanwezig is. Enerzijds kunnen de CVO's voor de organisatie van de visitatie beroep doen op een erkend binnen- of buitenlands visitatieorgaan. Anderzijds leggen de VLHORA en de CVO's de organisatorische en financiële modaliteiten vast bij overeenkomst. De raad vraagt de tekst aan te passen zodat de CVO's keuze hebben en effectief beroep kunnen doen op een erkend binnen- of buitenlands visitatieorgaan.
- j De Raad Hoger Onderwijs gaat akkoord met het concept van visitatie zoals uitgewerkt in het protocol.
- k De Raad Volwassenenonderwijs vraagt zich af waarom de leden van de inspectie volwassenenonderwijs geweerd worden uit de visitatiecommissie.
- l De Raad Volwassenenonderwijs wijst erop dat een CVO dreigt onderworpen te worden aan verschillende kwaliteitszorgsystemen. Bij de verdere uitwerking van procedures moet dit een aandachtspunt vormen.
- m De Vlaamse Onderwijsraad is er voorstander van dat die opleidingen die niet (kunnen) ingeschakeld worden in de Ba/Ma-structuur leiden tot studieduurverkorting en geschikte aanvullingstrajecten ontwikkeld worden. Het decreet flexibilisering voorziet de mogelijkheid tot EVK.

De Vlaamse Onderwijsraad bepleit dat hierover transparante afspraken worden gemaakt. Dergelijke transparantie is noodzakelijk opdat er voor de cursist voldoende duidelijkheid is over de waarde van het HOSP-traject in het licht van een bachelor in een aansluitende hogeschoolopleiding.

De wijze waarop de Raad Hoger Onderwijs en de Raad Volwassenenonderwijs deze transparantie gerealiseerd willen hebben, verschilt.

De Raad Hoger Onderwijs bepleit bilaterale afspraken tussen hogescholen en CVO's over de toepassing van EVK op basis van diploma's uit het HOSP.

De Raad Volwassenenonderwijs is voorstander van algemeen geldende afspraken voor Vlaanderen over de toepassingsmodaliteiten van EVK en over de omvang van de aanvullingstrajecten. De Raad Volwassenenonderwijs wenst ook een duidelijk antwoord op de vragen waar de aanvullingstrajecten worden aangeboden en wie daarvoor verantwoordelijk is.

4 Besluit

De Vlaamse Onderwijsraad formuleert in dit advies een hele reeks opmerkingen en wijst op verschillen in standpunten bij de voorstellen van de overheid zoals geformuleerd in

- a het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen;
- b het voorontwerp van bijzonder decreet betreffende de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen;
- c het protocol betreffende de finaliteit van de afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie en de interne en externe kwaliteitszorg met het oog op accreditatie.

In geen geval wenst de Vlaamse Onderwijsraad dat deze opmerkingen aangegrepen worden om de beleidsinitiatieven met betrekking tot het hoger onderwijs voor sociale promotie terug op de lange baan te schuiven.

Uit de gesprekken tussen beide raden is gebleken dat er een grote bereidheid bestaat om verder te beraadslagen over verdere samenwerking tussen beide sectoren. Tevens is gebleken dat er nog veel onbeantwoorde vragen zijn bij de totstandkoming van de regelgeving en de uitvoering ervan. De Vlor wil desgewenst ook in de toekomst het initiatief nemen om het overleg tussen beide sectoren verder te zetten.

Jacques Perquy
Administrateur-generaal

Louis Van Beneden
Voorzitter

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Brussel, 10 september 2003
091003_Advies_HO_rechtspositie

Advies

*Rechtspositieregeling van de student, participatie in het hoger onderwijs en
begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs*

1. Inleiding

De Minister van Onderwijs en Vorming heeft de SERV bij brief van 1 augustus 2003 gevraagd advies te geven over het voorontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De adviestermin was 1 maand.

2. Advies

De SERV maakt ten gronde volgende opmerkingen:

- hoofdstuk 3, met name over de rechtsbescherming bij examenbeslissingen, dient ook uitgewerkt te worden voor het verlenen van toegang en vrijstellingen, onder andere op basis van EVC/EVK. Er wordt terecht een uitgebreide rechtsbescherming voorzien inzake examenbeslissingen vanwege de grote impact op studieduur en studieomvang die deze beslissingen met zich mee brengen. Dit geldt ook voor vrijstellingen, dus wordt hier dus best een uitbreiding voorzien. Daarnaast is een vergelijkbare regeling voor het volwassenenonderwijs aangewezen.
- de verhoudingen tussen partijen en de bescherming van de student bij stages dient volgens de raad bij besluit geregeld te worden. Dit voorontwerp voorziet daartoe dan ook best de decretale basis.
- ten aanzien van Deel III over de integratie van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen maakt de raad volgende opmerkingen. Het maatschappelijk belang van de HOSP-leerweg in termen van democratisering en het bieden van bijkomende kansen op een diploma hoger onderwijs is niet gering. De raad pleit dan ook voor het behoud van deze leerweg. Het voorliggende voorontwerp creëert voor de (potentiële) cursisten een situatie met twee sterk uiteenlopende snelheden en weinig zekerheid. Uiteenlopend omdat behoudens voor de enkele voortgezette opleidingen de cursist geen enkele zekerheid krijgt over de aard van de opleiding en dus over de aard van het studiebewijs als finaliteit van de opleiding. Dit werkt ook weinig motiverend voor (potentiële) cursisten. Op geen enkele wijze het behoud gegarandeerd van deze aangepaste leerweg en dito methodiek op hoger onderwijs-niveau. Er wordt evenmin een oplossing geboden voor de valorisatie van in het HOSP met succes doorlopen opleidingsonderdelen. Daarvan wordt enkel aangegeven dat ze door hogescholen kunnen worden gevaloriseerd (art. 74, § 5 van het voorontwerp van decreet flexibilisering hoger onderwijs stipuleert dat cursisten dan nog 150 EURO zullen moeten betalen voor assesment). Deze stipulering is te vrijblijvend en biedt ook geen enkel perspectief voor cursisten. Het gaat hier om een regeling van valorisatie van EVK waarbij het perfect mogelijk moet zijn om een regeling te treffen die voor cursisten zekerheid biedt.

- Titel IV van het voorontwerp van decreet beoogt een tripartiet Vlaams Onderhandelingscomité in te voeren voor het gehele hoger onderwijs, voor zowel universiteiten als hogescholen, en voor zowel onderwijzend personeel als niet-onderwijzend personeel. In de Memorie van toelichting wordt dit verantwoord vanuit de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om de collectieve arbeidsverhoudingen in het onderwijs te regelen. De SERV heeft reeds n.a.v. de oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs van 8 februari 1995 gesteld dat de bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever inzake de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen tal van juridische vragen oproept. De SERV benadrukte toen “dat de regelgeving inzake collectieve arbeidsbetrekkingen van het arbeidsrecht in globaal een federale bevoegdheid is en dit zowel voor de openbare sector als voor de particuliere sector. Ingevolge de staatshervorming, inzonderheid de grondwettelijke bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, werden bij decreet een aantal aspecten van de collectieve arbeidsverhoudingen geregeld voor het vrij gesubsidieerd onderwijs. Het voorontwerp kadert kennelijk in die ontwikkeling”. De SERV onderstreepte toen “dat initiatieven van de Vlaamse decreetgever de federale wetgeving inzake collectieve arbeidsverhoudingen niet kunnen wijzigen, noch kunnen uithollen. Zij kunnen ook geen precedent zijn, noch voor het gemeenschapsonderwijs, noch voor andere sectoren”.
- Dezelfde vragen rijzen bij het voorliggende voorontwerp van decreet. De raad onderschrijft de doelstelling om, in het verlengde van de Bolognahervorming, ook tot een gefaseerde integratie te komen van de overleg- en onderhandelingsstructuren voor het hoger onderwijs. Daarbij moet evenwel ten gronde de interferentie met de federale regelgeving worden uitgeklaard, met daarbij in het bijzonder drie vraagstukken:
 - de samenhang met het (federale) syndicale statuut voor het overheidspersoneel dat vandaag de collectieve arbeidsverhoudingen regelt in het gemeenschapsonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs;
 - de samenhang met de Wet van 5 december 1968 op de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, die vandaag de collectieve arbeidsverhoudingen regelt voor de vrije universiteiten;
 - de kwestie van het niet-onderwijzend personeel: het Vlaamse onderhandelingscomité zou voor alle personeel bevoegd worden, terwijl de Vlaamse overheid niet bevoegd is om de rechtspositie van het niet-onderwijzend personeel te regelen.

De raad vraagt dat met alle betrokken personeelsvakbonden en met de federale overheid vooraf overleg wordt gepleegd over deze vraagstukken, dit ook met het oog op het vermijden van rechtsonzekerheid door parallelle regelgeving op Vlaams en op federaal vlak.

Gezien het decreet impliciet een wijziging inhoudt van het federale syndicale statuut voor het overheidspersoneel dringt zich overigens een overleg op in de schoot van het comité A.

Daarbij moet ook worden bekeken hoe in de toekomst het paritaire overleg voor het hoger onderwijs vorm krijgt. Het voorontwerp van decreet beperkt zich immers tot een regeling van het tripartiete overleg. Anders dan vandaag is voorzien voor het basisonderwijs en het secundaire onderwijs wordt geen regeling voorgesteld inzake paritaire comités, collectieve overeenkomsten en algemeen verbindend verklaring van deze overeenkomsten.

Tenslotte wijst de raad er op dat de samenstelling van het Vlaams onderhandelingscomité niet behoorlijk is geregeld, althans voor wat betreft de delegatie van het personeel. Er wordt bepaald dat de delegatie bestaat uit afgevaardigden van de representatieve vakorganisaties, zonder dat wordt bepaald wie als representatief wordt beschouwd en op welke wijze voordracht en benoeming gebeurt. De raad verwijst ter zake naar de bestaande regeling voor het Vlaams onderhandelingscomité voor het basis- en secundair onderwijs die op dit punt gedetailleerder is.

De raad stelt ook vast dat de bevoegdheden van het Vlaamse onderhandelingscomité aanzienlijk beperkter zijn dan in het basis- en secundair onderwijs. De vraag rijst of dit verschil in behandeling op een of andere rechtvaardigingsgrond steunt.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 35.979/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 9 oktober 2003 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen", heeft op 30 oktober 2003 het volgende advies gegeven:

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van "de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*
* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt in de eerste plaats een regeling tot stand te brengen met betrekking tot de rechtspositie van de studenten (deel II, titel II) en de participatie van de studenten en het personeel in de betrokken instellingen van hoger onderwijs (deel II, titels III en IV).

Vervolgens worden een aantal wijzigingen aangebracht in de bestaande regelgeving betreffende het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap. Hierbij worden onder meer een aantal voortgezette opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie geïntegreerd in de hogescholen (deel III). Voorts gaat het om diverse wijzigingen in die regelgeving (deel IV). Tot slot bevat het ontwerp een aantal bepalingen die beogen een decretale rechtsgrond te creëren voor de diploma's en de graden die worden toegekend door de Evangelische Theologische Faculteit en de Universitaire Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid (deel V), en houdt het een coördinatiemachtiging aan de Vlaamse regering in (deel VI).

⁽¹⁾ Aangezien het om een ontwerp van decreet gaat wordt onder rechtsgrond de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

35.979/1

2. Deel II, titel II, van het ontwerp ⁽²⁾ bevat bepalingen omtrent de rechtspositie van de studenten in het hoger onderwijs. De aard van de rechtspositie van de student in de instellingen van hoger onderwijs wordt omschreven (hoofdstuk 1), waarbij wordt aangegeven dat het bestuur van de betrokken onderwijsinstelling en de student door de inschrijving een toetredingsovereenkomst sluiten (artikel II.3, § 1), dat het instellingsbestuur de algemene voorwaarden van die overeenkomst bepaalt en wijzigt (artikel II.3, § 1) en dat de examencommissie onder de verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur optreedt als openbare dienst die in een reglementaire verhouding staat tot de student (artikel II.4).

Voorts worden aan de studenten een aantal algemene rechten toegekend, inzonderheid het recht op gelijke behandeling, op openbaarheid, op onpartijdigheid, op verdediging naar aanleiding van geschillen tussen studenten en personeelsleden en van tuchtzaken, en ten slotte het recht op motivering (deel II, titel II, hoofdstuk 2).

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan de rechtsbescherming met betrekking tot examenbeslissingen (hoofdstuk 3 van deel II, titel II). Er wordt daaromtrent voorzien in een interne beroepsmogelijkheid (artikelen II.13 en II.14) en er wordt een administratief rechtscollege opgericht, de "Raad voor examenbetwistingen", waarvan de bevoegdheid, de werking en de samenstelling worden bepaald (artikelen II.15 tot II.26).

Tot slot wordt een afzonderlijke bepaling omtrent de stage ingevoerd, waarin de Vlaamse regering wordt opgedragen een code dienaangaande uit te werken en ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement voor te leggen (artikel II.27).

3. Deel II, titel III, van het ontwerp regelt de participatie van de studenten inzake onderwijsaangelegenheden in het hoger onderwijs. Daartoe bespreekt het bestuur van de associatie of instelling ten minste eenmaal per jaar de algemene organisatie en werking van de associatie of instelling met afgevaardigden van de personeelsleden (voor zover er geen stemgerechtigde personeelsleden zitting houden in het bestuur van de instelling of associatie) en van de studentenraad (artikel II.29).

⁽²⁾ Deel I bevat een algemene bepaling, terwijl in deel II, titel I, het toepassingsgebied van deel II wordt omschreven en een aantal definities worden gegeven.

Er wordt voorts een studentenraad ingevoerd, waarvan de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheden en prerogatieven, de werking en de ondersteuning worden geregeld (artikelen II.30 tot II.50). De studentenraad wordt op verschillende manieren bij het beleid van de associatie of instelling betrokken.

4. De bepalingen opgenomen in deel II, titel IV, van het ontwerp hebben betrekking op het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs. Hoofdstuk 1 (artikel II.59) van die titel heeft betrekking op de oprichting en samenstelling van het comité, terwijl in hoofdstuk 2 (de artikelen II.60 tot II.63) de bevoegdheid wordt geregeld inzake sectorale programmatie, inzake regelgeving en inzake bemiddeling.

Titel V heeft betrekking op de evaluatie van de bepalingen van titel III.

Deel III bevat bepalingen met het oog op de integratie van een beperkt aantal voortgezette opleidingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen. Titel I bevat wijzigingen aan het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs (artikelen III.1 tot III.3). Titel II beoogt de wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap (hierna: hogescholendecreet) (artikelen III.4 en III.5). Titel III bevat wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (artikelen III.6 en III.7). De titels IV en V hebben betrekking op de rechtsopvolging en de datum van inwerkingtreding van deel III.

Deel IV brengt een aantal wijzigingen aan in de bestaande regelgeving op het hoger onderwijs. Titel I bevat een aantal wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (artikelen IV.1 tot IV.34), terwijl titel II nog een aantal wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap bevat (artikelen IV.35 tot IV.60). In titel III zijn een aantal wijzigingen betreffende de universiteiten gegroepeerd, inzonderheid wijzigingen aan het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik, wijzigingen aan het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de

35.979/1

Vlaamse Gemeenschap (hierna: universiteitendecreet), wijzigingen aan het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening (artikelen IV.61 tot IV.78). Titel IV bevat wijzigingen aan het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen (artikelen IV.79 tot IV.85). Titel V en titel VI bevatten respectievelijk wijzigingen aan de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs en het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV (artikelen IV.86 tot IV.89).

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Deel II van het ontwerp, met de bepalingen inzake de rechtspositie van de student (titel II), inzake participatie in onderwijsaangelegenheden (titel III en titel V) en inzake het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs (titel IV), vormt een afgelijnd geheel. De delen III, IV en V daarentegen bevatten in hoofdzaak wijzigingsbepalingen die niet in nauw verband staan met de bepalingen van deel II.

Gelet op de noodzaak om, met het oog op de kenbaarheid van de regelgeving, slechts bepalingen in één wettekst onder te brengen indien ze inhoudelijk een voldoende duidelijk verband met elkaar vertonen, verdient het aanbeveling het ontwerp te splitsen in twee ontwerpen, waarvan deel II van het ontwerp in een eerste ontwerp van decreet zou dienen te worden opgenomen.

2. Tal van bepalingen van het ontwerp krijgen terugwerkende kracht, sommige zelfs met uitwerking op 1 oktober 1964 (zie de artikelen IV.86 en V.1, die op grond van de artikelen IV.87 en V.2 terugwerken). Voor die retroactiviteit wordt echter geen verantwoording gegeven.

De terugwerkende kracht van decretale bepalingen, die van die aard is dat zij rechtsonzekerheid in het leven kan roepen, kan enkel worden verantwoord op grond

van bijzondere omstandigheden, inzonderheid wanneer zij onontbeerlijk is voor de goede werking of de continuïteit van de openbare dienst ⁽³⁾. Bij de diverse bepalingen van het ontwerp waaraan terugwerkende kracht wordt verleend, zal derhalve in de memorie van toelichting een verantwoording dienen te worden gegeven voor de retroactiviteit.

⁽³⁾ Zie o.m. arbitragehof, nr. 159/2001, 19 december 2001, B.13.1.

35.979/1

Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot gevolg heeft dat de afloop van een of meer gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscollege worden verhinderd zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers inbreuk maakt op de juridictionele waarborgen die aan allen worden geboden ⁽⁴⁾

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Deel II - titel I. Toepassingsgebied en definities

Artikelen II.1 en II.2

1. De artikelen II.1 en II.2 worden beter van plaats verwisseld, nu in artikel II.2 begrippen worden gedefinieerd (namelijk "associatie" en "instelling") die reeds in artikel II.1 voorkomen.

2. De Hogere Zeevaartschool valt onder het toepassingsgebied van het decreet dat in ontwerpvorm voorligt. De Raad van State, afdeling wetgeving, heeft reeds herhaaldelijk opgemerkt dat met toepassing van artikel 92*bis*, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de gemeenschappen in ieder geval een samenwerkingsakkoord moeten sluiten voor de regeling van de aangelegenheden die betrekking hebben op de Hogere Zeevaartschool ⁽⁵⁾. Men leze in dat verband de

⁽⁴⁾ Zie o.m. het in vorige voetnoot vermelde arrest en Arbitragehof, nr. 106/2002, 26 juni 2002, B.2.7.

⁽⁵⁾ Althans naar de letter van die bepaling genomen. Over de grondwettigheid ervan zal, in voorkomend geval, het Arbitragehof uitspraak dienen te doen.

beschouwingen daaromtrent in het advies 27.531/1 van de afdeling wetgeving van 24 maart 1998 over een voorontwerp van decreet betreffende de Hogere Zeevaartschool ⁽⁶⁾.

Deel II - titel II. De rechtspositie van de student

Artikel II.3

1. In artikel II.3, § 2, eerste lid, van het ontwerp wordt gerefereerd aan artikel 79*bis* van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. In de thans geldende regelgeving kon evenwel geen artikel 79*bis* van het genoemde decreet worden teruggevonden, zodat de verwijzing wellicht zal dienen te worden aangepast.

⁽⁶⁾ Parl. St., VI. Parl., 1997-98, nr. 1006/1, 62 e.v.

35.979/1

2. In artikel II.3, § 2, tweede lid, 2°, b), wordt verwezen naar artikel 29, § 1, van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur, waarbij de datum van dit decreet wordt opengelaten. Het thans geldende decreet van 18 mei 1999 met hetzelfde opschrift, bevat geen artikel 29. Wellicht is het de bedoeling te verwijzen naar artikel 29, § 1, van het ontwerp van decreet betreffende de openbaarheid van bestuur ⁽⁷⁾.

Het spreekt voor zich dat de verwijzing naar de genoemde bepaling slechts kan behouden blijven indien het nieuwe decreet op de openbaarheid van bestuur tot stand komt vóór de totstandkoming van het decreet dat in ontwerpvorm voorligt.

Artikel II.6

1. Luidens artikel II.6 worden de studenten gelijk behandeld, wat niet uitsluit dat het bestuur van de instellingen van hoger onderwijs over de mogelijkheid beschikt om maatregelen van "positieve discriminatie" te nemen of te handhaven om de volledige gelijkheid in de praktijk te waarborgen.

⁽⁷⁾ Parl. St., VI. P., 2002-2003, nr. 1732/1. Over dit ontwerp heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, op 25 februari 2003 het advies 33.985/3 gegeven.

Met betrekking tot de mogelijkheid om maatregelen van "positieve discriminatie" te nemen, moet eraan worden herinnerd dat het Arbitragehof de voorwaarden heeft bepaald die aanwezig dienen te zijn opdat zulke maatregelen conform het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet opgenomen beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie zouden zijn ⁽⁸⁾. Het Hof overwoog dienaangaande het volgende:

"Weliswaar kan worden aanvaard dat in bepaalde omstandigheden ongelijkheden niet onbestaanbaar zijn met het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod, indien zij er juist toe strekken een bestaande ongelijkheid te verhelpen. Toch moeten dergelijke corrigerende ongelijkheden, om bestaanbaar te zijn met het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod, slechts in die gevallen worden toegepast waarin een kennelijke ongelijkheid blijkt, moet het verdwijnen van die ongelijkheid door de wetgever als een te bevorderen doelstelling worden aangewezen, moeten de maatregelen van tijdelijke aard zijn en verdwijnen wanneer het door de wetgever beoogde doel eenmaal is bereikt, en moeten zij niet onnodig andermans rechten beperken. Het komt de hoven en rechtbanken, de Raad van State en het Arbitragehof toe, al naar het geval, dergelijke maatregelen aan de voormelde voorwaarden te toetsen".

De aldus gestelde voorwaarden gelden evenzeer ten aanzien van het in artikel 24, § 4, van de Grondwet neergelegde gelijkheidsbeginsel inzake onderwijs, en, *mutatis mutandis*, ook ten aanzien van het optreden van de vrije onderwijsinstellingen.

Het verdient aanbeveling om in de memorie van toelichting in te gaan op de voorwaarden waaronder maatregelen van corrigerende ongelijkheid mogelijk zijn.

2. Het verdient aanbeveling om in artikel II, 6, conform de door het Arbitragehof gebruikte terminologie, gewag te maken van "maatregelen van corrigerende ongelijkheid" in plaats van "maatregelen van positieve discriminatie".

Artikel II.11

⁽⁸⁾ Arbitragehof, nr. 9/94, 27 januari 1994, B.6.2; zie ook Arbitragehof, nr. 42/97, 14 juli 1997, B.20.

35.979/1

Luidens artikel II.11 vermelden "uitvoerbare beslissingen met individuele strekking" in de akte de juridische en feitelijke overwegingen waarop zij zijn gegrond; deze motivering moet afdoende zijn. In de memorie wordt vooropgesteld dat aldus wordt verwezen naar de formele motiveringswet, zijnde de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, die ook van toepassing wordt gemaakt op de vrije onderwijsinstellingen ⁽⁹⁾.

Teneinde geen misverstand te doen ontstaan omtrent de draagwijdte van de aldus uitgebreide motiveringsverplichting, wordt best vermeden een van die wet afwijkende terminologie te gebruiken. Men vervange derhalve de woorden "uitvoerbare beslissingen met individuele strekking" door de woorden "eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking die beogen rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursinstellingen of voor een ander bestuur".

Artikel II.13

In de memorie van toelichting wordt vooropgesteld dat artikel 26 van het decreet van 18 mei 1999 betreffende de openbaarheid van bestuur geen toepassing vindt op examenbeslissingen. Krachtens dat artikel wordt elke beslissing of administratieve

⁽⁹⁾ Ten aanzien van besturen die behoren tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten, kan de federale wetgever enkel algemene regels inzake motivering opleggen, die een minimumbescherming bieden die geldt voor gelijk welk bestuur, ongeacht of dat bestuur ressorteert onder de bevoegdheid van de federale overheid dan wel onder die van de deelentiteiten. De gemeenschappen en de gewesten vermogen, met betrekking tot de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, die minimumbescherming uit te breiden, aan te vullen of te preciseren (zie Arbitragehof, nr. 55/2001, 8 mei 2001, B.5). De decreetgever is derhalve bevoegd om de formele motiveringsverplichting uit te breiden tot de vrije onderwijsinstellingen.

handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursinstellingen of voor een ander bestuur, slechts geldig ter kennis gebracht als tevens de beroepsmogelijkheden en de "modaliteiten" van het beroep worden vermeld, en neemt, bij ontstentenis daarvan, de verjaringstermijn voor het indienen van het beroep geen aanvang.

De regel dat het genoemde artikel 26 geen toepassing vindt, moet evenwel uitdrukkelijk worden ingeschreven in het decreet dat in ontwerpvorm voorligt. Het is immers niet door te bepalen dat de in artikel II.13 bedoelde termijn een vervaltermijn is, dat de toepassing van artikel 26 van het decreet van 18 mei 1999 wordt uitgesloten.

Artikel II.15

1. Krachtens artikel II.15 wordt een "Raad voor examenbetwistingen" opgericht die als administratief rechtscollege uitspraak doet over beroepen tegen examenbeslissingen en examentuchtbeslissingen na uitputting van de in artikelen II.13 en II.14 georganiseerde interne beroepsprocedure (verzoek tot heroverweging).

Vraag is of de decreetgever hiertoe bevoegd is.

Te dien aanzien moet worden verwezen naar artikel 161 van de Grondwet, naar luid waarvan geen administratief rechtscollege dan krachtens de wet kan worden ingesteld. Aangezien dit grondwetsartikel dateert van na de totstandkoming van de staatshervorming, moet worden aangenomen dat met het woord "wet" naar de federale wet wordt verwezen⁽¹⁰⁾, bij gebreke van enige tegenaanwijzing terzake in de parlementaire voorbereiding⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Zie P. LEWALLE, "Les articles 160 et 161 de la Constitution relatifs au Conseil d'Etat et aux juridictions administratives", A.P.T., 1994, (145), 155-156.

⁽¹¹⁾ Ook in artikel 146 van de Grondwet wordt bepaald dat geen rechtbank of met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan worden ingesteld dan krachtens een wet. Aangezien dit grondwetsartikel dateert van vóór de totstandkoming van de staatshervorming, kan eruit als zodanig geen bevoegdheidsvoorbehoud worden afgeleid ten voordele van de federale wetgever (zie in dit verband artikel 19, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 16 juli 1993). Op de vraag of, en zo ja, in welke mate, de in artikel 146 van de Grondwet bedoelde materies een aangelegenheid op zich vormen die tot de residuaire bevoegdheid van de federale wetgever behoren, hoeft in casu niet te worden ingegaan gelet op het gegeven dat in artikel 161 van de Grondwet in ieder geval naar de federale wet wordt verwezen.

35.979/1

Het Arbitragehof heeft wel aangenomen dat de gemeenschappen en de gewesten op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bevoegd kunnen zijn om een administratief rechtscollege op te richten ⁽¹²⁾.

⁽¹²⁾ Arbitragehof, nr. 49/2003, 30 april 2003, B.8.1. tot B.8.5. Het Arbitragehof neemt aldus aan dat het genoemde artikel 10 slechts de vertolking is van het grondwettelijke beginsel dat de door of krachtens de Grondwet gedane bevoegdheidstoewijzingen alles omvatten wat noodzakelijk is om die bevoegdheden uit te oefenen. De toewijzing van bevoegdheid die in artikel 10 vervat ligt, vloeit dus uit de Grondwet zelve voort en niet louter uit artikel 10 van de bijzondere wet. Het is slechts indien men zulks aanneemt dat kan worden begrepen dat een bepaling uit een bijzondere wet kan ingrijpen op een door de Grondwet aan de federale wetgever toegewezen bevoegdheid.

Evenwel dienen de criteria te zijn vervuld tot toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Zoals men weet is daartoe vereist dat de aan te nemen regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van de betrokken gemeenschap of het betrokken gewest, dat de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de betrokken bepalingen op de aangelegenheid slechts marginaal is ⁽¹³⁾.

De twee laatste voorwaarden doen in casu geen probleem rijzen. Wat het noodzakelijkheidsvereiste betreft, bevat de memorie van toelichting een uitgewerkte motivering. Het blijkt niet dat deze beoordeling kennelijk onjuist is ⁽¹⁴⁾, zodat ook het noodzakelijkheidsvereiste geacht kan worden vervuld te zijn.

2. Op de vraag van het bevoegde lid van het auditoraat waarom een administratief rechtscollege wordt opgericht voor de beslechting van examen(tucht)beslissingen in het hoger onderwijs, en niet voor de beslechting van gelijkaardige beslissingen in het secundair onderwijs, terwijl de ingeroepen motieven daartoe evenzeer lijken te gelden ten aanzien van het secundair onderwijs, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

⁽¹³⁾ Zie o.m. Arbitragehof nr. 83/2002, 8 mei 2002, B.5.1; Arbitragehof, nr. 189/2002, 19 december 2002, B.5; Arbitragehof nr. 49/2003, 30 april 2003, B.8.4; Arbitragehof, nr. 58/2003, 14 mei 2003, B.5.3; Arbitragehof, nr. 126/2003, 1 oktober 2003, B.5.3.

⁽¹⁴⁾ Het Arbitragehof heeft geoordeeld dat de beoordeling van het noodzakelijkheidsvereiste in de eerste plaats aan de decreetgever toekomt en slechts door het Hof kan worden gecensureerd indien ze kennelijk onjuist is (Arbitragehof, nr. 189/2002, 19 december 2002, B.7; Arbitragehof, nr. 49/2003, 30 april 2003, B.8.3).

35.979/1

"De overheid is zeer zeker van mening - mede gelet op de huidige stand van de rechtspraak - dat het afleveren van diploma's in het hoger onderwijs én het secundair onderwijs (en het afleveren van het getuigschrift basisonderwijs), en de daaraan voorafgaande examenbeslissingen administratieve rechtshandelingen uitmaken, vatbaar voor behandeling door een administratief rechtscollege. Zowel in het hoger onderwijs als in het secundair onderwijs bestaat een onderwijsspecifieke behoefte aan "snelrecht", die inhoudt dat een student of leerling in het geval van een examengeschil op zeer korte termijn over een jurisdictionele beslissing beschikt, die rechtszekerheid biedt omtrent de vraag of het volgend jaar al dan niet kan worden aangevat.

Het feit dat voorliggend voorontwerp van decreet enkel in een specifiek administratief rechtscollege voorziet ten aanzien van het hoger onderwijs, impliceert aldus niet dat de overheid één of ander afdoend en pertinent criterium voorhanden acht om dergelijke bijzondere rechtsbescherming niet te organiseren ten aanzien van het secundair onderwijs.

(...)"

Artikel II.16

1. Er wordt verwezen naar de opmerking bij artikel II.13.
2. De aandacht dient te worden gevestigd op het gegeven dat de termijn die de studenten wordt gelaten om te reageren en voor hun rechten op te komen, bijzonder kort is. Het verzoek tot heroverweging moeten de betrokkenen doen gelden binnen vijf kalenderdagen, terwijl in beroep dient te worden gegaan binnen eenzelfde termijn van vijf kalenderdagen.

Vraag is in ieder geval of de in artikel II.16, eerste lid, bedoelde vervaldag niet moet worden verplaatst naar de eerste werkdag wanneer hij valt op een zaterdag, een zondag, een wettelijke feestdag of eventueel een andere dag waarop niet wordt gewerkt.

Artikel II.17

1. In artikel II.17 zouden nadere regels moeten worden ingeschreven teneinde te bepalen hoe de werkende en plaatsvervangende leden zullen worden aangewezen onder personeelsleden van de betrokken instellingen, waarbij zal moeten worden gestreefd naar een billijk evenwicht tussen de universiteiten en de hogescholen en tussen de officiële en de vrije instellingen.

35.979/1

2. In de toelichting bij artikel II.17, alsmede bij artikel II.26, wordt vooropgesteld dat de Vlaamse regering bijkomende onverenigbaarheden kan instellen. Die delegatie aan de Vlaamse regering blijkt evenwel nergens uit de tekst van het ontwerp.

Artikel II.20

Krachtens artikel II.20, 2°, kan de Raad voor examenbetwistingen de onrechtmatig genomen examenbeslissing vernietigen, in welk geval "voorlopige en herstelmaatregelen" kunnen worden genomen. Die "voorlopige en herstelmaatregelen" moeten, onder meer om te voldoen aan artikel 24, § 5, van de Grondwet, in het ontworpen decreet zelf worden ingeschreven.

Artikel II.21

In de memorie van toelichting wordt vooropgesteld dat de in artikel II.21 bedoelde informatieuitwisseling nader door de Vlaamse regering kan worden geregeld. Daartoe wordt evenwel best in het ontwerp een uitdrukkelijke delegatiebepaling ingeschreven.

Artikel II.22

Er is ook een wrakingsgrond vervat in artikel 830 van het Gerechtelijk Wetboek, zodat ook van dat artikel melding dient te worden gemaakt in artikel II.22.

Artikel II.23

In de toelichting bij artikel II.23 wordt vooropgesteld dat de Vlaamse regering een geschreven machtiging (lees: schriftelijke volmacht) kan vereisen wanneer een niet-advocaat als raadsman optreedt. De machtiging aan de Vlaamse regering om dit vereiste in te voeren, zou uit de tekst van artikel II.23 moeten blijken.

Artikel II.25

Vraag is of de in artikel II.25 bepaalde termijn van vijftien dagen om uitspraak te doen, ingaande de dag na die waarop het beroep is ingesteld, niet te krap is.

Teneinde het recht van verdediging van de partijen te waarborgen, dient er immers een zekere tijd te verlopen tussen de indiening van het beroep en de dag van de zitting, en bovendien dient er de nodige tijd te zijn voor beraadslaging en redactie van de beslissing. Daarbij komt nog dat de beroepen, nu het gaat om beslissingen omtrent examens, alle gedurende dezelfde periodes aanhangig zullen worden gemaakt.

Artikel II.26

De in artikel II.26 aan de Vlaamse regering verleende delegatie om de "nadere regelen van het procedureverloop" te regelen, is te algemeen en te onbepaald om in overeenstemming te zijn met artikel 24, § 5, van de Grondwet, en dient derhalve nauwer te worden afgebakend. Essentiële procedureregels op dat vlak dienen bovendien in het ontworpen decreet zelf te worden opgenomen.

Artikel II.27

1. De juridische draagwijdte van artikel II.27 dient te worden verduidelijkt. Zo rijst de vraag of de bepaling het karakter heeft van een delegatiebepaling, in welk geval zal moeten worden bepaald binnen welke termijn het uit te werken besluit moet worden bekrachtigd, en welke de gevolgen zijn van een eventuele niet-bekrachtiging binnen die termijn.

2. Er dient voor te worden gewaakt dat de "code houdende de bepaling van de wederzijdse aanspraken (lees: afspraken) tussen stagedoende studenten, instellingen en stageplaatsen" niet het terrein betreedt van federale bevoegdheden, bij voorbeeld met

35.979/1

betrekking tot de regelgeving inzake de arbeidsbescherming, waaraan nochtans in de memorie van toelichting wordt gerefereerd.

Artikel II.28

In artikel II.28, 3°, vervange men het woord "publicatie" door het woord "bekendmaking".

Deel II - titel III. Participatie in onderwijsaangelegenheden

Algemene opmerking

Het ontworpen decreet legt aan de instellingen en de associaties, zowel van het vrij als van het officieel onderwijs, een structuur op inzake de participatie van studenten en personeel.

Het bestuur van de instelling of van de associatie dient erop toe te zien dat een studentenraad wordt opgericht, die over een algemeen adviesrecht beschikt en op diverse wijzen wordt betrokken bij de besluitvorming.

Aldus wordt geraakt aan de actieve vrijheid van onderwijs, gewaarborgd door artikel 24, § 1, van de Grondwet. Met betrekking tot de toelaatbaarheid hiervan kan worden verwezen naar het arrest nr. 85/95 van het Arbitragehof van 14 december 1995, waarin het volgende wordt geoordeeld:

«B.2.1. Het eerste middel, dat strekt tot de vernietiging van de artikelen 208, 209, § 2, en 210, alsmede van de artikelen 284 tot 304 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, is afgeleid uit de schending van artikel 24, § 1, van de Grondwet, evenals van artikel 27 in samenhang met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat, eerste onderdeel, aan de hogescholen, in het bijzonder de gesubsidieerde vrije hogescholen, als subsidiëringsvoorwaarde de verplichting wordt opgelegd om medezeggenschapsorganen op te richten waarvan de samenstelling en de bevoegdheden worden omschreven, (...).

B.2.2. Het voormelde decreet van 13 juli 1994 beoogt een fundamentele hervorming van het hoger onderwijs buiten de universiteit.

[...]

B.2.3. De decreetgever heeft er tevens naar gestreefd «om zoveel mogelijk eenvormigheid te scheppen in het bestuur van de vrije en van de officiële scholen. Voor zover de respectieve structuren het toestaan, zijn op dezelfde niveaus waar in de officiële scholen bestuursorganen zijn gevestigd, in de vrije hogescholen medezeggenschapsorganen geïnstalleerd» (Gedr. St., Vlaamse Raad, 1993-1994, nr. 546-1, p. 18).

Gepreciseerd wordt dat medezeggenschap en democratisering niet alleen een doelstelling op zich zijn, maar tevens een tegengewicht moeten vormen voor de grotere financiële autonomie die aan de instellingen wordt verleend en aldus ook passen in het kader van de controle die de overheid organiseert op de aanwending van de door haar verleende financiële middelen (Gedr. St., Vlaamse Raad, 1993-1994, nr. 546-1, p. 29).

Over het eerste onderdeel van het middel

B.2.4. De bestreden artikelen 289 en volgende van het decreet van 13 juli 1994 moeten in het licht van het bovenstaande worden beoordeeld. Zij verplichten de gesubsidieerde hogescholen tot de oprichting van een academische raad (die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het hogeschoolbestuur, het personeel en de studenten), een studentenraad (waarin alleen studenten zitting hebben) en onderhandelingscomités (waarbinnen het hogeschoolbestuur onderhandelt met de representatieve vakorganisaties). Ingeval de hogeschool meer dan één departement telt, moet bijkomend per departement een departementale raad worden opgericht (samengesteld uit het departementshoofd, vertegenwoordigers van onderwijzend personeel en studenten, en uit vertegenwoordigers van het sociaal-economische en culturele milieu).

B.2.5. De in artikel 24, § 1, van de Grondwet bedoelde onderwijsvrijheid impliceert dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de gemeenschap, onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de gemeenschap.

Het recht op subsidiëring vindt zijn beperking, enerzijds, in het vermogen van de gemeenschap om de subsidiëring te laten afhangen van vereisten van algemeen belang, zoals onder meer die van een behoorlijke onderwijsverstrekking en van bepaalde schoolbevolkingsnormen, en, anderzijds, in de noodzakelijkheid om de beschikbare middelen te spreiden over de onderscheiden opdrachten van de gemeenschap.

De vrijheid van onderwijs is derhalve aan grenzen gebonden en verzet er zich niet tegen dat de decreetgever voorwaarden van financiering of subsidiëring oplegt die de uitoefening van die vrijheid beperken, voor zover er niet wezenlijk afbreuk aan wordt gedaan.

B.2.6. De door de bestreden decreetsbepalingen opgelegde subsidievoorwaarden zijn, zoals hiervoor is uiteengezet, ingegeven door motieven van algemeen belang, namelijk het streven naar een democratische besluitvorming in het hoger onderwijs en de verantwoordelijkheid die de overheid draagt erover te waken dat overheids-gelden op verantwoorde wijze worden besteed.

35.979/1

B.2.7. Aan de op grond van de artikelen 289 en volgende op te richten medezeggenschapsorganen wordt naargelang van het geval een adviesbevoegdheid, een overlegbevoegdheid of een recht op informatie gewaarborgd, zodat de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid van het hogeschoolbestuur onaangetast blijft. De decreetgever heeft zich ervan willen onthouden het bestuur zelf van de gesubsidieerde vrije hogescholen te regelen (Gedr. St., Vlaamse Raad, 1993-1994, nr. 546-1, p. 20; Gedr. St., Vlaamse Raad, 1993-1994, nr. 546-14-A, p. 20).

B.2.8. De bestreden bepalingen raken niet aan de vrijheid om scholen op te richten en verhinderen niet dat de inrichtende machten vrij het godsdienstig of levensbeschouwelijk karakter of de pedagogische methoden van hun onderwijsaanbod vaststellen of de strekking ervan bepalen. De bestreden bepalingen laten de schoolbesturen hun beslissingsmacht; zij grijpen niet op onredelijke of onevenredige wijze in de organisatie en de werking van de gesubsidieerde instellingen in en laten aldus de vrijheid van onderwijs wezenlijk onaangetast.»

De Raad van State, afdeling wetgeving, is van oordeel dat de bepalingen van deel II, titel III, van het ontwerp de door het Arbitragehof uitgetekende grenzen waarbinnen een participatiestructuur kan worden opgezet, respecteren.

Artikel II.32

De vraag rijst of in artikel II.32, tweede lid, niet best in een maximum aantal leden zou worden voorzien waaruit de studentenraad kan bestaan, naar analogie van het thans geldende artikel 282 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

Artikelen II.33 en II.34

De delegatie aan de studentenraad om de kiesprocedure vast te leggen is te ruim. Minstens zouden in het ontworpen decreet de essentiële regels met betrekking tot die procedure moeten worden vastgesteld.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de in artikel II.34 vervatte delegaties.

Artikelen II.40 en II.42

De aard van het in artikel II.40, § 1, bedoelde orgaan dient nader te worden gespecificeerd.

Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van artikel II.42.

Artikel II.43

In 1° tot 6° van artikel II.43 kunnen de woorden "de bepalingen van" telkens worden weggelaten.

Artikelen II.51 tot II.57

1. De artikelen II.51 tot II.57 van het ontwerp bevatten wijzigings- en opheffingsbepalingen en geen autonome bepalingen, hoewel het opschrift van deel II van het ontwerp - waarin genoemde artikelen voorkomen - doet uitschijnen dat het om autonome bepalingen zou gaan.

Die tegenstrijdigheid dient te worden weggewerkt ⁽¹⁵⁾.

2. In de artikelen II.52, II.53 en II.54 van het ontwerp wordt telkens verwezen naar artikel II.32, § 2, van het decreet dat thans in ontwerpvorm voorligt. Deze verwijzing blijkt niet correct te zijn, aangezien artikel II.32 geen § 2 bevat.

Wellicht ligt het in de bedoeling te verwijzen naar artikel 33, § 2, van dat decreet. In ieder geval zullen de in de artikelen II.52 tot 54 opgenomen verwijzingen dienen te worden aangepast.

⁽¹⁵⁾ Eenzelfde opmerking geldt ten aanzien van de artikelen II.70 en II.71.

35.979/1

3. In de inleidende zin van artikel II.53 dienen de datum en het opschrift van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap te worden weergegeven.

4. In artikel II.56 moet worden verwezen naar het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen, en niet naar het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen. Artikel 7 van het decreet van 4 april 2003 heeft immers artikel 7 van het decreet van 22 december 1995 vervangen.

Deel II - titel IV. Het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs

Artikel II.59

1. De artikelen II.59 en volgende hebben betrekking op de oprichting van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs. Er wordt voorzien in twee subcomités: het ene behandelt de "sectorale programmatie", het andere is belast met de "regelgeving". Het subcomité sectorale programmatie bestaat uit twee kamers: de ene kamer heeft betrekking op "personeelsleden", de andere kamer is gericht op "besturen". Aldus dient te worden vastgesteld dat het subcomité regelgeving en de kamer personeelsleden van het subcomité sectorale programmatie het unieke⁽¹⁶⁾ onderhandelingsforum met de vertegenwoordigers van het personeel zullen vormen, en dat de kamer besturen van het subcomité sectorale programmatie het forum voor overleg met de inrichtende machten zal vormen.

⁽¹⁶⁾ Zie de woorden « bij uitsluiting van enig ander orgaan » in de artikelen II.60 en II.64, eerste lid, van het ontwerp.

Vraag is of de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om voor de Vlaamse autonome hogescholen en voor de openbare universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap de structuren en de regels te bepalen voor het onderhandelen met de vakorganisaties van het personeel.

Artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet heeft, met uitsluiting van a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht, b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's en c) de pensioenregeling, de gemeenschappen de volheid van bevoegdheid gegeven tot het regelen van het onderwijs in de ruimste zin van het woord. Die bevoegdheid omvat het vaststellen van de regels betreffende het administratief en geldelijk statuut van het onderwijspersoneel ⁽¹⁷⁾.

Krachtens artikel 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behoren de regels die van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de openbare overheden en de syndicale organisaties van de ambtenaren die van deze overheid afhangen, evenals met de leden van deze syndicale organisaties, tot de bevoegdheid van de federale overheid voor wat betreft de gemeenschappen, de gewesten en de publiek-rechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen, met inbegrip van onder meer het onderwijs.

De artikelen II.59 en volgende van het ontwerp strijden aldus met artikel 87, § 5, van de bijzondere wet ⁽¹⁸⁾. Het is bekend dat de Vlaamse regering de grondwettigheid van de zo-even vermelde bepaling van de bijzondere wet betwist ⁽¹⁹⁾ ⁽²⁰⁾, grondwettigheid

⁽¹⁷⁾ Zie o.m. Arbitragehof, nr. 2/2000, 19 januari 2000, B.3.2.

⁽¹⁸⁾ Zie het advies 23.360/1 van 26 mei 1994, Parl. St., Vl. R., 1993-94, nr. 519/2, 20 e.v.

⁽¹⁹⁾ In de memorie van toelichting wordt een omstandige toelichting gegeven bij de artikelen II.59 tot II.72 (met verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer), inzonderheid met betrekking tot de bevoegdheid van de gemeenschap om deze aangelegenheden te regelen, in hoofddeorde op grond van artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet, in subsidiaire orde op grond van de impliciete bevoegdheden bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

⁽²⁰⁾ In gelijke zin: R. VERSTEGEN, "De grondwettelijke bevoegdheidsverdeling inzake rechtspositie, medezeggenschap en inspraak van het personeel in het onderwijs", R.W., 1994-95, (1145), 1152 en 1154-1155.

35.979/1

die in het licht van de bevoegdheidsverdeling inzake onderwijs zoals die uit artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet blijkt, zeker niet evident is. De decreetgever zal moeten uitmaken of hij de genoemde bepaling kan aannemen. In dat geval staat het in laatste instantie aan het Arbitragehof om uit te maken of er een conflict tussen de artikelen 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet en artikel 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bestaat en, in voorkomend geval, dat conflict te beslechten.

2. Artikel II.59, § 2, van het ontwerp is geconcipieerd als een interpretatieve bepaling ten aanzien van § 1, waarbij men beoogt geen afbreuk te doen aan een aantal bepalingen van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het personeel en “voor zover van toepassing” de bepalingen van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités. Luidens de memorie van toelichting wil de decreetgever geen rechtsonzekerheid laten bestaan en kiest men daarom voor de "ongebruikelijke techniek van de authentieke interpretatie van een tekst in het decreet zelf".

Een interpretatieve bepaling is een wettelijke bepaling die de geïnterpreteerde bepaling die betekenis geeft die zij, volgens de decreetgever, reeds bij de aanneming ervan zou moeten hebben gekregen ⁽²¹⁾. In het licht hiervan is het paradoxaal dat de techniek van de interpretatieve bepaling wordt gebruikt, nu artikel II.59, § 1, zo onmiddellijk kan worden geredigeerd dat erover geen onduidelijkheid kan ontstaan en derhalve geen interpretatie nodig is.

Daarenboven hangt de geldigheid van de voorgestane interpretatie af van de bevoegdheidsverdeling ter zake (zie de opmerkingen sub 1). De decreetgever dient in dat verband een duidelijke keuze te maken, de consequenties ervan in ogenschouw te nemen en het ontwerp in het licht van die keuze te redigeren. Indien de decreetgever, zoals uit artikel II.59, § 1, blijkt, kiest voor de benadering dat artikel 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in strijd is met artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet, dan volgt uit die keuze dat hij in ieder geval bevoegd is om de Vlaamse openbare onderwijsinstellingen te onttrekken aan het gemeenschappelijke comité voor alle overheidsdiensten ⁽²²⁾ en onder de bevoegdheid van het nieuwe Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs te laten ressorteren. Vanuit die invalshoek dient het bepaalde in artikel II.59, § 2, de rechtszekerheid niet, en schept het bij de rechtsonderhorige enkel verwarring.

Die paragraaf dient derhalve in elk geval te worden weggelaten.

Artikel II.61

De regeling dat de onderhandelingen binnen de kamer personeelsleden van het subcomité sectorale programmatie tot een akkoordprotocol leiden « indien de afgevaardigden van de Vlaamse regering en de afgevaardigden van ten minste één erkende vakorganisatie zich akkoord verklaren », komt eigenaardig voor. Normaal is

⁽²¹⁾ Arbitragehof, arrest nr. 189/2002, 19 december 2002, B.12.1.

⁽²²⁾ Het is zelfs niet zeker of de Vlaamse openbare onderwijsinstellingen in die hypothese nog wel onder dat comité ressorteren.

35.979/1

immers slechts sprake van een akkoord als alle partijen hun instemming betuigen. Niet duidelijk is waarom de ontworpen regeling hiervan dient af te wijken.

Dezelfde opmerking geldt voor artikel II.62, tweede lid, van het ontwerp.

Artikel II.63

Artikel II.63 bepaalt dat de procedure bedoeld in artikel II.61 van toepassing is "in geval van twijfel omtrent de te volgen procedure". Een dergelijke regel past niet in een normatieve tekst: het is immers de taak van de regelgever voor rechtszekerheid te zorgen en bijgevolg de regelgeving zo te redigeren dat twijfel zoveel mogelijk wordt uitgesloten.

Artikel II.64

Bij vergelijking van artikel II.60 en artikel II.64 blijkt niet meteen duidelijk voor welke aangelegenheden het subcomité "sectorale programmatie" bevoegd is en welke aangelegenheden behoren tot de bevoegdheid van het subcomité "regelgeving". Een en ander zou duidelijker tot uiting moeten worden gebracht.

Artikel II.65

Artikel II.65 heeft betrekking op bemiddeling. Luidens de memorie van toelichting gaat het om bemiddeling en vrijwillige arbitrage inzake de beslechting van arbeidsgeschillen, waarbij men voorziet in de aanstelling van een sociaal bemiddelaar. De vraag rijst of de ontworpen regeling niet veeleer tot de aangelegenheid van het arbeidsrecht behoort⁽²³⁾, waarvoor de federale overheid bevoegd is, dan tot de aangelegenheid van het onderwijs, waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn. Binnen

⁽²³⁾ Subsidiair dient te worden opgemerkt dat het vaststellen van de nadere regels niet kan worden overgelaten aan het Vlaamse Onderhandelingscomité.

de korte tijd die hem voor zijn advies is gelaten, heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, dit rechtspunt niet nader kunnen onderzoeken.

Artikelen II.70 en II.71

De verwijzingen in de artikelen II.70 en II.71 naar artikel II.52 zijn niet correct aangezien artikel II.52 geen betrekking heeft op het Vlaams Onderhandelingscomité. Wellicht beoogt men te verwijzen naar artikel II.59.

Artikel II.72

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van titel IV van deel II van het ontwerp. Het wordt aan de Vlaamse regering overgelaten om de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van titel IV vast te stellen, doch er wordt aan toegevoegd « (datum,) dewelke toelaat de onderhandelingen omtrent de sectorale sociale programmatie 2003-2004 binnen het Vlaams Onderhandelingscomité te voeren ». Deze delegatie is te vaag en dus niet aanvaardbaar. Men kan beter hetzij de Vlaamse regering volledig vrij de datum van inwerkingtreding laten bepalen, hetzij de delegatie in de tijd beperken door toevoeging van de woorden « en uiterlijk op ... ».

Deel III - titel I. - Wijziging aan het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenonderwijs

Artikel III.1

Het ontworpen artikel 8*bis* van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs is geredigeerd als een verplichting voor de centra voor volwassenenonderwijs om op 1 september 2004 bepaalde afdelingen aan een hogeschool over te dragen. Gelet op artikel 24, § 1, van de Grondwet kan dit niet worden opgelegd, tenzij in het kader van de subsidiëring waarbij een afdeling die niet wordt overgedragen niet langer betoelaagd wordt. In dat laatste geval zal uiteraard

35.979/1

een objectieve en redelijke verantwoording dienen te bestaan voor die beperking⁽²⁴⁾ en voor de in die beperking besloten ongelijke behandeling.

In elk geval dient in de tekst van het ontwerp duidelijker te worden aangegeven dat die beperking geldt in het kader van de subsidiëring.

Deel IV - titel I. Wijziging aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de
herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen
Artikel IV.3

Het ontworpen artikel 24*bis* van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen opent de mogelijkheid om gezamenlijke bachelor- en masteropleidingen te organiseren. De Vlaamse regering krijgt de bevoegdheid om de wijze te bepalen waarop de studenten die inschrijven voor de gezamenlijke opleiding worden verdeeld over de betrokken instellingen met het oog op de berekening van het aantal financierbare studenten.

⁽²⁴⁾ Het Arbitragehof stelt het als volgt: « De door artikel 24, § 1, eerste en tweede lid, van de Grondwet gewaarborgde onderwijsvrijheid onderstelt, wil ze niet louter theoretisch zijn, dat de inrichtende machten die niet rechtstreeks afhangen van de gemeenschap onder bepaalde voorwaarden aanspraak kunnen maken op subsidiëring vanwege de gemeenschap. Het recht op subsidiëring vindt zijn beperking, enerzijds, in het vermogen van de gemeenschap om de subsidiëring te laten afhangen van vereisten van algemeen belang, zoals onder meer die van een behoorlijke onderwijsverstrekking, van bepaalde schoolbevolkingsnormen, en van gelijke toegang tot het onderwijs, anderzijds, in de noodzakelijkheid om de beschikbare financiële middelen te spreiden over de onderscheiden opdrachten van de Gemeenschap » (zie onder meer arrest nr. 25/92, 2 april 1992, 4.B.2 en arrest nr. 85/98, 15 juli 1998, B.3.7).

Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt dat de inrichting⁽²⁵⁾, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de Gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet. Volgens de rechtspraak van het Arbitragehof⁽²⁶⁾ vereist artikel 24, § 5, van de Grondwet dat de door de decreetgever verleende opdrachten slechts op de tenuitvoerlegging van de door de decreetgever zelf vastgestelde beginselen betrekking hebben. Via die opdrachten kan een gemeenschapsregering of een andere overheid de onnauwkeurigheid van die beginselen niet opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet verfijnen⁽²⁷⁾.

Om in overeenstemming te zijn met artikel 24, § 5, van de Grondwet zou de decreetgever toch enige indicatie of enig criterium moeten geven voor de wijze van verdeling van de ingeschreven studenten over de instellingen die de gezamenlijke opleiding organiseren.

⁽²⁵⁾ De inrichting van een bepaalde vorm van onderwijs sluit de financiering ervan in (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1988, nr. 100-1/2°, 91).

⁽²⁶⁾ Zie bijvoorbeeld Arbitragehof, nr. 130/98 van 9 december 1998, B.1.3.

⁽²⁷⁾ In de memorie van toelichting wordt in dit verband het volgende opmerkt: "Deze regeling respecteert het grondwettelijk legaliteitsbeginsel, daar de opdracht aan de regering van eerder executieve aard is, gelet op het feit dat het globale budget dat aan de participerende instellingen wordt toegekend door het regeringsbesluit niet kan worden gewijzigd".

35.979/1

Dezelfde opmerking geldt voor artikel IV.20 van het ontwerp.

Artikel IV.33

Het ontworpen artikel 158*bis* van het decreet van 4 april 2003 komt reeds in een enigszins andere vorm voor in het ontwerp van decreet « houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 »⁽²⁸⁾, waarover de Raad van State, afdeling wetgeving, op 24 en 27 oktober 2003 het advies 36.029/1/3 heeft gegeven.

⁽²⁸⁾ Zie artikel 79 van dat ontwerp: "In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt een artikel 158*bis* ingevoegd, dat luidt als volgt "Art .158*bis*. De artikelen van Titel II hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2003. In afwijking van het eerste lid heeft artikel 152 uitwerking met ingang van 1 oktober 2002, met uitzondering van 2°, dat in werking treedt op 1 januari 2004".

35.979/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. SMETS,	staatsraden,
	G. SCHRANS, A. SPRUYT,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. R. AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister-president van de Vlaamse regering en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

DEEL I

Algemene bepaling

Artikel I.1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid. De bepalingen van artikel IV.15 regelen tevens een gewestaangelegenheid.

DEEL II

De rechtspositie van de student en de participatie in het hoger onderwijs

TITEL I

Definities en toepassingsgebied

Artikel II.1

Voor de toepassing van dit deel wordt verstaan onder :

- 1° afgevaardigde : een behoorlijk gemachtigde vertegenwoordiger ;
- 2° associatie : de vereniging zonder winstoogmerk bedoeld in titel I, hoofdstuk VI van het decreet van 4 april 2003 betreffende de her-

structurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;

- 3° bestuur : elk bestuursorgaan van een associatie, respectievelijk een instelling dat krachtens een wettelijke of decretale bepaling of de statuten is aangewezen om uitvoerbare beslissingen te nemen in de in dit decreet bedoelde aangelegenheden ;
- 4° erkende vakorganisatie : personeelsvereniging die aangesloten is bij een in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen vertegenwoordigde syndicale organisatie en een werking ontplooit naar het hoger onderwijs ;
- 5° examenbeslissing : elke beslissing die een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meerdere opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel ;
- 6° examentuchtbeslissing : elke sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten ;
- 7° Hogescholendecreet : het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 8° instelling : een universiteit of een hogeschool ;
- 9° onderhandelen : het gezamenlijk vergaderen met het oog op het afsluiten van een overeenkomst, geformaliseerd in een protocol ;
- 10° onderwijs- en examenregeling : de regeling bedoeld in titel I, hoofdstuk III, afdeling 5 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 11° overleggen : het gemeenschappelijk vergaderen met het oog op het uitbrengen van een gemotiveerd advies ;
- 12° partners bij een associatie : de in artikel 97 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen bedoelde leden van de associatie ;
- 13° personeel :
 - a) het academisch personeel bedoeld in hoofdstuk IV van het Universiteitendecreet,
 - b) het onderwijzend personeel bedoeld in titel III, hoofdstuk II van het Hogescholendecreet,

- c) de wetenschappelijke medewerkers en de bursalen werkzaam binnen een instelling, ongeacht de aard van de tewerkstelling of de herkomst van de bezoldiging en
- d) de beleidsondersteunende en technische personeelsleden van een instelling, ongeacht de aard van de tewerkstelling of de herkomst van de bezoldiging ;

14° raadsman : een advocaat of een deskundige ;

15° student : de persoon ingeschreven in een instelling ;

16° Universiteitendecreet : het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ;

17° volstreckte meerderheid van stemmen : het feit dat het aantal voorstemmen het aantal tegenstemmen overtreft.

Artikel II.2

De bepalingen van dit deel zijn van toepassing op de associaties en de instellingen, met uitzondering van de bepalingen van titel II, die slechts van toepassing zijn op de instellingen.

TITEL II

De rechtspositie van de student

HOOFDSTUK 1

Aard van de rechtspositie

Artikel II.3

§ 1. Het bestuur en de student sluiten door de inschrijving een toetredingsovereenkomst.

§ 2. Het bestuur bepaalt en wijzigt de algemene voorwaarden van de overeenkomst, met inachtna-me van de participatierechten van de studenten-raad, zoals bedoeld in titel III, hoofdstuk 2.

Deze algemene voorwaarden worden vastgelegd in :

1° de onderwijs- en examenregeling ;

2° de rechtspositieregeling van de student, waarin ten minste worden opgenomen :

- a) de wederzijdse rechten en plichten van het bestuur en de student en de gevolgen van de niet-naleving daarvan,
- b) de wegwijsinformatie bedoeld in artikel 29, § 1, van het decreet van [...] betreffende de openbaarheid van bestuur.

Artikel II.4

De examencommissie treedt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur op als openbare dienst, die in een reglementaire verhouding staat tot de student.

HOOFDSTUK 2

Algemene beginselen

AFDELING 1

Algemeen

Artikel II.5

Het bestuur waarborgt ten aanzien van de studenten de beginselen die in dit hoofdstuk worden vastgelegd.

AFDELING 2

Gelijkheidsbeginsel

Artikel II.6

§ 1. De studenten worden gelijk behandeld.

§ 2. Het bestuur beschikt desalniettemin over de mogelijkheid om maatregelen van corrigerende on-gelijkheid te nemen of te handhaven om de deelna-me van bepaalde bevolkingsgroepen aan het hoger onderwijs te bevorderen.

Deze maatregelen :

- 1° kunnen worden toegepast in die gevallen waarin blijkt dat de deelname van een objectief af te bakenen bevolkingsgroep aan het hoger onderwijs beduidend lager is dan deze van andere bevolkingsgroepen ;
- 2° zijn van tijdelijke aard en verdwijnen wanneer het in het eerste lid vooropgestelde doel is bereikt ;
- 3° houden geen onnodige beperking van anderen rechten in.

AFDELING 3

Openbaarheid

Artikel II.7

Het bestuur treedt ten aanzien van de studenten op als bestuursinstantie voor wat betreft de toepassing van het decreet van [...] betreffende de openbaarheid van bestuur.

Artikel 35 van voormeld decreet is niet van toepassing op de bekendmaking van examenbeslissingen.

AFDELING 4

Onpartijdigheid

Artikel II.8

De studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid.

Het bestuur voorkomt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming beïnvloeden.

AFDELING 5

Rechten van verdediging

Artikel II.9

Het bestuur stelt een ombudsman aan die onder de voorwaarden bepaald in de onderwijs- en examenregeling optreedt als bemiddelaar bij geschillen

tussen een student en één of meerdere personeelsleden.

De geschillen houden verband met :

- 1° de toepassing van de onderwijs- en examenregeling en/of de rechtspositieregeling van de student ;
- 2° als onbillijk ervaren handelingen en toestanden.

Artikel II.10

Een student heeft bij een tuchtprocedure het recht op :

- 1° de mededeling van de aard van de jegens hem overwogen maatregelen en van de gronden waarop deze zijn gebaseerd ;
- 2° inzage in het volledige dossier ;
- 3° een redelijke termijn om een mondeling of schriftelijk verweer voor te bereiden en naar voor te brengen ;
- 4° bijstand door een raadsman.

AFDELING 6

Motivering

Artikel II.11

Eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking die beogen rechtsgevolgen te hebben voor één of meer studenten vermelden in de akte de juridische en feitelijke overwegingen waarop zij zijn gegrond. Deze motivering moet afdoende zijn.

HOOFDSTUK 3

Rechtsbescherming bij examenbeslissingen

AFDELING 1

Materiële vergissingen

Artikel II.12

De onderwijs- en examenregeling bepaalt de wijze waarop examenbeslissingen worden herzien, wan-

neer deze zijn aangetast door materiële vergissingen die worden vastgesteld binnen een vervaltermijn van tien kalenderdagen na de datum van deliberatie.

AFDELING 2

Onregelmatigheden

ONDERAFDELING 1

Intern beroep

Artikel II.13

De student die oordeelt dat een ongunstige examenbeslissing of een examentuchtbeslissing aangetast is door een schending van het recht, heeft toegang tot een interne beroepsprocedure, waarvan de vormen zijn vastgelegd in de onderwijs- en examenregeling.

De student stelt een verzoek tot heroverweging van de examen(tucht)beslissing in binnen een vervaltermijn van vijf kalenderdagen, die ingaat op :

- 1° in het geval van een examenbeslissing : de dag na deze van de proclamatie ;
- 2° in het geval van een examentuchtbeslissing : de dag na deze waarop de student kennis heeft genomen van de genomen beslissing.

Artikel II.14

De interne beroepsprocedure leidt tot :

- 1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan ;
- 2° een beslissing van de examencommissie, genomen in bijzondere zitting, die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, of herzie. De examencommissie, bijeen in bijzondere zitting, beraadslaagt geldig indien ten minste de helft van de stemgerechtigde leden aanwezig is, behoudens gevallen van overmacht.

De in het eerste lid bedoelde beslissingen worden aan de student ter kennis gebracht binnen een ter-

mijn van vijftien kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld.

ONDERAFDELING 2

De Raad voor examenbetwistingen

SECTIE 1

Algemeen

Artikel II.15

Er wordt een Raad voor examenbetwistingen, verder “de Raad” genoemd, opgericht bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten worden ingesteld tegen examen(tucht)beslissingen, na uitputting van de in onderafdeling 1 bedoelde interne beroepsprocedure.

Artikel II.16

De Vlaamse regering bepaalt de zetel van de Raad.

SECTIE 2

Samenstelling

Artikel II.17

§ 1. De Raad is samengesteld uit volgende leden :

- 1° een werkend en een plaatsvervangend voorzitter ;
- 2° twee werkende en twee plaatsvervangende bijzitters.

§ 2. De voorzitter is een jurist met een grondige kennis van het hoger onderwijs.

De bijzitters zijn op het ogenblik van hun benoeming ten minste vijf jaar belast met een opdracht als lid van het academisch of onderwijzend personeel van een instelling.

Artikel II.18

§ 1. De Vlaamse regering benoemt de leden.

De bijzitters worden benoemd op gezamenlijke voordracht van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Vlaamse Hogescholenraad. Deze voordracht voorziet in een billijk evenwicht tussen de universiteiten en de hogescholen en tussen de officiële en de vrije instellingen.

§ 2. Het mandaat van de leden heeft een duur van zes jaar. Het is hernieuwbaar.

Artikel II.19

De hoedanigheid van lid van de Raad is onverenigbaar met :

- 1° de uitoefening van een bij verkiezing verleend openbaar mandaat en met een bezoldigde openbare functie of openbaar ambt van politieke aard ;
- 2° de hoedanigheid van lid van een in artikel 24, § 4 van de Grondwet bedoelde rechtspersoon verantwoordelijk voor een universiteit of een hogeschool ;
- 3° de hoedanigheid van personeelslid van het departement Onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 4° de hoedanigheid van verantwoordelijk leider, vast gevolmachtigde of vast afgevaardigde van een vakorganisatie die de beroepsbelangen van het personeel van het onderwijs behartigt.

Artikel II.20

§ 1. De leden kunnen op ieder moment ontslag nemen. Zij nemen in elk geval ontslag wanneer zij één van de in artikel II.19 bedoelde mandaten, functies, ambten of hoedanigheden wensen op te nemen.

De Vlaamse regering kan een lid slechts ontslaan in geval van grove nalatigheid of kennelijk wangedrag.

§ 2. Totdat in hun vervanging is voorzien :

- 1° blijven de leden hun functie uitoefenen, behoudens in het geval van een door de Vlaamse regering gegeven ontslag ;
- 2° kunnen de leden geen van de in artikel II.19 bedoeld mandaten, functies, ambten of hoedanigheden opnemen.

Artikel II.21

De Vlaamse regering stelt onder de ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de secretaris van de Raad aan.

SECTIE 3

Bevoegdheid

Artikel II.22

§ 1. De Raad beoordeelt of examenbeslissingen in overeenstemming zijn met :

- 1° de decretale en reglementaire bepalingen en de onderwijs- en examenregeling ;
- 2° de algemene administratieve beginselen.

De Raad stelt zijn appreciatie betreffende de waarde van een kandidaat niet in de plaats van die van de examencommissie.

§ 2. De Raad oordeelt of een examentuchtbeslissing regelmatig en in redelijkheid is genomen.

Artikel II.23

De behandeling van het verzoekschrift door de Raad leidt tot :

- 1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid en/of ongegrondheid ervan, of ;
- 2° de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen examenbeslissing, in welk geval de Raad het bestuur kan bevelen een nieuwe beslissing te nemen, onder door de Raad te stellen voorwaarden. Deze voorwaarden kunnen inhouden dat :

- a) een nieuwe examenbeslissing afhankelijk wordt gemaakt van de organisatie van een nieuw examen of een onderdeel daarvan. De Raad kan de termijn en de materiële voorwaarden bepalen waaronder deze organisatie moet gebeuren ;
- b) welbepaalde onregelmatige of onredelijke motieven bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing niet worden betrokken ;
- c) welbepaalde regelmatige en redelijke motieven bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing kennelijk in ogenschouw moeten worden genomen ;

In het geval bedoeld onder het eerste lid, 2,° kan de Raad, zo hij dit op grond van de aangedragen feiten kennelijk noodzakelijk acht, bevelen dat de verzoeker in afwachting van een nieuwe beslissing voorlopig ingeschreven wordt, alsof hij geslaagd was geweest, dan wel alsof geen examentuchtbeslissing was genomen.

Artikel II.24

De Vlaamse regering vermag aan de leden van de Raad op geen enkele wijze enige instructie te geven omtrent de wijze waarop zij de in deze sectie bedoelde bevoegdheden uitoefenen.

SECTIE 4

Procedureverloop

SUBSECTIE 1

Aanhangigmaking

Artikel II.25

§ 1. De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van vijf kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisname van de in artikel II.14, eerste lid bedoelde beslissing, of, in voorkomend geval, na het verstrijken van de in artikel II.14, tweede lid bedoelde termijn.

Indien de vijfde dag van de in het eerste lid bedoelde termijn een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag waarop de postdiensten open zijn.

§ 2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

Het verzoekschrift vermeldt :

1° de naam en de woonplaats van de verzoeker. Wanneer woonplaatskeuze wordt gedaan bij de raadsman van de verzoeker, wordt dit in het verzoekschrift aangegeven ;

2° de naam en de zetel van het bestuur ;

3° het voorwerp van het beroep.

§ 3. Het verzoekschrift wordt bij aangetekend schrijven overgemaakt aan de Raad. Een kopie van het verzoekschrift wordt terzelfdertijd bij aangetekend schrijven overgemaakt aan het bestuur.

Als datum van het beroep geldt de datum van postmerk.

Artikel II.26

§ 1. De verzoeker kan aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht.

De verzoeker kan naderhand slechts bijkomende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, voor zover deze bij de opmaak van het verzoekschrift nog niet aan de verzoeker bekend waren. De verzoeker bezorgt in dat geval onverwijld een kopie van de bijkomende overtuigingsstukken aan het bestuur.

§ 2. De overtuigingsstukken worden door de verzoeker gebundeld en op een inventaris ingeschreven.

Artikel II.27

Een onontvankelijk verzoekschrift kan lopende de beroepstermijn worden vervangen door een nieuw verzoekschrift, dat uitdrukkelijk de intrekking van het eerdere verzoekschrift bevestigt.

Artikel II.28

De secretaris schrijft elk inkomend beroep in op een register.

SUBSECTIE 2

Samenstelling van het dossier

Artikel II.29

§ 1. Na ontvangst van de kopie van het verzoekschrift stelt het bestuur de Raad en de verzoeker onverwijld in het bezit van de stukken op grond waarvan de beslissing is genomen.

Deze stukken omvatten ten minste :

- 1° een afschrift van de bestreden examen-(tucht)beslissing ;
- 2° in voorkomend geval : de examenkopij(en) van of het stagerapport inzake de verzoeker ;
- 3° het dossier samengesteld naar aanleiding van het in artikel II.13, eerste lid, van dit decreet bedoelde intern beroep.

De stukken worden door het bestuur gebundeld en op een inventaris ingeschreven.

§ 2. Het bestuur geeft bij de overmaking van de stukken aan welke contactpersoon belast is met de administratieve opvolging van de procedure bij de Raad.

§ 3. Indien het bestuur de in § 1 bedoelde stukken niet onverwijld overmaakt, kan het door de voorzitter worden aangemaand om daartoe alsnog, binnen een gestelde termijn, over te gaan.

Indien het bestuur de stukken en inlichtingen niet of niet binnen de gestelde termijn overlegt, worden de door de verzoeker aangehaalde feiten als bewezen geacht, behoudens indien deze feiten kennelijk onjuist zouden zijn of worden tegengesproken door de door verzoeker overgelegde overtuigingsstukken.

Artikel II.30

De secretaris is onder het gezag van de voorzitter belast met de samenstelling van het dossier, dat naast de in artikel II.29, § 1, bedoelde stukken tevens de overtuigingsstukken omvat die door de verzoeker bij het verzoekschrift werden gevoegd.

Artikel II.31

Zodra het dossier is samengesteld, wordt dit door de secretaris via het meest gerede communicatiemiddel aan de partijen gemeld. De secretaris geeft het lokaal aan waar het dossier door de partijen en/of hun raadsman kan worden geraadpleegd.

SUBSECTIE 3

Onderzoek

Artikel II.32

De secretaris bezorgt de partijen na samenstelling van het dossier via het meest gerede communicatiemiddel :

- 1° een ontwerp van procedurekalender ;
- 2° de datum, het uur en de plaats van de zitting van de Raad ;
- 3° de samenstelling van de Raad.

Artikel II.33

§ 1. Het in artikel II.32, 1°, bedoelde ontwerp van procedurekalender stelt de termijn vast waarbinnen :

- 1° het bestuur in staat wordt gesteld een antwoordnota aan de Raad en aan de verzoeker voor te leggen ;
- 2° de verzoeker in staat wordt gesteld een wederantwoordnota aan de Raad en aan de verzoeker voor te leggen.

De in het eerste lid bedoelde termijn bedraagt voor elke partij ten minste achtenveertig uur.

De secretaris en de partijen kunnen het ontwerp in onderling overleg wijzigen. Indien geen overeenstemming wordt bereikt, wordt het ontwerp van procedurekalender definitief.

§ 2. De definitief vastgestelde procedurekalender wordt bij aangetekend schrijven aan de partijen overgemaakt.

§ 3. De antwoordnota en de wederantwoordnota worden aan de Raad en aan de tegenpartij bezorgd via het meest gerede communicatiemiddel.

Een buiten de gestelde termijn aan de Raad overgemaakte antwoordnota of wederantwoordnota wordt uit de verdere procedure geweerd.

Artikel II.34

§ 1. De partijen kunnen één of meer leden schriftelijk en op gemotiveerde wijze wraken vóór de aanvang van de zitting, tenzij de reden tot wraking later is ontstaan. De redenen tot wraking zijn deze bedoeld in artikel 828, 829, tweede lid, en 830 van het Gerechtelijk Wetboek.

De voorzitter, of, zo deze wordt gewraakt, de plaatsvervangende voorzitter, doet onmiddellijk uitspraak over het verzoek tot wraking.

Zo het verzoek wordt ingewilligd, neemt de plaatsvervanger de plaats in van het gewraakte lid.

§ 2. Het lid dat weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat, moet zich van de zaak onthouden.

Artikel II.35

De partijen kunnen schriftelijk en op gemotiveerde wijze vragen dat bepaalde getuigen door de Raad worden ondervraagd. De Raad beslist soeverein over de toelaatbaarheid van een getuigenverhoor en maakt van zijn beslissing melding in de uitspraak.

SUBSECTIE 4

Zitting en uitspraak

Artikel II.36

De voorzitter leidt de zitting.

De zittingen zijn openbaar, behoudens indien de voorzitter, al dan niet op verzoek van de partijen of één ervan, oordeelt dat gewichtige redenen aanwezig zijn die zich tegen de openbaarheid van de hoorzitting verzetten.

Het verzoek wordt op tegenspraak behandeld. De partijen pleiten in elkaars aanwezigheid.

De voorzitter ondervraagt desgevallend de door de partijen opgeroepen getuigen.

De voorzitter sluit de debatten na de pleidooien en in voorkomend geval na de wederantwoorden.

Artikel II.37

Bij regelmatige oproeping belet de afwezigheid van de partijen of één ervan de geldigheid van een zitting niet.

Artikel II.38

De Raad beraadslaagt en beslist achter gesloten deuren over zijn uitspraken.

De uitspraken van de Raad zijn openbaar.

De Raad antwoordt in de uitspraken op alle opmerkingen van de partijen die de aan het geschil te geven oplossing kunnen beïnvloeden.

Artikel II.39

De uitspraken van de Raad wordt uitgebracht binnen een ordetermijn van vijftien kalenderdagen,

die ingaat de dag na die waarop het beroep is ingeschreven op het in artikel II.28 bedoelde register.

SECTIE 5

Bijstand door een raadsman

Artikel II.40

De partijen kunnen zich bij een procedure voor de Raad laten bijstaan door een raadsman.

De raadsman legt ten laatste ter zitting een schriftelijke machtiging voor, behoudens indien :

- 1° de raadsman ingeschreven is als advocaat of als advocaat-stagiair, en/of
- 2° de raadsman samen met de betrokken partij ter zitting verschijnt.

SECTIE 6

Uitvoeringsmachtiging

Artikel II.41

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de leden van de Raad en de secretaris worden vergoed.

Zij kan nadere regelen bepalen omtrent de formaliteiten die door de partijen bij procedures voor de Raad moeten worden vervuld, zonder dat deze op enigerlei wijze kunnen leiden tot de onontvankelijkheid van een beroep.

Artikel II.42

De nadere werkingsregelen van de Raad worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement.

SECTIE 7

Publicatie van de uitspraken

Artikel II.43

Onder het gezag van de Raad voorziet het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in de geanonimiseerde publicatie van de uitspraken op de website van het departement Onderwijs en in een jaarlijks verslagboek.

HOOFDSTUK 4

Stage

Artikel II.44

§ 1. De Vlaamse regering ontwikkelt vóór de aanvang van het academiejaar 2005-2006 een code houdende de bepaling van de wederzijdse aanspraken tussen stagedoende studenten, instellingen en stageplaatsen en legt deze ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

§ 2. De Vlaamse regering legt de code ten laatste één maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement.

De code heeft uitwerking vanaf de datum die het decreet aangeeft.

HOOFDSTUK 5

Inwerkingtreding

Artikel II.45

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

- 1° hoofdstuk 1 en 2 treden in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005 ;

2° hoofdstuk 3 treedt in werking op 1 januari 2005 ;

3° hoofdstuk 4 treedt in werking op de dag van bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

TITEL III

Participatie inzake onderwijsaangelegenheden

HOOFDSTUK 1

Algemene bespreking

Artikel II.46

§ 1. Het bestuur bespreekt de algemene organisatie en werking van de associatie, respectievelijk de instelling ten minste één maal per academiejaar met afgevaardigden van :

1° voor zover er geen stemgerechtigde personeelsleden zetelen in het bestuur : verkozen of aangedeuide personeelsleden die zetelen in een orgaan van de associatie, respectievelijk de instelling, en

2° de studentenraad.

De bespreking vindt plaats in de schoot van een bestaand orgaan of binnen een specifiek daartoe bijeengeroepen forum.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, wordt onder algemene organisatie en werking ten minste verstaan :

1° het strategisch beleid, zijnde :

- a) de uitbreiding, inkrimping of beëindiging van de werkzaamheden van de associatie, de instelling, of een belangrijk onderdeel daarvan ;
- b) het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere instellingen of organisaties, het overdragen van bevoegdheden aan andere instellingen of organisaties, of het organiseren van vormen van dienstgewijze decentralisatie ;
- c) de programmatie van opleidingen ;

2° het algemeen onderwijskundig beleid, inzonderheid de planning van onderwijsvernieuwing en onderwijsverbetering ;

3° het onderzoeksbeleid en de plannen tot verwezenlijking van dit beleid ;

4° het internationaliseringsbeleid inzake onderwijs ;

5° het beleid met betrekking tot de verdeling en de besteding van de middelen.

HOOFDSTUK 2

De studentenraad

AFDELING 1

Oprichting

Artikel II.47

§ 1. Het bestuur ziet toe op de oprichting van één studentenraad op het niveau van de associatie, respectievelijk de instelling.

§ 2. De studentenraad op het niveau van de instelling kan beslissen dat participatiecommissies worden opgericht op het niveau van onderdelen van de instelling.

De samenstelling en de functioneringswijze van de participatiecommissies worden vastgelegd in het in artikel II.64 bedoelde participatiereglement.

AFDELING 2

Vorbereidende maatregelen

Artikel II.48

§ 1. De oprichting van een studentenraad wordt geleid door een forum dat is samengesteld uit :

1° in de associaties : een gelijk aantal afgevaardigden van het bestuur en van de verkozen studenten die zetelen in organen van de partners bij de associatie ;

2° in de instellingen : een gelijk aantal afgevaardigden van het bestuur en van de bestaande studentenraad, of, bij gebreke daarvan, van de verkozen studenten die zetelen in een orgaan van de instelling.

§ 2. Bij wijze van overgangsmaatregel bepaalt het forum bij volstreekte meerderheid van stemmen de regelen bedoeld in artikel II.49, tweede lid, II.50, § 1, tweede lid, en II.51.

§ 3. Het bestuur draagt er zorg voor dat de in § 1 bedoelde afgevaardigden op de hoogte zijn van het organigram van de associatie, respectievelijk de instelling en de allocatie van bevoegdheden.

AFDELING 3

Samenstelling

Artikel II.49

De studentenraad bestaat uit leden, die worden verkozen door en onder de studenten behorende tot de associatie, respectievelijk de instelling.

De studentenraad bepaalt het aantal leden, dat ten minste acht bedraagt.

Artikel II.50

§ 1. De verkiezingen worden georganiseerd door het bestuur in samenspraak met de studentenraad. Zij zijn gespreid over meerdere dagen.

De studentenraad legt de nadere kiesprocedure vast en kan daarbij door middel van kieskringen waarborgen dat in zijn rangen studenten zijn vertegenwoordigd vanuit de verschillende partners bij de associatie, respectievelijk de onderscheiden onderverdelingen van de instelling.

§ 2. Indien minder dan 10 % van het totaal aantal studenten aan de verkiezing heeft deelgenomen, wordt de studentenraad op grond van de verkiezingsuitslag samengesteld, waarbij evenwel volgen de bevoegdheden en prerogatieven worden opgeschort tot de volgende verkiezingen :

1° in de associaties en instellingen waarvan het bestuur stemgerechtigde afgevaardigden van de studentenraad bevat : het stemrecht van deze afgevaardigden. In voorkomend geval worden

de afgevaardigden meegerekend bij de bepaling van het aanwezigheidsquorum, doch niet bij de bepaling van het stemmenaantal ;

2° in de overige associaties en instellingen : de bepalingen van afdeling 4, onderafdeling 4 en onderafdeling 5 en de bepalingen van artikel II.61.

Het bestuur bepaalt voor de toepassing van het eerste lid de wijze en het tijdstip waarop het aantal studenten wordt berekend.

Artikel II.51

De studentenraad bepaalt de duur van het mandaat van de verkozen leden en, desgevallend, de wijze waarop de studentenraad periodiek geheel of gedeeltelijk opnieuw wordt samengesteld.

De studentenraad kan de hoedanigheden bepalen waarmee het lidmaatschap van de studentenraad onverenigbaar is.

AFDELING 4

Bevoegdheden en prerogatieven

ONDERAFDELING 1

Algemene beginselen

Artikel II.52

De bevoegdheden en prerogatieven bedoeld in deze afdeling kunnen in voorkomend geval worden uitgeoefend door de in artikel II.47, § 2, bedoelde participatiecommissies, voor wat betreft aangelegenheden die zich situeren op het niveau van het betrokken onderdeel van de instelling.

Artikel II.53

De bevoegdheden en prerogatieven bedoeld in onderafdeling 4 en onderafdeling 5 worden niet uitgeoefend ten aanzien van het bestuur waarvan ten minste 10% van de leden bestaat uit stemgerechtigde studenten.

ONDERAFDELING 2

Belangenverdediging en informatieplicht

Artikel II.54

De studentenraad verdedigt de belangen van de studenten en heeft ten behoeve van alle studenten een informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

ONDERAFDELING 3

Adviesrecht

Artikel II.55

De studentenraad kan uit eigen beweging een schriftelijk advies uitbrengen over alle aangelegenheden die studenten aanbelangen.

Het bestuur brengt na ontvangst van een advies omtrent in artikel II.56 en/of II.58 bedoelde aangelegenheden een met redenen omklede schriftelijke reactie uit in de vorm van een voorstel.

ONDERAFDELING 4

Beraadslaging

Artikel II.56

Het bestuur beraadslaagt met de studentenraad over de vastlegging van elk ontwerp van reglementaire bepaling inzake :

- 1° het vaststellen van de rechtspositieregeling van de student en van de onderwijs- en examenregeling ;
- 2° de vaststelling en de besteding van de inschrijvingsgelden ;
- 3° de uitwerking van initiatieven inzake studentenbegeleiding ;
- 4° het vaststellen van de regelen inzake internationale studentenmobiliteit ;

5° het bepalen van de organisatie van het academiejaar, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling.

Artikel II.57

§ 1. De beraadslaging gebeurt rechtstreeks tussen bestuur en studentenraad, dan wel in de schoot van een in de instelling bestaande adviserende raad waarin naast afgevaardigden van de studentenraad andere onderwijs- en onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd en waarin de in artikel II.56 en II.58 bedoelde aangelegenheden gebruikelijk besproken worden.

§ 2. De beraadslaging leidt tot een akkoord of niet-akkoord tussen het bestuur en de studentenraad of hun afgevaardigden.

Een akkoord wordt uitgevoerd door het bestuur.

In geval van niet-akkoord neemt het bestuur een eindbeslissing.

ONDERAFDELING 5

Raadpleging

Artikel II.58

Het bestuur raadpleegt de studentenraad over elk ontwerp van reglementaire bepaling inzake :

- 1° het algemeen beleid inzake interne kwaliteitszorg ;
- 2° het vaststellen van de gedragscode inzake taalregeling, bedoeld in artikel 91, § 5, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 3° het vaststellen van de regelen inzake de evaluatie van de onderwijsactiviteiten van het academisch, respectievelijk het onderwijzend personeel.

De studentenraad bij een universiteit wordt bijkomend geraadpleegd over elk ontwerp van reglementaire bepaling inzake sociale toelagen.

Artikel II.59

§ 1. De raadpleging gebeurt rechtstreeks, dan wel in de schoot van een in de instelling bestaande adviserende raad waarin naast afgevaardigden van de studentenraad andere onderwijs- en/of onderzoeksbetrokkenen zijn vertegenwoordigd en waarin de in de artikel II.56 en II.58 bedoelde aangelegenheden gebruikelijk besproken worden.

§ 2. De conclusies van de raadpleging worden neergelegd in een met redenen omkleed advies.

Het bestuur kan slechts op gemotiveerde wijze afwijken van het advies van de studentenraad. Deze motivering wordt binnen een termijn van dertig kalenderdagen meegedeeld aan de studentenraad.

ONDERAFDELING 6

Afvaardiging in het bestuur

Artikel II.60

In associaties en instellingen waarvan het bestuur stemgerechtigde studenten omvat, worden deze studenten verkozen door en onder de leden van de studentenraad, onverminderd :

- 1° artikel 6, derde lid, van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum ;
- 2° artikel 10 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.
- 3° artikel 267, 3°, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 4° artikel 61 duo decies, 3°, van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen ;
- 5° artikel 8, § 1, eerste lid, 4°, van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen ;
- 6° artikel 48, § 1, van het decreet van 9 juni 1998 betreffende de Hogere Zeevaartschool ;

7° de statuten van associaties en instellingen die de aanduiding van studenten in een bepaald bestuur op andersoortige wijze regelen, voor zover deze aanduiding gebeurt vanuit een ander bestuur dat wel door de studentenraad verkozen leden omvat.

Artikel II.61

Indien een bestuur dat bevoegd is om uitvoerbare beslissingen te nemen met betrekking tot de in artikel II.56 en/of II.58 bedoelde aangelegenheden, geen stemgerechtigde studenten omvat, heeft de studentenraad het recht om ten minste één lid met raadgevende stem af te vaardigen naar dit bestuur.

De afgevaardigde van de studentenraad wordt uitgenodigd op de vergaderingen van het bestuur en wordt in het bezit gesteld van alle stukken.

AFDELING 5

Werking

ONDERAFDELING 1

Interne werking

Artikel II.62

De studentenraad duidt een voorzitter aan.

De voorzitter kan buiten de leden van de studentenraad worden aangeduid, in welk geval hij niet stemgerechtigd is.

Artikel II.63

De studentenraad beslist slechts geldig indien de meerderheid van de leden aanwezig is.

De nadere werking van de studentenraad wordt geregeld in een werkingsreglement, dat wordt vastgelegd bij volstreekte meerderheid van stemmen.

ONDERAFDELING 2

Relaties met het bestuur

Artikel II.64

Het bestuur en de studentenraad nemen een participatiereglement aan op grond van een volstrekte meerderheid van stemmen binnen het bestuur, enerzijds, en de studentenraad, anderzijds.

Het participatiereglement kan opgenomen worden in de onderwijs- en examenregeling.

Artikel II.65

Het participatiereglement omvat :

- 1° de procedureregels die bij het uitoefenen van de participatierechten van de studentenraad in acht moeten worden genomen ;
- 2° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van deze titel of over de interpretatie van een bepaling van het participatiereglement door middel van vormen van arbitrage of bemiddeling worden beslecht ;
- 3° desgevallend de in artikel II.47, § 2, tweede lid, bedoelde regelen.

Het participatiereglement kan aan de studentenraad bijkomende bevoegdheden toekennen.

AFDELING 6

Ondersteuning

Artikel II.66

Het bestuur kent aan de studentenraad de nodige infrastructurele, financiële en/of administratieve ondersteuning toe. De studentenraad dient daartoe een werkplan in.

Artikel II.67

Het bestuur legt de nodige faciliteiten voor de studentenafgevaardigden vast.

Deze faciliteiten betreffen ten minste de wijze waarop in functie van de werking van de studentenraad onderwijsactiviteiten en examens op flexibele wijze kunnen worden gepland en afgeweken kan worden van de verplichte aanwezigheid voor bepaalde opleidingsonderdelen.

HOOFDSTUK 3

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

ONDERAFDELING 1

Wijzigingen aan de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum

Artikel II.68

In artikel 5, zesde lid, van de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum worden de woorden “de algemene vergadering van studenten” vervangen door de woorden “de studentenraad”.

Artikel II.69

In artikel 11, § 6, van dezelfde wet wordt de eerste zin vervangen door wat volgt :

“Ieder aanwezig lid kan één stem uitbrengen, onverminderd de bepalingen van artikel II.50, § 2 van het decreet van [...] betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.”.

ONDERAFDELING 2

Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994
betreffende de hogescholen in de
Vlaamse Gemeenschap

Artikel II.70

Artikel 258, § 1, 2°, van het decreet van 13 juli 1994
betreffende de hogescholen in de Vlaamse Ge-
meenschap wordt vervangen door wat volgt :

“2° drie studenten verkozen door en onder de
leden van de studentenraad. Bij de uitoefening van
de bevoegdheden van de afgevaardigden van de
studenten wordt rekening gehouden met de bepa-
lingen van artikel II.50, § 2, 1°, van het decreet van
[...] betreffende de rechtspositieregeling van de
student, de participatie in het hoger onderwijs, de
integratie van bepaalde afdelingen van het hoger
onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen
en de begeleiding van de herstructurering van het
hoger onderwijs in Vlaanderen ;”.

Artikel II.71

Artikel 258bis, 2°, van hetzelfde decreet wordt ver-
vangen door wat volgt :

“2° drie studenten verkozen door en onder de
leden van de studentenraad. Bij de uitoefening
van de bevoegdheden van de afgevaardigden
van de studenten wordt rekening gehouden
met de bepalingen van artikel II.50, § 2, 1° van
het decreet van [...] betreffende de rechtsposi-
tieregeling van de student, de participatie in het
hoger onderwijs, de integratie van bepaalde af-
delingen van het hoger onderwijs voor sociale
promotie in de hogescholen en de begeleiding
van de herstructurering van het hoger onder-
wijs in Vlaanderen ;”.

ONDERAFDELING 3

Wijzigingen aan het decreet van 22 december 1995
houdende wijziging van diverse decreten met
betrekking tot de Universiteit Antwerpen

Artikel II.72

Aan artikel 7 van het decreet van 22 december
1995 houdende wijziging van diverse decreten met

betrekking tot de Universiteit Antwerpen worden
volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1, 8°, wordt vervangen door wat volgt :

“8° drie studenten, verkozen door en onder de
leden van de studentenraad ;” ;

2° § 2, tweede lid, wordt vervangen door wat
volgt :

“De studenten worden, na verkiezing door de stu-
dentenraad, aangewezen voor een periode van
twee jaar. Die periode is slechts éénmaal hernieuw-
baar, tenzij na een onderbreking van twee jaar.”.

ONDERAFDELING 4

Wijzigingen aan het decreet van 30 maart 1999
houdende de subsidiëring van studenten-
en leerlingenkoepelverenigingen

Artikel II.73

In artikel 8 van het decreet van 30 maart 1999 hou-
dende de subsidiëring van studenten- en leerlin-
genkoepelverenigingen wordt het eerste streepje
vervangen door wat volgt :

“- studentenkoepelvereniging : overkoepelt ten
minste studentenraden van tien instellingen en van
twee associaties ;”.

AFDELING 2

Opheffingsbepaling

Artikel II.74

Opgeheven worden :

1° hoofdstuk III, afdeling 15 van het Universitei-
tendecreet ;

2° titel V, hoofdstuk I, afdeling 4 en hoofdstuk III,
afdeling 2, onderafdeling 3 van het Hogescho-
lendecreet.

AFDELING 3

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel II.75

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

1° hoofdstuk 1 treedt in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005 ;

2° wat hoofdstuk 2 betreft :

- a) de associaties, evenals de instellingen waaraan gedurende het academiejaar 2002-2003 geen studentenraad was verbonden, zijn onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 2 met ingang van het academiejaar 2004-2005. Artikel II.48 treedt ten aanzien van deze instellingen in werking op 1 januari 2004 ;
- b) de instellingen, andere dan deze bedoeld onder a), zijn onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 2 met ingang van het academiejaar 2005-2006. Artikel II.48 treedt ten aanzien van deze instellingen in werking op 1 januari 2005 ;

3° wat hoofdstuk 3 betreft :

- a) artikel II.73 treedt in werking op 1 januari 2003 ;
- b) artikel II.68, II.69, II.70, II.71, II.72 en II.74 treden in werking met ingang van :
 - het academiejaar 2004-2005, in het geval bedoeld onder 2°, a) ;
 - het academiejaar 2005-2006, in het geval bedoeld onder 2°, b).

TITEL IV

Het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs

HOOFDSTUK 1

Oprichting en samenstelling

Artikel II.76

De Vlaamse regering richt voor het hoger onderwijs een Vlaams Onderhandelingscomité op, dat is samengesteld uit twee subcomités :

1° een subcomité “Sectorale programmatie”, bestaande uit :

- a) een kamer “Personeelsleden”, omvattende :
 - een delegatie die de Vlaamse regering vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, die optreedt als voorzitter, of zijn behoorlijk gemachtigde afgevaardigde(n) ;
 - een delegatie die het personeel vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden van de erkende vakorganisaties ;

b) een kamer “Besturen”, omvattende :

- een delegatie die de Vlaamse regering vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, die optreedt als voorzitter, of zijn behoorlijk gemachtigde afgevaardigde(n) ;
- een delegatie die de besturen vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden, aangeduid overeenkomstig de bepalingen

van artikel 7, § 2, van het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking en van artikel 7, § 2, van het decreet betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad ;

2° een subcomité “Regelgeving”, omvattende :

- a) een delegatie die de Vlaamse regering vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, die optreedt als voorzitter, of zijn behoorlijk gemachtigde afgevaardigde(n) ;
- b) een delegatie die het personeel vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden van de erkende vakorganisaties ;
- c) een delegatie die de besturen vertegenwoordigt. Deze delegatie bestaat uit behoorlijk gemachtigde afgevaardigden, aangeduid overeenkomstig de bepalingen van artikel 7, § 2, van het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking en van artikel 7, § 2, van het decreet van 28 augustus 1998 betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad.

HOOFDSTUK 2

Bevoegdheid

AFDELING 1

Bevoegdheid inzake sectorale programmatie

Artikel II.77

Het Vlaams Onderhandelingscomité, subcomité “Sectorale programmatie” behandelt bij uitsluiting van enig ander orgaan de sectorale programmatie van maatregelen op het niveau :

1° “Vlaamse Gemeenschap”, zijnde :

- a) de grondregelen van de rechtspositieregeling van het personeel die bij dan wel krachtens decreet worden vastgelegd. Deze regelen betreffen de wezenskenmerken van :

- de administratieve rechtspositieregeling ;
- de geldelijke rechtspositieregeling ;
- de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs ;

b) onderwijsorganisatorische maatregelen met een rechtstreeks effect op de arbeidsduur en/of de organisatie van het werk. De maatregelen worden onderscheiden in :

- het vastleggen van de beschikbare financiële ruimte ;
- de bepaling van de wijze van invulling daarvan ;

2° “associatie of instelling”, zijnde de regelen inzake administratieve en geldelijke rechtspositieregeling en collectieve arbeidsverhoudingen die op het niveau van de associatie of de instelling kunnen worden uitgewerkt, doch waarvoor men een minimale gemeenschappelijke noemer wenst na te streven.

Artikel II.78

§ 1. Omtrent de in artikel II.77, 1°, a) en b), eerste streepje, bedoelde aangelegenheden wordt :

1° onderhandeld binnen de kamer “Personeelsleden”, en ;

2° overlegd binnen de kamer “Besturen”.

De kamers kunnen bij consensus beslissen gezamenlijk te vergaderen.

§ 2. De onderhandelingen binnen de kamer “Personeelsleden” leiden tot een akkoordprotocol indien de afgevaardigden van de Vlaamse regering en de afgevaardigden van ten minste één erkende vakorganisatie zich akkoord verklaren. De Vlaamse regering verbindt zich in het protocol tot de omzetting van de overeengekomen beginselen in regelgeving.

Aan het protocol afgesloten binnen de kamer “Personeelsleden” wordt het gemotiveerd advies van de kamer “Besturen” toegevoegd.

Artikel II.79

Omtrent de in artikel II.77, 1°, b), tweede streepje, en 2°, bedoelde aangelegenheden wordt onderhandeld binnen een gezamenlijke vergadering van de kamer “Personeelsleden” en de kamer “Besturen”.

De onderhandelingen leiden tot een akkoordprotocol indien de afgevaardigden van de Vlaamse regering, de afgevaardigden van ten minste één erkende vakorganisatie en de afgevaardigden van de besturen zich akkoord verklaren. De Vlaamse regering verbindt zich in het protocol tot de omzetting van de overeengekomen beginselen in regelgeving.

AFDELING 2

Bevoegdheid inzake regelgeving

Artikel II.80

In het Vlaams Onderhandelingscomité, subcomité “Regelgeving” wordt bij uitsluiting van enig ander orgaan onderhandeld over de voorontwerpen van decreet en de ontwerpen van besluit met betrekking tot :

- 1° de grondregelen van de rechtspositieregeling van het personeel die bij dan wel krachtens decreet worden vastgelegd. Deze regelen betreffen de wezenskenmerken van :
 - a) de administratieve rechtspositieregeling ;
 - b) de geldelijke rechtspositieregeling ;
 - c) de regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs ;
- 2° onderwijsorganisatorische maatregelen met een rechtstreeks effect op de arbeidsduur en/of de organisatie van het werk.

De onderhandelingen leiden tot een protocol waarin de standpunten van de respectieve afgevaardigden worden weergegeven.

AFDELING 3

Bemiddelingsbevoegdheid

Artikel II.81

Het Vlaams Onderhandelingscomité bemiddelt op vraag van de meest gereede delegatie binnen het bevoegde comité of de bevoegde ondernemingsraad bij elk geschil, elk conflict of elk dreigend conflict van collectieve aard dat zich in een associatie of instelling voordoet. Het Vlaams Onderhandelingscomité kan daartoe inzonderheid een bemiddelaar aanstellen.

Het Vlaams Onderhandelingscomité neemt binnen een termijn van zes maanden, ingaande vanaf de in artikel II.90 bepaalde inwerkingstredingsdatum, een intern reglement inzake de bemiddelingsprocedure aan. Het reglement wordt uitvoerbaar na bekrachtiging door de Vlaamse regering.

AFDELING 4

Aanvullende bevoegdheden

Artikel II.82

De delegaties kunnen aan het Vlaams Onderhandelingscomité aangelegenheden ter bespreking voorleggen die niet ressorteren onder de in artikelen II.77 en II.80 bedoelde aangelegenheden. In dat geval worden deze aangelegenheden behandeld binnen de kamer “Personeelsleden” en de kamer “Besturen” van het subcomité “Sectorale programmatie”, behoudens indien deze kamers bij consensus beslissen samen te vergaderen.

HOOFDSTUK 3

Bijzondere bepalingen inzake de minimale gemeenschappelijke noemer

Artikel II.83

De onderhandelings- of overlegorganen op het niveau van de associatie of de instelling zijn ervan

vrijgesteld om een voorstel aan de onderhandeling of aan het overleg te onderwerpen, voor zover de volgende voorwaarden vervuld zijn :

- 1° het voorstel betreft de toepassing van een minimale gemeenschappelijke noemer bedoeld in artikel II.77, 2° ;
- 2° de minimale gemeenschappelijke noemer maakt het voorwerp uit van een protocol van akkoord ;
- 3° het voorstel heeft tot doel de gemeenschappelijke noemer zonder wijzigingen of afwijkingen toe te passen.

HOOFDSTUK 4

Werking

Artikel II.84

De Vlaamse regering wijst onder haar ambtenaren een secretaris van het Vlaams Onderhandelingscomité aan.

Artikel II.85

Elke delegatie van het Vlaams Onderhandelingscomité kan een beroep doen op technici, die niet stemgerechtigd zijn.

Artikel II.86

Het Vlaams Onderhandelingscomité neemt een werkingsreglement aan, dat bekrachtigd wordt door de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK 5

Slotbepalingen

AFDELING 1

Wijzigingsbepalingen

Artikel II.87

In artikel 7 van het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking, waarvan de huidige tekst van het eerste, tweede en derde lid § 1 wordt en waarvan de huidige tekst van het vierde lid § 3 wordt, wordt een § 2 ingevoegd, die luidt als volgt :

“§ 2. De in § 1 bedoelde overeenkomst duidt de afgevaardigden en hun plaatsvervangers aan, die op behoorlijk gemandateerde wijze zetelen in het Vlaams Onderhandelingscomité, bedoeld in deel II, titel IV van het decreet van [...] betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De overeenkomst komt tot stand na overleg met de besturen van hogescholen.”.

Artikel II.88

In artikel 7 van het decreet van 28 augustus 1998 betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad, waarvan de huidige § 2 § 3 wordt, wordt een nieuwe § 2 ingevoegd, die luidt als volgt :

“§ 2. De in § 1 bedoelde overeenkomst duidt de afgevaardigden en hun plaatsvervangers aan, die op

behoorlijk gemandateerde wijze zetelen in het Vlaams Onderhandelingscomité, bedoeld in deel II, titel IV van het decreet van [...] betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De overeenkomst komt tot stand na overleg met de besturen van universiteiten.”.

AFDELING 2

Behoudsbepaling

Artikel II.89

In afwachting van een integrale decretale regeling van de collectieve arbeidsverhoudingen in het hoger onderwijs, blijven de op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel vigerende wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen ter zake van kracht.

AFDELING 3

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel II.90

De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse regering te bepalen datum en uiterlijk op 1 september 2004.

TITEL V

Evaluatie

Artikel II.91

§ 1. De bepalingen van titel III van dit deel worden vijfjaarlijks geëvalueerd door de regeringscommissarissen bij de universiteiten en de commissarissen van de Vlaamse regering bij de hogescholen.

Het evaluatierapport wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering.

§ 2. De Vlaamse regering kan op grond van de voorgelegde evaluatie het in artikel II.50, § 2, bedoelde percentage verhogen tot ten hoogste 30%.

Artikel II.92

Artikel II.91 treedt in werking op 1 oktober 2004.

DEEL III

De integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen

TITEL I

Wijzigingen aan het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

Artikel III.1

In het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs wordt een artikel 8bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 8bis

§1. Een centrum voor volwassenenonderwijs dat tijdens het schooljaar 2003-2004 de afdeling monumenten- en landschapszorg, stedenbouw of stedenbouwkunde en ruimtelijke ordening inricht, draagt deze afdeling(en) op 1 september 2004 over aan een hogeschool die onderwijsbevoegdheid heeft voor wat betreft het studiegebied Architectuur.

Zo de afdeling niet wordt overgedragen, wordt deze niet langer in aanmerking genomen voor de berekening van de financiering of de subsidiëring van het centrum voor volwassenenonderwijs door de Vlaamse Gemeenschap.

§ 2. Een centrum voor volwassenenonderwijs dat tijdens het schooljaar 2003-2004 één of meer van de hierna volgende afdelingen inricht, kan deze afdeling(en) op 1 september 2004 overdragen aan een hogeschool die onderwijsbevoegdheid heeft

voor wat betreft het studiegebied Gezondheidszorg :

- 1° gespecialiseerde verpleegkundige voor intensieve zorgen en dringende hulpverlening ;
- 2° kaderopleiding nursing geriatrie en bejaardenzorg ;
- 3° kaderopleiding nursing voor gegradueerde psychiatrische verpleging ;
- 4° kaderopleiding nursing voor gegradueerde ziekenhuisverpleging ;
- 5° orthopsie ;
- 6° audiologie.

De niet overgedragen afdelingen worden blijvend ingericht als hoger onderwijs voor sociale promotie in de zin van artikel 9, eerste lid, en leveren overeenkomstig artikel 40, § 2, tweede lid, rechtsgeldige studiebewijzen af.

§ 3. Vanaf het ogenblik dat een centrum voor volwassenenonderwijs de in § 1 en § 2 bedoelde afdeling(en) heeft overgedragen aan een hogeschool, verliest het centrum de onderwijsbevoegdheid voor deze afdeling(en).

In afwijking van artikel 8 kunnen de centra voor volwassenenonderwijs met ingang van het academiejaar 2004-2005 binnen de categorieën artistiek hoger onderwijs en paramedisch hoger onderwijs, enkel nog de afdelingen programmeren die niet zijn overgedragen aan een hogeschool.”.

Artikel III.2

In hetzelfde decreet wordt een artikel 48quater ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 48quater

§ 1. Het aantal lesurencursist van de referteperiode 1 februari 2003 tot 31 januari 2004 van de afdelingen die worden overgedragen naar de hogescholen worden niet in aanmerking genomen voor de berekening van het lestijdenpakket van het overdragende centrum voor volwassenenonderwijs voor het schooljaar 2004-2005.

§ 2. Het aantal lesurencursist van de referteperiode 1 februari 2003 tot 31 januari 2004 van de afdelingen die worden overgedragen naar de hogescholen worden in aanmerking genomen als basis voor de berekening van de ambten bestuurs- en ondersteunend personeel, zoals bedoeld in het besluit van de Vlaamse regering van 1 december 2000 houdende vaststelling van de voorwaarden voor de financiering of subsidiëring van de ambten van het bestuurs- en ondersteunend personeel van de centra voor volwassenenonderwijs, van het overdragende centrum voor volwassenenonderwijs voor het schooljaar 2004-2005.

§ 3. Vanaf de referteperiode 1 februari 2004 tot 31 januari 2005 worden de in de § 1 en § 2 bedoelde aantal lesurencursist geheel of ten dele toegevoegd aan het aantal lesurencursist van het overdragende centrum voor volwassenenonderwijs als basis voor de berekening van de ambten bestuurs- en ondersteunend personeel zolang en voor zover het aantal lesurencursist van het betrokken centrum niet groter wordt dan dit van de referteperiode 1 februari 2003 – 31 januari 2004.”.

Artikel III.3

In hetzelfde decreet wordt een artikel 70bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 70bis

Het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, zoals gewijzigd door het decreet van 13 april 1999, houdt met ingang van het schooljaar 2004-2005 op van toepassing te zijn op de aan de hogescholen overgedragen afdelingen bedoeld in artikel 8bis.”.

TITEL II

Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel III.4

In het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap wordt een artikel 307quater ingevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 307quater

Onverminderd de toepassing van de artikelen 92 en 93 is de hogeschool die één of meer van de in artikel 8bis van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs bedoelde afdelingen overneemt, verplicht werkgelegenheid te verschaffen aan de leden van het onderwijzend personeel van deze overgenomen afdelingen, op voorwaarde dat deze in de periode van 1 juni 2003 tot en met 30 juni 2003 tewerkgesteld zijn geweest in de betrokken afdeling, en :

- 1° ofwel uiterlijk op 30 juni 2003 vastbenoemd werden in hoofdamt of in bijbetrekking in de afdeling ;
- 2° ofwel in de periode van 1 juni 2003 tot en met 30 juni 2003 aangesteld zijn geweest in een vacante betrekking als tijdelijke van doorlopende duur als lid van het onderwijzend personeel in de afdeling en als dusdanig door de Vlaamse Gemeenschap werden bezoldigd in hoofdamt, of het recht op dergelijke aanstelling van doorlopende duur in bedoelde periode konden doen gelden.

De hogeschool is verplicht deze personeelsleden werkgelegenheid te verschaffen naar rato van het volume van de betrekking die zij in de overgenomen afdeling uitoefenden op de laatste dag van hun tewerkstelling in juni 2003.”.

Artikel III.5

In hetzelfde decreet wordt een artikel 307quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 307quinquies

De hogeschool wijst de benoemde personeelsleden op het ogenblik van de overname een betrekking toe in een ambt binnen de personeelsformatie naar rato van het volume van de opdracht die zij in de overgenomen afdeling uitoefenden op 30 juni 2003. De hogeschool wijst de tijdelijken van doorlopende duur en de gerechtigden op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur op het ogenblik van de overname een betrekking toe in een ambt binnen de personeelsformatie naar rato van het volu-

me van de betrekking die zij in de overgenomen afdeling uitoefenden op de laatste dag van hun tewerkstelling in juni 2003.

De in het eerste lid bedoelde personeelsleden worden vanaf de overname personeelslid van de hogeschool en betaald ten laste van de werkingsuitkeringen van de betrokken hogeschool. De rechtspositieregeling en de bezoldigingsregeling van de personeelsleden van de hogescholen is op hen van toepassing, rekening houdend met volgende overgangsmaatregelen :

- 1° de tijdelijken van doorlopende duur en de gerechtigden op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur behouden de salarisschaal die zij op de laatste dag van hun tewerkstelling in de overgenomen afdeling genoten, tenzij de hogeschool hen inschaalt in een hogere salarisschaal ;
- 2° de personeelsleden die op 30 juni 2003 vast benoemd waren in de betrokken afdeling, worden op het ogenblik van de overname door de hogeschool benoemde personeelsleden van de hogeschool en behouden de salarisschaal die zij op 30 juni 2003 genoten voor hun betrekking in de overgenomen afdeling, tenzij de hogeschool hen inschaalt in een hogere salarisschaal ;
- 3° de personeelsleden die in de periode van 1 juni 2003 tot en met 30 juni 2003 een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur hadden of in deze periode een recht op dergelijke aanstelling konden doen gelden, worden op het ogenblik van de overname door de hogeschool tijdelijke personeelsleden van de hogeschool. In afwijking van de bepalingen van de artikelen 122, § 2, en 231 kan het hogeschoolbestuur bedoelde personeelsleden op hun verzoek benoemen voor het volume van de opdracht waarop zij aanspraak kunnen maken. Elk personeelslid dat benoemd wordt, dient in het bezit te zijn van het vereiste bekwaamheidsbewijs ;

- 4° de personeelsleden die op 30 juni 2003 benoemd waren in de betrokken afdeling, krijgen vanaf de overname een bezoldiging die gelijk is aan de optelsom van de salarissen die zij genoten voor de twee onderwijsopdrachten op de vooravond van de overname, op voorwaarde dat zij :

- a) op 1 januari 1996 als lid van het onderwijzend personeel binnen de overnemende ho-

geschool van overgangsmaatregelen in de zin van artikel 318 konden genieten en als zodanig vanaf 1 januari 1996 een betrekking binnen de personeelsformatie van de hogeschool opgenomen hebben,

- b) uiterlijk op 30 juni 2003 voor een voltijdse opdracht als lid van het onderwijzend personeel benoemd waren binnen de overgedragen afdeling van het betrokken centrum voor volwassenenonderwijs.

Bij wijziging van het opdrachtvolume wordt het salaris naar evenredigheid aangepast.”.

TITEL III

Wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikel III.6

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt een artikel 125bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 125bis

§ 1. De hogescholen nemen met ingang van het academiejaar 2004-2005 de afdelingen bedoeld in artikel 8bis van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs, over van de instellingen voor onderwijs voor sociale promotie, hierna “centra voor volwassenenonderwijs” genoemd. De hogescholen sluiten met de betrokken besturen een protocol terzake af. De hogescholen bezorgen de protocols aan de Vlaamse regering vóór 1 maart 2004.

§ 2. Het in § 1 bedoelde protocol vermeldt tenminste :

- 1° de naam van het centrum voor volwassenenonderwijs en de naam van de hogeschool ;
- 2° de naam van de afdeling(en) die wordt/worden overgedragen en de categorie(en) waarbinnen deze afdeling(en) is/zijn gerangschikt ;

3° de naam van de hogeschoolopleiding(en) waarnaar de afdeling(en) wordt/worden omgevormd en het studiegebied waarbinnen de opleiding(en) is/zijn gerangschikt ;

4° de vestiging van de hogeschool waar de overgedragen afdeling(en) zal/zullen worden georganiseerd ;

5° de modaliteiten inzake de organisatie van de afdeling(en) in afbouw overeenkomstig de organisatie van het hoger onderwijs voor sociale promotie ;

6° de procedure en de modaliteiten inzake de overdracht van de inschrijving van de studenten die op het ogenblik van de overdracht van de afdeling(en) in het centrum voor volwassenenonderwijs zijn ingeschreven, naar de hogeschool ;

7° de procedure en de modaliteiten inzake de overdracht van het personeel van het centrum voor volwassenenonderwijs naar de hogeschool ;

8° desgevallend de modaliteiten inzake de overdracht van infrastructuur en onroerende goederen.

§ 3. De hogescholen die de afdelingen, bedoeld in § 1, hebben overgenomen :

1° bouwen deze afdelingen met ingang van het academiejaar 2004-2005 gradueel af. De cursisten die ten laatste in het schooljaar 2003-2004 als regelmatig cursist zijn ingeschreven, hebben het recht de opleiding overeenkomstig de regeling voor het hoger onderwijs voor sociale promotie te voltooien op voorwaarde dat zij hun studies niet onderbreken en voldoen aan de voorwaarden inzake financierbaar cursist ;

2° stellen het inschrijvingsgeld voor de in 1° bedoelde cursisten vast overeenkomstig artikel 50, § 1, van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs. De hogescholen kunnen de cursisten vrijstelling van inschrijvingsgeld verlenen zoals bedoeld in artikel 50, § 2, van hetzelfde decreet ;

3° zijn gemachtigd om deze afdelingen conform de in 1° bedoelde afbouw te organiseren overeenkomstig de regeling inzake de organisatie van het hoger onderwijs voor sociale promotie en de overeenkomstige diploma's uit te reiken ;

4° zijn voor deze afdelingen onderworpen aan de kwaliteitszorg die van toepassing is op de hogescholen."

Artikel III.7

In hetzelfde decreet wordt een artikel 125ter ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 125ter

§ 1. De hogescholen kunnen de in artikel 125bis bedoelde afdelingen omvormen tot een bachelorsopleiding of tot een mastersopleiding. Deze opleidingen worden niet beschouwd als nieuwe opleidingen zoals bedoeld in artikel 61.

§ 2. De in § 1 bedoelde omgevormde opleidingen worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het vierde academiejaar te rekenen met ingang van het academiejaar waarin de omgevormde opleidingen voor het eerst worden georganiseerd.

§ 3. De omvorming van de in § 1 bedoelde afdelingen gebeurt overeenkomstig de procedure die geldt voor de voortgezette opleidingen, zoals bedoeld in artikel 125, § 2 en § 3.

§ 4. In afwijking van de data vermeld in artikel 123, § 5, en in artikel 125, § 4, geldt voor de omvorming van de in § 1 bedoelde afdelingen volgende tijdstabel :

- 1° de hogescholen delen uiterlijk 1 maart 2004 hun voorstellen van omvorming mee aan de Vlaamse regering ;
- 2° de Erkeningscommissie deelt haar advies aan de Vlaamse regering mee ten laatste op 1 mei 2004 ;
- 3° de Vlaamse regering stelt vóór 1 juni 2004 de lijst op van de bacheloropleidingen en de masteropleidingen die hogescholen kunnen organiseren."

TITEL IV

Rechtsopvolging

Artikel III.8

De betrokken hogeschool treedt in de rechten en de verplichtingen van de inrichtende macht van het gemeenschapsonderwijs die vroeger uit hoofde van het organiseren van de in artikel 8bis, § 1 en § 2, van het decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs bedoelde afdelingen zijn ontstaan, onverminderd de bepalingen van dit deel. In de overdracht zijn begrepen alle rechten en verplichtingen verbonden aan hangende en toekomstige procedures.

TITEL V

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel III.9

De bepalingen van dit deel treden in werking op 1 januari 2004.

DEEL IV

De begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

TITEL I

Wijzigingen aan het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Artikel IV.1

Aan artikel 8, tweede lid, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt een zin toegevoegd, die luidt als volgt :

"Zij bepaalt de nadere regelen inzake de registratieprocedure."

Artikel IV.2

In titel I, hoofdstuk III, afdeling 1, onderafdeling 4 en 5, van hetzelfde decreet worden de woorden "Industriële Wetenschappen en technologie" telkens vervangen door de woorden "Industriële wetenschappen en technologie, en nautische wetenschappen".

Artikel IV.3

In hetzelfde decreet wordt een artikel 24bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 24bis

Een universiteit en één of meer hogescholen kunnen in het kader van een associatie over het deel van het studiegebied Revalidatiewetenschappen en kinesithérapie en het studiegebied Gezondheidszorg heen in het academisch onderwijs gezamenlijke bachelorsopleidingen en gezamenlijke mastersopleidingen die aansluiten bij die bachelorsopleidingen organiseren. De betrokken universiteit en hogescho(o)l(en) reiken het gezamenlijke diploma uit en verlenen de gezamenlijke graad van bachelor of master aan de studenten die met succes de gezamenlijk georganiseerde opleiding hebben voltooid. De betrokken universiteit c.q. hogescho(o)l(en) moet(en) wel de bevoegdheid hebben om de betreffende graden in het deel van het studiegebied Revalidatiewetenschappen en kinesithérapie, respectievelijk Gezondheidszorg te verlenen.

Met het oog op de berekening van het aantal financierbare studenten wordt het aantal studenten dat inschrijft voor een in het eerste lid bedoelde gezamenlijke opleiding over de betrokken instellingen verdeeld a rato van het gemiddeld aantal studenten dat ingeschreven was in de opleiding kinesithérapie aan de betrokken hogescho(o)l(en) dan wel in de opleiding kinesithérapie en revalidatiewetenschappen aan de betrokken universiteit. Het gemiddeld aantal studenten wordt berekend over de academiejaren 2001-2002, 2002-2003 en 2003-2004.”.

Artikel IV.4

In artikel 33 van hetzelfde decreet worden na het woord "Brussel-Hoofdstad" de woorden "en Dilbeek" toegevoegd.

Artikel IV.5

In artikel 34 van hetzelfde decreet worden na het woord "Brussel-Hoofdstad" de woorden "en Vilvoorde" toegevoegd.

Artikel IV.6

In artikel 47 van hetzelfde decreet worden de woorden "-Genk-Hasselt-" geschrapt.

Artikel IV.7

Aan artikel 56 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1, 3° wordt vervangen door wat volgt :

“3° ofwel geniet van een tijdelijke erkenning overeenkomstig artikel 60, § 2, of van een tijdelijke erkenning van rechtswege overeenkomstig artikel 60, § 3.” ;

2° in § 2, vierde lid, worden tussen de woorden “beslissingen van het Accreditatieorgaan” en de woorden “worden” de woorden “waarbij op grond van artikel 59, § 1, aan een opleiding de accreditatie wordt onthouden” ingevoegd ;

3° in § 2, vijfde lid, worden de woorden “de beslissingen van het Accreditatieorgaan” vervangen door de woorden “de in het vierde lid bedoelde beslissingen”.

Artikel IV.8

Aan artikel 57, tweede lid, van hetzelfde decreet worden twee zinnen toegevoegd, die luiden als volgt :

“Indien een aanvraag niet voldoet aan bedoelde regelen, biedt het Accreditatieorgaan de gelegenheid binnen een daartoe gestelde termijn het ver-

zuim te herstellen. Indien van deze gelegenheid geen dan wel op niet afdoende wijze gebruik wordt gemaakt, wordt de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard.”.

Artikel IV.9

Artikel 59, § 2, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Het Accreditatieorgaan bezorgt vóór het verstrijken van de in artikel 60, § 1, eerste lid, bedoelde termijn van vier maanden een ontwerp van accreditatierapport en van accreditatiebesluit aan het instellingsbestuur, dat in staat wordt gesteld om bezwaren en opmerkingen te formuleren binnen een vervaltermijn van vijftien kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van ontvangst van het ontwerp. Het Accreditatieorgaan bepaalt de procedurele regels overeenkomstig dewelke de bezwaren en opmerkingen worden behandeld.”.

Artikel IV.10

Aan artikel 60 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, tweede lid, worden de woorden “éénmaal met één jaar verlengd” vervangen door de woorden “verlengd tot het einde van het academiejaar waarin het accreditatiebesluit uiteindelijk wordt genomen” ;

2° de tekst van § 2 wordt vervangen door de tekst van § 3, met dien verstande dat :

- in het eerste lid van die paragraaf tussen de woorden “bekendmaking van het besluit” en de woorden “een aanvraag” de woorden “aan het instellingsbestuur” worden ingevoegd ;
- in het tweede lid van die paragraaf tussen de voorlaatste zin en de laatste zin een zin wordt ingevoegd, die luidt als volgt :

“In geval van impliciet positieve beslissing, wordt de tijdelijke erkenning geacht te zijn toegekend voor de door het instellingsbestuur gevraagde duur, die evenwel de hiervoor bepaalde minimum- en maximumduur in acht dient te nemen.” ;

3 in de plaats van § 3 wordt een nieuwe § 3 ingevoegd, die luidt als volgt :

“§ 3. Indien het accreditatiebesluit over een geaccrediteerde opleiding negatief is, geniet de instelling van rechtswege een tijdelijke erkenning hangende :

1° het beroep bij de Vlaamse regering, ingesteld door het instellingsbestuur overeenkomstig de bepalingen van artikel 56, § 2, vijfde lid. Het beroep wordt geacht aanhangig te zijn tot aan de nieuwe beslissing van het Accreditatieorgaan, bedoeld in het derde lid. De tijdelijke erkenning van rechtswege wordt niet toegekend indien het beroep wordt ingesteld door enige andere belanghebbende ;

2° enig jurisdictioneel beroep, ingesteld door het instellingsbestuur tegen het accreditatiebesluit en/of de beslissing van de Vlaamse regering om het aangevochten accreditatiebesluit niet te vernietigen. De tijdelijke erkenning van rechtswege wordt niet toegekend indien het beroep wordt ingesteld door enige andere belanghebbende, onverminderd de desgevallend door het bevoegde gerecht toegekende voorlopige maatregelen.

De tijdelijke erkenning van rechtswege wordt beëindigd op het einde van het academiejaar waarbinnen bedoelde beroepen opgehouden hebben aanhangig te zijn.

Zo de Vlaamse regering een negatief accreditatiebesluit heeft vernietigd, dient het Accreditatieorgaan opnieuw te delibereren over de ingediende accreditatieaanvraag met inachtnaam van de dragende motieven die aan de vernietiging ten grondslag liggen. Het nieuwe accreditatiebesluit wordt aan het instellingsbestuur meegedeeld binnen een ordetermijn van dertig kalenderdagen.”.

Artikel IV.11

Aan artikel 61 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, tweede lid, wordt 2° vervangen door wat volgt :

“2° de opleiding heeft de macrodoelmatigheidstoets en de “toets nieuwe opleidingen” door de Accreditatieorganisatie, zoals vastgelegd in § 2, met positief gevolg ondergaan” ;

2° in § 1, tweede lid, wordt 5° opgeheven ;

3° in § 1, derde lid, worden de woorden "Maatschappelijk werk" vervangen door de woorden "Sociaal werk" en worden de woorden "wanneer de opleiding bij besluit van de Vlaamse regering als nieuwe opleiding is erkend." vervangen door de woorden "wanneer de opleiding overeenkomstig de bepalingen van § 2, 2° of 3°, een positief oordeel over de macrodoelmatigheid heeft bekomen, in welk geval de opleiding geacht wordt te zijn geaccrediteerd tot en met het einde van het vierde academiejaar na de opstart van de opleiding. De aanvraag voor de macrodoelmatigheidstoets en het bijhorend dossier wordt ten laatste op 31 januari 2004 bij de Erkenningscommissie ingediend. Ongeacht de reële ontvangstdatum wordt 31 januari 2004 ten aanzien van alle aanvragen beschouwd als datum van ontvangst in de zin van § 2, 2°." ;

4° § 2 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 2. Het in § 1, tweede lid, bedoelde besluit van de Vlaamse regering wordt voorafgegaan door volgende procedure :

1° Het instellingsbestuur dient de in § 1, tweede lid, bedoelde aanvraag, samen met het bijhorend dossier, in bij de Erkenningscommissie ;

2° De Erkenningscommissie brengt na raadpleging van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Vlaamse Hogescholenraad een oordeel uit over de macrodoelmatigheid van de opleiding op basis van volgende criteria :

- het bestaande aanbod van opleidingen,
- het aantal studenten in dezelfde of aanverwante opleidingen,
- de te verwachten vraag naar afgestudeerden hoger onderwijs in het algemeen en in de betreffende of aanverwante opleidingen in het bijzonder,
- de maatschappelijke relevantie van de opleiding.

De Erkenningscommissie brengt het oordeel uit binnen een termijn van zestig kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van ontvangst van de aanvraag.

De Erkenningscommissie maakt het oordeel over aan het instellingsbestuur ;

3° Indien het oordeel van de Erkenningscommissie negatief is of niet tijdig wordt versprekt, kan het instellingsbestuur binnen een vervalt termijn van vijftien kalenderdagen een tweede aanvraag indienen bij de Vlaamse regering, die de macrodoelmatigheid van de opleiding op definitieve wijze beoordeelt op grond van de onder 2° bedoelde criteria.

De termijn voor de tweede aanvraag gaat in :

- de dag na deze van ontvangst van het negatief advies, of
- de dag waarop de beoordelingstermijn voor de Erkenningscommissie is verstrekken.

4° De Vlaamse regering deelt het oordeel aan het instellingsbestuur mee binnen een termijn van dertig kalenderdagen, die ingaat de dag na ontvangst van de tweede aanvraag. Indien het oordeel van de Vlaamse regering niet wordt megedeeld binnen deze termijn van dertig kalenderdagen, wordt de macrodoelmatigheid geacht positief beoordeeld te zijn ;

5° Het instellingsbestuur vraagt de toets nieuwe opleidingen aan bij het Accreditatieorgaan, binnen een vervalt termijn van vijftien kalenderdagen, die ingaat de dag na :

- ontvangst van het positief oordeel van de Erkenningscommissie of, desgevallend, de Vlaamse regering omtrent de macrodoelmatigheid van de opleiding, of
- het verstrijken van de beoordelingstermijn van dertig kalenderdagen waarover de Vlaamse regering overeenkomstig 4° beschikt.

Het Accreditatieorgaan bepaalt de vorm en inhoud van het dossier dat bij de aanvraag moet worden gevoegd. Indien een aanvraag niet voldoet aan deze regels, biedt het Accreditatieorgaan de gelegenheid binnen een daartoe gestelde termijn het verzuim te herstellen. Indien van deze gelegenheid geen dan wel op niet afdoende wijze gebruik wordt gemaakt, wordt de aanvraag niet-ontvankelijk verklaard ;

6° Het Accreditatieorgaan behandelt de ontvankelijke aanvragen binnen een ordetermijn van vier maanden na de ontvangst ervan. De bevindingen van het Accreditatie-

orgaan worden neergelegd in een toetsingsrapport. Een toetsingsrapport is positief indien het Accreditatieorgaan in redelijkheid uit de aanvraag meent te kunnen opmaken dat de nieuwe opleiding de toets inzake de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen met goed gevolg zal kunnen doorstaan.

Het Accreditatieorgaan bezorgt vóór het verstrijken van de ordetermin van vier maanden een ontwerp van toetsingsrapport aan het instellingsbestuur, dat in staat wordt gesteld om bezwaren en opmerkingen te formuleren binnen een vervaltermijn van tien kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van ontvangst van het ontwerp. Het Accreditatieorgaan bepaalt de procedurele regelen overeenkomstig dewelke de bezwaren en opmerkingen worden behandeld.”;

5° in § 3 wordt de eerste zin van het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering treft de beslissing houdende erkenning van een nieuwe opleiding binnen een ordetermin van dertig kalenderdagen, die ingaat na ontvangst van het toetsingsrapport van het Accreditatieorgaan." ;

6° in § 3 wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel IV.12

In artikel 62, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “of van een tijdelijke erkenning, zoals bedoeld in artikel 60, §§ 2 en 3,” vervangen door de woorden “of van een tijdelijke erkenning bedoeld in artikel 60, § 2, of van een tijdelijke erkenning van rechtswege bedoeld in artikel 60, § 3,”

Artikel IV.13

In artikel 63 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid, 1°, de woorden "de Vlaamse regering" vervangen door de woorden "het instellingsbestuur" ;

2° in het eerste lid, 2°, worden de woorden “artikel 60, §§ 2 en 3” vervangen door de woorden “artikel 60, § 2” ;

3° tussen het eerste en het tweede lid worden twee nieuwe leden ingevoegd, die luiden als volgt :

"De Erkenningscommissie bekrachtigt de samenstelling van de visitatiecommissies voor zover deze werd vastgelegd door de Vlaamse Hogescholenraad en/of de Vlaamse Interuniversitaire Raad vanaf 31 december 2004. De Erkenningscommissie geeft daarbij op grond van vooraf opgestelde en voldoende kenbaar gemaakte criteria aan dat de leden van de visitatiecommissies in onafhankelijkheid de hen opgedragen opdrachten kunnen vervullen. Indien de Erkenningscommissie besluit de samenstelling niet te bekrachtigen, dan legt de Vlaamse Interuniversitaire Raad en/of de Vlaamse Hogescholenraad een nieuw voorstel voor. De Erkenningscommissie geeft de redenen aan waarom zij de samenstelling van een visitatiecommissie niet kan bekrachtigen.

De Erkenningscommissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de indicatieve voortgangstoets bedoeld in artikel 124, § 2, tweede lid.”.

Artikel IV.14

Aan artikel 64 van hetzelfde decreet worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° aan § 2, eerste lid, 1°, f), worden tussen de woorden “die de opleiding verzorgt” en de woorden “en de associatie” de woorden “en de vestiging waar de opleiding wordt aangeboden” ingevoegd ;

2° in § 3 worden de woorden “die genieten van een tijdelijke erkenning overeenkomstig de voorschriften van artikel 60, §§ 2 en 3,” vervangen door de woorden “die genieten van een tijdelijke erkenning overeenkomstig artikel 60, § 2, of van een tijdelijke erkenning van rechtswege overeenkomstig artikel 60, § 3,” ;

3° § 4 wordt vervangen door wat volgt :

“§ 4. Vóór 1 mei delen de universiteiten en de hogescholen en de andere instellingen voor hoger onderwijs voor elke geaccrediteerde opleiding, nieuwe opleiding of tijdelijk erkende opleiding die zij in het daaropvolgende academiejaar zullen organiseren, deze gegevens mee overeenkomstig de door de Vlaamse regering te bepalen regelen en in de door de Vlaamse regering te bepalen vorm.”.

Artikel IV.15

Aan titel I, hoofdstuk III, afdeling 2, van hetzelfde decreet, waarvan de tekst, bestaande uit de artikelen 56 tot en met 64, zoals gewijzigd bij dit decreet, “Onderafdeling 1. Inhoudelijke bepalingen” zal vormen, wordt een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt :

“ONDERAFDELING 2

Bijzonder verlof voor het uitoefenen van taken ten behoeve van het Accreditatieorgaan

Artikel 64bis

Deze onderafdeling is van toepassing op :

1° de personeelsleden, die door een statuut of een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur verbonden zijn aan :

- de diensten van het Vlaams Parlement ;
- de erkende politieke groepen, of de voorzitters van die groepen, van de wetgevende vergaderingen van de Staat en van de Gemeenschappen of de Gewesten ;
- de diensten van de Vlaamse regering, te weten het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen, te weten de publiekrechtelijke instellingen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, of de respectievelijke rechtsopvolgers daarvan. De Vlaamse regering kan de Vlaamse openbare instellingen opsommen in een besluit ;
- de Vlaamse Interuniversitaire Raad ;
- de Vlaamse Hogescholenraad ;
- een associatie ;
- een universiteit in de Vlaamse Gemeenschap ;
- een universitair ziekenhuis ;
- een hogeschool in de Vlaamse Gemeenschap ;
- de Vlerick School voor Management ;
- het Instituut voor Tropische Geneeskunde ;

2° de vastbenoemde of tot de proeftijd toegelaten personeelsleden bedoeld in :

- artikel 2, § 1, van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van be-

paalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs ;

- artikel 4, § 1, van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra ;
- artikel 4 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten ;
- artikel 9 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten ;
- artikel 88 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten.

Artikel 64ter

§ 1. Aan een personeelslid wordt op zijn verzoek een verlengbaar of hernieuwbaar bijzonder verlof toegekend voor het uitoefenen van taken :

1° als Vlaams waarnemer bij een buitenlandse accreditatieorganisatie die in aanmerking komt om bij verdrag als Accreditatieorgaan te worden aangeduid ;

2° ten behoeve van de werking van het Accreditatieorgaan.

Het personeelslid kan dit verlof voltijds, of, binnen het volume en de voorwaarden bepaald door de Vlaamse regering, deeltijds opnemen.

§ 2. Het bijzonder verlof is uitgeput eens een totale gecumuleerde duur van 10 jaar bereikt is. Voor de toepassing van deze bepaling wordt een deeltijds verlof aan een voltijds verlof gelijkgesteld.

§ 3. Het bijzonder verlof eindigt uiterlijk op de laatste dag van de maand die volgt op die waarin de tewerkstelling bij het Accreditatieorgaan een einde neemt.

Artikel 64quater

Gedurende de periode(n) van bijzonder verlof betaalt het Accreditatieorgaan de personeelskost terug aan de instelling van oorsprong.

Artikel 64quinquies

Gedurende de periode(n) van bijzonder verlof :

- 1° wordt het personeelslid beschouwd als zijnde in dienstactiviteit, indien de rechtspositieregeling van het personeelslid deze administratieve stand kent ;
- 2° behoudt het personeelslid zijn rechten inzake bevordering.

Artikel 64sexies

§ 1. Het personeelslid waarvan het bijzonder verlof eindigt, kan in de instelling van oorsprong het oorspronkelijke ambt, of, in geval van contractuele tewerkstelling, een gelijkwaardige functie opnemen.

Het personeelslid geniet bij zijn wederindiensttreding het salaris, de mandaatsvergoeding, de haard- of standplaatstoelage, het jaarlijks vakantiegeld, de eindejaarstoelage, evenals alle vergoedingen, toelagen of bijweden verbonden aan het oorspronkelijke ambt, desgevallend mandaat, of, in geval van contractuele tewerkstelling, de oorspronkelijke functie. De periode van tewerkstelling bij het Accreditatieorgaan wordt daarbij in aanmerking genomen voor de berekening van de geldelijke en dienstanciënniteit.

§ 2. Het bijzonder verlof wordt beschouwd als mandaatsperiode voor wat betreft de opbouw van het recht bedoeld in artikelen 136, § 3, 137, § 3, en 158, § 3, van het hogescholendecreet. "

Artikel IV.16

Aan artikel 65, § 1, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° na de woorden "sociale promotie" worden de woorden "met uitzondering van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid" ingevoegd ;
- 2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Bij ontstentenis van een dergelijke erkenning kan het instellingsbestuur personen die in een land buiten de Europese Unie een diploma of getuigschrift hebben behaald dat toelating verleent tot het hoger professioneel onderwijs c.q. het academisch onderwijs in dat land, toelaten tot de inschrijving voor een bachelorsopleiding van het hoger professioneel onderwijs c.q. van het academisch onderwijs. "

Artikel IV.17

In artikel 66, § 3, van hetzelfde decreet worden de woorden "die normaal aansluit of volgt op een bachelorsopleiding" geschrapt.

Artikel IV.18

In artikel 69, § 3, van hetzelfde decreet worden na het woord "mastersopleidingen" de woorden "c.q. voor de voorbereiding van een doctoraatsproefschrift" ingevoegd.

Artikel IV.19

In artikel 77 van hetzelfde decreet worden 10°, 11° en 12° opgeheven.

Artikel IV.20

Aan artikel 86 van hetzelfde decreet worden een § 3 en § 4 toegevoegd, die luiden als volgt :

"§ 3. Twee of meer hogescholen of twee of meer universiteiten kunnen een in § 1 en § 2 bedoelde gezamenlijke opleiding aanbieden die over twee of meer studiegebieden heen gerangschikt wordt, als de betrokken instellingen in elk van de betreffende studiegebieden onderwijsbevoegdheid hebben.

Indien het gaat om een bachelorsopleiding die volgt op een andere bachelorsopleiding of om een mastersopleiding die volgt op een andere mastersopleiding dan volstaat het dat elk van de betrokken instellingen onderwijsbevoegdheid heeft in ten minste één van de betreffende studiegebieden waarin de gezamenlijke opleiding wordt gerangschikt.

§ 4. De hogescholen of de universiteiten die een gezamenlijk georganiseerde opleiding zoals bedoeld in § 1 en § 2 aanbieden, sluiten een overeenkomst die afspraken bevat omtrent het opleidingsprogramma, de wijze van administratie van de studenten en de financiële transacties tussen de instellingen."

Artikel IV.21

In artikel 92 van hetzelfde decreet worden de woorden “de hogescholen en de universiteiten” vervangen door de woorden “de ambtshalve geregistreerde instellingen”.

Artikel IV.22

Aan artikel 93 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 worden de woorden “de hogescholen en de universiteiten” vervangen door de woorden “de ambtshalve geregistreerde instellingen” ;

2° aan § 2 wordt een zin toegevoegd, die luidt als volgt :

"De Erkeningscommissie bekrachtigt de samenstelling van de visitatiecommissies, overeenkomstig de bepalingen van artikel 63." ;

3° in § 3 worden de woorden “het hoger professioneel onderwijs” vervangen door de woorden “het hoger professioneel onderwijs, georganiseerd door de hogescholen”.

Artikel IV.23

Artikel 104 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“Artikel 104

De associatie verzekert de toepassing van de bepalingen betreffende de participatie inzake onderwijsaangelegenheden, vervat in Deel II, Titel III van het decreet van [...] betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.”.

Artikel IV.24

In artikel 106, tweede lid, tweede zin van hetzelfde decreet worden de woorden "het jaarverslag" vervangen door de woorden "de rapportering".

Artikel IV.25

Aan artikel 107 van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd :

"De Vlaamse regering legt het boekhoudschema van de associaties vast.".

Artikel IV.26

In artikel 122 van hetzelfde decreet wordt § 1 vervangen door wat volgt :

"§ 1. Volgende onderdelen van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap worden opgeheven met ingang van het academiejaar 2004-2005 :

1° artikel 2, 8°, 11°, 12°, 17°, 18°, 19°, 20°, 22°, en 53° ;

2° titel I, hoofdstuk II ;

3° titel II, hoofdstuk I, met uitzondering van :

a) afdeling 4, onderafdeling 4, afdeling 7 en afdeling 16, die niet worden opgeheven,

b) afdeling 8, die wordt opgeheven met ingang van 1 januari 2003 ;

4° titel II, hoofdstuk II.

Titel II, hoofdstuk III wordt opgeheven met ingang van 1 januari 2003.”.

Artikel IV.27

Aan artikel 124 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° aan § 2 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Eind 2007 wordt op de opleidingen die voortkomen uit de omvorming van een basisopleiding van twee cycli op grond van het eerste lid, een indicatieve voortgangstoets uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de Erkenningcommissie. Deze voortgangstoets geeft de evaluatie aan van de wetenschappelijke ondersteuning en de verwevenheid van het onderwijs met wetenschappelijk onderzoek voor de opleiding ten aanzien van de nulmeting die blijkt uit het omvormingsdossier. De Vlaamse regering bepaalt de methodologie en de criteria aan de hand waarvan de voortgangstoets wordt uitgevoerd.”;

2° er wordt een § 7 toegevoegd, die luidt als volgt :

“§ 7. Het Accreditatieorgaan beoordeelt de aanwezigheid van de generieke kwaliteitswaarborgen in de in § 1 bedoelde opleidingen van het hoger onderwijs van twee cycli met inachtnaam van het overgangsmatig karakter van de wetenschappelijke ondersteuning en de verwevenheid van het onderwijs in de opleidingen met wetenschappelijk onderzoek, voor zover de hogeschool het accreditatiedossier heeft ingediend voor het einde van het academiejaar 2012-2013.

De geldigheid van de met toepassing van de bepalingen van het eerste lid verleende accreditaties wordt geregeld als volgt :

- 1° de accreditaties aangevraagd vóór het einde van het academiejaar 2008-2009 blijven vier jaar geldig ;
- 2° de accreditaties aangevraagd vanaf het academiejaar 2009-2010 en vóór het einde van het academiejaar 2012-2013 blijven acht jaar geldig.

Indien een hogeschool oordeelt dat het academiseringsproces voltooid is vóór het einde van het academiejaar 2012-2013 kan de hogeschool het Accreditatieorgaan vragen geen toepassing te maken van de bepalingen van het eerste en het tweede lid.”.

Artikel IV.28

Artikel 125, § 7, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

“§ 7. In het geval een universiteit mee wil participeren in het aanbieden van een mastersopleiding

die voortkomt uit de omvorming van een voortgezette academische opleiding van een universiteit en samen met die universiteit ook de omgevormde opleiding als een gezamenlijke mastersopleiding wil aanbieden, dan wordt die mastersopleiding in hoofde van de participerende universiteit niet beschouwd als een nieuwe opleiding in de zin van artikel 61. Die universiteit moet die mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 1, 7°. In het geval een hogeschool mee wil participeren in het aanbieden van een bachelors- of mastersopleiding die voortkomt uit de omvorming van een voortgezette opleiding van een hogeschool en samen met die hogeschool de omgevormde opleiding als een gezamenlijke bachelors- of mastersopleiding wil aanbieden dan wordt die bachelors- of mastersopleiding in hoofde van de participerende hogeschool niet beschouwd als een nieuwe opleiding in de zin van artikel 61. Die hogeschool moet die mastersopleiding wel vermelden in de lijst van de omvormingsvoorstellen met uitzondering van de gegevens bedoeld in § 2, 7° of § 3, 7°.”.

Artikel IV.29

Aan artikel 128 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5" geschrapt ;
- 2° in § 2 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4" geschrapt ;
- 3° in § 3 worden de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 6" geschrapt.

Artikel IV.30

Aan artikel 129 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in § 1 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5" geschrapt ;

2° in § 2 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 123, § 5" geschrapt ;

3° in § 3 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4" geschrapt ;

4° in § 4 worden de woorden "in vervanging van of" en de woorden "op voorwaarde dat de opleidingen vermeld worden in de omvormingslijst bedoeld in artikel 125, § 4" geschrapt.

Artikel IV.31

In artikel 138 van hetzelfde decreet worden de woorden "in titel II van het hogescholendecreet" vervangen door de woorden "in titel II van het hogescholendecreet, met uitzondering van de bepalingen van hoofdstuk III,".

Artikel IV.32

In artikel 139 van hetzelfde decreet worden tussen de woorden "met uitzondering van hoofdstuk 3, afdelingen 1 en 2," en de woorden "hoofdstuk 6" de woorden "artikel 95," ingevoegd.

Artikel IV.33

De bepalingen van deze titel hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2003 met uitzondering van de artikelen IV.1, IV.16, IV.17, IV.18, IV.19, IV.21, IV.22, IV.30 en IV.31, die in werking treden met ingang van het academiejaar 2004-2005.

TITEL II

Wijziging van het decreet van 13 juli 1994
betreffende de hogescholen in de
Vlaamse Gemeenschap

Artikel IV.34

In artikel 2 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse gemeenschap worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in 21° worden na het woord "studiejaar" de woorden "en het afleggen van de daaraan verbonden examens" ingevoegd ;

2° in 27° worden de woorden "andere graad" vervangen door de woorden "andere graad of niveau".

Artikel IV.35

In artikelen 5, 3°, 10, § 1, 3°, 11, § 1, 2°, 188, 2° en 3° worden de woorden "industriële wetenschappen en technologie" telkens vervangen door de woorden "industriële wetenschappen en technologie, en nautische wetenschappen".

Artikel IV.36

In artikel 20octies van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de huidige tekst wordt § 1 ;

2° er wordt een § 2 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 2. Vanaf het academiejaar 2002-2003 hebben alle personeelsleden van het onderwijs toegang tot de voortgezette lerarenopleiding zorgverbreding en remediërend leren.".

Artikel IV.37

In artikel 21, eerste lid, van hetzelfde decreet worden na de woorden "hoger onderwijs" de woorden ", een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie, met uitzondering van het Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid," ingevoegd.

Artikel IV.38

In hetzelfde decreet wordt een artikel 22bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 22bis

De inschrijving van een student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoor-

waarden, is nietig. Aan de nietige inschrijving wordt geen enkel rechtsgevolg verleend.

In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, heeft een ingeschreven student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden het recht om :

- 1° examens voor het gevolgde studiejaar af te leggen, en ;
- 2° indien hij slaagt, de opleiding verder af te werken en een diploma van die opleiding te verwerven indien hij het verdere traject van de opleiding met goed gevolg heeft beëindigd, indien volgende voorwaarden zijn vervuld :
 - 1° de student heeft deelgenomen aan de studie-activiteiten gedurende een termijn van ten minste 60 kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van het begin van het academiejaar, respectievelijk van inschrijving, zo de inschrijving na het begin van het academiejaar werd genomen, en ;
 - 2° het foutief karakter werd door de hogeschool vastgesteld dan wel door een externe instantie aan de hogeschool gemeld na de in 1° bedoelde termijn, en ;
 - 3° de student heeft geen valse verklaringen afgelegd of valse documenten voorgelegd om aan nemelijk te maken dat hij aan de decretale voorwaarden voldoet.”.

Artikel IV.39

In artikel 31 van hetzelfde decreet worden de woorden "en het examengeld" geschrapt.

Artikel IV.40

In artikel 32 van hetzelfde decreet wordt het woord "inschrijvingsgeld" telkens vervangen door de woorden "geld voor de deelname aan onderwijsactiviteiten".

Artikel IV.41

In artikel 34 van hetzelfde decreet wordt het woord "examengeld" vervangen door de woorden "geld voor het afleggen van de examens over de

onderwijsactiviteiten waarvoor de student ingeschreven is".

Artikel IV.42

In artikel 35 van hetzelfde decreet worden de woorden "inschrijvings- en examengeld" vervangen door het woord "inschrijvingsgeld".

Artikel IV.43

Aan artikel 61 van hetzelfde decreet wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Bij overeenkomst gesloten tussen een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en een hogeschool, kan een lid van het personeel van een dergelijke instelling met zijn instemming belast worden met de uitvoering van opdrachten met inbegrip van examens aan deze hogeschool. De overeenkomst bepaalt de termijn van de opdracht en desgevallend de financiële vergoeding die door de hogeschool betaald wordt aan de instelling waartoe het lid van het personeel behoort.".

Artikel IV.44

Artikel 74, derde en vierde lid, van hetzelfde decreet worden opgeheven.

Artikel IV.45

Artikel 123 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 123

Doctor-assistenten worden aangesteld voor maximaal twee termijnen van ten hoogste drie jaar.

De aanstelling voor de tweede periode kan slechts na een gunstige evaluatie.

Doctor-assistenten die op het einde van het academiejaar 2003-2004 in dienst zijn, kunnen na het

beëindigen van de lopende aanstelling, voor één bijkomende periode van ten hoogste drie jaar aangesteld worden.

In geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de eerste of tweede termijn van het mandaat worden de doctor-assistenten voor een bijkomende termijn van één jaar aangesteld."

Artikel IV.46

Artikel 136, § 3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 4 april 2003, wordt vervangen door wat volgt :

"§ 3. Het personeelslid dat gedurende 10 jaren belast was met het mandaat van departementshoofd of bibliothecaris, verwerft bij beëindiging van zijn mandaat de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt deze salarisschaal als het zijn betrekking op de personeelsformatie opnieuw opneemt."

Artikel IV.47

In artikel 137, § 1, worden de woorden "algemeen directeur" vervangen door de woorden "algemeen directeur, lid van het onderwijzend personeel,".

Artikel IV.48

Aan artikel 158 van hetzelfde decreet wordt een § 3 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 3. Na een mandaatsperiode van tien jaar wordt de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt het personeelslid deze salarisschaal wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt."

Artikel IV.49

In hetzelfde decreet wordt een artikel 158bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 158bis

§ 1. De bezoldiging van de algemeen directeur, lid van het administratief en technisch personeel, bestaat uit :

1° ofwel een mandaatsvergoeding gelijk aan het verschil tussen het salaris van gewoon hoogleeraar, berekend rekening houdend met de door het personeelslid verworven geldelijke anciënniteit, en het salaris waarop het personeelslid ingevolge zijn betrekking op de personeelsformatie recht heeft, en toe te voegen aan dit salaris ;

2° ofwel het salaris van gewoon hoogleraar.

§ 2. Wanneer het mandaat van het personeelslid dat belast was met de functie van algemeen directeur beëindigd is, en wanneer het zijn betrekking op de personeelsformatie weer opneemt, krijgt het opnieuw de salarisschaal verbonden aan deze betrekking en vervalt het recht op de vergoeding bedoeld in § 1.

§ 3. Het personeelslid dat gedurende 10 jaren belast was met het mandaat van algemeen directeur, verwerft bij beëindiging van zijn mandaat de salarisschaal zoals bedoeld in § 1 definitief en behoudt deze salarisschaal als het zijn betrekking op de personeelsformatie opnieuw opneemt."

Artikel IV.50

In artikel 165, derde lid, van hetzelfde decreet wordt het woord "academiejaar" vervangen door het woord "jaar".

Artikel IV.51

Artikel 183bis, § 3, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

"Het onderwijsontwikkelingsplan dient in voorkomend geval door de associatie waarvan de hogeschool deel uitmaakt, positief te worden geadviseerd. De aanvullende middelen bedoeld in § 1 kunnen ook besteed worden aan projecten van onderwijskundige en inhoudelijke vernieuwing van het onderwijs binnen de associatie met inbegrip van de academisering van het hoger onderwijs van twee cycli."

Artikel IV.52

In artikel 190 van hetzelfde decreet wordt § 6, eerste zin, ingevoegd bij het decreet van 4 april 2003, vervangen door wat volgt :

"§ 6. Voor de berekening van het aantal studenten, zoals bedoeld in § 1 en § 2 wordt in 2003 het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2000, 1 februari 2001 en 1 februari 2002 in aanmerking genomen en wordt vanaf 2004 het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003 in aanmerking genomen. Voor de berekening van het aantal studenten, zoals bedoeld in § 3 wordt het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003 in aanmerking genomen."

Artikel IV.53

Aan artikel 190bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 4 april 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering draagt jaarlijks bij in de financiering van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek in het hoger professioneel onderwijs van de hogescholen." ;

2° in § 1 wordt het derde lid vervangen door wat volgt :

"Deze middelen worden verdeeld volgens het aantal financierbare studenten in de opleidingen van het hoger professioneel onderwijs op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003." ;

3° in § 2 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt :

"De Vlaamse regering draagt jaarlijks bij in de financiering van projecten van hogescholen, die een versterking inhouden van het projectmatig wetenschappelijk onderzoek van het hoger professioneel onderwijs."

Artikel IV.54

In artikel 193 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2003, worden de woorden "gemiddeld studentenaantal op 1 februari 2001, op 1 februari 2002 en op 1 februari 2003" vervangen door de woorden "gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2000, op 1 februari 2001 en op 1 februari 2002 in 2003 en vanaf 2004 berekend op basis van het gemiddeld aantal financierbare studenten op 1 februari 2001, 1 februari 2002 en 1 februari 2003".

Artikel IV.55

In artikel 216 van hetzelfde decreet wordt het derde streepje opgeheven.

Artikel IV.56

In artikel 225 wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel IV.57

Artikel 233 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 8 juli 1996, wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 233

De hogescholen voeren betreffende alle voorzieningen van de instelling een algemene boekhouding door middel van een stelsel van boeken en rekeningen met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden en een aangepaste analytische boekhouding. De boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook. De Vlaamse regering legt een boekhoudkundig schema vast. De boekhouding wordt voorgelegd aan een bedrijfsrevisor. De bedrijfsrevisor kan rechtstreeks briefwisseling voeren met de commissaris van de Vlaamse regering bij de hogeschool over de boekhouding en rekeningen van de hogeschool. Hij brengt het hogeschoolbestuur hiervan op de hoogte."

Artikel IV.58

Artikel 296, tweede lid, 2°, van hetzelfde decreet wordt de tekst van 2° vervangen door wat volgt :

"2° de helft vertegenwoordigers van het personeel, verkozen door en onder leden van het personeel verbonden aan het departement, met uitzondering van het departementshoofd. De kandidaten dienen op het ogenblik van de verkiezing te minste twee jaar een betrekking in de hogeschool te hebben bekleed.".

Artikel IV.59

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

- 1° artikelen IV.34, 2°, IV.47, IV.48 en IV.49 hebben uitwerking met ingang van 1 januari 1996 ;
- 2° artikelen IV.44 heeft uitwerking met ingang van 1 september 1996 ;
- 3° artikelen IV.37 en IV.38 hebben uitwerking met ingang van het academiejaar 2001-2002 ;
- 4° artikel IV.36 heeft uitwerking met ingang van het academiejaar 2002-2003 ;
- 5° artikel IV.35 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2003 ;
- 6° artikelen IV.43, IV.45, IV.46, IV.50, IV.51, IV.52, IV.53, IV.54 en IV.58 hebben uitwerking met ingang van 1 oktober 2003
- 7° artikel IV.57 treedt in werking op 1 januari 2004 ;
- 8° artikelen IV.34, 1°, IV.39, IV.40, IV.41, IV.42 en IV.56 treden in werking met ingang van het academiejaar 2004-2005.

TITEL III

Wijzigingen betreffende de universiteiten

HOOFDSTUK 1

Wijzigingen aan het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik

Artikel IV.60

Aan artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 542 van 31 maart 1987 houdende organisatie, de werking en het beheer van de rijksuniversitaire ziekenhuizen van Gent en Luik, gewijzigd bij de decreten van 21 december 1994, 8 juli 1996 en 7 december 2001, wordt een § 11 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 11. De raad van het bestuur van het Universitair Ziekenhuis Gent is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten met andere ziekenhuizen met betrekking tot de zorgverstrekking en de opleiding van artsen en artsen-specialisten, de raad van de Faculteit van de Universiteit Gent die instaat voor de organisatie van de opleiding geneeskunde gehoord.

Het Universitair Ziekenhuis Gent wordt gemachtigd om :

- 1° toe te treden tot een vereniging die tot doel heeft ziekenhuizen of gezondheidsvoorzieningen te beheren, zoals bedoeld in hoofdstuk XII van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ;
- 2° toe te treden tot een vereniging met het oog op de gehele of gedeeltelijke exploitatie van een ziekenhuis of van een ziekenhuisgebonden activiteit of gezondheidsvoorzieningen, zoals bedoeld in hoofdstuk XIIbis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ;

3° toe te treden tot een vereniging zonder winst-oogmerk die tot doel heeft ziekenhuizen of gezondheidsvoorzieningen te beheren of uit te baten of een dergelijke vereniging mede op te richten.

Het UZ Gent kan daartoe de noodzakelijke inbreng doen in de vorm van voorschotten, kapitaal en materiële of immateriële activa."

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen aan het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel IV.61

In artikel 34, eerste lid, van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2001, worden na de woorden "één cyclus" de woorden ", een diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie met uitzondering van het Getuigenschrift Pedagogische Bekwaamheid" ingevoegd.

Artikel IV.62

In hetzelfde decreet wordt een artikel 34bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 34bis

De inschrijving van een student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden, is nietig. Aan de nietige inschrijving wordt geen enkel rechtsgevolg verleend.

In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, heeft een ingeschreven student die niet voldoet aan de decretale en reglementaire toelatingsvoorwaarden het recht om :

- 1° examens voor het gevolgde studiejaar af te leggen, en ;
- 2° indien hij slaagt, de opleiding verder af te werken en een diploma van die opleiding te verwerven indien hij het verdere traject van de oplei-

ding met goed gevolg heeft beëindigd, indien volgende voorwaarden zijn vervuld :

- 1° de student heeft deelgenomen aan de studie-activiteiten gedurende een termijn van ten minste 60 kalenderdagen, die ingaat de dag na deze van het begin van het academiejaar, respectievelijk van inschrijving, zo de inschrijving na het begin van het academiejaar werd genomen, en
- 2° het foutief karakter werd door de universiteit vastgesteld dan wel door een externe instantie aan de universiteit gemeld na de in 1° bedoelde termijn, en
- 3° de student heeft geen valse verklaringen afgelegd of valse documenten voorgelegd om aan-nemelijk te maken dat hij aan de decretale voorwaarden voldoet."

Artikel IV.63

Aan artikel 65 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 oktober 2000, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Naast de academische taken bedoeld in het eerste lid kan het universiteitsbestuur de leden van het zelfstandig academisch personeel ook belasten met organisatorische, coördinerende of administratieve taken."

Artikel IV.64

Aan artikel 80 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1994, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"Bij overeenkomst gesloten tussen een instelling van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en een universiteit, kan een lid van het personeel van een dergelijke instelling met zijn instemming belast worden met de uitvoering van opdrachten met inbegrip van het afnemen van examens aan deze universiteit. De overeenkomst bepaalt de inhoud en de termijn van de opdracht en desgevallend de financiële vergoeding die door de universiteit betaald wordt aan de instelling waartoe het lid van het personeel behoort."

Artikel IV.65

Artikel 91, derde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 15 juli 1997 en gewijzigd bij het decreet van 20 april 2001, wordt vervangen door wat volgt :

"Het universiteitsbestuur kan in geval van eerste benoeming tot lid van het zelfstandig academisch personeel de personen aanstellen in een tijdelijk dienstverband als lid van het zelfstandig academisch personeel voor een periode van ten hoogste drie jaar met uitzicht op een vaste benoeming zonder nieuwe vacature, indien het universiteitsbestuur de prestaties van de betrokkene gunstig beoordeelt.".

Artikel IV.66

In artikel 92, tweede lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 januari 1993, wordt de tweede zin vervangen door wat volgt :

"In het geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de eerste, de tweede of de derde termijn van het mandaat worden de assistenten voor een bijkomende termijn van één jaar aangesteld.".

Artikel IV.67

Aan artikel 94 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"In geval van zwangerschap of langdurige en ernstige ziekte tijdens de eerste of de tweede termijn van het mandaat worden de doctor-assistenten voor een bijkomende termijn van één jaar aangesteld.".

Artikel IV.68

Aan artikel 95, derde lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999, wordt de volgende zin toegevoegd :

"De heroverweging van de inschalingsanciënniteit moet uitdrukkelijk en grondig gemotiveerd zijn.".

Artikel IV.69

Artikel 99 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 18 mei 1999, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

"Artikel 99

Voor de toepassing van artikel 95, tweede lid, en artikel 97, eerste lid, bepaalt het universiteitsbestuur de algemene bezoldigingsvoorschriften.".

Artikel IV.70

Aan artikel 130ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 1994 en vervangen bij het decreet van 4 april 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2 wordt de laatste zin vervangen door volgende zinnen :

"Het onderwijsontwikkelingsplan dient in voorkomend geval door de associatie waarvan de universiteit deel uitmaakt, positief te worden geadviseerd. De aanvullende middelen bedoeld in § 1 kunnen ook besteed worden aan projecten van onderwijskundige en inhoudelijke vernieuwing van het onderwijs binnen de associatie met inbegrip van de academisering van het hoger onderwijs van twee cycli." ;

2° er wordt een § 9 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 9. De aanvullende middelen die in het begrotingsjaar 2002 bij wijze van convenants aan de universiteiten werden toegekend, alsook de aanvullende middelen bedoeld in § 1 die aan de universiteiten worden toegekend, worden niet beschouwd als werkingsuitkering en worden geboekt op de afdeling IV Onderzoeksfondsen en wetenschappelijke dienstverlening, onderafdeling Andere Onderzoeksfondsen.".

Artikel IV.71

De § 5 die bij artikel V. 36 van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV aan artikel 140ter van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap werd toegevoegd, wordt hernummerd als § 6.

De § 5 die bij artikel V.39 van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV aan artikel 140ter van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap werd toegevoegd, wordt hernummerd als § 7.

Artikel IV.72

Aan artikel 161 van hetzelfde decreet, vervangen door de decreten van 27 januari 1993 en 4 april 2003, wordt de volgende zin toegevoegd :

"De Vlaamse regering legt het boekhoudschema vast.".

Artikel IV.73

De § 9 die bij artikel V.37 van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV aan artikel 169quater van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap werd toegevoegd, wordt hernummerd als § 11.

Artikel IV.74

In artikel 182, zesde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 8 juli 1996 worden de woorden "eerste en tweede lid" vervangen door de woorden "eerste tot en met vierde lid".

Artikel IV.75

Aan artikel 188 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 27 januari 1993 en 18 mei 1999, wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"De bedragen van de bezoldigingen, de toelagen en de vergoedingen waarvan sprake in artikel 104 van dit decreet en in artikel 2, § 1, van het besluit van de Vlaamse regering van 27 februari 1992 houdende vaststelling van de loopbaanstructuur en van het bezoldigingsstatuut van het administratief en technisch personeel van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap verwijzen met ingang van 1 januari 1993 tot en met 31 december 1999 naar de bedragen zoals die op het ogenblik van de toekenning ervan vermeld werden in het Vlaams personeelsstatuut.".

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen aan het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening

Artikel IV.76

Aan artikel 14, 2°, van het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

"De instellingen kunnen aan de personeelsleden van de universiteiten of hogescholen die op grond het vorenstaande ingezet worden voor de uitvoering van onderwijs, onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening een persoonlijke vergoeding toekennen voor de geleverde prestaties.".

HOOFDSTUK 4

Inwerkingtredingsbepaling

Artikel IV.77

De bepalingen van deze titel treden als volgt in werking :

- 1° artikelen IV.63 en IV.64 hebben uitwerking met ingang van 1 oktober 1991 ;
- 2° artikel IV.75 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1993 ;
- 3° artikel IV.65 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1997 ;
- 4° artikel IV.68 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1999 ;
- 5° artikelen IV.70, 2°, IV.71 en IV.73 hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2002 ;
- 6° artikel IV.70, 1° heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2003 ;
- 7° artikelen IV.61, IV.64, IV.66, IV.67, IV.69 en IV.76 treden in werking op 1 oktober 2003 ;

8° artikelen IV.60 en IV.72 treden in werking op 1 januari 2004.

TITEL IV

Wijzigingen aan het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de realties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen

Artikel IV.78

In artikel 9 van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999 worden de woorden "industriële valorisatie" vervangen door de woorden "economische valorisatie".

Artikel IV.79

Aan hetzelfde decreet wordt onder hoofdstuk III een artikel 19bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

“Artikel 19bis

Voor de toepassing van dit hoofdstuk worden associaties niet als VZW's beschouwd.”.

Artikel IV.80

Artikel 20, § 1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 14 juli 1998 en 18 mei 1999, wordt vervangen door wat volgt :

"§ 1. Een universiteit of hogeschool kan als rechtspersoon slechts deelnemen in de oprichting of de werking van een VZW, een internationale vereniging met wetenschappelijk doel, een instelling van openbaar nut of een stichting op grond van een formele beslissing van het universiteits- of hogeschoolbestuur.”.

Artikel IV.81

Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt :

" Artikel 21

§ 1. Universiteiten of hogescholen kunnen deelnemen aan VZW's, instellingen van openbaar nut of stichtingen die tot doel hebben het aanbieden en beheren van sociale voorzieningen voor studenten.

§ 2. Onverminderd de bepalingen van § 1 van dit artikel kunnen universiteiten of hogescholen het uitvoeren van onderzoek, van wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening of van hun onderwijstaken slechts toevertrouwen aan VZW's of andere rechtspersonen – ongeacht of zij er zelf al dan niet als rechtspersoon aan deelnemen – indien deze activiteiten niet op de vereiste wijze door de universiteit of hogeschool zelf kunnen uitgevoerd worden, of indien dit door de wetten, decreten of besluiten toegelaten of vereist wordt.”.

Artikel IV.82

In artikel 23, § 2, 3°, van hetzelfde decreet, vervangen door het decreet van 18 mei 1999, worden na het woord "opbrengsten" de woorden "of tekorten" ingevoegd.

Artikel IV.83

Aan artikel 26 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 18 mei 1999, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden "of waarin de universiteit of hogeschool (een) vertegenwoordiger(s) heeft" geschrapt ;

2° in het tweede lid worden de woorden "of trekt zij haar vertegenwoordiger(s) in de bestuursorganen van de rechtspersoon terug" geschrapt.

Art IV.84

De bepalingen van deze titel treden in werking op 1 januari 2004.

TITEL V

Wijzigingen van de wet van 11 september 1993
op de bescherming van de titels hoger onderwijs

Artikel IV.85

Artikel 1, III, c), van de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs, ingevoegd bij de wet van 21 januari 1963 en gewijzigd bij de wet van 9 april 1965, wordt vervangen door wat volgt :

"c) Mogen, voor wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, de titel van kandidaat, licentiaat, doctor in de godgeleerdheid of van geaggregeerde voeren, diegenen welke het diploma van deze graad hebben verworven in een door de Koning erkende faculteit der protestantse godgeleerdheid of in een bij of krachtens een decreet van de Vlaamse Gemeenschap erkende faculteit der protestantse godgeleerdheid."

Artikel IV.86

Artikel IV.85 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1964.

TITEL VI

Wijziging aan het decreet van 14 februari 2003
betreffende het onderwijs XIV

Artikel IV.87

In artikel V.23, 2°, van het decreet van 14 februari 2003 betreffende het Onderwijs XIV worden de woorden "1 september 1996" vervangen door de woorden "1 januari 1996".

Artikel IV.88

Artikel IV.87 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1996.

TITEL VII

De regularisatie van sommige diploma's en graden

Artikel IV.89

De volgende diploma's en graden in het hoger onderwijs worden geacht rechtmatig te zijn uitgereikt door de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee (voorheen het Bijbelinstituut) of door de Universitaire Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel :

- 1° getuigschrift van studiën gedaan met het oog op het godsdienstondericht uitgereikt na vier jaar studie ;
- 2° diploma voor het protestants godsdienstondericht in de lagere graad ;
- 3° gegradueerde in de godsdienstwetenschappen ;
- 4° geaggregeerde voor het protestants godsdienstondericht in het lager secundair onderwijs.

Deze bepaling geldt tot het einde van het academiejaar 2006-2007. Studenten die in het academiejaar 2006-2007 niet slaagden voor de examens van het studiejaar leidend tot één van de in het eerste lid bedoelde diploma's en graden, kunnen evenwel nog een rechtmatig afgeleverd diploma, respectievelijk een rechtmatig afgeleverde graad behalen in het academiejaar 2007-2008.

Artikel IV.90

Artikel IV.89 heeft uitwerking met ingang van 1 oktober 1964.

DEEL V

Opdracht tot coördinatie

Artikel V.1

§ 1. De Vlaamse regering brengt de bepalingen van dit decreet en van volgende wetten en (bijzondere) decreten onder in zes coördinaties :

- 1° de wet van 28 mei 1971 houdende de oprichting en de werking van het Limburgs Universitair Centrum ;
- 2° het decreet van 21 december 1976 houdende organisatie van de Vlaamse interuniversitaire samenwerking ;
- 3° het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 4° het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen ;
- 5° het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 6° het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen ;
- 7° het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen ;
- 8° het decreet van 9 juni 1998 betreffende de Hogere Zeevaartschool ;
- 9° het decreet van 7 juli 1998 betreffende de organisatie van de Vlaamse Hogescholenraad ;
- 10° het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening ;
- 11° het decreet van 16 februari 2001 houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 12° het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 13° het bijzonder decreet van 4 april 2003 houdende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs ;
- 14° het bijzonder decreet van 4 april 2003 houdende opheffing van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat het Universitair Centrum Antwerpen betreft ;

- 15° het decreet van 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen.

De regering neemt daarbij de wijzigingen in acht die in bedoelde decreten uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn of worden aangebracht tot aan het tijdstip van de coördinatie.

§ 2. In functie van de opdracht tot coördinatie kan de regering :

- 1° de volgorde en de nummering van de te coördineren bepalingen veranderen en in het algemeen de teksten naar de vorm wijzigen ;
- 2° de verwijzingen die voorkomen in de te coördineren bepalingen, met de nieuwe nummering overeenbrengen ;
- 3° zonder afbreuk te doen aan de beginselen die in de te coördineren bepalingen vervat zijn, de redactie ervan wijzigen teneinde eenheid in de terminologie te brengen, de bepalingen onderling te doen overeenstemmen en ze in overeenstemming te brengen met de actuele stand van de regelgeving ;
- 4° in de bepalingen die niet in de coördinatie worden opgenomen, de verwijzingen naar de gecoördiceerde bepalingen aanpassen.

§ 3. De coördinaties zullen volgende opschriften dragen :

- 1° “Decreet betreffende de structuur van het hoger onderwijs, gecoördineerd op [...]” ;
- 2° “Decreet betreffende de opleidingen en leerwegen in het hoger onderwijs, gecoördineerd op [...]” ;
- 3° “Decreet betreffende de financiering van het hoger onderwijs, gecoördineerd op [...]” ;
- 4° “Decreet betreffende de rechtspositieregeling van het personeel van het hoger onderwijs, gecoördineerd op [...]” ;
- 5° “Decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student en de studentenparticipatie in het hoger onderwijs, gecoördineerd op [...]” ;

6° “Bijzonder decreet betreffende de gemeenschapsinstellingen in het hoger onderwijs, gecoördineerd op [...]”.

Artikel V.2

Artikel V.1 treedt in werking op 1 oktober 2004.

Brussel, 21 november 2003.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN
